

Møte tirsdag den 15. desember kl. 10*Valg av settepresidenter*

President: **K i r s t i K o l l e G r ø n d a h l**

D a g s o r d e n (nr. 34):

1. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 1999 vedkommende rammeområde 1 Arbeids- og administrasjonsdepartementet, Finans- og tolldepartementet og Sosial- og helsedepartementet, rammeområde 2 Barne- og familiedepartementet og rammeområde 3 Kulturdepartementet (Budsjett-innst. S. nr. 2 (1998-99), jf. St.prp. nr. 1 (1998-99) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (1998-99), Tillegg nr. 7 (1998-99) og Tillegg nr. 8 (1998-99))
2. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om endringer på statsbudsjettet 1998 under Arbeids- og administrasjonsdepartementet (Innst. S. nr. 59 (1998-99), jf. St.prp. nr. 17 (1998-99), unntatt kap. 4590)
3. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om endringer på statsbudsjettet for 1998 under Barne- og familiedepartementet (Innst. S. nr. 47 (1998-99), jf. St.prp. nr. 19 (1998-99))
4. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om endring av bevilgninger under Kulturdepartementets budsjett for 1998 (Innst. S. nr. 44 (1998-99), jf. St.prp. nr. 21 (1998-99))
5. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om endringer i bevilgninger under folketrygden i statsbudsjettet for 1998, kap. 2530 Fødselspenger og adopsjonspenger (Innst. S. nr. 45 (1998-99), jf. St.prp. nr. 16 (1998-99))
6. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 1998 under enkelte kapitler under Sosial- og helsedepartementet, kap. 666 Avtalefestet pensjon (AFP) i privat sektor (Innst. S. nr. 46 (1998-99), jf. St.prp. nr. 18 (1998-99))
7. Forslag fra stortingsrepresentant Per Sandberg på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 24. november 1998: (Jf. Innst. O. nr. 8)
«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med forslag til lovendringer som gir like ytelser til småbarnsforeldre ved fødsel og adopsjon, uavhengig av inntektsforhold og yrkesaktivitet.»
8. Innstilling fra finanskomiteen om bevilgningene på statsbudsjettet for 1999 vedkommende rammeområde 21 enkelte kapitler under Nærings- og handelsdepartementet, rammeområde 22 enkelte kapitler under Finans- og tolldepartementet, samt enkelte garantier, statsbudsjettets 90-poster og kapitlene som gjelder overføring til eller fra Statens petroleumsfond (Budsjett-innst. S. nr. 6 (1998-99), jf. St.prp. nr. 1 og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 1-13 (1998-99))
9. Referat

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresidenter.

Berit Brørby (A): Jeg foreslår Bjarne Håkon Hanssen og Asmund Kristoffersen.

Presidenten: Bjarne Håkon Hanssen og Asmund Kristoffersen er foreslått som settepresidenter. – Andre forslag foreligger ikke, og Bjarne Håkon Hanssen og Asmund Kristoffersen anses enstemmig valgt som settepresidenter for dagens møte.

S a k n r . 1

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 1999 vedkommende rammeområde 1 Arbeids- og administrasjonsdepartementet, Finans- og tolldepartementet og Sosial- og helsedepartementet, rammeområde 2 Barne- og familiedepartementet og rammeområde 3 Kulturdepartementet (Budsjett-innst. S. nr. 2 (1998-99), jf. St.prp. nr. 1 (1998-99) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (1998-99), Tillegg nr. 7 (1998-99) og Tillegg nr. 8 (1998-99))

Presidenten: Etter ønske fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen vil presidenten foreslå at debatten om budsjettinnstillingen deles i to, slik at man først behandler rammeområdene 1 og 2 og deretter rammeområde 3. – Dette anses vedtatt.

Etter ønske fra komiteen vil presidenten foreslå at debatten om rammeområdene 1 og 2 blir begrenset til 1 time og 40 minutter, og at debatten om rammeområde 3 blir begrenset til 1 time og 45 minutter, og taletiden blir fordelt slik på gruppene: Arbeiderpartiet 35 minutter i hver debatt, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Høyre 15 minutter i hver debatt, Senterpartiet 5 minutter i den første debatten og 10 minutter i den andre debatten, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Tverrpolitisk Folkevalgte 5 minutter i hver debatt.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra hovedtalerne fra hver partigruppe og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Vi starter da med rammeområdene 1 og 2.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) (leiar i komiteen): Som komiteleiar er eg glad for eit godt og konstruktivt samarbeid ved handsaminga av budsjettet i komiteen, ein komite som har stått på både dag og natt for å få innstillinga i hamn til riktig tid.

Eg reknar med at dei ulike partia tar opp sine synspunkt, så eg vil konsentrere meg mest om Kristeleg Folkepartis syn.

Kristeleg Folkepartis hovudmålsetting i familiepolitikken er å legge til rette for gode oppvekst- og levekår for barn og unge, ein trygg økonomisk situasjon for barnefamiliane og full likestilling mellom kvinner og menn. Eg er glad for at Stortinget i dag vil vedta innføring av kontantstøtte også til toåringar. Kontantstøtta gir ein etterlengta fleksibilitet, som småbarnsforeldra i lang tid har ønskt seg. Familiane får auka moglegheit til å ta omsorg for egne barn.

Kontantstøtteutbetalinga i desember viser at 76,3 pst. av dei som har barn i kontantstøttealder, ønskjer å nytte seg av ordninga. Det viser at denne reforma har stor oppslutning. Heimeomsorg i ein periode vil også verke positivt i styrkinga av nærmiljøfellesskapet, både for barn og vaksne og for den eldre generasjonen.

I det justerte budsjettframlegget som Framstegspartiet og Høgre har varsla subsidiær støtte til, held ein no fram med småbarnstillegget i barnetrygda til alle og reduserer kontantstøtta omtrent tilsvarande småbarnstillegget. Det er spesielt gledeleg at ein på denne måten kan halde fram med det doble småbarnstillegget til einslege forsørgjarar. Småbarnstillegget vart innført som ein forløpar til kontantstøtta.

Arbeidarpartiet foreslår i sitt budsjettopplegg å fjerne kvar ei krone til kontantstøtta frå 1. januar 1999. Skulle det ha fått fleirtal, hadde mange småbarnsforeldre fått snudd tilværet opp ned ved å miste eit økonomisk tilskot dei har planlagt ut frå, utan ei overgangsordning og midt i eit barnehageår. Det verkar på meg som eit useriøst forslag.

For å ha ein reell valfridom er det viktig med nok barnehageplassar, og det er sentrumsregjeringa oppteken av. Det er viktig med gode og pedagogiske barnehagar. Barnehagar er eit godt supplement til familieomsorga, også for barn med spesielle behov. Målet om barnehageplass til alle som ønskjer det, i år 2000 står fast. Det er positivt at Regjeringa kjem med ei eiga stortingsmelding om barnehagane til våren. Mange private barnehagar opplever for tida ein vanskeleg økonomisk situasjon. Eit fleirtal i komiteen, beståande av Framstegspartiet, Høgre og sentrumspartia, føreset at Regjeringa følgjer barnehagesituasjonen nøye og vurderer behovet for eventuelle tiltak for 1999 i samband med revidert nasjonalbudsjett.

For Kristeleg Folkeparti er det eit mål at foreldra sjølve skal få velje den omsorgsforma som dei ønskjer for sine barn.

Å adoptere eit barn frå utlandet er dyrt. For Kristeleg Folkeparti er det viktig å yte eit kontanttilskot til foreldre som adopterer barn frå utlandet, for å hindre skeiv sosial fordeling dersom adopsjon vart knytt til foreldra sin økonomi. Tilskotet vil også i 1999 vere på 22 000 kr.

Ifølgje tal frå Nasjonalforeningen for folkehelsen meiner åtte av ti foreldre at foreldrerolla er vanskelegare i dag enn for 25 år sidan. Så mange som ein av tre opplever at foreldra går frå kvarandre før barna er 16 år gamle. Samlivskonfliktar og brot fører svært ofte til store per-

sonlege problem for dei involverte. Ifølgje UNGFAM, Samlivssenteret ved Modum Bad, er forholdet mellom foreldra den enkeltfaktoren som slår sterkast ut på barna sine forventningar til eige framtidige vaksenliv og samliv. Det er viktig at politikarane fangar opp desse signala og tenkjer førebyggjande tiltak. Mange stader er det kø for å få vere med på samlivskurs, kurs for vanlege folk med vanlege problem.

Måla med foreldrerettleiing og samlivstiltak er å medverke til å støtte opp om samlivet og styrke foreldra si omsorgs- og oppdragarrolle. Innsatsen på dette er viktig i det førebyggjande arbeidet for å hindre problem blant barn og unge.

Familievernkontora utfører eit særskilt viktig arbeid i forhold til både rådgiving og mekling. Det er positivt at departementet vil vurdere ei styrking av familievernet på landsplan.

For Kristeleg Folkeparti er det viktig å førebygge skilsmisser, men det er like viktig å gi hjelp og støtte til dei som lever aleine med barn. Kristeleg Folkeparti er opptekte av barna sin situasjon og oppvekst utan omsyn til korleis foreldra innrettar sitt liv. Men det undrar meg at både Arbeidarpartiet og SV ønskjer å stryke posten Samlivstiltak på statsbudsjettet. Eg er glad for at eit fleirtal i komiteen sikrar midlar til dette positive, førebyggjande tiltaket.

Heile komiteen er oppteken av å skape eit godt oppvekstmiljø for barn og ungdom. Dei frivillige barne- og ungdomsorganisasjonane utfører eit viktig arbeid for å bygge positive og sunne miljø som verkar førebyggjande både på vald, rus og rasisme. Eit fleirtal i komiteen har omprioritert 1 mill. kr til barne- og ungdomsorganisasjonane. Kristeleg Folkeparti synest det er viktig med midlar både til utviklingsprogram for styrking av oppvekstmiljøet og ungdomstiltak i større bysamfunn. I tillegg har det kome ein ny post, Ungdomssatsing i distrikta, som er eit ledd i Regjeringa si distriktssatsing. Problemåtferd knytt til vald, mobbing, kriminalitet, rus og rasisme er ikkje noko som skjer berre i dei største byane. Det er derfor viktig at statlege styresmakter også har moglegheit til å støtte opp om målretta satsingar for å betre oppvekstmiljøet i dei mindre by- og landkommunane som har særlege utfordringar på dette området. Gode barne- og ungdomsmiljø vil kunne stimulere ungdom til å busette seg i distrikta.

Komiteen synest det er positivt med samarbeid på tvers av departementa. Handlingsplan for redusert bruk av rusmiddel og tiltaksplan i kampen mot vald på offentlig stad har komiteen merka seg som viktige tiltak for eit betre barne- og ungdomsmiljø.

Arbeidarpartiet har i sine merknader ei rekke tiltak for å kjempe mot valden. Mange av dei føreslåtte tiltaka er positive, men det er oppsiktsvekkande at Arbeidarpartiet ikkje eingong har nemnt den nære sammenhengen som forskinga peikar på mellom utøving av vald og bruk av alkohol.

Det er viktig at barnevernstenestene har ein høg rettstryggleik og god kvalitet i alle fasar i behandlinga. Barnevernstenesta har dei siste åra gjennomgått ei omfattande

effektivisering og kvalitativ forbedring. Likevel er det framleis delar av barnevernstenesta som må betrast og styrkast. Det er positivt at departementet framleis vil utvikle tilbodet til barn og unge med alvorlege åtferdsvanskar, tiltak til utsette barn og unge og familiar med innvandrarbakgrunn, og det førebyggande arbeidet.

Dei mange fosterforeldra gjer eit flott arbeid. I innstillinga er der ein fleirtalsmerknad om fosterheimar. Ved nærare studium ser vi at også sentrumspartia kunne ha slutta seg til den. Eg er glad for at departementet allerede er i gang med eit arbeid for å følgje opp fosterheimstenesta.

Det er viktig med ein offensiv likestillingspolitikk. Det er Kristeleg Folkeparti oppteke av. Det er positivt at Regjeringas no har ein revisjon av likestillingslova.

Krisesenter, incestsenter og krisetelefonar utfører eit viktig arbeid. Krisetiltaka er eit viktig supplement til offentlege hjelpetiltak for menneske som blir utsette for overgrep. Dei fleste valds- og overgrepstilfella skjer i heimen. Det er viktig med valdsførebyggande tiltak. Det er positivt at heile komiteen går inn for at løyvinga til krisetiltak blir gjort om til overslagsløyving frå 1999.

Oppussinga av Slottet har vore mykje diskutert. Det er positivt at heile komiteen uttrykker at Slottet er ein del av vår felles nasjonale historie, og at det vil vere ei forsøming dersom bygningen ikkje blir halden ved like. Rehabilitering av Slottet, som er ein gammal bygning, har vore ei oppgåve som det ikkje har vore så lett å kostnadsrekne på førehand. Eit fleirtal i komiteen har forståing for at både Statsbygg og Slottet ønskjer ein grundigare gjennomgang av både detaljar, kostnadsramme og framdrift av dei resterande arbeida før forplikande kostnadsrammer blir presenterte for Stortinget. Det er viktig at oppussingsarbeidet blir fullført, og eg er glad for at Regjeringa vil kome tilbake med saka i revidert nasjonalbudsjett. Det er positivt at departementet har oppnemnt eit tverrfagleg utval som skal ta for seg det løpande vedlikehaldsbehovet for dei kongelege eigedomane.

Statsbygg er rådgivar i bygge- og eigedomssaker, byggherre, eigedomsforvaltar og eigedomsutviklar for departementa og statleg verksemd. Komiteen sluttar seg til departementet sine vurderingar om styring og organisering av Statsbygg, og har merka seg at departementet vil gjennomgå dette i lys av endringar i selskapet sine ytre rammevilkår. Komiteen ber om at det blir gjort ei evaluering av framgangsmåten ved fastsetting av den øvre kostnadsramma for dei enkelte byggeprosjekta, og at Stortinget blir orientert på ein føremålstenleg måte om dette.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Grete Knudsen (A): Molvær Grimstad har ved flere anledninger gjort rede for hva som er både riktig og normal familie, så også her. Som leder av familiekomiteen blir hennes syn tillagt vekt, fordi det også blir en del av Regjeringens familiepolitikk. Vi vet at fordømmelse truer homofiles psykiske helse og levekår, også når de som gruppe ikke blir nevnt i hennes innlegg. Fordømmende

piskeslag skremmer mange til ikke å våge å være dem de er. Noen holder det faktisk ikke ut. Det vet vi av selvmordstallene.

Jeg mener at Molvær Grimstad ikke har rett til å være med og gjøre livet vanskeligere for en meget prøvet gruppe. Spørsmålet til familiekomiteens leder blir: Hva må homofile gjøre, hvordan må de oppføre seg og hva må de gjøre for å bli inkludert som fullverdige innenfor Regjeringens og Kristelig Folkepartis uttalte familiepolitikk?

May-Helen Molvær Grimstad (KrF): Dei homofile og lesbiske er fullverdige også for Kristeleg Folkeparti – sjølv sagt er dei det. Når ein diskuterer dette med homofiles rammevilkår, er det ein del som skuldar oss for at vi ikkje aksepterer dei homofile fordi vi ikkje gjekk inn for partnarskapslova. Men det er jo galt. Det var stor diskusjon innanfor Arbeidarpartiet om ein skulle gå inn for partnarskapslova. Dei gjekk inn for å ordne det praktiske gjennom ei husstands-fellesskapslov i staden for å gå inn for partnarskapslova.

Når det gjeld synet vårt på dei homofile, aksepterer og respekterer vi dei homofile fullt ut. Men ein må skilje mellom dei politiske tinga, kva ein går inn for. Representanten Knudsen har vore offensiv i forhold til at dei homofile skal få like rettar til adopsjon, på linje med andre. Eg vil vise til at barne- og familieministeren har sett i gang eit arbeid i departementet for å sjå på dei barna som lever i forhold der foreldra er homofile eller lesbiske for å sikre deira rettar. Det er faktisk meir enn kva Arbeidarpartiet gjorde i si tid, då dei sat i regjering.

Når det gjeld om dei skal få lik rett til å adoptere, hugsar eg at då Rikard Olsvik frå Arbeidarpartiet gjekk inn for partnarskapslova, var det ein føresetnad for han at den ikkje skulle bli brukt som ei brekkstong i ein kamp for at homofile og lesbiske skulle få adoptere på lik linje med andre. Det var Arbeidarpartiets eigen representant som vart tunga på vektskåla, og med den grunnjvinga og lovnaden som han vart gjeven, gjekk han inn for partnarskapslova.

Eg følger av og til at ein på ein måte vrir diskusjonen til å bli ein kamp for dei vaksnes behov i staden for barnas behov. Eg ser mange i Arbeidarpartiet som er samde med oss, og det går i det heile ikkje på at vi har eit negativt syn på dei homofile og lesbiske.

Per Sandberg (Frp): Kristelig Folkeparti viser i merk-nads form i innstillingen til at de er særlig positive til at Regjeringen prioriterer kompetanseopplæring innenfor barnevernstjenesten. De er særlig positive til at Regjeringen vil styrke det forebyggende barnevernsarbeidet, osv.

Innebærer dette at Kristelig Folkeparti, og eventuelt Regjeringen, nå er interessert i og kanskje er på vei til å bevege seg mot at også sakkyndige innenfor barneverns-saker og barnefordelingssaker, får den samme oppslutningen når det gjelder kompetanseheving?

Vi vet i dag at oppnevningen av sakkyndige gjøres i fylkesnemnda eller i retten. Men det finnes overhodet ingen praksis i Norge for å stille kvalitetskrav eller krav til

kvalitetssikring til våre sakkyndige. Vi ser gang på gang at sakkyndige på en måte overprøver rett og lov i Norge. Er det sann å forstå nå, når også Kristelig Folkeparti er veldig opptatt av kompetanseheving innenfor dette området, at de også vil være med Fremskrittspartiet på å finne en ekstra studieretning, kanskje særlig innenfor 2. avdeling, klinisk psykologi, som vil innebære at de også får høynet kvaliteten og kan bli med på å sikre at vi får riktig behandling i barnefordelingsaker?

May-Helen Molvær Grimstad (KrF): Det er viktig med god kompetanse innafør barnevernet. Det er viktig for å kunne gi ei god og treffsikker behandling, slik at ein set i verk det riktige tiltaket, både i forhold til barna og i forhold til dei foreldra det gjeld. Derfor er det viktig at vi kontinuerleg set i fokus dette med kvalitetssikring i forhold til kompetansen hos dei som jobbar med dette.

Regjeringa og Kristeleg Folkeparti er positive til kompetanseheving og til å fokusere på kvaliteten. Det viser det som Regjeringa har lagt fram i stortingsproposisjonen, og det er også noko vi vil følgje opp vidare. Når det gjeld det som representanten her peika på i forhold til sakkunnige, er eg samd i at det er viktig å følgje det også spesielt. Om ein skal gå i den retninga som representanten her peika på, er eg noko usikker på, men vi er iallfall generelt opptekne av at det skal vere veldig god kvalitet på arbeidet til dei som jobbar med dette området, og vi vil heile tida følgje utviklinga.

Inger Stolt-Nielsen (H): Jeg merket meg at Kristelig Folkeparti var glad for den hjelpen de hadde fått fra Høyre til å gi kontantstøtten en riktig utforming, at småbarnstillet ble beholdt, og at en dermed også kunne beholde den fleksibiliteten i kontantstøtten som var av vesentlig viktighet for oss. Jeg er glad for at regjeringspartiet setter pris på denne hjelpen. Nå fikk vi i går signaler fra barne- og familieministeren om at hun ville vurdere foreldres valg av omsorgsform i forbindelse med en evaluering av kontantstøtten, og dersom foreldre valgte dagmamma istedenfor barnehage, skulle dette gi grunnlag for en vurdering av kontantstøtten.

Det var jo nettopp valgfriheten for foreldre som var så viktig, det at foreldre ikke skulle være nærmest pålagt å bruke barnehage dersom de var i arbeid, men at de skulle ha en valgfrihet i forhold til den omsorgsform som passet best for deres barn i deres livssituasjon.

Siden en evaluering av kontantstøttereformen vil måtte skje ikke bare på departementalt nivå, men vil måtte tas stilling til også her i Stortinget, har det en viss betydning for oss i Høyre å få vite hvordan Kristelig Folkepartis stortingsgruppe stiller seg til dette spørsmålet. Er det slik at Kristelig Folkeparti faktisk vil gå tilbake på foreldres valgfrihet dersom foreldre gjør valg som Kristelig Folkeparti ikke liker?

May-Helen Molvær Grimstad (KrF): Eg skjønnte etter gårdsdagens debatt i Politisk kvarter at det ville bli litt debatt i media i forhold til barne- og familieministeren si utsegn. Derfor fekk eg ei utskrift av det som ho eigentleg

sa i Politisk kvarter. Når ein ser både spørsmåla og svara i samanheng, ser ein at ho ikkje har sagt det slik som representanten frå Høgre her framstilte det. Ho skulle ikkje vurdere foreldra sine val, men ho fokuserte på at dersom svært mange nytta dagmamma/praktikant, så kan det vere – og det er eg einig i – at ein i evalueringa kanskje bør sjå på ordningar som dei har f.eks. i Finland, der dei har ei registreringsordning for dagmammaer i kommunane, det er faktisk også eit tilbod om kurs for desse, slik at det var tiltak i den retninga som barne- og familieministeren uttalte seg om, og som eg er einig i.

For Kristeleg Folkeparti er det i ei evaluering ikkje aktuelt å gå vekk frå moglegheita til å få kontantstøtte samstundes som ein nyttar seg av dagmamma/praktikant, men det er ulike sider ved dette som ein kan sjå på gjennom evalueringa, for å sjå om det er behov for eventuelt å styrkje kvaliteten også for dei som er dagmamma/praktikant, dersom det skulle vere ønskeleg. Det er ulike sider ved dette som eg synest vi skal sjå meir på.

I debatten om kontantstøtte og dagmamma/praktikant høyrer det ut som om at dersom ein bruker dagmamma/praktikant, så får barna mindre tid med foreldra sine enn om dei hadde vore i barnehage. Men dersom valet står mellom barnehage og ei dagmamma, og foreldra sjølve synest det er best med dagmammaverksemd, så kan dei, om dei har ei god dagmamma dei ønskjer å bruke, faktisk likevel få meir tid i lag med barna. Det er enkelte foreldre som brukar ein time både på å levere barna i barnehagen og ein time på å hente dei, så også dei som nyttar praktikant, vil få moglegheit til å få meir tid. Det føler eg ikkje har kome fram i debatten.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Grethe G. Fossum (A): Arbeiderpartiet ser med stor uro på voldsutviklingen i samfunnet. Volden rammer ofte hardt og brutalt. I tillegg skaper volden frykt og utrygghet blant mange flere. Arbeiderpartiet mener at volden må bekjempes etter to hovedstrategier. Den ene er ved nye forebyggende tiltak i voldsmiljøer, og den andre er ved raske reaksjoner fra tilstedeværende politi.

Jeg har også lyst til, på bakgrunn av den debatten som vi ser i aviser og medier, å understreke at de fleste volds- og overgrepstilfellene faktisk finner sted i hjemmet. De er ofte skjult, og de anmeldes ikke. Derfor er det også vanskelig å fremskaffe god nok statistikk over hvor omfattende dette problemet er. Men vi vet om noen som kjenner problemene, nemlig kritesentrene.

Vi vet noe om voldsproblematikken statistisk: Halvparten av drapene på kvinner begås faktisk av partnere eller tidligere partnere – kvinnen kjenner dem, og de aller fleste drapene skjer i felles bolig eller hjemme hos den involverte. Det som er tragisk, er at barn ofte er vitne til vold i hjemmet. Medlemmene fra Arbeiderpartiet er opptatt av å hindre at volden gjøres «arvelig», slik at spesielt gutter ikke adopterer voldsmønsteret fra far som en konfliktløsende metode. Jeg synes det er et tankekors i den debatten vi nå skal igjennom, at løsningene på voldsproblemen fra flertallet i denne salen er mer politi i gatene,

når de fleste voldstilfellene skjer i hjemmet. Arbeiderpartiet er opptatt av at hjemmevolden i forhold til kvinner og barn må fram i lyset. Derfor er det også foreslått å nedsette et eget offentlig utvalg, kvinnevoldsutvalget, som skal gjennomgå problemstillingen knyttet til vold mot barn og kvinner.

Men vold skjer også utenfor hjemmet. Oslo har kanskje den største voldsbelastningen, men også andre storbyer rundt i Norge ligger i faresonen. I dag ser vi en økning i grov vold utført av barn og unge, de fleste med innvandrerbakgrunn og organisert i gjenger. Denne utviklingen av grov vold blant barn og unge er svært bekymringsfull, den er helt uakseptabel og må bekjempes med alle midler. Vi trenger nye kunnskaper, vi trenger mer forskning, vi trenger mer erfaring og utviklingsarbeid for å se hva vi kan gjøre for å hindre denne volden hos barn og unge, og også mot kvinner. Det er derfor en stor skuffelse for meg at de borgerlige partiene faktisk har råd til å bruk 2,1 milliarder kr til kontantstøtte, men ikke 50 mill. kr til forskning, nye kunnskaper, utviklingsarbeid og tiltak for å hindre vold nettopp på disse områdene.

Det verste er kanskje at de gjør det motsatte. For å få plass til sin hjertesak, kontantstøtten, kutter de på mange av de områdene som faktisk betyr noe for barn og unge, som ville gitt barn og unge bedre livskvalitet. Arbeiderpartiet har lagt fram en voldsplan til 50 mill. kr. Jeg tror på ingen måte at det er nok. Når vi ser den samfunnsutviklingen vi har foran oss, er det faktisk bare en bitte liten begynnelse. Hvorfor vil ikke de borgerlige partiene engang se problemene?

Den forskning vi har i dag, viser en klar sammenheng mellom samfunnsstruktur og samfunnsutvikling, og oppvekstmiljø og kriminalitet. Det å sikre barn og unge gode oppvekst- og levekår er det viktigste virkemiddelet for å forebygge og bekjempe barne- og ungdomskriminaliteten. Når de borgerlige partiene svarer med senking av den kriminelle lavalder og mer politi, er det faktisk ikke noe spesielt godt svar på de problemene vi sliter med innenfor barne- og ungdomskriminaliteten. Vi må tenke nytt, og vi må tenke helhet.

De partiene som tror at kontantstøtten løser alle disse problemene, har tatt grundig feil.

Vi må ha kunnskaper om hvilke mekanismer som fører barn inn i gjenger, og hvilke æreskodeks som må til for å bli akseptert av gjengen, for å nevne noe. Forskning fra andre land kan hjelpe oss et stykke på vei, men vi må også forske på norske forhold. Hva slags tiltak skal til for å tilfredsstillende ungdom som går inn i år 2000, så de holder seg unna en kriminell løpebane? Spørsmålene er mange, og svarene er ikke kutt på forskningsmidler og mer politi alene.

Det har skjedd noe i den norske familiepolicikken det siste året. Utbyggingstakten for barnehager blir stadig langsommere, foreldrebetalingen blir høyere, og skolefritidsordningen blir dyrere. Regjeringspartiene har sammen med Høyre og Fremskrittspartiet strammet inn på tilskuddet til skolefritidsordningen, på familievern og barnevern, og har redusert barnehageutbyggingen til et

nivå som vi var vant til på 1980-tallet. Dette kan vi vel kalle familiepolicikk i revers. Og tilskuddet til barne- og ungdomsorganisasjonene, som skulle aktivisere de unge på deres egne premisser, følges slett ikke opp.

Vi går snart inn i år 2000, og en skulle forventet at alle de politiske partiene var opptatt av å skape en familiepolicikk for framtida. Jeg tror faktisk at denne regjeringen har en drøm om 1950-tallet som mal for sine løsninger på familieområdet – mor hjemme, far i lønnet arbeid, tilsynelatende fred og fordragelighet. Vi som opplevde 1950-tallet og den familiepolicikken som da ble ført, vet hva baksiden av medaljen var!

Denne regjeringen og det borgerlige flertallet i Stortinget har en hjertesak som overskygger alt annet, og det er kontantstøtten. 2,1 milliarder kr skal betales, og nå har vi fått regningen. De som betaler for kontantstøtten, er faktisk også barn og unge gjennom tap av sine barnehager, tap av sin skolefritidsordning, tap av sin trygghet for å få et barnevern som fungerer. Jeg tror kanskje at dette med at mor skal være hjemme og barna skal være hjemme hos mor, passer Kristelig Folkeparti godt, men det rimer svært dårlig med det Senterpartiet har sagt om kontantstøtte. Men det var før de kom inn i Regjeringen, og det er kanskje viktigere for Senterpartiet å sitte i Regjeringen enn å gå løs på sine egentlige standpunkter.

Sentrumsregjeringen og de borgerlige partiene har denne drømmen om 1950-årene. Jeg kan forsikre at drømmen om 1950-tallet aldri blir virkelighet, for den deles ikke av mange i befolkningen. Da det norske folk fikk se hva de måtte betale, forsvant også støtten til kontantstøtte. Det kan vi se av den undersøkelsen som er gjort i Nationen i dag.

De nye trendene som ligger foran oss, er at flere kvinner og menn tar utdannelse, og flere vil delta aktivt i yrkeslivet. Det er en gryende mannsrolledebatt, en spennende sådan, men vi får flere skilsmisser og flere som bor alene med sine barn. Folk ønsker trygge og sikre forhold for seg og sine barn. Og hva slags løsninger presenterer vi i familiepolicikken for å sikre disse kravene for folk flest?

Arbeiderpartiet vil ha flere barnehageplasser. Folk etterspør barnehageplasser der de bor, slik at de slipper å kjøre en time til barnehagen, slik komitelederen her nevnte var et problem. Og derfor må vi bruke 2,1 milliarder kr til kontantstøtte. Vi ønsker å bygge 10 000 flere barnehageplasser enn Regjeringen. Vi vil heller ikke sitte med hendene i fanget og se at det ikke bygges noen nye barnehager i året som kommer. Derfor vil vi gi et stimuleringsstilskudd på 10 000 kr til de kommunene som bygger nye barnehager.

Medlemmene fra Arbeiderpartiet er opptatt av en effektiv offentlig sektor, og av at både statsadministrasjonen og det offentlige serviceapparatet må moderniseres.

Statsbygg har vært omdiskutert både i forbindelse med ombyggingen av Slottet og byggingen av Nytt Rikshospital. Jeg er overbevist om at vi også i framtida trenger Statsbygg, kanskje omorganisert, og jeg forventer at statsråden kommer tilbake til Stortinget med en gjennomgang av nettopp Statsbygg.

Fylkesmennenes rolle er viktig, særlig for rettsikkerheten til det (presidenten klubber) enkelte barn.

Presidenten: Taletiden er omme.

Grethe G. Fossum (A): Det kunne jeg ha snakket mye om.

Presidenten: Det er presidenten ikke i tvil om. Men da blir det replikkordskifte.

Ola T. Lånke (KrF): Jeg vil si til representanten Grethe Fossum at Kristelig Folkeparti også er opptatt av å bekjempe volden, den tiltakende voldsbølgen som vi opplever i samfunnet, og jeg vil bare minne om den tiltaksplan som Regjeringen har utformet, «Trygghet i sentrum», som lister opp en rekke tiltak fordelt på ulike departementer. En del av disse er allerede satt i gang, og en del vil bli satt i gang i tiden som kommer. Jeg nevner også i den sammenheng at Regjeringen er opptatt av forbindelsen mellom voldsutøvelse og misbruk av rusmidler. I den forbindelse har man også en handlingsplan for redusert alkoholbruk. Jeg har lyst til å utfordre representanten Fossum på akkurat dette punktet, for i de mange gode merknadene fra Arbeiderpartiet i innstillingen i dag, er det noe som savnes. Jeg skylder representanten Fossum å si at det er veldig mange gode tiltak som vi står sammen om og deler, men akkurat dette med utfordringen på rusmidler savner jeg i Arbeiderpartiets opplegg. Er det i pakt med Arbeiderpartiets tradisjoner når man nå så lett hopper over den sammenhengen som vi vet det er mellom bruk av rusmidler og vold?

Så er Grethe Fossum opptatt av at man ikke vil bevilge fordi man skal bruke pengene til kontantstøtten. Jeg vil spørre Grethe Fossum, som nå vil bruke kontantstøttepengene bl.a. til forskning og andre tiltak mot vold: Når skal Arbeiderpartiet erkjenne at det er fattet et lovvedtak i dette hus om innføring av kontantstøtte? Representanten Fossum og Arbeiderpartiet går inn for å kutte kontantstøtten fra 1. januar 1999. Dette er dramatisk for alle foreldre som har planlagt dette. Er det i pakt med god, solidarisk innstilling å skuffe alle disse foreldrene som har planlagt annerledes?

Grethe G. Fossum (A): Jeg synes det som har skjedd i forhold til Arbeiderpartiets voldspakke, er utrolig interessant. Jeg tror at Kristelig Folkeparti har veldig dårlig samvittighet, fordi de egentlig ønsket å følge opp Arbeiderpartiets voldspakke, men hadde ikke muligheter til det, for alle pengene er bundet til kontantstøtten. Og jeg synes det minner om en slags julepresang som vi av og til får for moro: Den er nydelig innpakket, og når vi pakker den opp, så er det null i innhold. For Kristelig Folkeparti er med på alle de gode merknadene og alle de planene som Arbeiderpartiet har, men de bevilger ikke en krone. De gjør nettopp det motsatte: For å få finansiert kontantstøtten senker de på kravene til barnevern, til familievern, jeg kan nevne krisesenter osv.

Så ble det sagt her at Arbeiderpartiet ikke følger opp sin rusmiddelpolitikk. Jeg vil anbefale representanten å lese Sosialdepartementets budsjett og det som står der fra Arbeiderpartiet om rusmidler.

Men en ting overrasker meg: Kristelig Folkeparti har altså et godt samarbeid med Høyre og Fremskrittspartiet, som er de mest liberalistiske nettopp på rusmiddelområdet. Jeg tror kanskje at Kristelig Folkeparti bør svare overfor sin egen samvittighet istedenfor overfor meg.

Trond Helleland (H): Arbeiderpartiet og Grethe Fossum fortsetter sin monomane kamp mot kontantstøtten. Det er imidlertid en del motstridende signaler i det Arbeiderpartiet framfører, ja ikke så rent få heller: På den ene siden er kontantstøtten roten til alt ondt i norsk økonomi. På den andre siden vil ikke Arbeiderpartiet engang karakterisere kontantstøtten som en reform, den er på en måte litt for puslete til det.

For Høyre er kontantstøtten en virkelig reform, det første bruddet med Arbeiderpartiets ensrettede velferdspolitik. Valgfrihet, tid med barna og rettferdig fordeling av ressursene er hovedmål for kontantstøtten. Nå ser vi at over 70 pst. av foreldrene velger kontantstøtte. Viser ikke dette at kontantstøttereformen virker? Viser ikke dette at Arbeiderpartiets mangeårige styre ikke klarte å få til et tilfredsstillende tilbud til foreldre og småbarn? Jo, det er nettopp det som er problemet for Arbeiderpartiet. Kontantstøtten er en etterlengtet og kjærkommen reform, men Arbeiderpartiet er imot. Jeg tror hovedårsaken til det er at Arbeiderpartiet ikke fant på dette selv. Dermed vil de heller ikke kalle det en reform. De vil ha reformhegemoni.

Og så kommer krokodilletårene fra Grethe Fossum om barnehageutbyggingen. Arbeiderpartiet klarte ikke å fikse dette i sin regjeringstid, og nå lar de sin frustrasjon gå ut over valgfrihetsreformen kontantstøtte.

Til slutt: Arbeiderpartiets alternative budsjett sier ikke ett ord om en tiltakspakke mot vold. Budsjett-innst. S. I under rammeområde 2 sier ikke ett ord om en tiltaksplan mot vold. Jeg synes dette er billig, politisk teater. Jeg ser forslagene, vi støtter mange av dem, men Arbeiderpartiet har ikke prioritert dette før de fikk midler til det gjennom nok en gang å bruke kontantstøttemidlene.

Grethe G. Fossum (A): Jeg merket meg at representanten fra Høyre synes at noe så alvorlig som å bekjempe volden var et billig poeng fra Arbeiderpartiet. Vi tar denne problemstillingen meget alvorlig, og grunnene for at det kommer nå, er mange. Vi hadde faktisk landsmøte 22. november, hvor vi fattet vedtak om å bekjempe volden. Vi har også tradisjon for at fagkomiteene får ansvar for sitt felt. Hvis Høyre har en annen måte å inndele sitt arbeid i Stortinget på, får de gjøre det, men vi overlater ikke til finanskomiteen å drive med den form for politikk.

Vi klarte ikke å få til dette med barnehagene, sies det. Vi hadde klart det hvis vi hadde fått sitte i regjering til år 2000, og hvis vi hadde sluppet å betale ut 2,1 milliarder kr til kontantstøtte. Jeg synes det er patetisk å høre Høyre

si hver eneste gang de på en måte skal forsvare kontantstøtten, at det er brudd på den ensrettede velferdspolitikken til Arbeiderpartiet. For hva er den ensrettede velferdspolitikken som man går ut og kritiserer? Jo, det er tilbudet om barnehagene. Er det slik at Høyre nå kritiserer barnehagene fordi de er ensrettet? Eller er det et godt tilbud til barn? De kritiserer den enhetsskolen vi har. Er ikke det en god skole for den norske ungdom? Og de kritiserer skolefritidsordningene. Alle disse velferdstilbudene for barn er Høyre imot fordi de vil ha kontantstøtte.

Arbeiderpartiet er monomant mot kontantstøtten, ble det sagt. Det er klart at dette er et prinsipielt politisk syn som viser at vi ikke er interessert i å betale folk for at de ikke bruker en tjeneste. Det går langt utover kontantstøtten.

Unn Aarrestad (Sp): Representanten Fossum snakka mykje om ungdomsvalden, men til og med dette skulle økonomisk setjast opp mot kontantstøtta. Det verkar som Fossum her har gått fullstendig i vranglås og berre kører den same plata.

Eg har elles registrert at Arbeidarpartiet i sine merknader om valdsproblematikken ikkje har nemnt den nære samanhengen som forskinga syner mellom utøving av vald og bruk av alkohol, som me har vore litt inne på tidlegare. Her syner norske undersøkingar, bl.a. gjorde av Fekjær, at 60-80 pst. av valdsotra var alkoholpåverka, to tredjedelar av kvinnene sine drapsmenn var alkoholpåverka, og 71 pst. av politimelde saker om kvinnehandling hadde alkoholrelaterte årsaker. I hovudstaden vert den såkalla fylla registrert som den viktigaste dødsårsaka blant ungdommen.

Med dette som bakgrunn må det vera viktig at skal me driva valdsførebygging som verkeleg har effekt, kan ein ikkje utelata innsatsen for å få ned det totale alkoholkonsumet.

Arbeidarpartiet har nå lagt fram tiltak for å motarbeida valden, og det er fint. Men samtidig arbeider Arbeidarpartiet for å auka tilgangen på alkohol og serveringsplassar. Ser verkeleg ikkje Arbeidarpartiet samanhengane her? Nå ventar eg eit skikkeleg klart svar! Det forundrar meg stort med tanke på Arbeidarpartiet, som har si historie bakover på dette feltet.

Grethe G. Fossum (A): Jeg beklager at jeg er nødt til å kjøre den samme plata. Det var faktisk slik at jeg følte at jeg svarte på det samme etter spørsmålet fra Kristelig Folkepartis representant, men la meg ta det en gang til. Arbeiderpartiet er opptatt av rusproblemer, vi er opptatt av alkohol.

Men i sannhetens navn: Kunne det ikke da vært slik at Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, som har så fantastisk god kontakt med Fremskrittspartiet og Høyre, i sin samarbeidsavtale, når de ser så alvorlig på dette problemet, gikk inn og gjorde en avtale om åpningstider, om forskjellige rusmiddeltiltak som de ønsket seg? I stedet er denne regjeringen så opptatt av å sitte på taburetene at den svelger all verdens politikk fra Stortinget når

det gjelder rusmidler, uten å ta det på alvor selv. Jeg synes derfor det blir litt for skinnhellig når de prøver å framstille det som om Arbeiderpartiet er for fri flyt av alkohol.

Jeg har også lyst til å si at kontantstøtten ikke er en reform for Arbeiderpartiet, men et tiltak. Jeg fikk ikke tid til det i mitt forrige innlegg. Og med reform mener Arbeiderpartiet at man skaper en ny utvikling til beste for mange mennesker. Vi kan ikke se at kontantstøtten gir mer tid til barna. Derfor ønsker vi rett og slett en annen måte å gi mer tid på til barn og foreldre. Det vil vi da kalle en reform. Kontantstøtten er et tiltak som det borgerlige flertall har ønsket seg siden 1950-tallet, og nå har de fått det til. Forlang ikke at Arbeiderpartiet skal gå tilbake i familiepolitikken! Vi ønsker en familiepolitikk for framtiden.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Per Sandberg (Frp): Jeg vil begynne mitt innlegg der det forrige innlegget ble avsluttet.

Arbeiderpartiet har ikke noen familiepolitisk framtid. Trond Helleland fra Høyre brukte uttrykket «politisk teater». Arbeiderpartiet driver politisk narrespill. Arbeiderpartiet fremstiller denne voldsplanen sin som det viktigste i sitt familiepolitiske arbeid. Det er også et narrespill, for i Arbeiderpartiets merknader står det klart og tydelig hva som er Arbeiderpartiets viktigste familiepolitiske tiltak i framtiden: Det er å skaffe alle barn barnehageplass.

Fremskrittspartiet har vært med på et forlik som har kutt på forskjellige områder. I vårt alternative budsjett reduserer vi bevilgningene enda mer på forskjellige kapitler. Jeg forstår godt at det provoserer, men totalt øker vi rammen på rammeområde 2 med nesten 700 mill. kr, rett og slett fordi vi ville bevare barnetrygden slik den er. Men når vi kutter på disse områdene, på barnevern, likestilling og forskning, er det ut fra at vi registrerer hvilke tilstander vi har fått i samfunnet under et arbeiderpartistyre. Jeg tenker da på familieoppløsning, barnevernsproblemer, ungdomskriminalitet osv. Da er det ganske enkelt for meg å spørre hvorvidt de siste 20 års familiepolitikk, med store ressurser til forskning og likestilling, statlig overtakelse av barneoppdragelse, foreldreveiledning, samlivstiltak, tiltak i barne- og ungdomsvernet og forskjellige andre barne- og ungdomstiltak, har virket i forhold til hensikt og målsetting. Jeg mener at dagens situasjon bekrefter at de ikke har nådd målet. Og nå kan vi i hvert fall ikke sitte og vente lenger på at Arbeiderpartiets medisiner for forebygging skal virke. Det er for mange skjebner til det. Jeg må få lov å etterlyse kreativitet – eller kanskje jeg skal etterlyse vilje – til å innse at enda flere ressurser til de samme tiltakene på en måte er reparasjonsarbeid. Indirekte innrømmes det nå fra Arbeiderpartiet at deres forebyggende arbeid ikke har vært tilfredsstillende, når de over natten, og i tolvte time, forfatter en tiltaksplan mot vold, mot de negative tendensene vi har, og da plutselig, når de er i opposisjon, finner 50 mill. kr til dette.

Fremskrittspartiet deler også mange av synspunktene i denne tiltaksplanen, men det at vi er blitt beskyldt for sabotasje ved å signalisere tilslutning til Arbeiderpartiets merknader, er årsaken til at Arbeiderpartiet står alene. Og kanskje er det like godt at de får stå alene, for de har jo tross alt meldt seg ut av politikken. Fremskrittspartiet ønsker ikke å bruke mer medisin av den sorten. Det eneste nye i denne planen er at det nå skal forskes på mannrollen, og settes ned et kvinnevoldsutvalg. Jeg håper at Arbeiderpartiet gjennom forskning på menn kanskje finner svaret på hvorfor det er oppstått slike tilstander i samfunnet. Det finnes slike forskningsresultater fra før, og jeg er overbevist om at de resultatene ikke faller i Arbeiderpartiets smak. Jeg kunne ha brukt en halv time på de forskningsresultatene som foreligger fra Storbritannia og USA.

Fremskrittspartiet er fornøyd med at vi har fått 200 000 kr til at Foreningen 2 Foreldre i 1999 skal få lov til å avholde en konferanse som omhandler alle de problemene som oppstår på grunn av at vi har hatt en familiepolitikk som har resultert i at vi nå har 200 000 unger som har kun en forelder. 50 000 av disse ungene har overhodet ikke kontakt med den andre biologiske forelderen, og det er stort sett far. På den konferansen håper jeg vi skal få noen svar, slik at vi kan få gjort noe med alle de problemene som oppstår i etterkant av samlivsbrudd og skilsmisser, som er økende også på grunn av den familiepolitikk som har vært ført i 20 år.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Karita Bekkemellem Orheim (A): I tidligere debatter om barne- og familiepolitikken har representanten Sandberg kommet med svært sterke anklager mot den politikken Arbeiderpartiet har ført. «Narrespill», sier Sandberg i dag. Arbeiderpartiet har ført en politikk som har ført til oppløsning. Jeg må si at det nå, som Fremskrittspartiet har fått en så sterk hånd på rattet i det som skjer i den norske økonomiske politikken, blir veldig spennende å se om det blir endringer i familiepolitikken og om det blir mindre oppløsningstendenser enn det vi har sett til nå.

Fremskrittspartiet ynder å fremstille Arbeiderpartiets politikk som en formynderisk og en statsdirigert politikk, der foreldrene skal nektes samvær med egne barn. Etter min mening avslører Fremskrittspartiet meget godt sitt syn på barnehagene på den måten.

Jeg mener at Fremskrittspartiet på mange måter er blitt det nye Ole Brumm-partiet i norsk politikk. Vi husker svært godt fremstillingen av norsk økonomi i fjor vår som et glansbilde – en fremstilling om at Norge hadde vunnet et gigantisk beløp i Lotto, så det bare var å øse ut. Mener Fremskrittspartiet og Sandberg fortsatt at situasjonen i norsk økonomi er slik, og hvordan skal det kunne la seg gjøre å innfri Fremskrittspartiets målsetting om at det skal være en reell mulighet til å velge bort én arbeidsinntekt? Hvor stor skal støtten fra staten være, og hvilke totale kostnader vil dette innebære for staten?

Så kort til barnehagene: I budsjettdebatten i fjor sa representanten Sandberg at Arbeiderpartiet driver en ren formynderpolitikk. Tror Sandberg de mange foreldrene til barna mellom tre og seks år her i landet opplever Fremskrittspartiets og Regjeringens politikk som formynderisk? De kjører jo et knallhardt løp på én sak og glemmer behovet for trygge pedagogiske omsorgstilbud som det faktisk står tusenvis av barn i kø og spør etter.

Per Sandberg (Frp): Primært har Fremskrittspartiet et ønske om å utvide kontantstøtten til å gjelde alle barn opp til skolepliktig alder. Jeg vet at det også står i sterk motsetning til det Arbeiderpartiet ønsker, og jeg er overbevist om at Arbeiderpartiet har en målsetting om obligatorisk barnehage for alle barn inntil skolepliktig alder. Jeg har spurt om det tidligere og fått forskjellige svar på det.

Den økonomiske biten: Arbeiderpartiet er veldig opp-tatt av kostnadene ved kontantstøtten. La meg prøve å finne en sammenlikning. Arbeiderpartiet ønsker å doble fødselspermisjonen. Arbeiderpartiet ønsker 100 pst. barnehagedekning innen år 2000. Mitt enkle spørsmål i retur til representanten fra Arbeiderpartiet blir: Har Arbeiderpartiet et proveny på kostnadene ved dette, hvis det er slik at de lykkes med å få 70 pst. av alle barn opp til skolepliktig alder inn i barnehager? Har Arbeiderpartiet et proveny som ikke bare inneholder den statlige driftsstøtten, men også den kommunale driftsstøtten? Jeg er stygt redd for at representanten Bekkemellem Orheim her vil få seg en overraskelse når tallene legges på bordet. Og da blir kontantstøtten i økonomisk omfang veldig liten i forhold til dette.

Jeg synes Arbeiderpartiet skal finne nye vinklinger å angripe kontantstøtten på hvis de skal holde på med dette ut perioden. Jeg tror, som representanten fra Senterpartiet sa, at hele Arbeiderpartiet rett og slett har gått «i vranglås», fordi de for en gangs skyld ikke har fått viljen sin.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF): Framstegspartiet har i sitt alternative budsjett stroke mykje av midlane som går til likestilling. Når det gjeld Kompetansesenter for likestilling, foreslår dei å fjerne løyvingane, og dei foreslår på sikt å avvikle Likestillingsombodet, i første omgang å redusere løyvingane. Ser ikkje Framstegspartiet verdien av den utviklinga som har vore i likestillingspolitikken dei siste åra, verdien av å få meir likestilling mellom kvinner og menn både i forhold til lik lønn, den innverknad kvinner har i arbeids- og næringslivet, og når det gjeld likestilt omsorg? Mi oppfatning er at samfunnet faktisk blir eit betre samfunn å leve i når vi får fleire kvinner med i ein del styrande organ. Like viktig er det å få med menn i organ der det er underrepresentasjon av menn. For eksempel i omsorgsyrke, som i stor grad er kvinnedominerte, er det viktig å få fleire menn inn. Er ikkje Framstegspartiet i det heile opptatt av å få meir likestilling og ein betre likestillingspolitikk i samfunnet? Når ein ser tilbake, ville Framstegspartiet ha vore forutan den utviklinga som har vore på likestillingsfeltet, som

Kristeleg Folkeparti synest er viktig? Vi er glade for at vi får ein revisjon av likestillingslova, og at vi også får ei utgreiing om det seinare.

Så eit siste lite spørsmål, og det gjeld tilskot til adopsjon. Det er veldig dyrt å adoptere barn frå utlandet. Framstegspartiet foreslår i sitt alternative budsjett å redusere tilskotet til adopsjon. Er ikkje det at dei får eit godt økonomisk tilskot frå staten, litt viktig for å hindre at det blir sosiale skilnader mellom dei som har råd til å adoptere barn frå utlandet, og dei som ikkje har råd?

Per Sandberg (Frp): Ja, Fremskrittspartiet reduserer bevilgningene til likestillingsarbeidet betraktelig. Vi er ganske alene om det. Jeg kan bare kort si at vi finner andre oppgaver som vi ønsker å prioritere foran likestillingsarbeidet. Jeg skal begrunne det. Vi finner andre områder å bruke disse millionene på. Vi ser ingen grunn til at vi i 1998 skal bruke flere millioner kroner på friske, oppegående, kompetente, voksne mennesker, som ut fra likestillingsloven absolutt skulle greie dette selv. Det er også verdt å merke seg i denne forbindelsen. Intensjonene i likestillingsloven ivaretas på mange områder, særlig i form av at alle de voksne menneskene som jeg tidligere har nevnt, er organisert i en eller annen form for fagorganisasjon eller annen organisasjon, som også bruker store ressurser på å fremme intensjonene i likestillingsarbeidet og likestillingsloven. Derfor ser ikke Fremskrittspartiet noen som helst grunn til at det offentlige skal bevilge så mange kroner til det arbeidet.

Inger Stolt-Nielsen (H): Nå danner Høyre og Fremskrittspartiet, sammen med regjeringspartiene flertall i denne budsjettinnstillingen. Det er jo slik at når Høyre har fått en hånd på rattet, blir det ganske ofte mye bedre enn det var i utgangspunktet. Vi er glad for at Fremskrittspartiet har føyet seg pent på plass i rekken av gode vedtak som vi skal gjøre i dag. Men når jeg ser på Fremskrittspartiet primærbudsjett, blir jeg litt forskrekket. Jeg er veldig glad for at Fremskrittspartiet innpasser seg i et fellesskap, slik at vi slipper å bli sittende med det, men det betyr ikke at Fremskrittspartiet skal slippe helt unna de bevilgningene de faktisk ville ha foreslått.

Vi har stått sammen om kontantstøtten, og den er viktig, men vi andre tror faktisk ikke at kontantstøtten er løsningen på alle samfunnets problemer. Vi innser at vi også trenger andre tiltak. Når vi ser på Fremskrittspartiets primærbudsjett, ser vi at de f.eks. ville stryke 5 mill. kr på barne- og ungdomsvernet, barne- og ungdomsorganisasjoner skulle få 10 mill. kr mindre, ungdomssatsingen i distriktene skulle helt bort, og tilskudd til internasjonalt ungdomsarbeid skulle reduseres med 2 mill. kr. Så det er en del i Fremskrittspartiets primærbudsjett som forteller om et parti som ikke tar sitt samfunnsansvar i forhold til det å være positive medspillere rundt barn og unges oppvekstvilkår på alvor. Jeg vil gjerne ha Fremskrittspartiets begrunnelse for disse drastiske reduksjonene i tiltak for barn og ungdom som ligger i deres primærbudsjett. Fellesinnstillingen er vi enig om, så den trenger vi ikke diskutere. Men jeg ville satt pris på å få høre litt mer om de

vurderinger som ligger til grunn for Fremskrittspartiets primære budsjettforslag innenfor familierammen.

Per Sandberg (Frp): Jeg tøstjet vel litt inn på de begrunnelsene i mitt hovedinnlegg, men jeg skal gjerne ta det om igjen. For øvrig må jeg få lov til å si at jeg synes det er helt ok med en liten opptur for Høyre nå i sammenheng med budsjettarbeidet, de fortjener det sikkert. De skal nå for en gangs skyld få lov til å si at Fremskrittspartiet har hengt seg på. Det synes jeg de fortjener.

Fremskrittspartiet kutter på barne- og ungdomsvern. Vi kutter på tiltak til barne- og ungdomsarbeid, vi kutter på storbysatsing, vi ønsker ikke 5 mill. kr til distriktssatsing og kutter. For dette er metoder og tiltak som nå har virket og har vært prøvd over lang tid uten at noen slags evaluering forteller at det har bidratt til noe positivt. Vi ønsker å bruke alle disse midlene på helt andre områder, vi ønsker å treffe familien. Vi må sørge for å treffe familien og styrke økonomien til familiene på en slik måte at vi kommer bort fra SV og Arbeiderpartiets normalbarn, som kun har to timers samvær med og omsorg fra sine biologiske foreldre. Når Fremskrittspartiet kutter på disse områdene, putter vi pengene inn på områder der vi styrker familiens grunnlag for å få mer samvær og mer sosial omgang med hverandre. Vi tror at en av årsakene til de tendensene vi har i samfunnet i dag, at barna rett og slett ikke kjenner igjen sine foreldre og ikke har grenser å forholde seg til, nettopp er mangel på samvær. Det er årsaken til at vi kutter på de nevnte områdene.

Vi er heller ikke tilhengere av å måle godt barnevern i antall stillinger, eller antall barn i institusjoner. Det gir ikke et godt barnevern for Fremskrittspartiet.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Inger Stolt-Nielsen (H): Jeg må si at jeg har ikke sett disse prioriteringene av familiene lagt inn i primærbudsjettet, utover det vi står sammen om, men det får nå være Fremskrittspartiets problem.

Vi har en stor og kostnadskrevende offentlig forvaltning, der det etter Høyres mening brukes for store ressurser på administrasjon og kontroll, og for små ressurser til tiltrengt tjenesteproduksjon. For å snu denne uheldige utviklingen har Arbeiderpartiet, Høyre og Fremskrittspartiet samlet seg om at det skal nedsettes et moderniseringsutvalg som skal identifisere rasjonaliseringsområder innenfor offentlig forvaltning, særlig med henblikk på å unngå dobbeltadministrasjon. Dette moderniseringsutvalget er vedtatt, så det er ikke tema for diskusjon her i dag.

Fra Regjeringens side pekes det på at det eksisterer utvalg som har tilnærmet samme oppgave, og at det derfor ikke er behov for et nytt. Til det er å si at vi har en forventning om at det vedtatte moderniseringsutvalget i løpet av rimelig tid skal komme opp med konkrete rasjonaliseringsforslag, for det har det så langt vært lite av fra de eksisterende utvalg. Vi ser det som selvsagt at Moderniseringsutvalget blir overlatt gjennomarbeidet materiale fra Statssekretærutvalget og Omstillingsutvalget, slik at

en unngår unødvendig dobbeltarbeid. Vi har tillit til at statsråden vil håndtere dette på en god måte.

Vi må bruke samfunnets ressurser mest mulig rasjonelt. Høyres krav om mindre byråkrati er ikke et angrep på byråkratene. Vårt krav dreier seg om en gjennomgang av offentlig sektor med henblikk på å luke vekk oppgaver som ikke er nødvendige, eller som kan utføres av andre.

Alle ledd av den offentlige administrasjon må fra tid til annen underlegges grundig vurdering av hvor hensiktsmessig oppgavefordelingen er, og om oppgavemengden kan reduseres.

Fylkesnivået peker seg ut som et område der administrasjonskostnadene synes å være eksepsjonelt høye. Et uoversiktlig byråkrati der mennesker har stadig større problemer med å skille fylkets oppgaver fra statens, fører til allmenn mistillit til dagens administrasjonsstruktur. For å sikre likeverdige tilbud til alle har Stortinget i beste hensikt pålagt fylkesmannen stadig nye oppgaver i forhold til det som i utgangspunktet skulle være lokale ansvarsområder. I tillegg oppleves fylkesgrensene for mange som sperrer for valgfrihet i forhold til offentlige tjenester. Dette undergraver fylkeskommunens legitimitet, og vi får på mange områder en kostnadskrevende dobbeltadministrasjon som ikke er hensiktsmessig for noen.

Vi har en klar forventning til at Moderniseringsutvalget i nært samarbeid med Statskonsult skal komme opp med rasjonelle forslag til omorganisering som kan frigjøre ressurser fra administrasjon til tiltrengt tjenesteproduksjon.

Komiteens leder har presentert komiteens innstilling til rehabiliteringen av Slottet og til Statsbygg. Dette slutter Høyre seg til. Jeg ser ingen grunn til å gjenta det som allerede har vært sagt.

Høyre ønsker å rette litt oppmerksomhet mot ordningen med avtalefestet pensjon. Den er som ordet sier, avtalefestet, og ikke gjenstand for overprøving i Stortinget, men Høyre mener det er all grunn til å vurdere om ordningen i sin nåværende form er hensiktsmessig, samfunnsøkonomisk forsvarlig og rettferdig i forhold til at folketrygdens pensjonsalder er 67 år.

Kostnadene til AFP har økt betydelig, og for mange er det gunstigere å ta ut hel eller delvis pensjon enn å bli stående i sitt yrke frem til folketrygdens pensjonsalder. Dette er dyrt, det trekker kompetent arbeidskraft ut av yrkeslivet for tidlig, og det er et problem med tanke på den demografiske utvikling. Vi vet at vi i nær fremtid vil få stadig flere pensjonister og stadig færre yrkesaktive, så spørsmålet om pensjonsrettigheter er også et spørsmål om byrdefordeling mellom generasjonene.

De som har reelt behov for tidligpensjonering, må kunne få det, uten at ordningen gis en form som stimulerer store yrkesgrupper til å gå over i pensjonistenes rekke for tidlig. Derfor bør ordningen gjennomgås av partene i arbeidslivet og statens forhandlere på ny, for om mulig å gjøre avtalen mer treffsikker og hensiktsmessig.

Vi har merket oss at Arbeiderpartiet ved behandlingen av denne budsjettammen velger å ikke forholde seg til at kontantstøttereformen er vedtatt og innpasset i statsbud-

sjetten. Det er en merkelig holdning til lovlig fattede vedtak.

Enda merkeligere er det at Arbeiderpartiet ikke synes å ha noen alternativ familiepolitikk. De velger å bruke familieområdets budsjettdebatt til å presentere en handlingsplan mot vold. Dette kan ikke karakteriseres som annet enn politisk teater. Voldsutviklingen i samfunnet bekymrer oss alle, men at Arbeiderpartiets familiefraksjon velger populistisk surfing på den mediefokuserte voldsbølgen, det må jeg si skuffer meg dypt. For i Arbeiderpartiets primære budsjettforslag var ikke midler til handlingsplan mot vold lagt inn. Der var disse pengene øremerket til ganske andre formål. Riktignok er vi gjennom presseoppslag gjort kjent med at det hersker en viss kommunikasjonsvikt innad i Arbeiderpartiet for tiden, men fra landets største parti forventer en likevel at prioriteringene fra eget primærbudsjett videreføres i rammeinnstillingene. Og det er mangelen på sammenheng som gjør dette til politisk teater. Her legges frem en handlingsplan som er sektorovergripende, med forslag til tiltak innenfor skole-, kommunal- og justissektorens budsjetter, men som ikke var lagt inn i disse sektorens innstilling.

Det som for meg har vært mest iøynefallende med denne såkalte handlingsplan mot vold, er at den hverken tar familiene på alvor eller foreslår positive tiltak rettet mot familiene, men foreslår enda flere råd og utvalg og mer forskning. Innsatsen skal rettes mot byråkrati, forskning og økt møtevirksomhet. Her foreslås riktignok noen økte bevilgninger til ungdomstiltak, men økningen kommer fra midler som Stortinget allerede har disponert til andre formål. Det er ikke midler som står til disposisjon, og da blir dette politisk skuebrød. Handlingsplanen gjør heller ikke forsøk på å utnytte den kunnskap vi faktisk har, og som kan settes i verk til voldsdempende tiltak. Det meste av det foreslåtte ligger utenfor budsjettets rammer.

I Høyre tror vi at en god familiepolitikk virker voldsforebyggende, og derfor er vi villig til å bruke store ressurser på å gi familien en sjanse til å utvikle sterke og ansvarlige relasjoner. For det er og blir familien som er små menneskers viktigste sosiale arena. Det er i familien de skal lære å ta hensyn til hverandre. Det er i familien de skal lære at positive og negative handlinger har ulike konsekvenser. Det er i relasjon til familien et barn skal utvikle trygghet, ansvarsfølelse, selvspekt og respekt for andre. Barnehager kan og skal være et godt omsorgstilbud for dem som ønsker det, men hovedansvaret for barns utvikling skal være foreldrenes. Gjennom kontantstøtten gis foreldre bedre mulighet til selv å velge hva som er best for akkurat deres barn, i akkurat deres livssituasjon, i den fasen av barns liv som er aller mest grunnleggende for den videre utvikling.

Det undret meg da jeg i vår hørte Karita Bekkemellem Orheim si at menn trengte enten pisk eller gulrot for å påta seg omsorgsoppgaver innad i egen familie. Bakgrunnen for dette forstod jeg bedre da Grethe Fossum fulgte opp med å si at arbeiderpartikvinnene hadde brukt 20 år på å forklare sine menn at barnehager er bra for

barn. Er det ingen i Arbeiderpartiet som prøver å forklare disse vanskelige mennene at foreldre er bra for barn, at foreldre faktisk er det beste for barn? At hjelpeapparatet skal være på plass og oppegående når familien svikter, er det så bred politisk enighet om at jeg ikke finner grunn til å gå nærmere inn i en debatt om det.

Høyre ønsker å fjerne morsmålsopplæring fra barnehager og skoler. Når barn som skal leve sitt liv i Norge, gis opplæring i foreldrenes morsmål, bidrar det til å sementere innvanderstatusen, samtidig som det reduserer foreldrenes behov for å lære norsk, for foreldre bruker barna som tolk. Men språk er makt, og når barnas språkferdighet langt overstiger foreldrenes, forrykker det maktbalansen innad i familien. Vi vet at dette er konfliktskapende, det reduserer foreldrenes naturlige autoritet, og det bidrar til at autoritet innad i mange familier håndheves med vold. Blant annet slik etableres vold som respektskapende forbilde i innvandermiljøene. Å fjerne morsmålsundervisningen fra skoler og barnehager koster ingenting, tvert imot, det frigjør ressurser til andre formål, f.eks. til å bygge opp innvandrerforeldres kompetanse i norsk og om norske forhold, slik at de kan bli bedre medspillere for egne barn i tilpasningen til det norske samfunn. Er det noe vi trenger som voldsforebyggende tiltak, er det dette.

Høyre er også meget opptatt av at volden i samfunnet må bekjempes, og vi har lagt fram en flerpunkts tiltaksplan som er presentert i Dokument nr. 8:18. Vi skal behandle den saken når den kommer til Stortinget. For øvrig ligger det ulike elementer til god familiepolitikk, god samfunnsbygging og voldsdempende tiltak i de ulike innstillingene som er presentert innenfor de respektive sektors budsjetttrammer.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Grethe G. Fossum (A): Først av alt har jeg lyst til å takke for markedsføringen av vår voldspakke. I stedet for å fortelle mye om sin egen familiepolitikk, brukte representanten fra Høyre store deler av sitt innlegg til å fortelle om Arbeiderpartiets voldspakke. Hun kalte det et «politisk teater». Jeg synes det er litt av en angrepsvinkel på et så alvorlig samfunnsproblem som Arbeiderpartiet har prøvd å belyse, å neglisjere det på denne måten. Men forklaringen fra representanten Stolt-Nielsen kommer: De har ikke råd, fordi de er nødt til å bruke pengene til kontantstøtte.

Representanten Stolt-Nielsen sier også at man ikke tar familien på alvor. Jeg tror ikke jeg vil ta representanten Stolt-Nielsen så alvorlig, hun burde ha merket seg hva Arbeiderpartiet har sagt i sin voldspakke, nemlig at volden aller oftest skjer i familien. De barna som er på gaten i Oslo, har ingen familie – og hva gjør vi da? Jo, da skulle vi etter representantens syn ha et hjelpeapparat som var oppegående. Men det hjelpeapparatet blir ikke oppegående hvis man ikke bevilger penger til det, og det har man ikke råd til fordi man vil ha kontantstøtte. Så spørsmålet mitt til representanten er: Hvordan i all verden vil Høyre bekjempe den volden vi ser der ute og

hjemme når de ikke vil bevilge penger til hjelpeapparatet, og har mer politi og lavere kriminell lavalder som målsetting? Hvordan har Høyre tenkt å bruke politi på ti-åringer?

Inger Stolt-Nielsen (H): Høyre har faktisk aldri foreslått å bruke politi på tiåringer! Høyre er villig til å bevilge til tiltrengte hjelpetiltak, men vi tror at de mest voldsforebyggende tiltak er å gi barn en trygg og god start på livet sitt. Det er her vår politikk skiller seg vesentlig fra Arbeiderpartiets politikk, for Arbeiderpartiet har klokkeetro på at hvis bare samfunnet får tak i barnet tidlig nok, da trenger foreldrene omtrent ikke å bry seg. Når vi leser gjennom hva Arbeiderpartiet vil, vil de ingenting med familien, men de vil en masse med veldig mange andre instanser. Men når de indre relasjoner svikter, når ikke en familie føler ansvar for hverandre, når ikke barn lærer hjemme å ta ansvar for egne handlinger og å ta ansvar for andre mennesker, mangler samfunnet de bånd som skal binde sammen, og det er dette Arbeiderpartiet ikke noen gang har skjønt. De vil knytte all menneskelig virksomhet opp til kontrollerbare statsforetak. Det er her den store forskjellen ligger.

Representanten etterlyser hva Høyre vil gjøre mot vold. Vi har faktisk presentert et Dokument nr. 8-forslag med 17 punkter som skal virke voldsforebyggende, og vi forholder oss til at også Regjeringen har lagt frem en sentrumspakke mot vold. Vi antar at problemstillingen med økende vold i vårt samfunn er så viktig og omfatter så mange områder at vi burde få en bred gjennomgang på tvers av sektorene i Stortinget om dette. Men når Arbeiderpartiet presenterer dette med penger som er bundet opp i annen virksomhet, er det teater.

Per Roar Bredvold (Frp): Fremskrittspartiet registrerer med glede at representanten Stolt-Nielsen fra Høyre henger seg på Fremskrittspartiets syn på fylkeskommunen og dens rolle, en rolle som Fremskrittspartiet mener fylkeskommunene som er fordyrende og byråkratiske i sin sendrektighet har utspilt. Men jeg har registrert at det blant tillitsvalgte Høyre-folk også er de som kjemper for fylkeskommunens ve og vel, så som gruppelederen i Hedmark fylkesting. Kan vi virkelig være sikre på at Høyre sammen med Fremskrittspartiet vil kjempe for å nedlegge fylkeskommunen slik den fungerer i dag, slik at vi får en modell som tjener innbyggerne på en mer effektiv og bedre måte?

Inger Stolt-Nielsen (H): Hvis vi allerede nå hadde visst hva vi skulle gjøre, hadde det ikke vært nødvendig å nedsette et utvalg for å se på dette. Moderniseringsutvalget skal gå gjennom administrasjonsnivåene, det skal gå gjennom forvaltningen og se hvilke oppgaver som kan flyttes, hvem som skal utføre hva. Vi venter med konklusjonen til utvalget kommer med et resultat av det arbeidet som skal settes i gang. Hvis vi trekker konklusjonene på forhånd, blir det aldeles unødvendig å nedsette utvalg. Men det er klart at fylkeskommunen og fylkesmannens sammenblandede roller må det gjøres noe med, for det er

ikke tilfredsstillende for noen at enkeltmennesker, og institusjoner for den del, ikke klarer å finne rett forvaltningsnivå, og at de ikke vet hvem som gjør hva, hvem de skal henvende seg til med ulike spørsmål. Derfor har fylkesnivået liten legitimitet. Det er denne sammenblandingen av roller, denne dobbeltadministrasjonen, som er så problematisk for alle. Om det ender med at fylkeskommunen nedlegges i sin nåværende form, vil ikke jeg dra konklusjoner på nå. Men jeg er glad for at arbeidet blir igangsatt slik at vi får en opprydding, en effektivisering og en ressursforvaltningsendring som kan gi oss bedre tjenesteproduksjon, mindre kontroll og mindre administrasjon. Vi må vel nå etter hvert være det mest kontrollerte folk i verden, for det er jo ikke en eneste ordning vi innfører som ikke skal skjemaføres i minst tre – fire eksemplarer, som skal kontrolleres, som skal registreres på alle ender og kanter. Vi har bruk for flere produksjonsressurser, ikke mer kontroll og administrasjon.

Ola T. Lånke (KrF): Det er grunn til å beundre engasjementet i representanten Stolt-Nielsens innlegg. Nå er det knapt noe område av politikken der en kan snakke varmere om forebyggende arbeid enn i familiepolitikken. I innstillingen vises det til at 10 000 barn i 1997 ble utsatt for ekteskapsbrudd, og i tillegg kommer alle de som opplever opphør av samboerskap. Dette får alvorlige konsekvenser for disse barna, det vet vi. Kristelig Folkeparti har lenge vært opptatt av forebyggende familievern, og i denne sammenheng er også tilbudene om foreldreveiledning svært sentrale. På dette området har det vært stor aktivitet de siste årene. I 1997 var over halvparten av norske kommuner i gang med tiltak, og flere andre var også i gang med planlegging. En viktig del av foreldreveiledningen består i å utvikle kommunikasjon og samhandling både i forholdet mellom barn og foreldre og mellom foreldre og faginstanser. Tilbudet om foreldreveiledning er også målrettet mot foreldre med innvandrers- og flyktningbakgrunn.

Jeg har lyst til å spørre Høyre om deres holdning til dette, for i det aller meste av innstillingen fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen står Høyre og Kristelig Folkeparti sammen, men akkurat når det gjelder tilbudet om foreldreveiledning, vil ikke Høyre være med, og det er jeg litt skuffet over. Høyre vil ikke være med og støtte bevilgningen til dette viktige tiltaket, og mitt spørsmål til representanten Stolt-Nielsen blir derfor: Tror Høyre virkelig at dette er et overflødig tiltak i en tid hvor så mange foreldre kommer til kort og må gi opp?

B j a r n e H å k o n H a n s s e n hadde har overtatt presidentplassen.

Inger Stolt-Nielsen (H): Representanten Lånke begynte sitt innlegg med å vise til mange ekteskapsbrudd og sprukne samboerforhold. Jeg kan ikke riktig se sammenhengen mellom foreldreveiledning og oppløste familierelasjoner. Jeg må si at det har jeg problemer med. Og når det gjelder barneoppdragelse, tror vi at det bør være foreldrenes eneområde. Det er mange rådgivere rundt oss

som foreldre kan henvende seg til når de er i tvil. Alle foreldre er fra tid til annen i tvil – gjør jeg det rette i denne situasjonen, og hvordan takler jeg akkurat dette problemet? Da har en venner, en har familie, det er skoler, barnehager og leger, det er mange en kan gå til, og det er mange en kan henvende seg til. Men vi ønsker ikke et standardisert barneoppdragelseskontor, som skal sitte med alle de rette løsningene. For det som er rett for den ene, kan være fullstendig feil for den andre.

Og at det norske samfunn skal påta seg å drive foreldreveiledning og være oppdragerpekefinger i innvandrermiljøene, det tar jeg meget sterk avstand fra. Innvandrereforeldre har også sine tradisjoner, og de har på familieområdet ofte mange tradisjoner som vi dessverre har mistet underveis, tradisjoner som har vært gode for barn og familie sammen. Så jeg er ikke sikker på at et godkjent norsk familieoppdragermønster er det rette å presse inn på andre mennesker. Dette er familiens område. Noe må fortsatt få lov å være privat, utenfor samfunnets kontroll og samfunnets diktat.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Unn Aarrestad (Sp): Dette er eit av dei viktigaste politiske områda me handsamar. Ein politikk som styrker familiar av alle slag, vil vera med på å gjera storsamfunnet betre å leva i, og vil vera med på å betra oppvekstmiljøet.

Derfor er eg glad for at det nå skjer eit samarbeid mellom departementa for å sjå på kva som kan gjerast for å få eit betre barne- og ungdomsmiljø. Her er handlingsplan for redusert bruk av rusmiddel og tiltaksplan for å kjempa mot vald på offentleg stad viktige tiltak som også må sjåast i nær samanheng. Det forundrar meg storleg når dei mest liberale partia i høve til alkoholpolitikk er dei strengaste når det gjeld å kjempa ned valden. Då er det liksom så mykje enklare å berre ropa på meir politi og strengare straffer. Forstå samanhengen den som kan!

Til våren skal me få ei likestillingspolitisk utgreiing. Det er ikkje tvil om at det ennå er eit sterkt behov for å satsa på informasjon og skoloring, slik at likestillingslova kan fungera etter føremålet sitt. I dette er Likestillingsombodet viktig med sin verdifulle kompetanse og erfaring, samstundes som ombodet kan utnyttast i endå større grad enn i dag. Men her må me sjå begge vegar. Likestillingslova skal gjelda der både kvinner og menn, og dermed samfunnet, har nytte av det.

Forbrukarinteressene vert nå utfordra frå fleire hald. Til våren kjem stortingsmeldinga om forbrukarpolitikken, ti år etter den førre meldinga om dette temaet. Målsettinga her må alltid vera å sikra forbrukarane gode og sikre produkt – i tillegg til at ny kunnskap og marknadsutvikling har fått ny vekt i denne samanhengen. Forbrukarane si kvalitetsoppfatning har endra seg. Dette ser me tydeleg i høve til saka som nå pågår om veterinæravtalen, der forbrukarane sine interesser i høgste grad vert sett i sentrum, noko også Forbrukarrådet sin leiar klart har sagt si meining om.

Forbrukarar og styresmakter i fleire europeiske land opplever nå ei stigande erkjening av at etikk, sosialt ansvar, miljø og interesse for forbrukarkrav er føresetnader for langsiktig inntening for næringslivet. Etter det som står i siste nummer av Forbrukar-rapporten, vil nå f.eks. Danmark byggja bru over kløfta mellom haldningar og handlingar. Forbrukarane skal kunna danna seg sine egne haldningar på bakgrunn av solid kunnskap og informasjon for deretter å utføra dette i praksis. Forbrukarane vil vita korleis produkta er laga, om det er brukt barnearbeid, vekstfremjarar eller dyreforsøk.

Her til lands har nå spørsmålet om born og reklame vorte aktualisert den seinare tid. Nå har norsk næringsliv vore på kurset «KIDS (0 – 13 år) Har du råd til å overse dem?». Dei skulle læra å lokka til seg borna si kjøpekraft. Reklame gjennom fleire medium vender seg ofte direkte mot born og unge. Stadig fleire har sett eit stort potensial i dei minste konsumentane.

Det er ikkje tvil om at reklamen i sin karakter fremjar desse verdiane, særleg dei kommersielle. Her er det borna sin kommersielle verdi det handlar om. Borna skal gjerast til ein kamparena for marknadsdelar og påverknad. Eg reknar med at også dette vil verta sett under lupa i den nye forbrukarmeldinga.

I vår diskuterte me opningstidslova. Dette er også ei forbrukarsak. Det skal nå verta spanande å sjå kva utslag denne får når ho trer i kraft over nyttår. Utsegner frå m.a. kjøpmann Trond Lykke i Trondheim til Dagens Næringsliv 3. november tyder på at han vil utfordra dei nye reglane. Når han opnar sine nye sundagsbutikkar over nyttår, vil nokre av dei også selja bilrekvisita for å koma inn under reglane for bensinstasjonar. I Dagbladet 18. november uttalar ordførar i Modum, Odd Flatum, seg. Han ristar på hovudet over styresmaktene sitt nei til øslal på bensinstasjonar. Nå må løysinga vera å byggja ut stasjonane og kalla dei kolonialbutikk, seier han. Og i tillegg går næringa sjølv inn for å auka sundagshandelen, står det i Dagsavisen i dag. Så spørst det til slutt kor mykje sundagshandel me får, og kva slags handel det vert. Det vil ikkje undra meg om dette går i ei retning som me ikkje hadde tenkt oss i utgangspunktet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Trond Helleland (H): Selv om representanten Aarrestad ikke snakket så mye om det, vil jeg først benytte anledningen til å takke Senterpartiet for det samarbeidet vi har hatt når det gjelder utforming av kontantstøtten. Det har vært veldig godt å se at Senterpartiet også er helt med på denne viktige reformen.

Representanten Aarrestad var veldig opptatt av forbrukerpolitikken, den er viktig for Aarrestad og Senterpartiet. Så kom hun inn på veterinæravtalen, og der er Senterpartiet i strid med sin egen regjering. Spørsmålet mitt blir: Hvordan kan Senterpartiet forsvare å sitte i en regjering som anbefaler en veterinæravtale som mange i Senterpartiet hevder setter folks liv og helse på spill? Er det ikke vel opportunistisk å bli sittende i en regjering

som anbefaler en avtale som Senterpartiet med noen unntak – fiskeriministeren bl.a. – er veldig uenig i?

Så er Aarrestad bekymret for konsekvensene av den nye åpningstidsloven. Den bekymringen deler vi også i Høyre. Dessverre klarte vi ikke å få til en annen løsning enn det som til slutt ble Brustad-bua. Aarrestad-bua ble ingen realitet, og Valle-bua som ble foreslått, kom heller aldri på banen. Jeg tror vi ganske snart vil se en utvikling som viser at åpningstidsloven slik som den nå er vedtatt, vil føre til en gigantisk tilpasning i tråd med det Aarrestad var inne på. Og hvis dette begynner å gripe om seg – nå har to departementer foreslått at det skal være mulig å selge øl på bensinstasjoner, det er bare Sosialdepartementet som går imot – vil ikke da Aarrestad revurdere synet på hele åpningstidsloven og si at det tross alt er bedre at det er butikken selv som kan bestemme sine åpningstider, slik av vi slipper denne latterlige tilpasningen til et håpløst lovverk?

Unn Aarrestad (Sp): Først kort til veterinæravtalen – og dette vert egentleg altfor kort. Det har vore klart heile tida at Senterpartiet går imot veterinæravtalen, me har aldri lagt skjul på det. Det er òg like klart at det var eit fleirtal i Stortinget som Senterpartiet ikkje tilhøyrer, som påla Regjeringa å forhandla fram dette. Slik er det det foregår, og det veit representanten Helleland òg veldig godt. Men framlegget til Stortinget er mykje betre enn det ville vore dersom det hadde vore andre parti som sat i regjering, det er eg ikkje i tvil om. Men dersom Senterpartiet hadde bestemt åleine og hadde fleirtal bak seg i Stortinget, hadde det aldri vorte fremja. Det er òg ganske klart.

Så litt om opningstidslova. Det skjer ei utvikling og ei tilpassing, og det har aldri vore mitt syn at den såkalla Brustad-brua var den rette måten å gjera det på. Eg visste veldig fort at dette var måten å få fram fleire sundagsopne butikkar på. Derfor var det at me i Senterpartiet gjekk imot den måten å gjera det på. Eksempel og utsegner i avisene syner tydeleg at ein no har planane klare – hundrevis av nye butikkar vil ein opna. Og når det gjeld sal av bilrekvisita og øl – ja, det skal verta spanande å sjå utviklinga. Men eg må seia til slutt at dei som snakka mest om at denne måten var den beste for å ha fri utan handel på sundagane, dei har teke feil.

Ågot Valle (SV): Jeg må gi Unn Aarrestad ros for engasjementet i forhold til barn og kjøpepress, det var også noe vi stod sammen om i komiteen.

Når det gjelder bekymringen for lengre åpningstider, håper jeg også at vi kan stå sammen om å ta initiativ for å se på arbeidsforholdene til dem som nå blir tvunget til ubekvemme arbeidstider, det er også de som nå blir virkelig utsatt for vold.

Så til noe annet som SV og Senterpartiet tidligere har stått sammen om, nemlig å kjempe for en god kommuneøkonomi, som jo er forutsetningen for at kommunene kan løse oppgavene sine, deriblant å gi barn og unge en god framtid, gode oppvekstvilkår. Nå er Senterpartiet kommet i dårlig selskap og har bundet seg til masta med

Høyre og Fremskrittspartiet, og det ser ut til at de, i motsetning til SV – som har foreslått 4 ½ milliard mer til kommunene, for det er faktisk det de trenger – rolig ser på den elendige kommuneøkonomien. Signalene fra resultatet av den er helt tydelige. Det kommer signaler om kutt i tiltak til barn og unge over en lav sko – SFO og skoler, men også barnehager, barnevern og kulturtilbud. Hvor lenge vil Senterpartiet befinne seg i det selskapet hvor svaret er gitt: videre ferd på kuttlinja og dermed kutt i tiltak for barn og unge som betyr noe for deres oppvekstvilkår?

Unn Aarrestad (Sp): Representanten Valle var inne på dette med opningstider og arbeidsforholdet til dei som arbeider i butikkane. Eg har òg vore oppteken av akkurat det – og ikkje minst i desse tider med så mykje vald, så mykje ran og overfall i butikkar, der det kanskje er berre ein person som er i butikken om natta. Så det burde uroa ganske mange fleire enn Senterpartiet, og SV for den del. Det undrar meg òg at dette ikkje kom meir fram i den debatten me hadde på det feltet tidlegare dette året. Eg kan tenkja meg at det kan vera bakgrunn nok for å ta opp og sjå på opningstider i det heile på nytt.

Så var representanten inne på dette med god kommuneøkonomi. Eg er samd i at dette er veldig viktig. Det er noko Senterpartiet har stått på for i alle år. Eg er samd i at dette nå kunne ha vore betre, men det er òg ujamt, det er veldig ulike forhold frå kommune til kommune. Men ein skal vera klar over at dette var det me kunne få til i det samarbeidet som me har inngått.

Så kan ein seia at Arbeidarpartiet baud meir i kommuneøkonomien – det var slik det var sagt munnleg, dei skulle prøva å lokka oss til seg. Men når ein samtidig prøvde å koma i dialog med dei, då ville dei ikkje anna enn å fella den sitjande regjeringa. Det går jo ikkje an å samarbeida med noko slikt! Så dette er me heilt klar over, og dette vil me gjera det beste ut av, så godt me berre kan.

Marit Nybakk (A): Veterinæravtalen skal behandles i Stortinget senere denne uken. Jeg vet ikke på hvilket grunnlag representanten Aarrestad tok saken opp i denne debatten – jeg skal da heller ikke kommentere innholdet i den avtalen her og nå, for det har Stortinget rikelig tid til å gjøre førstkommande torsdag.

Men jeg må arrestere representanten når hun hevder at Regjeringen ble presset av et stortingsflertall til å legge denne saken fram for Stortinget, og til å forhandle den fram, som hun sa. Det som faktisk skjedde, var at Regjeringen tok denne saken opp med EU etter at de kom i posisjon høsten 1997, men konstaterte veldig raskt at av hensyn til norsk fiskeeksport var det umulig å gjøre noe med den. De fikk altså ikke endret på den, og fiskeeksporten betydde så vidt mye at de da valgte å orientere Stortinget i de organer som skal orienteres i slike situasjoner, om at det ikke var mulig å reforhandle denne avtalen.

Jeg syns kanskje at Senterpartiets representant her bør stå for det Regjeringen gjør, og ikke bortforklare eller på

annen måte fraskrive seg det ansvaret det er å sitte med regjering.

Unn Aarrestad (Sp): Eg må berre seia at representanten Nybakk tek totalt feil her. Ved avslutninga av jordbruksavtalen var det eit fleirtal i Stortinget som påla Regjeringa å koma tilbake til Stortinget med denne avtalen. Det er òg Arbeidarpartiet klinkande klar over, dei var med i dette stortingsfleirtalet. Ein veit jo – det veit Arbeidarpartiet òg – at når eit fleirtal på Stortinget gjev ei regjering eit påbod om noko, plikter regjeringa å følgja det opp.

Det var òg litt undring over at eg tok opp noko om veterinæravtalen her og nå. Ja, eg gjorde det fordi det er ei forbrukarsak, fullt og heilt. Det vedkjem oss alle kva slags mat me får, kva maten er tilsett, om den er rein, om den har smittestoff i seg. Det er først og fremst forbrukarane – vi som er her – som dette er viktigast for. Og nå, ved at det kanskje vert fleirtal for dette, kan smittepresset i Noreg verta auka formidabelt i forhold til slik me har hatt det. Me har hatt fordelene av å vera reinare enn dei fleste land i Europa på mange felt, og nå får me det på same måten som resten av Europa, med dette systemet som det nå skal leggjast opp til. Det uroar meg, og det bør uroa alle forbrukarar.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Ågot Valle (SV): SV har i sin hovedprioritering i budsjettet for 1999 satt barn og unge i fokus. Når budsjettet for neste år nå skal vedtas, skjer det med et flertall som etter SVs mening ikke viser noen reell vilje til å satse på barn og unge. Alle midler brukes til kontantstøtta, som ikke engang løser tidsklemma til barnefamiliene, og som er en hindring for å sette i gang gode tiltak for barn og unge.

Barn og unge er framtida. Derfor fortjener de langt større plass i politikken. De har krav på å bli tatt på alvor, de fortjener å bli lyttet til. Som pressgruppe har barn og unge liten eller ingen innflytelse. Ved neste valg vil rundt 25 pst. av befolkningen være under 18 år, dvs. uten stemmerett. Snaue 14 pst. vil være over 67 år, med stemmeretten i behold. Gjett hvem som kommer til å få oppmerksomheten?

Barn og unge er ingen ensartet gruppe, men likevel kan vi se en generasjonsurettferdighet i forhold til levekår og makt når det gjelder oss middelaldrende, eldre, kontra de unge. De godt voksne – la oss si vi – får en mye større andel av kaka og kan legge mye mer makt bak kravnene enn de unge.

Det er barn og unge som er framtidsforsikringen. Det er de som skal stå for framtidens verdiskaping.

Barne- og ungdomstida er en verdifull periode i livet. Ingen kan garantere noen en god barndom eller sikre noen en spennende ungdomstid, men SV vil legge til rette for at alle barn og unge skal ha mulighet til å ha en trygg oppvekst, og for at de skal få prøve ut evnene sine og få like muligheter til en meningsfylt ungdomstid.

Barndoms- og ungdomstid er verdifullt i seg selv, men det er også verdifullt fordi det legger grunnlaget for voksenalivet.

For SV er det en hovedutfordring å skape gode oppvekstvilkår som gir alle barn og unge like muligheter til å takle framtidens utfordringer og delta aktivt i samfunnet. Kun gjennom satsing på solidaritet og gode fellesskapsløsninger kan vi gi alle denne muligheten.

SV mener at barnehager er et godt tilbud til barn, og dette barnefellesskapet ønsker vi styrket og utviklet. Barnehagen skal ikke bare være et oppbevaringssted mens mor og far er på arbeid, men et godt tilbud med kvalifisert personell og muligheter til utvikling, fri utfoldelse og lek. Dette barnefellesskapet skal være tilgjengelig for alle og ikke hindres av foreldres økonomi eller kommunenes prioriteringer. De graverende kuttene vi har sett i forhold til utbygging av barnehager, fører til en vanskeligere hverdag for mange foreldre som ikke får tilgang til barnehageplass. For å sikre alle en reell valgfrihet vil SV lovfeste retten til barnehageplass, og vi vil senke foreldrebetalinga ved økte driftstilskudd.

Barns trygghet er foreldres ansvar, men samfunnet har også et ansvar for å bygge et godt sikkerhetsnett av tilbud for å trygge barn og unge. Barnevernet er en del av dette sikkerhetsnettet. I dag opplever vi at barnevernet på grunn av ressursmangel, men også mangel på kompetanse og personell, ikke makter å gi barn og unge denne sikkerheten og tryggheten på en god nok måte. SV ønsker et barnevern som skal fungere til barn og unges beste, og derfor ønsker vi en styrking slik at vi både får en kommunal og en fylkeskommunal barnevernstjeneste med god nok kvalitet. Det fortjener ungene, det fortjener foreldrene, og det fortjener de som står ute i de tøffe jobbene.

SV mener det er viktig å skape et trygt samfunn hvor vold og overgrep forebygges. Ingen barn og unge skal måtte være redde for å møte volden i hverdagen. Det er ikke den vilkårlige volden i gata som er den største trussel for barn og unge – selv om den er alvorlig nok. Vold som utøves i hjemmene mot barn, mot unge og kvinner, er mer utbredt og mer skjult og mer tabubelagt. Er lovbrøyteren mindreårig, må barnevernet kobles på saken umiddelbart, om nødvendig ved bruk av tvang. Samtidig mener vi i SV at det må satses mye sterkere på fritidsaktiviteter for barn og unge. De må ikke komme bare som brannslukningsmidler når media har lyset på dem, men de må komme fordi ungdommen fortjener det.

Likestillingsarbeidet er ikke vunnet én gang for alle, og i SV vil vi være opptatt av både å forbedre og forsvare det vi har vunnet. Derfor vil vi øke rammen til Likestillingscenteret og til Likestillingsombudet. Vold mot kvinner og barn vil være et område senteret spesielt vil kunne ta tak i, og vi støtter tanken om et kvinnevoldsutvalg. Vi vil ha en statlig arbeidsgiverpolitikk som gir kvinner bedre muligheter til ei lønn å leve av og en dag å leve med.

Til slutt tar jeg opp de forslagene som står i innstillingen.

Presidenten: Ågot Valle har tatt opp de forslag hun har referert til.

Det blir replikkordskifte.

Per Sandberg (Frp): Jeg hadde egentlig forventet at representanten Valle skulle bruke litt mer tid på Fremskrittspartiet. Det ble for lite i forhold til det som er vanlig tradisjon – jeg viser da til debatten i går, der Ballo hadde et timinutters innlegg og brukte 8 ½ minutt på Fremskrittspartiets budsjett. Så det var jo litt beklagelig.

Men til SVs budsjett og til Valles innlegg: Her kommer igjen ønskene om å styrke de forskjellige postene som allerede ligger i budsjettet. Og om ikke andre partier er fornøyd med Fremskrittspartiets budsjett, er det interessant å merke seg at SV i hvert fall ikke er beskjedent. Jeg ser at de har ca. 200 pst. økning på likestillingsarbeid. De setter inn ca. 50 millioner på barne- og ungdomsvernet og 10 millioner til forskjellig forskning.

Og spørsmålet mitt til representanten Valle blir da – det går på kvalitetsheving i barnevernet: Når vi får slike situasjoner som den det var vist til i VG i går, der en mor har kjempet en fortvilet kamp mot barnevernet på grunn av anklager som går på at mor lukket svette, sønnen lukket fjøs, og det lå sengetøy i sofaen og leker på bordet, kan ikke da representanten Valle, når sakkyndige tar slike ting med i bildet i en rapport, være med på å finne en eller annen form for kvalitetssikring av sakkyndige som jobber med barnevernssaker og barnefordelingsaker?

Ågot Valle (SV): Når jeg har fem minutter til å gjøre rede for en veldig god politikk på de områdene som vi diskuterer, ja, så hadde ikke jeg tenkt å bruke tida mi på Fremskrittspartiet; det fortjener faktisk ikke Fremskrittspartiet.

Når vi vil omfordele midlene til barnevernet, til barne- og ungdomstiltak, til barnehagene, til sjølstendige rettigheter for fedre til fødselspermisjon og alt det vi har gjort rede for, skjer det innafor nøyaktig den samme ramma som også Fremskrittspartiet opererer innafor. Men det er denne politikken som vi mener vil gi barn og unge og familiene bedre kår her i samfunnet. Det bør ikke forundre representanten Sandberg at vi har vært opptatt av kvaliteten i barnevernet. Dette var også gjenstand for en interpellasjon tidligere i vår. Men når vi tar stilling til kvaliteten i barnevernet, gjør vi ikke det ut fra oppslag i VG eller andre aviser. Til det er dette et altfor alvorlig område. Men det bekymrer oss at barnevernet har en så stor «turnover» som det har. Det bekymrer oss at så mange har så kort ansiennitet innenfor et område som er så tøft fordi de må gå inn og ta vanskelige avgjørelser. Da ønsker vi barnevernssarbeidere med kompetanse som vet at de kan ta opp i seg den nye kunnskapen som har kommet om barn og familie, som har trygghet til å gå inn og ta de riktige avgjørelsene, og som kan samarbeide med andre, slik at de ikke blir nødt til å trekke glassklokka over seg, slik jeg hører mange barnevernssarbeidere beskrive hverdagen sin.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF): Representanten Ågot Valle har eit oppriktig engasjement når det gjeld vald mot kvinner og barn. Det er eit veldig positivt engasjement. Eg er einig med representanten i at vi må sette søkjelyset på den situasjonen barna på krisesentra er i, og på situasjonen til krisesentra generelt.

Komiteen går einstemmig inn for å gjere tilskotta til krisesentra om til overslagsløyving. På den måten er vi også med på å sikre økonomien til krisekontora, og eg synest det er eit veldig positivt tiltak vi no har vore med på.

Representanten Ågot Valle seier at sentrumspartia ikkje har vilje til å satse på barn og unge. Men det er feil. Gjennom heile stortingsproposisjonen finn ein ei rekkje tiltak som er foreslått retta inn mot barn og unge. Det har til og med kome ein ny post, ungdomssatsing i distrikta, fordi vald, mobbing, kriminalitet, rus og rasisme ikkje berre er noko som går føre seg i storbyane, men også i distrikta. Representanten Ågot Valle syntest at forslaget var så godt at SV til og med foreslo meir pengar enn kva vi sjølve har funne til tiltaket. Det viser iallfall at sentrumspartia absolutt er med på å prioritere barn og unge.

Når det gjeld barnehagepolitikken, er eg einig i at det er viktig med gode barnehagetilbod retta inn mot barna og foreldra sine behov. Men å framstille det som om kontantstøtta ikkje gir noka moglegheit for meir tid i lag med ungane, blir veldig einsretta. Det var slik at mange som ønskte å vere heime, oppfatta den politikken som vart ført, der ein einssidig fokuserte på barnehagen, som at det ikkje var godt nok, at det som betydde noko, var å gjere karriere og verkeleg vere yrkesaktiv. Somme yndar å framstille det som om Kristeleg Folkeparti ønskjer at kvinnene skal vere ved kjøkkenbenken. Det er totalt feil. Vi ønskjer å gi valfridom, der foreldra sjølve skal føle respekt for det valet dei tar, ikkje ein politikk som einssidig favoriserer det å vere yrkesaktiv, og som inntil sentrumsregjeringa tok over, har blitt ført.

Ågot Valle (SV): Først til overslagsbevilgninga til krisesentrene. Det var også noe som sentrumspartiene og SV stod sammen om i fjor. Det er et godt forslag, men det som bekymrer meg, er at en i den nåværende finansieringsordninga gjør seg veldig avhengig av kommuneøkonomien. Og når kommuneøkonomien er såpass dårlig som den er nå, håper jeg i hvert fall at det ikke vil friste kommunene til å kutte i tilskuddene til krisesentrene. Det vil få ganske store konsekvenser.

Når vi er bekymret for sentrumspartiernes og Regjeringas politikk når det gjelder barn og unge, er det fordi Regjeringa har så stor konsentrasjon rettet mot kontantstøtta at det hindrer dem i å se på andre tiltak. Jeg er bekymret når først Regjeringa og så «nattforlikerne» kutter i område etter område som gjelder barn og unge, f.eks. når det gjelder kompetanseutvikling i barnevernet, tilskudd til barne- og ungdomsorganisasjonene osv. osv.

Så til valgfriheten. Vår hovedinnvending mot kontantstøtta og manglende satsing på barnehager er at kontantstøtta ikke løser den tidsklemma som barnefamilie befinner seg i. Hvis man virkelig var opptatt av å gjøre

noe der, og samtidig gi kvinner de samme muligheter som menn til å være ute i yrkeslivet, da ville det altså vært en helt annen satsing på arbeidstidsreformer som ville gjøre at hverdagen kunne gå i hop for de fleste. Hvis man virkelig ville ha valgfrihet, hadde man gjort noe med foreldrebetalinga i barnehagene. Nå skyter den fart, så det blir snart bare de rikeste som har råd til å ha unge sine der.

Inger Stolt-Nielsen (H): Sosialistisk Venstreparti og Arbeiderpartiet står sammen i kampen mot kontantstøtten. Det er egentlig ikke så rart, fordi det her er dype, ideologiske skillelinjer mellom de sosialistiske partier og oss andre.

Noe en ser ved å lese litt historie, er at de som ønsker å få makt over et samfunn, begynner med barn. Kan man få makt over barn tidlig nok, styrer man samfunnsutviklingen på lang sikt. Men vi vil altså ikke ha et samfunn hvor all barneomsorg skal kanaliseres inn i et offentlig styrt apparat. Vi vil at det skal være en valgfrihet for foreldrene. Vi tror at denne valgfriheten kommer barn til gode, fordi det i vårt samfunn må være plass for at mennesker kan gjøre ulike prioriteringer i livet, at de har ulike grunnholdninger og ulike tilnæringsmåter til problemene. Men det som er viktig, er at vi i hvert fall lærer at uansett hvilken grunnholdning en har, har en ansvar for egne handlinger, og en har ansvar for sine egne relasjoner til andre mennesker. Og skal en kunne ta det ansvaret, krever det en trygg og god start blant de menneskene som er ens aller nærmeste, og det blir altså aldri barnehageonkelen eller læreren som er barns nærmeste – da er noe feil. Vi ønsker å satse på familien. Det er det som er grunnlaget for kontantstøtten, og det later det ikke til at SV har fått med seg.

Ågot Valle (SV): Jeg lurer på hvilket argument jeg skal høre på når Høyre og sentrumspartiene og Fremskrittspartiet argumenterer for kontantstøtten. Noen ganger er argumentet at foreldrene skal ha valgfrihet, noen ganger at foreldrene skal ha mer tid sammen med barna sine – det er vel stort sett de argumentene som kommer.

Men som jeg også sa i svaret på forrige replikk: Kontantstøtte er ingen som helst garanti for at barn og foreldre får mer tid sammen. Hvis det var det som var hovedgrunnen til innføring av kontantstøtten, ville en sett på helt andre ordninger som kunne sikre at barnefamilie kommer seg ut av den tidsklemma de virkelig er i.

Så er det ikke sånn at vi vil ha et samfunn hvor storebror overvåker ungene 24 timer i døgnet. Selvfølgelig er det foreldrene som har det største ansvaret for sine unger, men vi vil gi ungene muligheter til et godt fellesskap i en barnehage hvor det også er kvalifisert personale som har tid til dem, der de skal kunne få utvikle seg ut fra sine egne forutsetninger og de ulikhetene som finnes blant dem. Men alle er ikke født med den samme bagasjen eller det samme sikkerhetsnettet eller de samme gode foreldrene. En kan ikke velge sine foreldre, og derfor må mange ha et godt sikkerhetsnett, og det betyr gode velferdsordninger som Høyre ved enhver anledning prøver å

nappe unna. Det er de gode velferdsordningene vi i hvert fall vil stå som garantist for og kjempe for.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Jon Olav Alstad (A): Det har vært fokusert mye på økt kriminalitet i det siste – ikke minst i denne debatten, noe vi i Arbeiderpartiet tar på oss skylden for – spesielt den utviklingen som skjer der barn i sterkere grad synes å delta. Det har vært lansert mange løsninger for å løse dette på kort og lang sikt, men jeg tror det fortsatt er et stykke igjen før vi klarer å finne de mer grunnleggende årsakene til den utviklingen vi nå opplever.

Det har vært fokusert lite på sammenhengen mellom vold på offentlig sted og den mer omfattende volden som skjer i heimen. Vi vet at det er store mørketall fordi slike tilfeller ikke anmeldes, men det virker fortsatt som om dette er et tema som er tabubelagt. Det passer ikke inn i våre forestillinger om familien og heimen, og vi vet at det ofte møtes med avleggse holdninger. Vi vet også at det oftest er jentene som utsettes for dette. Det finnes eksempler på rettsavgjørelser som aksepterer denne volden på bakgrunn av mer eller mindre absurde resonnementer. Dette er et av de områdene der vi har langt igjen før vi kan si oss fornøyd, men da må vi tørre å gripe tak i den. Vi er nødt til å forsterke de virkemidlene vi allerede har, noe Arbeiderpartiet prøver å gjøre i denne innstillingen.

Vi har i liten grad fokusert på hvordan vi kan hindre at guttebarn som har vært utsatt for vold mellom foreldrene, adopterer de samme voldsmønstrene. For her ligger det en viktig årsak til den volden som skjer også i de offentlige rom – gutter som opplæres til å tro at mannfolk løser problemer ved å slå. Det er en form for konfliktløsning de færreste mannfolk vil akseptere, men i mangel på gode rollebilder og lite fokusering på vold i hjemmet lærer mange gutter opp til å tro at mannfolk slår og bruker vold. Vi ser det eksponert i samfunnet for øvrig også. Dette er et tydelig tegn på maskulinitet på avveier. Det var ikke den rollen vi mannfolk var tiltenkt, og det er så fjernt fra mannsverdier som det er mulig å komme.

Men de guttene som ikke har riktige mannsroller å forholde seg til, risikerer i dag å bli konfirmert uten å få korrektiver. For vi har utviklet et samfunnssystem der et barn risikerer å møte bare jenter gjennom hele oppveksten, enten det er i barnehagen eller i grunnskolen. Så kvotering av menn kan med fordel benyttes ved ansettelse i en del yrker. Her har vi en jobb å gjøre for å gi guttene våre gode mannsroller å ta lærdom av, men også for å komme videre i en av de viktigste likestillingssakene som fortsatt står uløst tilbake. Men da må vi tørre å ta tak i det og ikke akseptere at dette bare er et bitema. Vi må få en oversikt over hva det er vi egentlig utfordrer, selv om det ennå oppleves som tabubelagt. Og det er mye som står igjen av politiske vedtak som kan være med på å rette opp dette. Det første skrittet kan være å utvide Regjeringens tiltaksplan mot vold til også å fokusere på tiltak og virkemidler i arbeidet mot vold i heimen, og vold mot jenter spesielt.

Arbeiderpartiet har foreslått at det opprettes et utvalg for å kartlegge og foreslå tiltak mot vold i heimen. I tillegg må vi skaffe oss mer kunnskap om hva det er som skjer med gutter som utvikler seg til å bli voldsutøvere. Derfor foreslår vi også en sterkere satsing på forskning når det gjelder menn og vold. Det ser ikke ut som om vi får flertall for det i denne omgangen, men disse forslagene er så gode at jeg regner med at vi når det har skjedd en modning, får gjennomslag for dem likevel.

Ursula Evje (Frp): Det har i dag vært snakket om en familiepolitikk i revers. Barn og unge betaler for kontantstøtten ved at det blir mindre til andre offentlige tilbud. Det har vært tatt fram mørketall om vold i hjemmet. I hjemmet i dag finner vi faktisk gårdsagens unge, og mange av disse tilbrakte sin tidlige oppvekst hovedsakelig i barnehage.

Arbeiderpartiet har funnet det betimelig å fremme en slags tiltaksplan mot vold, både generelt og mer spesielt – mot vold i hjemmet og mot vold i barne- og ungdomsmiljøene. Umiddelbart synes planen å ha noe for seg, men ved en nærmere gjennomgang dreier det seg mest om forskning, utredning og forebyggende tiltak i det offentlige regi. Man synes å ha glemt at familien som oftest er bra for barn, at familien skaper identitet og tilhørighet i et fellesskap bestående av både voksne og barn.

Etter Fremskrittspartiets oppfatning må familiene som ansvarlige oppdragere av barn og unge få en renessanse. Søkelyset må rettes mot det faktum at svært mange barn og unge driver rundt i et meget stort offentlig rom, populært kalt fellesskap, ofte uten gode forbilder fordi mor og far, besteforeldre, tanter, onkler osv. er i lønnet arbeid utenfor hjemmet. Det normale oppvekstmiljøet består av institusjoner for barn i alle aldre, hvor de anbringes tidlig om morgenen og hentes om ettermiddagen for å være med i butikken og handle, og deretter hjem til middag og TV før de legger seg. De barna som har blitt ti år, slipper dette maset, de får lov til å være hjemme alene med TV, video osv.

Er denne daglige rutinen tegn på et godt oppvekst- og levestandard? Er det godt for barn fra 1 til 16 år å bli overlatt til seg selv i en institusjonalisert oppvekst? Hvor mye omsorg og kjærlighet får et barn kjøpt for et par tusenlapper pr. måned? Spørsmålet er ikke kritikk av verken barnehage-, SFO- eller skoleansatte, men det er ment som et varsku om den verden vi forventer at barn skal utvikle seg positivt i.

Jeg kjenner skoler hvor det selges narkotiske stoffer i friminuttene, av elever til elever, og hvor lærerne føler seg maktesløse. Er dette trygt? Barn blir mobbet, psykisk og fysisk trakassert, både av medelever og lærere. Det finnes en lang rekke miljøer og skoler hvor vold og kriminalitet er regelen og ikke unntaket. Det finnes eksempler på knivstikking og andre voldelige episoder som har resultert i både sykehusopphold, tidlig gravplass og fengsling. Hvorfor har vi ikke stanset denne utviklingen? Hva kommer det av at volden synes å tilta, selv om den forebygges både i barnehage, SFO og skole?

Barndommen synes trygg for de fleste, gjennomregulert som den er av lover og regler, men istedenfor trygghet har alle disse lovene skapt et vakuum hvor handlingslammelse både fra foreldres og offentlige instansers side dominerer. Og er det noe rart? Vi har lov om umyndige, vi har barnelov, barnevernslov, opplæringslov og straffelov. I tillegg til lover og regler har vi en makt som hevder at barn har best av å være i barnehage, SFO og skole. En kan faktisk tro at det å ha foreldre i seg selv er til skade for barnet. Den offentlige omsorg hevdes å være god og riktig. Som eksempel kan nevnes debatten som har utviklet seg mot kontantstøtten. Skapes volden og kriminaliteten av det faktum at barn og unge er rotløse, utrygge og alene i en stor og skremmende verden hvor empati synes å være et fremmedord og familie er luksus?

Fremskrittspartiet er opptatt av å flytte handlingsrommet mellom voksne og barn fra kommune, fylke og stat tilbake til mor og far. Hjemmet og familien er det rette stedet å forebygge mobbing, vold og kriminalitet. Mor og far må igjen bli sentrale i egne barns liv. Karriere både ute og hjemme er nesten umulig å forene. Og når tid er den viktigste ressurs i et barns liv, ja da bør valget være enkelt. Barnas behov må prioriteres først.

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland: Den økonomiske situasjonen gjør at det måtte bli eit stramt budsjett for 1999. Likevel er eg overtydd om at vi har klart å få til eit budsjett som har styrkt satsinga på born, ungdom og familie.

Når Stortinget no skal vedta budsjettet for 1999, blir siste del av innføringa av kontantstøtta fullført. Frå 1. januar 1999 vil også toåringane ha rett til kontantstøtte. Dermed er kontantstøtteordninga bygd ut i samsvar med føresetnadene frå Voksenåserklæringa. Eg er glad for at vårt mål om større valfridom for småbarnsfamiliane no faktisk er blitt ein realitet.

Tala frå Rikstrygdeverket viser at 76,3 pst. av foreldra har valt å ta i bruk kontantstøtta. Svært mange tar ut full kontantstøtte. Og det er store variasjonar mellom fylka i bruken av kontantstøtte, og det samsvarar m.a. med barnehagedekninga. Når så mange tar i bruk kontantstøtta, viser det at småbarnsforeldra ynskjer større fleksibilitet og valfridom.

Det stramme budsjettoplegget har sjølvsagt òg fått innverknad på Barne- og familiedepartementet sitt budsjett. Derfor får kontantstøtta ein reduksjon i satsane for 1999, men etter den avtalen som regjeringspartia og Høgre og Framstegspartiet har inngått, skal denne reduksjonen berre gjelda for 1999. Etter avtalen skal kontantstøtta tilbake til fullt nivå i år 2000.

Når det gjeld dei andre store overføringane til barnefamiliane, blir dei i all hovudsak vidareførde utan større endringar.

På barnehagesektoren er vi inne i den avsluttande fasen av utbygginga. Denne regjeringa vidarefører målet om full barnehagedekning innan år 2000. I budsjettet for 1999 er det lagt opp til at det skal etablerast 2 500 nye barnehageplassar. Av desse skal 1 500 plassar vera for born under tre år og 1 000 plassar for born over tre år. Eg

vil presisera at dette er eit forsiktig overslag, noko som m.a. skuldast auka kapasitet etter 6-åringsreforma, og at einstilte kommunar no tømmer ventelistene. Vidare veit vi enno ikkje fullt ut kva for konsekvensar kontantstøtta får for barnehagesektoren. Men vi trur at også den reforma gjør etterspurnaden noko mindre. Vidare utbygging av nye plassar er, trass i dette, ei viktig oppgåve for kommunane.

Det vi allereie har registrert når det gjeld forholdet mellom kontantstøtta og barnehagane, er at auka valfridom ser ut til å gi ein auke i etterspurnaden etter kortare opphaldstid i barnehagane. Frå 1. august 1999 er det lagt opp til meir differensierte tilskottsatsar i barnehagane. Dette inneber ein auke av satsane for kortare opphaldstid, og det skal gjera det enklare for barnehageeigarane å tilby deltids plassar. Omlegginga vil koma både kommunale og private eigarar til gode.

Det er grunn til å vera uroleg over at nivået på foreldrebetaling er svært høgt i nokre kommunar. Kommunane må bidra til å finansiera også den private delen av sektoren i større grad enn i dag. Staten og kommunane har eit felles ansvar for å bygga ut og driva barnehagar i samsvar med målet om full behovsdekning. Der dei private barnehagane er med på å realisera målsettinga for kommunane sine barnehagetilbod, må dei ikkje diskriminerast økonomisk i forhold til dei kommunale barnehagane.

I den varsla stortingsmeldinga skal Regjeringa drøfta dei framtidige økonomiske, lovmessige og faglege rammevilkåra for barnehagesektoren. Meldinga som etter budsjettavtalen skal leggjast fram for Stortinget våren 1999, vil m.a. sjå nærare på forholdet til den private delen av sektoren.

I statsbudsjettet har vi slått fast at satsing for å sikra born og ungdom gode oppvekst- og levekår framleis vil vera blant Regjeringa sine viktigaste oppgåver. Eg har merka meg og er nøgd med at partia i opposisjon òg er opptatt av dette. Den aukande tendensen til meir vald i barne- og ungdomsmiljøa er uakseptabel og må stogkast. Regjeringa prioriterer dette arbeidet høgt frå fleire departement og på tvers av ulike departement. Sjølv vil eg nytta dei verkemiddel eg rår over, til å styrkja dette arbeidet.

For å førebygga vald i barne- og ungdomsmiljøa er det naudsynt med eit godt samarbeid mellom offentlege styresmakter og frivillige krefter. Regjeringa vil stimulera til ei brei mobilisering for å skapa eit betre oppvekstmiljø – i samarbeid med dei unge sjølve, med foreldre, frivillige organisasjonar, skulen, politi og lokale styresmakter. Dette er noko vi arbeider med både gjennom utviklingsprogram for styrking av oppvekstmiljøet og gjennom tilskottet til ungdomstiltak i større bysamfunn.

Eg er glad for at komiteen også rettar søkjelyset mot vald i heimen. Vi veit for lite om omfanget, men undersøkingar, både frå helsevesenet og politiet, viser at problemet er altfor omfattande. Denne valden rammar i første rekkje kvinner og born. Regjeringa har tatt til med utarbeidinga av ein handlingsplan mot vald og overgrep. I desse dagar går det ut ein invitasjon til ein idé

dugnad til ei rekkje institusjonar og organisasjonar. Regjeringa ser det som viktig å ha ein god dialog med dei som har kompetanse på området, og vi ynskjer å få innspel frå dei. Vi treng altså ikkje meir tid, som Alstad sa i sitt innlegg. Vi har kanskje andre løysingar enn det Arbeidarpartiet har, men det er same problemstillinga.

I arbeidet med å førebygga vald vil eg òg understreka forskarane si påpeiking av den nære samanhengen mellom bruk av rusmiddel og vald. Skal det vera ei brei satsing på å førebygga vald både blant unge og vaksne, må ein våga å innrømme samanhengen mellom alkohol og vald. Eg er samd i at vi her treng ein solidaritetsdebatt, ein debatt som m.a. koplar konsekvensane av auka tilgang på rusmiddel med vårt menneskesyn og vårt solidaritetsansvar.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Grethe G. Fossum (A): I fjor sa regjeringspartiene at ingen skulle tape på kontantstøtte. I år kommer regjeringa. Vi ser at det blir færre barnehager, småbarnstillegget til kontantstøtteforeldrene blir redusert med 660 mill. kr fra Regjeringa, skolefritidsordninga er redusert med 125 mill. kr, og det har ikke vært plass til mer til familievern, barnevern, ungdomsorganisasjoner eller til ungdom i distriktene. Samtidig ser vi at vi i landet vårt har en voldssituasjon som vi ønsker å bekjempe. Arbeiderpartiet har prøvd å få til noe for gi barne- og familieministeren noen midler til å bekjempe volden.

I sitt innlegg nevnte barne- og familieministeren at de hadde en rekke tiltak og planer som de ønsket å gjennomføre. Jeg har sett litt nøyere på de planene, og de er det forventet at man bruker midler på. Når man samtidig i samarbeid med Høyre og Fremskrittspartiet har redusert på de tiltakene som skulle sette planene i verk, er mitt spørsmål til barne- og familieministeren: Hvordan har barne- og familieministeren tenkt å møte denne valdsproblematikken, å få til tiltak som er viktige for hele samfunnet, med en nedskjæring i sitt budsjett på vesentlige områder?

Så et lite spørsmål som trenger bare et kort ja eller nei: Arbeiderpartiet har sammen med SV fremmet et forslag om et eget voldsutvalg for kvinner. Vi syns det er vesentlig å få dette fram i lyset, ikke bare ved en handlingsplan, men ved et offentlig utvalg som ser på vold i hjemmet. Hvordan vil barne- og familieministeren forholde seg til dette forslaget?

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland: Representanten Fossum peikte på Arbeidarpartiet sitt opplegg mot vald. Då har eg lyst til å visa representanten Arbeidarpartiet sitt alternative statsbudsjett som vart lagt fram frå stortingsgruppa 4. november 1998. Her er det faktisk ikkje foreslått ei krone til auka tiltak i forhold til valdsproblematikken. Men det er klart at når ein har eit rammebudsjett innanfor eit departement, kan ein omfordela midlane, midlar som alt er oppbundne. Det Arbeidarpartiet har gjort her, er at dei har funne 50 mill. kr til tiltak mot vald. Det er det same som om vi då vi f.eks. handsa-

ma statsbudsjettet for nokre år tilbake, skulle brukt alle midlane til 6-årsreforma på andre tiltak som vi heller ville, fordi vi var mot seksårsreforma. Det er den måten Arbeidarpartiet har funne desse 50 mill. kr på, og det er greit nok det, men representanten Fossum veit at det ikkje er fleirtal for det i denne salen. Derfor kan ein gjerne flagga, men det var ikkje så viktig at stortingsgruppa ynskte å profilera det då ein la fram sitt alternative budsjett. Men det er blitt viktigare etter kvart.

Det er klart at arbeid med valdsproblematikken er viktig, og Regjeringa vil satsa mykje på å motarbeida valden. Vi har faktisk lagt fram ein tiltaksplan i høve til vald i sentrum. Vi er opptatt av vald i heimane, og som eg sa i mitt innlegg, vil vi faktisk i desse dagar senda ut invitasjon til ein idéugnad til ei rekkje institusjonar og organisasjonar, m.a. til Kompetansesenteret for vald, Kompetansesenteret for likestilling og Likestillingsombodet – og også andre skal vera med. Det kan henda vi på den måten kan koma fortare fram til tiltak som skal settast inn for å kjempa mot vald i heimane, enn ved å nedsetta eit utval som skal jobba så og så lenge. Om det er eit utval vi er nøyde til å nedsetta på sikt, vil eg ikkje seia verken ja eller nei til i dag. Eg vil fyrst sjå kva forskingsinstitusjonane, som har ein del fakta på området, saman med dei ulike sentra kan gi oss av informasjon når det gjeld tiltak som skal nyttast i kampen mot vald i heimane.

Per Sandberg (Frp): Jeg vil først ta fatt i noen uttalelser som statsråden kom med i Politisk kvarter i går. De første meldingene jeg fikk derfra, var meget urovekkende. Men til statsrådets forsvar: Jeg har fått en utskrift av dette, og det var meget beroligende det statsråden kom med i Politisk kvarter i går. Fremskrittspartiet vil også være med på å evaluere dette med dagmamma og praktikant på lik linje med det statsråden signaliserer. Det må selvfølgelig være en konsekvens av dette.

Men det var ikke det jeg ville spørre statsråden om. I avtalen om kontantstøtten ble vi i punktene 1 og 2 enige om å likestille offentlige og private barnehager. Det samme skjedde i forliket om statsbudsjettet. Nå ser vi at i de forskjellige kommunene er det det motsatte som skjer. Ut fra en såkalt stram økonomi i kommunene reduserer en nå den offentlige støtten til private barnehager. Spørsmålet mitt til statsråden må da bli: Kan statsråden på det nåværende tidspunkt på en eller annen måte gi signaler til kommunene om hva som ligger av ønskemål i forliket, slik at vi unngår at de private barnehagene allerede i starten av 1999 må legge inn årene? Det er nemlig det som skjer nå når de forskjellige kommunene prioriterer sine egne offentlige barnehager i langt større grad enn de tidligere har gjort.

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland: Eg er glad for at Per Sandberg vart roa då han las gjennom kva eg sa i Politisk kvarter. Eg sa ting eg har sagt veldig mange gonger før, og evalueringa av kontantstøtta må ha mange faktorar med seg, m.a. om ein reelt sett brukar meir

tid til borna sine, og korleis ein eventuelt ordnar pass av borna.

Når det gjeld forholdet mellom dei private og kommunale barnehagane, er dette ganske komplisert. Vi veit at det skulle vera ei tredeling av det økonomiske ansvaret for drifta: staten 40 pst., kommunen 30 pst. og foreldre 30 pst. Det veit vi ikkje blir fylgt opp av kommunane, spesielt i høve til dei private. Men det er ikkje så enkelt at vi berre kan seia at det dei kommunale styresmaktene ikkje gir i støtte, skal vi kompensera frå det offentlege. For kva for ein kommune hadde då bygga ein ny barnehage? Det trur eg ikkje hadde blitt så veldig mange, for då hadde dei late heile utbygginga i barnehagesektoren gå over på statlege styresmakter sine hender. Det trur ikkje eg er det rette å gjera, for eg trur det er viktig at vi held fast på det ansvaret som er fordelt mellom stat og kommune.

Når det gjeld signal til kommunane, trur eg eg brukar alle høve når eg er rundt og held foredrag om barnehagesektoren, til å minna kommunane om det ansvaret dei har overfor dei private. Det kommunane kanskje har lett for å gløyma, er at veldig mange av dei private barnehagane har kommunal garanti, og dersom det går så ille at dei private barnehagane går konkurs, må kommunane betala ut den garantien som dei har gitt. Dersom det skjer, kan rekninga for kommunane faktisk bli dyrare enn om dei er med på å støtta opp om dei private barnehagane i dag. Dei private barnehagane har det same problemet som alle andre i den kommunale sektoren, at det vart eit godt lønnsoppgjer. Det har vore ein del utgifter som dei ikkje har kunna føresjå, og det slit dei med i dag, slik alle dei andre gjer.

Inger Stolt-Nielsen (H): Høyre er godt fornøyd med alt barne- og familieministeren har fortalt oss om Regjeringens prioriteringer her i dag. Vi kan slutte oss til det, gi det vår støtte. Vi høyrer at Regjeringa er godt i gang med forberedelser når det gjelder ulike forbedringer i samfunnet som går på voldsnotarbeidelse og barnefamilienes kår, og det er vi tilfreds med. Men jeg har lyst til å spørre statsråden om et par ting som hun ikke sa så mye om i sitt innlegg. Det har vært en diskusjon ute i samfunnet om hvorvidt kontantstøtten skulle innregnes i foreldres inntektsgrunnlag i forhold til sosialhjelp. Nå vet vi at det på dette området blir ulik praksis fra kommune til kommune, for det er ikke lovfestet hvordan disse midlene skal betraktes. Har det slått familieministeren at ved å bruke Høyres barnetrygdmodell ville denne problemstillingen vært unngått, for barnetrygden er unntatt fra samordning? Da ville vi fått en likebehandling.

Jeg hørte statsrådens innspill på radioen i går morges med hensyn til evalueringsgrunnlaget for kontantstøttereformen. Jeg har ikke lest utdraget, men det bekymrer meg litt hvis staten skal gå inn og vurdere kvaliteten på den omsorgsmodell foreldrene velger, for det er å gripe inn i en valgfrihet som vi i Høyre holder ganske høyt. Hvis foreldre velger praktikant eller dagmamma, er det foreldrene som skal vurdere kvaliteten på eget valg – ikke det offentlige. Det er valgfrihet og mangfold i bar-

neomsorgen. Det verdsettes høyt innenfor Høyre, og jeg vil gjerne høre statsrådens avklaring på dette.

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland: Eg er glad for at representanten Stolt-Nielsen er nøgd med satsinga vår, og eg kan returnera takken på dei områda Høgre òg har støtta oss.

Men når det gjeld spørsmålet om kontantstøtte kontra sosialhjelp, trur eg representanten har misforstått litt. Sosialhjelpa blir vurdert ulikt frå kommune til kommune. I nokre kommunar blir barnetrygda rekna med, i andre ikkje. I nokre kommunar blir kontantstøtta rekna med, i andre ikkje. Poenget er at vi ikkje har lovheimel i dag til å påleggja kommunane korkje å rekna med eller å sjå bort frå barnetrygda i grunnlaget før ein skal utbetala sosialhjelp. Det er slik som eg seier, at kontantstøtta og barnetrygda er heilt likt vurdert i forhold til kommunane sin rett til å sjå bort frå det. Eg ser at representanten ristar på hovudet, men ho tar faktisk feil – det er eg sikker på.

Det som eg òg er heilt sikker på, er at ved å velja Høgre sin modell for kontantstøtta hadde vi hatt endå større problem på barnehagesektoren enn vi har i dag, for då hadde òg dei private barnehagane mista den statlege støtta. Det ville blitt ganske katastrofalt for eigarane av dei private barnehagane.

Når vi skal leggja fram «forskjellsmeldinga», vil vi sjå på sosialhjelpbetalingane og sjå om vi på ein eller annan måte kan få dei meir like. Utgangspunktet mitt for ein del tid tilbake var at ein måtte sjå bort frå både kontantstøtta og barnetrygda når ein skulle betala ut sosialhjelp. Men så ser eg at det er så stor forskjell frå kommune til kommune i kva beløp dei legg seg på, at det berre vil auka forskjellane. Derfor har vi late det ligga. Og så tar vi det opp til ei grundigare vurdering, og då vil sjølv sagt Stortinget bli invitert til å vera med og fatta vedtak, når Regjeringa har lagt fram si stortingsmelding.

Dessutan har eg lyst til å leggja til heilt til slutt at eg ikkje har tenkt å kvalitetssikra foreldra sine val, men det går likevel an å tilby dagmammaene opplæring og ha ei slags form for «kvalitetssikring» for dagmammaer. Det er det eg har snakka om. Eg skal ikkje gå inn og styra foreldra sine val.

Ågot Valle (SV): Jeg hadde ikke i denne replikken tenkt å ta opp kontantstøtta med ett ord. Men jeg blir ganske fristet når statsråden unndrar seg ansvaret, vil jeg si, i forhold til de fattigste. For hvis det var slik at det var en lovhjæmmel som var hindringa, hadde jeg forventet at statsråden kom fortere enn fortest med denne lovhjemmelen til Stortinget, slik at de fattigste kunne få lov til å beholde hele kontantstøtta så lenge denne ordninga består.

Men jeg vil gå videre på familie og god barne- og ungdomspolitik. Når denne regjeringa kutter i barne- og ungdomstiltak for å komme forlikspartnerne i møte og ikke tenker langsiktig, syns vi i SV det er meget betenkelig og sterkt beklagelig. For det er sånn at de drastiske kutt som er gjort i denne budsjetttrunden, og den dårlige

økonomien i kommunene, gjør at mange tiltak blir lagt ned. SV mener det nå må satses på fritidsaktiviteter og tiltak for barn og unge som har et langvarig perspektiv, og ikke bare ad hoc-tiltak som man blir gjort oppmerksom på når det flommer over i media.

Barne- og ungdomstida er en verdifull periode i livet – både verdifull i seg sjøl og fordi den legger grunnlaget for voksenlivet. Mener ikke statsråden det er viktig med en større satsing på barn og unge i form av midler til tiltak som ikke nødvendigvis defineres som forebyggende, men som gir barn og unge muligheter og utfordringer? Og hvis hun mener det, hvordan vil hun følge det opp?

Så til sjølstendige rettigheter for fedre. Mange, mange ganger har jeg hørt barne- og familieministeren love sjølstendige rettigheter for fedre til fødselspermisjon – ikke nå, men seinere. Vi vet viktigheten av det. Når kan barne- og familieministeren sette handling bak de fagre ordene om sjølstendige rettigheter for fedre til fødselspermisjon?

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland: Det kan kanskje verka som om eg «unndrar» meg ansvar, men for å seia det slik: Biletet var meir komplisert enn eg trudde på førehand, og då hadde eg gått bort frå ansvaret ved berre å lyfta dette over på kommunane. Eg har fått ein del kritikk, m.a. frå arbeidarpartihold, for at eg ikkje har gjort det. Det unndrar meg litt, for den same regelen har gjeldt for barnetrygda i alle dei åra regjeringa har blitt leidd av Arbeidarpartiet, utan at dei har gjort noko med det. No skal vi altså ha ein fullstendig gjennomgang av grunnlaget for sosialhjelpbetalingar, og vi skal sjå både på barnetrygda og kontantstøtta i så måte. Så vi gjer noko. Vi «unndrar» oss ikkje ansvar.

Så skal eg gjerne vera så ærleg å seia at eg ikkje synes ein del av kutta vi har i tiltak til born og ungdom, er dei lettaste å gå ut med. Men vi får ikkje sett skikkeleg alternative budsjett frå andre parti, og kva som hadde blitt igjen dersom dei òg skulle begynna å kutta på ulike område. Det som gjer at eg likevel kan støtta dette med ganske stort frimod, er at det her i dette huset ligg ei sak som denne komiteen har til handsaming – den har lege her lenge – og det er tilleggsmeldinga til «frivillighetsmeldingen». Der ligg det faktisk ein god del midlar som skal gå nettopp til barne- og ungdomsarbeid på lokalt nivå. Eg vonar at Stortinget vil gi si tilslutning til dei forslaga Regjeringa har lagt fram, og dersom ein gjer det, vil faktisk barne- og ungdomsarbeidet på lokalt nivå få god støtte i det året vi går inn i. Vi skal kanalisera ein del av spelepengane til barne- og ungdomsarbeid, og då vi ikkje satsa på kortsiktige ad hoc-tiltak, som representanten nemnde, men på langsiktige tiltak for eit godt forebyggande arbeid i alle kommunane rundt omkring i landet vårt. Når komiteen har klart å ferdighandsama den saka, skal vi òg få meir midlar til slike tiltak.

Karita Bekkemellem Orheim (A): Først en oppfølging til det svaret statsråden gav til representanten Fossum, om konkrete tiltak mot vold. Statsråden skyter på Arbeiderpartiet og våre tiltak for å frita seg selv for det

ansvar som hun har for denne problematikken. Sannheten er at statsråden ikke har penger til kampen mot vold, fordi de har gått til kontantstøtte.

Vi har i høst stadig fått demonstrert hvor lite gjennomtenkt kontantstøtteordningen har vært. Man vet ikke konsekvensen fullt ut, sier statsråden i dag. De aktuelle familiene i målgruppen for kontantstøtten har fått stadig nye beskjeder fra Regjeringen om hva de kan regne med av utbetaling. Først skulle de trekkes for småbarnstillegget. Så får de beholde det. Så blir utbetalingen redusert fra 3 000 kr til 2 200 kr i måneden. I mellomtiden har mange foreldre tatt barna ut av barnehage for å skaffe seg annet barnepass. Så langt viser det seg at det er få som blir hjemme, ifølge bl.a. en undersøkelse fra Akershus. Statssekretær Odd Anders With garanterer at det vil bli utbetalt full kontantstøtte fra år 2000. Jeg vil spørre barne- og familieministeren om hva hun tror vil forandre seg i norsk økonomi det neste året slik at statsråden, liksom sin statssekretær, kan garantere at full kontantstøtte kan utbetales om et år. Jeg vil også spørre statsråden om hvordan hun ser på den situasjonen at 150 barnehager står i fare for å bli nedlagt, og at prisen på barnehageplasser går opp. Vil statsråden lovpålegge kommunene en 40-30-30-delning? Er statsråden, som også har ansvaret for barnehagene her i landet, urolig over den utviklingen hun nå ser i barnehagesektoren?

Det er en ting som har opprørt meg sterkt, og det er at Regjeringen prøver å skape det inntrykk at de går inn for full barnehagedekning innen år 2000. I innstillingen avsløres denne bløffen – jeg kaller det det – ganske tydelig. Her ser vi at det legges opp til en satsing på 2 500 nye barnehageplasser neste år, mens Arbeiderpartiet legger opp til en helt annen satsing. Bare for å illustrere så ble det i 1997 bygd 16 400 nye barnehageplasser her i landet.

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland: Nei, eg skyt på ingen måte ned Arbeidarpartiet sine tiltak i forhold til kampen mot vald. Eg skyt ned finansieringsplanen deira, for dei veit at den er det ikkje fleirtal for. Dersom vi i dei andre partia skulle oppført oss slik i opposisjon som Arbeidarpartiet har gjort her – det har vel kanskje nokre parti gjort til sine tider, det skal eg ikkje nekta for – veit ein at ein føreslår ting som det ikkje er fleirtal for. Eg gjentar at det var ikkje så viktig at det stod i det alternative budsjettet som Arbeidarpartiet la fram, som heile stortingsgruppa stod bak, og som vart lagt fram i byrjinga av november.

Når det gjeld dei stadig nye meldingane som har kome til småbarnsforeldra, skjønar eg veldig godt frustrasjonen som ein del av dei viste. Som også representanten sa, har mange foreldre lagt opp livet sitt etter at dette skulle koma. Derfor unndrar det meg så til dei gradar at Arbeidarpartiet legg fram eit budsjett med null kroner til denne sektoren. I sommar las eg intervju både med Thorbjørn Jagland og Jens Stoltenberg, og dei sa at på ein eller annan måte må ein hjelpa dei småbarnsforeldra som har innretta seg etter lovleg fatta vedtak. Men då dei la fram sitt alternative statsbudsjett, var det ikkje ei krone med.

Det som vart sagt i sommar, både av partileiaren og nest-leiaren i Arbeidarpartiet, var ikkje verdt å satsa på då dei la fram sitt alternative budsjett. Dei same foreldra hadde blitt fortvila dersom Arbeidarpartiet hadde fått igjennom sitt alternative budsjett, for dei har innretta seg etter at dette skulle koma. Då trur eg faktisk det er lettare å innretta seg etter at nokre hundrelappar blir fjerna enn at 3 000 kr blir fjerna pr. måned. Det er òg ein del av dei reaksjonane vi har fått. Eg kan ikkje garantera for noko meir enn det Regjeringa står for, for vi veit at vi har 42 representantar bak oss på Stortinget, og kva Stortinget gjer ved behandlinga av eit budsjett, er det inga mindretalsregjering som kan garantera for, heller ikkje mot år 2000 når vi legg fram vårt budsjett for året etterpå. – Så trur eg eg må stoppa.

Presidenten: Det tror presidenten også.
Replikkordskiftet er dermed omme,

Karita Bekkemellem Orheim (A): Jeg får lyst til å fortsette replikkrunderen til statsråden, og jeg har lyst til å begynne med å spørre om statsråden virkelig mener at Arbeiderpartiet i opposisjon skulle legge inn midler til en kontantstøtteordning som vi er imot. Det Arbeiderpartiet har gjort, er nettopp å invitere til samarbeid om kontantstøtteordningen, noe som har blitt totalt avvist fra denne sentrumsregjeringen.

Fortsatt er de politiske utfordringene i barne-, familie- og likestillingspolitikken her i landet mange. Kanskje en av de alle største utfordringene vi står overfor i familiepolitikken, er å finne løsninger på hvordan vi kan leve bedre sammen i familien. Beregninger fra Statistisk sentralbyrå viser at hele 45 pst. av alle ekteskap vil ende med skilsmisse. Dette vil bety at vi får nye familiemønstre. Det betyr at stadig flere barn vokser opp med en familiestruktur som er helt annerledes enn den tradisjonelle kjernefamilien.

Arbeiderpartiet mener det er viktig at vi får en variert likestillings- og familiepolitikk her i landet. Vi kan ikke utforme velferdsordninger slik at de bare passer for den såkalte A4-familien. De ordningene vi legger opp til, må være gode for flest mulig, uansett familiestruktur, økonomi eller hva slags ressurser den enkelte besitter.

Det mange småbarnsfamilier i dag opplever som det aller største problem, er at tiden ikke strekker til. Vi må makte å organisere livet til småbarnsfamiliene på en slik måte at det lar seg gjøre å kombinere arbeid og samvær med familie og deltakelse i samfunns- og organisasjonslivet.

Hvordan kan familiene få mer tid sammen? Regjeringens svar kjenner vi. Det er som kjent kontantstøtte til de som har ett- og toåringer, og som ikke benytter seg av barnehage. I diskusjonen om kontantstøtte synes det som barne- og familieministeren beklageligvis har glemt barnehagene. Vi får nå i media daglige oppslag om situasjonen for barnehagene i mange av landets kommuner. Jeg vil gjenta det jeg sa i min replikk til statsråden, at det er urovekkende at hele 150 barnehager står i fare for å bli

nedlagt rundt om i landet. Særlig utsatt er mange av de typiske utkantkommunene med et allerede fra før av tynt driftsgrunnlag. Det er beklageligvis slik at sentrumsregjeringens satsing på barnehager er den mest defensive vi har sett siden vi hadde en ren høyreregjering ledet av Kåre Willoch her i landet. Jeg kan ikke forstå at Senterpartiet kan være komfortabel med en slik situasjon.

Hvis vi tar for oss måltallene over utviklingen siden 1994 og fram til budsjettet for neste år, viser de en bråstopp i barnehageutbyggingen her i landet. Regjeringen sier selv i budsjettproposisjonen at satsingen på barnehager er svært forsiktig til neste år. Dette skyldes jo usikkerheten rundt kontantstøtten.

Det har vært hevdet fra flere i sentrumspartiene og fra komiteleder Molvær Grimstad i fjorårets budsjettdebatt at ingen skulle tape på kontantstøtten. Hvis vi i dag spør de mange foreldrene som nå er utrygge på om deres barnehage vil overleve, og som opplever en formidabel økning i barnehageprisen, tror jeg faktisk at noen mener at det er noen som taper på innføringen av kontantstøtteordningen. Situasjonen er at mange småbarnsfamilier i dag har fått dårligere vilkår med denne regjeringens opplegg, både i den økonomiske politikken og med det som nå skjer av usikkerhet og økt foreldrebetaling i barnehagene.

I fjor opplevde vi en komiteleder som var meget opp-tatt av foreldrebetalingen. Hva sier hun nå om det som skjer? Er engasjementet for barnehagene og alle foreldrene som har 3-6-åringer her i landet, helt opphørt? Samtidig vil jeg si at komitelederen også later til å ville skape et inntrykk av at Arbeiderpartiet er imot å gi hjelp til å styrke de familiene som er i en vanskelig fase. Det komitelederen elegant unngår å si, er at Arbeiderpartiet vil styrke familievern og konfliktløsning med 3,5 mill. kr. Dette er en satsing på og ikke en nedbygging av familievernet – de som har den beste faglige kompetansen til å gjøre det arbeidet.

Helt til slutt: Arbeiderpartiet står fast på målet om full barnehagedekning innen 1. august 1999. Vi legger opp til en offensiv satsing med 10 000 nye plasser og et stimuleringsstilskudd på 10 000 kr for hver ny barnehageplass.

Trond Helleland (H): I debatten har som ventet kontantstøtten stått i fokus. Jeg må si at jeg er stolt over å ha vært med på å fremforhandle en reform som har fått så positiv respons hos småbarnsforeldrene, for det er jo en reform vi snakker om. Jeg merker meg at Arbeiderpartiet ikke liker at vi andre omtaler kontantstøtten som en reform. Det er i grunnen merkelig at Arbeiderpartiet vier kontantstøtten så mye oppmerksomhet når de sier at det bare er et tiltak, det er ingen reform. På den ene siden er altså kontantstøtten årsaken til de fleste problemene norsk økonomi har hatt det siste halve året, og på den andre siden er det altså ikke noe mer enn et tiltak.

For Høyre er det absolutt en reform det er snakk om, ja en tids- og valgfrihetsreform – en reform som er det første ordentlige oppgjøret med Arbeiderpartiets sentraldirigerte velferdspolitikk. Høyre er de første til å beklage at kontantstøtteutbetalingen blir redusert som et resultat

av budsjettforliket. Men vi er glad for at de fem partiene har forpliktet seg til å bringe utbetalingene opp på 1998-nivå i år 2000. Vi er også glad for at småbarnstillegget neste år betales ut med 7 884 kr til alle med barn på mellom ett og tre år. Dette betyr at de foreldrene som velger delvis kontantstøtte, vil komme bedre ut enn det Regjeringen hadde foreslått.

For Høyre er familiens valgfrihet det avgjørende argumentet for kontantstøtte. Vi stoler på at foreldrene gjør de beste valg for sine barn og for sin familie. Mer tid med barna er et viktig argument for kontantstøtten. Men det avgjørende for Høyre er muligheten til å kunne velge de omsorgsløsningene som passer best for den enkelte familie.

Så over til barnehagenes situasjon. Høyre har hele tiden vært opptatt av at et godt utbygd barnehagetilbud er en forutsetning for å gi familiene valgfrihet. Årets lønnsoppgjør ble godt, men dyrt for barnehagene. I en situasjon der kontantstøtten blir innført samtidig som en får et kraftig lønnsopp, betyr det trøbbel for de barnehagene som er mest utsatt. De mest utsatte er private barnehager med liten eller ingen kommunal støtte. Derfor er Høyre glad for at det nå er enighet om å få fram en stortingsmelding som tar sikte på å sørge for en barnehagefinansiering som verdsetter kommunale og private barnehageplasser like høyt. Det viktigste må jo være at barna får et kvalitativt godt barnehagetilbud, ikke om plassen er kommunal eller privat. Nesten halvparten av barnehageplassene er i de private barnehagene. Det betyr at dette er en sektor hvor en ikke lenger kan snakke om private løsninger som et supplement, men som en likeverdig del av det totale tilbudet. Kommunene har dessverre ikke stilt opp med sin del av finansieringen av private barnehager, slik Stortinget tidligere har forutsatt. Det betyr at foreldrebetalingene i de private barnehagene ofte blir høyere. Dermed er disse barnehagene mer utsatte når barnehagekøene blir redusert. Vi forventer at Regjeringen følger opp denne problemstillingen og utformer et system som gir alle barnehager tilskudd etter objektive kriterier, ikke etter om de er private eller offentlige.

Familie-, kultur- og administrasjonskomiteen er en komite med mange muligheter og mange sprang. Så jeg går videre til noe helt annet, nemlig Fornebu. Debatten om den fremtidige bruken av Fornebu ruller videre. Høyre er positiv til visjonen om å skape et privatfinansiert IT- og kunnskapssenter på Fornebu. Vi mener det er positivt at private investorer vil bidra til økt utdanningskapasitet innen IT og verdiskaping gjennom samspill med forskning, utdanning og næringsliv. Vi vil i den sammenheng vise til de fellesmerknadene Høyre hadde i fjor sammen med Fremskrittspartiet, der vi understreket at vi var positive til et IT- og kunnskapssenter på Fornebu, men at de som ønsker å utvikle et slikt senter, må belage seg på å betale markedspris for statens eiendommer, noe som er viktig også sett i lys av årets budsjett, der Luftfartsverket skal ha en kompensasjon på 2,3 milliarder kr for flytting fra Fornebu til Gardermoen. Nå går denne saken videre til behandling i næringskomiteen som skal behandle St.meld. nr. 13 like etter nyttår.

Statsbygg har også stått i fokus på grunn av store overskridelser og manglende styring. Høyre har merket seg at departementet nå vurderer en omorganisering av Statsbyggs virksomhet. Vi forutsetter at sak om omorganisering av Statsbygg legges fram for Stortinget som en egen sak. Det er også viktig å få fram en oversikt over de bygg Statsbygg har prosjektert og planlagt innen de ulike sektorene, slik at vi kan danne oss et helhetsbilde av hva som ligger av prosjekter framover.

Familiepolitikken vil fortsatt stå i fokus. Det er et område som klarere enn noe annet område i dag viser de ideologiske forskjellene i norsk politikk, og som vil bli en spennende kamparena også i årene framover.

Gunnar Breimo (A): Det siste året har jeg vært redd for å bli krokrygget, ikke på grunn av en tung bær, men fordi regjeringspartienes snuoperasjoner så ofte har fått meg til å stå som et spørsmålstegn. Og jeg har spurt meg selv: Er rikspolitikken også dette? Hvordan makter de slike krumspring? Hvordan kan de så fort glemme valgløftene og gå videre uten engang å rødme, som om det var gårsdagen som stod ren og ubrukt og med blanke ark? Hvem kunne trodd at en regjering ledet av Kristelig Folkeparti, som for øvrig fikk min stemme som førstegangsvælger, kunne stå for en politikk sammen med Fremskrittspartiet som raserer barnehageutbyggingen og skolefritidsordningen, som kutter i tilbud til de svakeste og mest utsatte – alt fra rusforebyggende arbeid blant unge til u-hjelp til de svakeste på kloden?

Sammen med Fremskrittspartiet og Høyre vil regjeringspartiene i dag vedta det minst barnevennlige budsjett noensinne, og alt for å finansiere en såkalt hjertesak til godt over 2 milliarder kr pr. år, i en tid som krever innstramming. Alt annet har fått vike.

Jeg er tilbøyelig til å trekke én konklusjon etter denne budsjettbehandlingen, nemlig at såkalte hjertesaker er farlige. De har alltid en blendende effekt, som gir alvorlig svekket sidesyn. Hjertesakene må gjennomføres uansett hvor store negative konsekvenser det får. Jeg nekter å tro at det bare er bjelken i mitt eget øye som hindrer meg i å se kontantstøttens fortrefelighet.

Regjeringspartiene har etter mitt syn opptrådt med en stor grad av hovmod overfor Arbeiderpartiet denne høsten. Det heter at der hovmod kjører foran, følger skam og skade etter. Og når hovmodet kombineres med politisk prestisje, blir resultatet ødeleggende. Det ser vi nå på mange poster på de budsjettene vi behandler i dag.

Når jeg er så vidt hard i min dom, skyldes det også skuffelse. Jeg hadde et håp om at sentrum i hvert fall ville forsøke å leve opp til noe av det de sa i forrige periode, og i samarbeid med Arbeiderpartiet prøve å få til et krafttak for de viktigste oppgavene i vårt samfunn – for dem som trenger det mest, for å utjevne forskjellene, ikke forsterke dem, for å styrke innsatsen for et bedre oppvekstmiljø, ikke svekke den.

Mangelen på vilje til et kompromiss om hjertesaken satte bom for et slikt samarbeid. Sentrumspartiene var bedre tjent med å gå på akkord med alt annet, også sin egen integritet, i et samarbeid med Fremskrittspartiet –

Senterpartiets tidligere erkefiende. Også Senterpartiet foretrakk altså betydelig mer høyrepolitikk.

Over til en sak det har vært tilløp til politisk storm omkring, nemlig Statsbyggs virksomhet. Jeg finner grunn til å advare mot at det trekkes forhastede slutninger. Riktignok er det uten tvil grunnlag for å stille flere spørsmål, men det er ingen grunn til å gi privatiseringsforkjemperne vann på mølla. Fortsatt vil det nemlig være behov for et handlekraftig organ som kan ta seg av det statlige byggherreansvaret. Vi trenger et organ som ivaretar de statlige interessene knyttet til forvaltning, drift og vedlikehold av eiendommer, og som kan utvikle statlige eiendommer på en måte som ivaretar hensynet til økonomi, kultur og miljø. Vi trenger også fortsatt Statsbygg som sentral byggherre som kan levere funksjonelle og kostnadseffektive lokaler for statlig virksomhet.

Jeg er tilfreds med at hele komiteen har sluttet seg til departementets vurderinger om styring og organisering av Statsbygg, slik det kommer til uttrykk i proposisjonen. Komiteen har merket seg at departementet vil gjennomgå dette, noe også jeg tror er nødvendig. På grunn av mange og store kostnadsoverskridelser er det også nødvendig å se på framgangsmåten ved fastsettelsen av prosjektens kostnadsrammer.

Jeg finner grunn til å nevne to prosjekter spesielt. Det første er Slottet. Her opplevde vi store overskrifter i dagspressen om arbeidenes omfang og standard. Etter komiteens befarung vil jeg påstå at grunnlaget for overskriftene ikke på noen måte var til stede. Etter mitt syn er det som er gjort, meget nøkternt, tatt i betraktning at vi tross alt snakker om det eneste slottet vi har i Norge. Komiteen fikk også et godt innblikk i omfanget av rehabiliteringsarbeidet og hvorfor arbeidet måtte bli så vidt kostbart. Likevel vil jeg si meg enig med Regjeringen når den i forståelse med Kongehuset har stanset arbeidene med bl.a. kongeileiligheten, slik at man kan ha et bedre teknisk og økonomisk grunnlag å videreføre arbeidet på.

Det andre byggeprosjektet det er naturlig å nevne, er det nye rikshospitalet, hvor det ligger an til overskridelser på hele 490 mill. kr. Komiteen har i denne omgang nøyd seg med å vise til at Regjeringen vil komme med en egen proposisjon hvor den vil redegjøre for saken og fremme forslag til utvidelse av kostnadsrammen. Tatt i betraktning sakens dimensjon synes Regjeringen å ha valgt en fornuftig framgangsmåte. Jeg finner derfor ikke grunn til å gå nærmere inn på dette nå. Den debatten får vi ta når proposisjonen foreligger og vi vet mer om de faktiske forhold.

Kirsti Kollle Grøndahl hadde her gjenn tatt presidentplassen.

Statsråd Eldbjørg Løwer: I sin innstilling har familie-, kultur- og administrasjonskomiteen tatt opp en rekke viktige saker som mitt departement har under arbeid.

Jeg har merket meg komiteens positive holdning til videreføring av slottsprosjektet. Regjeringen vil, som tid-

ligere varslet, komme tilbake til saken i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 1999 med forslag om fullføring av prosjektet og med kostnadsramme og tidsplan for de resterende arbeider. Jeg kan i den sammenheng opplyse at Statsbygg, som ledd i planleggingsarbeidet og for å unngå unødig tidstap har videreført prosjekteringen av kongeileiligheten og delprosjekt 5 B og forskuttert nødvendige kostnader til prosjektering.

For å imøtekomme Stortingets ønsker om et IT- og kunnskapssenter på Fornebu legger Regjeringen opp til å avsette terminalbygget og omkringliggende arealer på i alt ca. 200 dekar til formålsbestemt IT-relatert virksomhet og undervisningsbruk. Det betyr at praktisk talt alt staten fortsatt eier av næringsarealer på Fornebu, vil bli anvendt til IT- og kunnskapsbaserte formål.

Statsbygg har gjennomført en undersøkelse om utvikling av et IT- og kunnskapssenter på Fornebu blant de private interessentene som mest seriøst har vist interesse for å komme inn på Fornebu. Henvendelsen fra Statsbygg til disse grupperingene var faglig basert på de forhold rundt IT- og kunnskapssenteret på Fornebu som Stortinget var særlig opptatt av ved behandlingen av St.meld. nr. 38 for 1997-98. Grupperingenes svar viste at de hittil har kommet ulikt i bearbeidelsen av sine konsepter for Fornebu, men de er alle å anse som seriøse interessenter. Alle grupperingene ønsker å være tilretteleggere for så vel offentlige som private initiativ på Fornebu. Jeg gjør i den forbindelse oppmerksom på at staten ikke eier mer enn ca. 200 dekar til næringsformål, alt avhengig av de endelige bestemmelser om arealdisponering i kommunedelplan 2. Utbyggingsinteressenter som har behov for større næringsarealer enn det staten disponerer, må i tilfelle løse dette gjennom direkte forhandlinger med den andre store grunneieren, Oslo kommune.

Det har hele tiden vært en forutsetning for finansieringen av den nye flyplassen på Gardermoen at salgsinntekter fra Fornebu skal overføres Oslo Lufthavn AS. De salg av statlige eiendommer som hittil er gjennomført på Fornebu, samt den foreliggende plan for arealdisponering, indikerer at inntektsanslaget på 2,3 milliarder kr er for høyt. Det vil sannsynligvis bli vanskeligere å nå dette beløpet når det legges føringer for det resterende salget på grunn av bestemte samfunns mål.

Både Statsbygg og SAS er rettighetshavere i Koksaområdet, som omfatter i alt 90 dekar. I slutten av november 1998 foretok de to partene en felles internasjonal annonsering av Koksa med påstående bygninger. For å imøtekomme Stortingets intensjon om satsing på IT- og kunnskapsbasert virksomhet på Fornebu er det stilt betingelser i utlysningen om bruk av området til dette formål, dvs. at anbydere må begrunne hvordan de gjennom sin bruk av Koksa kan medvirke til å realisere et IT- og kunnskapssenter på Fornebu.

På grunn av SAS' eierinteresser i Koksa står ikke staten fritt med hensyn til avhending eller når det gjelder planer for området. Komiteens flertall uttaler i innstillingen at

«samlet plan må framlegges og godkjennes før eventuelle salg og utleie av arealer og bygninger foretas».

Jeg gjør i den forbindelse oppmerksom på at staten ikke disponerer over mer enn ca. 200 dekar næringsarealer, inklusiv terminalbygget, hvor Oslo kommune eier ca. en tredjedel av grunnen under bygget, og Koksa – 90 dekar – hvor også SAS har eierinteresser. SAS har klart markert at selskapet vil selge Koksa så fort det kan oppnås en akseptabel pris for eiendommene. Det er derfor i realiteten et svært begrenset næringsområde, ca. 100 dekar, staten rår over alene og kan lage en samlet plan for.

Jeg vil si meg enig med dem som framhever fylkesmannens viktige posisjon som ivaretaker av den enkeltes rettssikkerhet. Jeg kunne sagt mye om det, men tiden tillater det ikke. Jeg vil bare si at den moderniseringskomiteen som er vedtatt nedsatt av Stortinget, også omtales når det gjelder fylkesmannsembetet. Det er viktig med en prinsipiell diskusjon om forvaltningens virkemåte og innretning, men det er også viktig at vi får en praktisk rettet og håndterbar diskusjon. Regjeringen legger samtidig vekt på å samordne de ulike omstillings- og moderniseringstiltakene som er under utredning. Vi vil legge vekt på å unngå at vi gir to eller flere instanser i oppdrag å utrede omtrent samme spørsmål. Regjeringen vil derfor i det videre arbeidet med den moderniseringskomiteen som er vedtatt nedsatt av Stortinget, legge opp til at den konsentrerer seg om viktige områder, der det foreløpig ikke er igangsatt utrednings- eller utviklingsarbeid. Samtidig må komiteen forventes å holde seg orientert om pågående arbeid på andre områder med sikte på gjensidig tilpasning og samordning.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Gunnar Breimo (A): Dessverre vil mange av budsjettkuttene som nå blir vedtatt av regjeringspartiene med støtte fra Høyre og Fremskrittspartiet, gå ut over de svake og mest utsatte gruppene i vårt samfunn. Også Administrasjonsdepartementet disponerer budsjettposter som kan få en slik effekt. Jeg tenker da spesielt på fylkesmennenes rolle, bl.a. i forhold til barnevernssaker.

Statsråden nevnte så vidt rettssikkerheten. I brev av 2. desember til komiteen har statsråden redegjort for konsekvensene av kuttene på dette området. Her framgår det bl.a. at det allerede før kuttene er et misforhold mellom oppgavene og ressursene. Konsekvensene vil nå bli økt saksbehandlingstid innenfor lovpålagte områder, reduksjon i antall lovpålagte tilsynsbesøk og flere ledige stillinger. Statsråden sier også i sitt brev at enkelte embeter kan bli nødt til å benytte midler til drift som er forutsatt benyttet til oppfølging av viktige handlingsplaner, bl.a. innenfor sosialtjenestens førstelinje og overfor psykisk utviklingshemmede.

For noen år siden var begrepet mappebarn et hett tema. Et krafttak fra arbeiderpartiregjeringen rettet opp situasjonen. Vi kan nå få en utvikling hvor mappene igjen hopper seg opp, men på et høyere forvaltningsnivå. Det må settes inn store ressurser for å hindre at det eventuelt skjer. Det er altså all grunn til å frykte at også fylkesmannsembetene må nedprioritere arbeid overfor noen av

de mest utsatte barna og de mest vanskeligstilte. Hva vil statsråden gjøre for å forhindre at det skjer?

Statsråd Eldbjørg Løwer: Den økonomiske virkeligheten beskrives av representanten slik den faktisk er, og slik jeg har gitt tilbakemelding på i brevet til komiteen. Det må vi leve med.

Vi har – også før denne budsjettdebatten – laget et omstillingsprogram for fylkesmannsembetene som går på hvordan de kan gjennomføre de oppgavene de har, på en mer rasjonell måte enn i dag, og vi har en gjennomgang sammen med alle departementer som pålegger fylkesmennene oppgaver, for å se om det i utgangspunktet er misforhold mellom de oppgaver som de er pålagt av departementene, og de ressursene som følger med. Så det er et arbeid som pågår.

Samtidig ser vi etter hvert for oss et fylkesmannsembete der kanskje ikke alle fylkesmannsembetene rundt i landet har like mye kunnskap på alle områder. Det går faktisk an å lage noen fylkesmannsembeter som har større kunnskap og ressurser på noen områder enn andre, slik at man kan dra på de forskjellige kompetansesentrene i de forskjellige embetene rundt i Norge. Hva som vil bli tilfellet for 1999 i forhold til den praktiske hverdagen, gjenstår å se, men jeg har i brevet gitt uttrykk for hva jeg tror noen av disse virkningene vil bli.

Per Sandberg (Frp): Regjeringen har foreslått å redusere, kanskje kan en til dels si fjerne, pristilskuddet, uavhengig av at Konkurransetilsynet har gitt sterke signaler om at slike ordninger ikke har noen virkning. I finanskomiteen har det dannet seg et flertall som sannsynligvis sender hele saken tilbake til Regjeringen, idet de peker på at den eventuelle nye ordningen er svært dårlig utredet. Det har kommet mange signaler om ikke å legge om ordningen, på grunn av at ingen som er berørt av den, har fått komme med høringsuttalelse.

Det står videre at Regjeringen med den nye ordningen ønsker en selvfinansierende ordning. Jeg vet ikke hva statsråden legger i en selvfinansierende ordning for slike pristilskudd. Hvem er det som skal skaffe til veie de midlene som skal videreføres som tilskudd, hvis dette skal gjøres selvfinansierende? Er det slik at man skal ha en ordning uavhengig av allerede eksisterende tilleggsavgift på bensin og autodiesel, eller har statsråden andre muligheter til å finne finansiering?

Statsråd Eldbjørg Løwer: Midler til ordningen har til i dag vært bevilget over statsbudsjettet og utbetalt gjennom ordninger i mitt departement. Nå har vi i forbindelse med budsjettet for 1999 foreslått at det lages en framtidig ordning for fraktutjevning, og den er fremmet i Ot.prp. nr. 22 fra Finansdepartementet, som ligger til behandling i Stortinget. Forutsetningene vil være bedre tilrettelagt for å ta denne debatten ved behandlingen av proposisjonen enn ved å ta den nå, og det vil da være en debatt som vil vise hvilke ordninger vi i framtiden skal ha for fraktutjevning for drivstoff. De andre utjevningsordningene som ligger til utbetaling gjennom mitt departement

tement, vil som tidligere fortsatt bli dekket gjennom bevilgninger til utjevningstilskuddet. Jeg finner det altså riktig, ut fra en håndtering av saker i Stortinget som gjør at det kreves en lovproposisjon for en ny ordning, at vi tar diskusjonen om ordningen når proposisjonen kommer til behandling.

Trond Helleland (H): Jeg synes det er litt spesielt at statsråden ikke ønsker å gå inn på debatten om pristilskudd når det faktisk ligger i forslaget fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet, der det forutsettes at denne nyordningen skal komme på plass. Så det hører vel hjemme også i denne debatten, men jeg er enig i at det er behov for en lengre debatt om det.

Venstre skulle inn i regjering for å skape åpenhet, for å rydde opp i skjemavelde og byråkrati. Det er store muligheter for modernisering av offentlig sektor, og et flertall bestående av Høyre, Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet har foreslått å nedsette et utvalg til å utrede statlig moderniseringsarbeid.

Statsbygg har kommet skjevt ut fra hoppet i flere saker, og statsråden har varslet at hun skal gå gjennom Statsbygg med sikte på en omorganisering. Hvor langt har dette arbeidet kommet, og hva er statsrådets mål med denne omorganiseringen?

Fylkesmannen har andre vært inne på her. Fylkesmannsembetet har jo blitt tillagt en rekke oppgaver utover de kontrolloppgaver som naturlig ligger hos fylkesmannen. Når vil Regjeringen gå inn og rydde opp i forvaltningen av våre fylker, både i de oppgavene fylkeskommunen og fylkesmannen utfører? Er statsråden enig i at det utføres for mye dobbeltarbeid i norsk forvaltning, og kan det ventes initiativ fra Regjeringen for å rydde opp i dette?

Til slutt er jeg glad for de signalene statsråden gir når det gjelder utviklingen på Fornebu. Jeg synes de påpekninger statsråden hadde, er gode, og de har satt saken i et riktig lys. Men finner ikke statsråden det litt vanskelig at hennes regjeringskamerater i Senterpartiet og Kristelig Folkeparti har gått sammen med Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet i merknader som legger klare føringer om at staten her skal bidra, og at staten nærmest skal stå for utviklingen av et IT-senter på Fornebu?

Statsråd Eldbjørg Løwer: Det var mange spørsmål på en gang.

La meg ta åpenheten først: Jeg føler faktisk at denne regjeringen har forandret holdningen til åpenhet i forvaltningen. Jeg behøver ikke nevne eksempler, men det mener jeg er en absolutt endring fra tidligere regimer.

Når det gjelder modernisering av offentlig sektor, foregår det arbeid på flere områder i Regjeringen. I mitt departement er det et statssekretærutvalg som jobber med modernisering. I Kommunal- og regionaldepartementet er det et oppgavefordelingsutvalg som nettopp ser på forholdet mellom nivåene på fylkesplan for å finne svar på de spørsmål som representanten Helleland stiller. Kombinert med den moderniseringskomiteen som Stortinget har vedtatt nedsatt, tror jeg vi samlet sett skal kun-

ne komme nærmere svar på hvordan vi skal ha offentlig forvaltning i framtiden.

Når det gjelder Statsbygg, vil jeg like over nyttår fra ledelsen i Statsbygg få et framlegg til en ny organisering av forvaltningsbedriften. Mitt mål med Statsbygg er at jeg skal få til et framtidig statsbygg som tjener de politiske hensiktene vi har ment at Statsbygg skal ha. Og det betyr at deler av Statsbygg krever andre rammebetingelser enn dem som de har i dag. Jeg ser for meg at vi kanskje kan ta deler av Statsbyggs portefølje og gjøre det til et AS, ikke nødvendigvis privatisere, men skille det ut av forvaltningen. Dette kommer jeg tilbake til Stortinget med til våren.

Når det gjelder statlig medvirkning på Fornebu, kan vi i St.meld. nr. 13, som ligger til behandling i Stortinget, fylldig fortelle om hvordan staten kan medvirke til IT-senteret, til tilrettelegging for utdanning, bruken av arealer og hvilke eierskapsmodeller vi eventuelt velger for medvirkning med private.

Ågot Valle (SV): Jeg vil først gi statsråden ros for at hun da det stormet som verst rundt slottsrestaureringa i sommer, bidrog til offentlighet og åpenhet om det som skjedde da. Jeg håper også at hun vil bidra til fullt offentlig innsyn i det videre arbeidet. Det mener jeg saken og alle parter er tjent med.

Så til arbeidsgiverpolitikk og likestilling: jeg er ganske sikker på at statsråden er opptatt av det også. Like lønn, arbeidstid og muligheter for karriere og kompetanseutvikling er sentrale elementer i en god arbeidsgiverpolitikk. I 1997 hadde statsansatte kvinner en gjennomsnittlig årslønn på 89,9 pst. av tilsvarende årslønn for menn, og det gjaldt heltidsansatte. For perioden 1991-94 tjente statsansatte kvinner 9,2 pst. mindre enn menn med like lang utdanning, yrkeserfaring og ansiennitet. Dette er dokumentert i NOU 1998:13 Etter inntektsoppgjørene 1998.

Vi mener at det går for seint med likelønnsutviklinga. Stortinget har direkte arbeidsgiveransvar for statlig sektor og bør derfor gi et klart signal om at likelønnsarbeidet skal prioriteres. SV mener at staten som arbeidsgiver skal tilby en likelønnsrett ved lønnsoppjøret i 1999. Disponeringa av denne likelønnsretten skal avgjøres, mener vi, i forhandlingene. Det er viktig at ekstrasatsinga forsterker og ikke erstatter likelønnskrav innfor lønnsoppjørets ordinære rammer.

Da spør jeg: Vil statsråden støtte tanken om en like lønnsrett? Og hvis ikke: Hvilke andre initiativ vil hun ta for å fremme likelønn?

Statsråd Eldbjørg Løwer: Jeg tror veldig mange lærte noe av slottssaken. Og jeg kan forsikre om at i den grad jeg kan medvirke til det, skal i hvert fall åpenhet fortsatt være gyldig i den saken som i andre saker. Jeg tror at alle er tjent med det i det lange løp.

Så til arbeidsgiverpolitikk og like lønn: Som statlig arbeidsgiver har vi flere ting på gang for nettopp å øke kvinners deltakelse i staten, bl.a. et prosjekt om kvinners lederfunksjoner og rekrutteringsgrunnlag som heter

Kvinner, kompetanse og kvalitet. Vi driver faktisk ganske spesielt med kvinnepolitikk i staten. Også ved det siste lønnsoppgjøret la vi inn likelønnsprofilen som en av de prioriterte faktorene som skulle telle ved lønnsoppgjøret. Hvorvidt det er fornuftig å ha en egen likelønnsrett, er jeg ikke sikker på om jeg kan svare representanten på, men jeg tror diskusjonen om profilen foran neste års mellomoppgjør vil være en diskusjon som Regjeringen vil ta på et senere tidspunkt. Men jeg kan love representanten Valle at det å dra kvinner med hele tiden er til stede i disse debattene, og det vil det fortsatt være.

Grethe G. Fossum (A): Regjeringen har i flere sammenhenger understreket hvor viktig det er å få til et samarbeid med fagbevegelsen. Jeg har inntrykk av at det inntektsoppgjøret som skal være til våren, vil være avhengig av både et godt samarbeidsforhold og et åpent samarbeidsklima. Derfor er det med forundring jeg leser et svarbrev fra departementet den 4. desember 1998 om boliglån til statsansatte, hvor rentesatsen har vært et forhandlingstema mellom regjeringspartiene og Høyre og Fremskrittspartiet. Mitt spørsmål til statsråden er da: Er ikke dette et forhold mellom de fagorganiserte og administrasjonsstatsråden? Eller er det en ny praksis som statsråden nå har lagt seg på og ønsker å fortsette med? I det siste avsnittet i svarbrevet fra statsråden står det nemlig at

«bevilgningene på Kap. 1544 post 90 ikke påvirker budsjettbalansen, fordi 90-postene ikke inngår i beregningen av budsjettbalansen».

Altså har ikke dette noe å si for budsjettbalansen. Men det har noe å si for de fagorganiserte, og da ville det vel ikke være for mye forlangt om statsråden tok dette opp nettopp med de fagorganiserte og ikke la det inn som et debattforslag omkring regjeringsmakten i Stortinget. Det borger ikke akkurat for godt samarbeid til våren.

Representanten Breimo tok opp dette med fylkesmennes rolle. Det kan godt være at omleggingen tar tid, men mens omleggingen av fylkesmannsrollen tar tid, er det noen som taper, og det er barnevernsbarna. Hvordan har statsråden tenkt å ivareta deres rettssikkerhet mens omleggingen pågår?

Statsråd Eldbjørg Løwer: Forholdet mellom Regjeringen og organisasjonene i arbeidslivet er selvfølgelig viktig. Referansen til årets oppgjør har en del nye tanker knyttet til seg. Vi skal ha nettopp et inntektspolitisk seminar med partene i arbeidslivet fra 16. til 17. desember, altså fra i morgen til torsdag, hvor vi skal prøve å finne en ny, felles plattform som kan føre oss tryggere framover enn det som var resultatet av årets oppgjør.

Når det gjelder forholdet mellom renten på lån til ansatte gitt gjennom Statens Pensjonskasse, er det en instruks fra mitt departement til Statens Pensjonskasse som bygger på en normrente pluss 0,5 pst. Det er en instruks som jeg forstår ikke endres i år. Det betyr at normrenten for neste år er 5 pst. pluss 0,5 pst., slik at den praksisen som er innarbeidet tidligere, vil bli videreført.

Jeg har fått opplyst at den setningen som står i finanskomiteens innstilling – jeg husker ikke sidenummeret nå dessverre – er kommet inn ved en inkurie, og faktisk ikke er en del av finanskomiteens merknader. Det var en opplysning jeg fikk av Lars Gunnar Lie i stad, og jeg tror kanskje at vi kan ta den debatten når den innstillingen kommer opp senere i dag. Men jeg oppfatter at det ikke er noen endringer av verken praksis eller hvem som har ansvaret for å fastsette renten.

Grethe G. Fossum (A) (fra salen): President! Til en åpenbar misforståelse – det gjelder nettopp renten og det svarbrevet som komiteen har fått fra statsråden.

Presidenten: Presidenten vil mene at dette vil Grethe G. Fossum få mulighet til å ta opp i et treminuttersinnlegg.

Grethe G. Fossum (A) (fra salen): Da tegner jeg meg til et treminuttersinnlegg.

Presidenten: Det er greit.
Da er replikkordskiftet omme.

Liv Marit Moland (A): Som representanten Trond Helleland sa i stad, er sprangene store i denne debatten. Jeg vil gjerne gå tilbake til krisesentrene og peke på det svært viktige arbeidet som gjøres av frivillige organisasjoner, både på krisesentre, på incestsentre og i krisetelefoner. Disse tiltakene er helt avhengige av offentlig støtte i dagens samfunn. Vi kan ønske det annerledes, men siden starten tidlig på 1970-tallet har de bare økt i antall. De er et viktig supplement til det offentlige tilbudet til familier som opplever kriser. Det gjelder spesielt der kvinner og barn utsettes for vold.

Krisesentrene har alltid måttet slåss for sine bevilgninger fra det offentlige, spesielt lokalt. Bestemmelsen om at staten yter samme støtte som lokalsamfunnet, har derfor vært en ekstrafor sikring for driften.

Kommunene har de siste årene økt sin støtte, derfor har også den statlige støtten økt. Det er stilt spørsmål om denne ordningen, og Statskonsult har derfor levert en rapport – Rapport 1997:18 – der en foretar en evaluering av tilskuddsordningen til krisetiltakene.

Fra mitt ståsted er det positivt at støtten til disse tiltakene øker – det er unødvendig å se på det med bekymring. Det ser dessverre ut til at regjeringspartiene vil styre denne utviklingen på en annen måte og vurderer en omlegging. Det stilles spørsmål ved den geografiske spredningen av tiltakene, og man hevder at nye tiltak først vil kunne vurderes i forbindelse med en eventuell omlegging av tilskuddsordningen.

Arbeiderpartiet ønsker å støtte prosjekter som ser på barns forhold på krisesentre. Disse sentrene er ikke bygd for barn, men barna utgjør dessverre en stor gruppe blant brukerne. Barne- og familiedepartementet har finansiert et prøveprosjekt på Oslo Krisesenter med fokus på barna, og et permanent tilbud er etablert innenfor barnehagesektoren. Senteret har knyttet til seg barnefaglig kompetanse

for å kunne ivareta barns behov i en vanskelig livssituasjon. Dette er et svært viktig arbeid som andre krisesentre kan dra nytte av.

Voldsofferarbeid er et annet område det bør satses sterkere på når det gjelder krisetiltak for familiene. De fleste overgrep skjer ikke i Oslos gater, men hjemme i familiene, og kvinner og barn er mest utsatt. Halvparten av drap på kvinner skjer i familien og i hjemmet. Barn som blir eksponert for vold, lærer at vold brukes som konfliktløser. Vi bør spesielt motarbeide at gutter adopterer slike voldsmønstre og slike løsninger på problemer.

Arbeiderpartiet er derfor sterkt uenig i at man reduserer bevilgningene til forsknings- og utredningsarbeidet i denne sektoren. Arbeiderpartiet har lagt fram en helhetlig plan for å bekjempe voldsbruk, og har derfor foreslått å bevilge 5 mill. kr ekstra til krisetiltak.

Kunnskapene våre om vold og mishandling i hjemmet er begrenset, og diskusjonen omkring løsninger på problemene vil fortsette. Men man reduserer ikke vold mot kvinner og barn i hjemmet med mer politi i gatene og reduserte bevilgninger til barnehager og skolefritidsordninger.

Carl I. Hagen (Frp): Arbeiderpartirepresentanten Gunnar Breimo sa i sitt innlegg at forliket mellom regjeringspartiene og Høyre og Fremskrittspartiet betyr en rasering av barnehageutbyggingen i Norge.

Jeg har med interesse gått gjennom Arbeiderpartiets merknader for å se hva det er som gjør denne store forskjellen. I en tabell står det at måltallet for 1998 var 13 000, og det ble oppnådd bare 3 500. Men i fjor hadde jo ikke Arbeiderpartiet noe stimuleringstilskudd til etablering av nye barnehageplasser og en helt minimal endring av driftstilskuddet, så det skulle vært interessant å vite hvilken annen utbygging det ville vært med Arbeiderpartiets politikk når det egentlig ikke var noen endringer når det gjaldt etablering, men kun en moderat endring i driftstilskuddet. Nå har de altså foreslått et investeringstilskudd på 10 000 kr pr. barnehageplass. Det er 10 pst. av kostnadene ved å etablere en ny plass. Hva i all verden er det for slags dokumentasjon Arbeiderpartiet kan presentere, innhentet fra Kommune-Norge, som tilsier at 10 pst. investeringstilskudd og ingenting til drift skulle medføre en tredobling av kommunenes etablering av nye barnehageplasser? Jeg vil si at Arbeiderpartiets argumentasjon når det gjelder barnehagene, er en gigantisk bløff, hvor de bruker helt ubetydelige forslag til å dramatisere og late som det egentlig har en virkning. Jeg synes man kunne avstå fra den slags argumentasjon når man ikke følger opp med konkrete forslag som kan få en innvirkning på situasjonen.

Så synes jeg det er grunn til å hilse velkommen at Senterpartiet og Kristelig Folkeparti omsider har slått følge med Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet når det gjelder merknadene vedrørende IT Fornebu – altså et IT- og kunnskapssenter på Fornebu. Jeg skulle ønske at statsråden også kunne ha litt mer glød, i stedet for å komme med alle motforestillingene, og gi litt støtte til de visjonene som foreligger for å få en kombinasjon av offentlige

og private interesser til å utvikle et IT- og kunnskapssenter på Fornebu. Vi står foran en IKT-revolusjon også i vårt land, hvor særlig alt som har med undervisning å gjøre, vil møte enorme utfordringer, da en og samme professor via IKT-systemene, dette nye kommunikasjonsvirkemiddelet, kan undervise tusenvis av elever. Det kommer til å bety mye for utviklingen av undervisningssektoren i grunnskolen, og selvsagt særlig innen videregående og høyere utdanning. Man kan ha kombinasjoner med innhenting av forelesninger fra hele verden, knytte hele verden sammen og utveksle informasjon og kunnskap.

Jeg har liksom det inntrykk at Regjeringen ikke ser de enorme mulighetene og utfordringene som ligger der også for det norske samfunn, når man alene satser på de mer stivbente offentlige høyere utdanningsinstitusjoner. Det man trenger, er et dynamisk miljø som kan følge med, og som raskt kan snappe opp det som skjer ute i den store verden. De stivbente offentlige utdanningsinstitusjoner med livsvarige professorater er ikke egnet for det. Når vi ser ut, er det helhetlige planer for områder som kombinerer det utdanningsmessige med det praktiserende næringsliv og med utviklingsmiljøer.

Vi synes det er merkelig at når for en gangs skyld også private har visjoner om å være med på å skape en utvikling i Norge, er det først og fremst Høyre som utelukkende er interessert i om vedkommende skal tjene penger på det. Og Venstre, som har snakket om næringslivet, er negative og gjør hva de kan for å bekjempe nettopp dem som altså vil videreutvikle noe av det vi har savnet i Norge – kombinasjonen offentlig og privat. Når det gjelder det å respektere og anerkjenne private som går inn i den offentlige sfære, er det faktisk Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet som tar imot utfordringene, og som gjerne vil være med og skape dette. Her kan jeg gi kompliment til den samme Gunnar Breimo som jeg kritiserte i begynnelsen av mitt innlegg. Det er veldig hyggelig at Kristelig Folkeparti og Senterpartiet nå er om bord. Jeg skulle ønske det kunne velte over på Regjeringen slik at man kunne få litt dynamikk der og følge opp de planene som nå foreligger.

Presidenten: Presidenten mener representantene nok bør være litt tilbakeholdne med å karakterisere politiske motstanderes politikk som bløff, ja endog gigantisk bløff – dette bare i all vennlighet.

Marit Nybakk (A): Jeg har i forbindelse med programarbeid i Oslo Arbeiderparti i høst ledet et arbeid på området barn og unges oppvekstvilkår. Vi brukte veldig mye av tiden på å gå ut i miljøene. For å kunne utarbeide forslag til tiltak for bedre rammebetingelser for storbyens oppvekstmiljø var vi opptatt av å finne ut hvordan virkeligheten så ut. Vi var bekymret for volden utført av stadig yngre barne- og ungdomsgjenger. Vi ville finne ut av den reelle hverdagen til jenter med innvandrerbakgrunn. Vi ønsket å få vite hvordan politiet drev forebyggende ungdomsarbeid.

Det ble en spennende reise – inn i både kjente og ukjente områder. I Søndre Nordstrand bydel fikk vi vite at bydelen, som for øvrig har 30 000 innbyggere fordelt på 10 500 husstander, har 58 forskjellige språkgrupper og 33 ulike trossamfunn, at det bor flere pakistanere og somaliere på Søndre Nordstrand enn i en stor somalisk eller pakistansk landsby. Vi fikk høre om ungdomsgjen-ger og om en prekær mangel på barnehager.

Men vi fikk også se hvordan bydelen prøver å få til mer fleksible barnehageløsninger og maksimalt utnytter flerbrukshuskonseptet for å få til tilbud både til barn og unge. Vi fikk høre om fredags- og lørdagstreff for fremmedspråklige kvinner med førskolebarn, om åpen barnehage noen timer i uken for foreldre og barn – et tilbud som fanger opp bl.a. problemfamilier.

På Stovner politistasjon fikk vi se video om hvordan stasjonen – for øvrig på statlige storbymidler – tar med ungdom med et desperat behov for voksenkontakt på weekendturer på landet for bl.a. å ri og stå på vannski.

Ved flere bibliotek som har hatt lekselesingsprosjek-ter, lærte vi at for jenter med muslimsk bakgrunn er biblio-tekene fristeder. Her kan de gjøre lekser; de får sjelden verken lov eller mulighet til det hjemme. Vi hørte om ungdomsskoleelever som var briljante i matematikk, men som ikke skjønnte oppgaveteksten – og hjemme snakket ikke familien norsk.

I fritidsklubbene hørte vi om muslimske gutter som delte ut løpesedler på urdu, som omtalte jentene fra sam-me miljø som horer fordi de gikk på videregående skole, og om gutter fra innvandrer miljøer som ikke får satt ram-mer tilpasset norsk hverdag og norske regler, og som der-for mister respekt nettopp for regler, rammer og lover i Norge.

Skal vi forebygge ungdomskriminaliteten i storbyene, må vi vite noe om de strukturelle utviklingstrekkene som skaper volden. Vi må finne ut hvorfor vi har problemer med å gjøre barn fra enkelte etniske miljøer funksjons-dyktige i vårt samfunn. Et eksempel: Mens vi har satt inn store ressurser på å sikre innvandrerjentene god skole-gang, med mulighet for jobb eller høyere utdanning, får vi nå et innsyn i hvor omfattende arrangerte ekteskap og tvangsekteskap er. Jeg må tilstå at jeg gråt da jeg leste Hege Storhaugs bok om 17-årige jenter som blir giftet bort til menn som verken kan norsk eller vet noe om norsk kultur, og som nekter dem å fullføre videregående skole, om lærere som har jentenes fortrolighet, som mø-ter en stengt dør i barnevernet, med beskjed om at dette skal de ikke blande seg opp i, for dette er kultur. Det er den misforståtte kulturrelativismen som har preget enkel-te kulturradikalere og akademikere i en 20-30-årsperi-ode.

Arbeiderpartiet har i komiteinnstillingen foreslått en rekke utmerkede tiltak for å bedre oppvekstvilkårene og forebygge ungdomsvold – fritidstilbud, klubber i sen-trum, natteravn, tverrfaglig samarbeid mellom skole, politi, barnevern og bydel, utvidelse av voksenkontakt, bare for å nevne noen eksempler. Det er ingenting ung-dom har mer behov for i storbyen enn voksenkontakt. Vi-dere har vi foreslått kriminalitetsforebyggende tiltak ret-

tet mot barn og unge i risikosonen. Arbeiderpartiets for-slag fortjener støtte og ikke minst en helt konkret oppføl-ging. Det er også min utfordring til barne- og familieministeren i dag.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Karin Andersen (SV): Debatten i dag har dreid seg veldig mye om barns oppvekstvilkår, og jeg blir alltid like forundret når den debatten dras i gang. Jeg tror kanskje at man først må stille seg noen spørsmål om hva slags samfunn det er godt å vokse opp i. Hva er det vi gjør som legger til rette for at samfunnet skal bli godt å vokse opp i? Jeg oppfatter nå at mange har en slags gam-meldags holdning til dette og mener at alt var mye bedre før. Jeg vil advare mot det. For jeg tror at hvis man leser historie og litteratur, eller er så heldig som noen av oss er, å ha gamle mennesker å snakke med, vil man fort oppdage at det var ikke så veldig mye som var bedre før. Man kan se seg rundt i dag og spørre dem som nå er mest opptatt av at mor skal være mer hjemme, om de også har brydd seg om å se på alle bilene der ute, og hvor lite plass det er til barna noe sted, om de synes de nedslitte skolene kan være noe å strekke seg etter, om de har følt kjøpepresset, om de har sett all voldsunderholdningen som tyter ut overalt og forgifter hodet på noen hver, om de har sett alle de kommersielle tilbudene til barn og unge som dreier seg om å kjøpe seg lykke og rus, og om man har sett idealene om vellykkethet som dreier seg om penger og utseende.

Jeg har hørt med forundring på debatten om barne-hager og tenkt: Hva er det som gjør at man frykter bar-nehager så veldig? Jeg har jobbet i barnehage i 17 år, og der har altså ingen av disse tingene vært til stede. Tvert imot har det vært et sted hvor man har blitt tatt på alvor, der man har holdt på med oppdragelse, der man har lært å si takk for det man får, og der man har lært å måtte bidra til det daglige liv, der man har blitt bakket opp på sin kreativitet og på de evnene man har, og der familien har fått støtte. Jeg blir ganske fortvilet og lei meg når jeg opplever at de som nå ønsker å dreie fami-liepolitikken over i gammeldags retning, ser så lite hva det er barnehagene faktisk bidrar til, og påstår at det er barnehagene som bidrar til økt voldsutøvelse, til min-dre hensyn til hverandre osv. Det er rett og slett ikke sant.

Så til et annet tema som jeg har blitt svært opprørt av i det siste, og det er at det ser ut til at Regjeringa har tenkt å la kommunene få lov til å avkorte sosialhjelp mot utbe-taling av kontantstøtte. I går sa sosialministeren at Regje-ninga var beredt til å vurdere dette på nytt igjen, fordi det virker som en svært smålig og urimelig ordning i forhold til dem som har minst, når de som har mest, skal få pen-gene uavkortet uansett om de bruker tid eller ikke sammen med barna sine. Jeg har lyst til å spørre barne-og familieministeren i dag om det også er slik at hun er villig til å revurdere denne ordningen.

Elsa Skarbøvik (KrF): Det er ingen gammeldags barnepolitikk denne Regjeringen ønsker å føre. Den ønsker å ta nåtidens problemer på alvor, derfor er det en gledens dag i dag å kunne være med og vedta et budsjett med forslag om at kontantstøtteordningen utvides også til toåringene.

For Kristelig Folkeparti er det et overordnet mål å skape et mer barnevennlig samfunn, og jeg er glad for at Regjeringen tar barns behov på alvor. Barn har krav på foreldres omsorg og tid. Gjennom kontantstøttedebatten er endelig barn plassert i sentrum av de voksnes oppmerksomhet, ikke som salderingspost, men som en del av vår hverdag. For kanskje har noe gått tapt i materialismens navn.

Anklagene mot Kristelig Folkepartis representanter er svært urimelige. For det er Grethe G. Fossums egen drømmeverden hun stadig viser til, når hun omtaler oss andre. Jeg kjenner meg iallfall ikke igjen. Mange av oss var barn på 1950-tallet og har dermed vært i yrkeslivet på 1970-, 1980- og nå på 1990-tallet, med små barn og store barn, og vi vet hva vi snakker om. Vi ønsker å ta på alvor og legge til rette for et samfunn med valgfrihet når det gjelder foreldres omsorgsform.

Når Arbeiderpartiet omtaler mors plass i hjemmet, er det ikke noe annet enn en nedvurdering av barns omsorg. Når skal Arbeiderpartiet innse at foreldre kan gi minst like god omsorg som voksne i barnehager kan? Når skal Arbeiderpartiet se at også mennesker som ikke er i inntektsgivende arbeid, har verdi? Når skal Arbeiderpartiet akseptere at vi foreldre er forskjellige? Når 84 pst. av de aktuelle foreldre i f.eks. Vestfold ønsker kontantstøtte, viser dette at Kristelig Folkeparti tar foreldres behov på alvor. Dette er intet mindre enn et ideologisk oppgjør med Arbeiderpartiets familiepolitikk.

Når vil Arbeiderpartiet innse at noe er gått tapt på frigjøringskampens alter? Arbeiderpartiet må ty til fordommer om oss som har kjempet for kontantstøtte, noe som viser at deres argumenter er innholdsløse. Mange av oss har vært aktive for kvinners rettigheter, og vi har vært brukere av barnehager. Vi ønsker å ta på alvor at det som gjøres særlig de tre første årene av barnets liv, er det viktigste.

Grethe G. Fossum (A): Det har vært mange interessante innlegg i dag, og spesielt har jeg funnet voldsdebatten interessant. Det har vært hevdet at den pakken som har kommet fra Arbeiderpartiet, har vært «teater» fra Arbeiderpartiets side. Vi har glemt rusmiddelproblematikken, har det vært sagt, og vårt alternative budsjett inneholdt ikke en voldspakke. Jeg har gitt gode begrunnelser, synes jeg, for hvorfor vi ikke har tatt opp disse tingene. Men alt dette blir unnskyldninger som har blitt brukt for å unngå å ta stilling til et viktig samfunnsproblem. For det er slik at der ute foregår det vold, og i hjemmene foregår det vold. Og hvordan skal vi løse det? Mitt spørsmål til barne- og familieministeren – som jeg ønsker et svar på, det er ikke unnskyldninger jeg er ute etter nå – er: Hvordan vil statsråden klare å løse de voldsproblemene som vi ser i dag både hjemme og ute, med færre

bevilgninger enn hun hadde i 1998? Hvordan vil hun prioritere? Og hva vil hun ta vekk av sitt eget budsjett for å få til en aktiv handling mot voldsbruken? Det holder ikke her med handlingsplaner, det holder kun med handling.

Et annet problem som har vært tatt opp, av Fremskrittspartiet, er den stadige påstand om at Arbeiderpartiet er for obligatorisk barnehage. Jeg avviser det her og nå. Det har vi aldri sagt og aldri ment, og det kommer vi ikke til å mene.

Det hevdes også at kontantstøttedebatten i Arbeiderpartiet har gått i vranglås. I alle andre sammenhenger kalles dette prinsippfasthet, og det er nettopp det det er. Arbeiderpartiet er imot å bruke penger på at folk ikke skal bruke en offentlig tjeneste – det er et prinsipp.

Fremskrittspartiet har også vært såpass freidig at det har påstått: økende skilsmisser på bakgrunn av den familiepolicen Arbeiderpartiet har ført. Det betyr at flere barnehager, enhetsskole, barnetrygd osv. har ført til flere skilsmisser. Jeg skal følge kontantstøtten nøye fremover og se på skilsmissestatistikken for å se om Fremskrittspartiet har rett i sine vurderinger.

Så til slutt litt om det statsråd Løwer og jeg kom opp i her. Komiteen har fått et brev fra statsråden om at renten er 6,5 pst. for boliglån til statsansatte. Dette medfører ikke riktighet. Komiteen vil få tilsendt et nytt brev fra statsråden, som jeg håper kommer ganske raskt, og representanten Lars Gunnar Lie vil redegjøre for denne problematikken senere i dag.

Helt til slutt vil jeg ta opp de forslagene som er kommet fra Arbeiderpartiet, både i forbindelse med denne debatten og neste debatt.

Jeg vil foreta en rettelse, hvis jeg får lov til det. Det gjelder forslag nr. 20. Det skal stå punktum etter «disse tusenårsprosjektene», og den setningen som kommer etterpå, skal strykes.

Presidenten: Grethe G. Fossum har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Gunnar Breimo (A): Noen kommentarer til en del av de sakene som har vært tatt opp i denne debatten:

I likhet med Carl I. Hagen må også jeg etterlyse litt mer glød fra statsrådens side når det gjelder utvikling av IT Fornebu. Jeg er ikke så sikker på at det nødvendigvis behøver å være slik at klare føringer har negativ betydning for prisen. Men det er klart at dess mer statsråden gjentar akkurat den påstanden, dess mer kan det få den konsekvensen.

Jeg synes det er viktig at staten deltar aktivt i arbeidet for å få etablert IT Fornebu og ikke slipper dette helt fritt. Det er viktig av hensyn til undervisningsinstitusjonene våre, og ikke minst er det viktig av hensyn til distriktene. Hvis vi ikke får nødvendig styring på dette, kan vi få en støvsugereffekt, som mange frykter. Jeg håper derfor departementet virkelig vil legge seg i selen og følge opp det stortingsflertallet har sagt. Men jeg er bekymret, for St.meld. nr. 13 røper tydelig et helt annet perspektiv fra statsråd Sponheims side – den mangler fullstendig visjoner.

Når det gjelder Statsbygg, er jeg enig i det statsråden har sagt omkring organisering. Når det gjelder det med AS, er jeg i utgangspunktet skeptisk, men det kan godt tenkes at det kan være tjenlig. Men vi må være oppmerksom på at det ikke er likegyldig hvilke oppgaver man legger til et AS. Det er ikke likegyldig hvor sterk politisk påvirkning vi kan ha på Statsbygg i framtiden.

Når det gjelder fylkesmennene, har jeg lyst til å gi ros til statsråden for ærligheten. Hun sier rett ut at det her kan bli problemer. Men samtidig sier hun at departementet og fylkesmennene kan leve med det. Jeg er ikke det minste i tvil om at de kan leve med det. Stortinget kan også leve med det. Med spørsmålet er: Kan de hvis interesser skal ivaretas av fylkesmennene, leve med det og få sine interesser ivarettatt på en ordentlig måte? Det svarte ikke statsråden på.

Til Carl I. Hagen må jeg bare si at jeg fastholder påstanden om at resultatet av budsjettet, kontantstøtten osv. vil føre til en rasering av barnehagetilbudet. Vi ser nå mange signaler som tyder på det. Kommunene skrinlegger sine byggeplaner i påvente av å se hvordan utviklingen blir, og av redsel for at behovet faktisk ikke vil være til stede på grunn av kontantstøtten. Det er viktig at vi får kommunene til å gjennomføre disse planene. La meg også bare understreke at kontantstøtten uthuler selve grunnlaget for barnehagene, og det er ikke uten grunn at de private barnehagene har vært mest fortvilt når de har gitt signaler til oss, og det har de gjort fra første dag av. Jeg vil si det så sterkt at de som ikke ser de negative konsekvensene kontantstøtten får for barnehagene, må være blendet og fått svekket sidesynet.

Per-Kristian Foss (H): Bare følgende lille bemerkning til foregående innlegg: Vi driver en barne- og familiepolitikk ikke av hensyn til opprettholdelse av private eller kommunale institusjoner, men av hensyn til barn og foreldre. Og hvis barn og foreldres etterspørsel etter institusjonene forandrer seg, må institusjonene forandre seg deretter. Noe annet ville være en ekstremt konservativ holdning, ja grensende til en form for institusjonskonservatisme, som ikke jeg står for.

For også å bidra til den ideologiske debatten på et annet område, vil jeg si at jeg lurer på hvor lenge det er siden representanten Carl I. Hagen har beveget seg inn på et universitet. Det kan det være mange grunner til å lure på. Men utgangspunktet mitt nå var det innlegg som han holdt her, hvor han beskriver samtlige universiteter og høyskoler som «stivbente» institusjoner, hvor hovedproblemet er «livsvarige professorater», og at de ikke har tatt data i bruk. Da må jeg si at jeg tror et lite bedriftsbesøk i en lang sommerferie vil være å anbefale, og Oslo Universitet er jo i valgkretsen til representanten Hagen.

Jeg tror universitetene på mange måter kan bli bedre på dette, men det får være grenser for forstokket fremstilling. Universitetene vil ved større ressurser kunne satse mer på ny teknologi og samarbeide bedre internasjonalt, samarbeide bedre også med næringslivet, men utviklingen f.eks. ved Oslo Universitet når det gjelder samarbeidet med næringslivet, har i de senere årene vært ganske

formidabel, og det er en utvikling jeg støtter. At det skulle være noen grunn til å tildele spesielle grupper av kapitaleiere billige tomter, har jeg derimot vanskelig for å forstå. Jeg har den tilnærming til IT og til samarbeid mellom private og offentlige institusjoner at jeg synes – for å gi det råd til statsråden – det bør møtes med en passelig blanding av realisme og glød. Det er farlig å gløde såpass at man også ulikebehandler ulike grupper av kapitaleiere. Det er mange i dag som ser en stor interesse i å koble eiendomsutvikling på Fornebu – som vel er landets mest attraktive tomteområde for både boligutvikling og for næringsutvikling – med ideer om IT. Men det er ikke slik at IT-ideene er begrenset til enkelte grupper av kapitaleiere. Mange har ment mye om dette, og en del har også gjort noe i praksis.

Vi møter Fornebu-utviklingen med den samme holdning som vi har på andre områder. Et godt samarbeid mellom private og offentlige er bra på IT-siden, men det skal ikke være noen begrunnelse for å tildele enkelte kapitaleiere tomteområder til under markedspris. Det vil jo være et ekstremt uliberalistisk standpunkt og i strid med alle rimelig oppleste og vedtatte ideer om hvordan markedsøkonomien skal fungere. Så jeg er særlig overrasket over at Fremskrittspartiet kan forfekke et slikt syn. At det har slått rot i visse deler av Arbeiderpartiet, bør man kanskje være mindre overrasket over. Men jeg tror det vil gi seg.

A s m u n d K r i s t o f f e r s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Inger Stolt-Nielsen (H): Jeg hadde egentlig ikke tenkt å si noe i denne treminuttersrunden. Men det kom et innlegg her som jeg nok synes påkaller en viss oppmerksomhet, for det fremstilles som om vi som går inn for kontantstøtten, er imot barnehagen. Men det er vi jo ikke. Det er ikke noen motsetning mellom barnehage og kontantstøtte. Og når Arbeiderpartiet så ensidig fokuserer på økt barnehagebygging, økt barnehagebygging i enhver sammenheng, stikker de samtidig under stol at vi faktisk har en veldig mangel på kompetent utdannet barnehagepersonell, en så stor mangel at svært mange barnehager i dag driver med veldig mye ukvalifisert arbeidskraft. Dette problemet er også en del av barneomsorgsproblematikken i Norge. Barnehager er stort sett bra for barn, det er vi enig i, men foreldre må ha lov til å velge andre muligheter, for andre muligheter kan for noen barn være bedre. Det er litt avhengig av hvordan kvaliteten er på de ulike lokale steder, og en rister altså ikke fagutdannet barnehagepersonell ut av hatten gjennom en budsjettinnstilling, og det tror jeg at Arbeiderpartiet bør ta på alvor.

Marit Nybakk hadde et veldig engasjert og godt innlegg om Oslo-volden. Men jeg må få lov å si at jeg et øyeblikk følte meg hensatt til salen i Oslo bystyre, og det er jo ikke der vi er. Veldig mye av det som Marit Nybakk tok opp, er en riktig og god problematikk å reise i Oslo bystyre, og det høres heldigvis ut som om Oslo på mange måter har en meget god hånd med det som skjer. Det er

(Stolt-Nielsen)

satt veldig mange gode tiltak ut i livet, vi har heldigvis et godt byråd i Oslo som tydeligvis tar problematikken i egen by på alvor. Vi må ikke komme i den uheldige situasjon at vi fordi om det er problemområder i Oslo, må etablere ordninger som gjøres landsdekkende. Jeg er ikke så sikker på f.eks. at det er nødvendig å etablere fast politikontakt for en skole på Ørsta eller i Volda, selv om det kanskje kan være nødvendig på Nedre Nordstrand. Det er slike overreaksjoner fra Stortinget som ofte belaster våre kommunale instanser med unødig byråkrati, med unødige utgifter til en planlegging som ikke er nødvendig for de enkeltstående kommuner. Vi må overlate noe til Kommune-Norge, og selv om de fleste av oss som er her, har en fortid som lokalpolitikere, må vi ikke ta lokalpolitikken i for stor grad med oss inn i stortingssalen. Lokalpolitikken er lokalpolitikernes.

Karin Andersen (SV): Representanten Stolt-Nielsen modererte nå ordbruken sin vesentlig i forhold til barnehager, og det er jeg veldig glad for. Men så konkluderer Stolt-Nielsen med at det er problemer med å få kompetent personell i barnehagene, det er mange ufaglærte der. Ja, det er et problem. Men en del av kritikken mot kontantstøtteordningen går jo på at den kan gå til å finansiere ordninger nettopp for ufaglærte, ordninger som det ikke er noen slags form for kvalitetskontroll på. Vi synes det er bekymringsfullt fordi vi ønsker å legge penger inn i ordninger der staten bidrar til kvalitetstilbud som det er lovverk rundt. Og så må man stille krav til både utdanning, til arealer, til planlegging osv., slik at man vet hvordan man kan forholde seg til det. Jeg synes man burde tenke litt mer over dette når man nettopp peker på at det er et problem i barnehagene at man mangler kompetent personell mange steder.

Så til kritikken som har vært reist mot budsjettet for at man tar vekk mange av de gode hjelperne som politiet har og foreldrene skal ha i sin vanskelige oppdragergjerning. Det synes jeg kanskje man burde tenke nøyere over, for det er ikke slik at det bare er foreldrene som påvirker barna sine – og jeg synes egentlig ikke det skal være sånn heller. Jeg vil gjerne bidra med å være voksenperson for mange andres barn, og det synes jeg både nabo-kjerringer, naboer og alle skal være. Vi skal hjelpe hverandre, og det må også være noen institusjoner som gjør det. Og det er de gode hjelperne som politiet sjøl etter-spør, som i stor grad nå blir borte.

Så har jeg lyst til si at det temaet som representanten Alstad tok opp i stad, nemlig at menn i stor grad er fraværende i barns oppvekst og spesielt i barnehager, synes jeg var svært viktig og betimelig. Jeg kunne ønske å diskutere det litt mer, for jeg har, som jeg sa i stad, erfaring fra dette. Jeg har jobbet 17 år i barnehage, og på den tida var det to menn som syntes det var bryet verdt, og som fant lønna god nok til å være der i ett år og bidra til oppvekstmiljøet for barna, være et forbilde og et identifikasjonsobjekt som guttene kunne se opp til. Det er slik at noen av oss er kvinner, og noen er menn, og vi kan ikke være noe annet – ønsker det ikke heller. Men menn

trengs i mye større grad på den arenaen som dreier seg om oppvekstvilkår, både for store og små barn, men kanskje spesielt for de små. Jeg tror at man hjemme etter hvert er blitt mye flinkere, men på den offisielle arenaen savner vi menn, og derfor er jeg kjempeglad for det innlegget Alstad hadde før i dag.

Ola T. Lånke (KrF): Kristelig Folkeparti vil understreke at det er nødvendig å ha et langsiktig perspektiv i forbindelse med igangsetting av nye utbyggingsprosjekter for å sikre ønsket samfunnsutvikling. Dette hensynet har også vært lagt til grunn i vårt arbeid med planene om etterbruk av anlegg og områder på Fornebu. Behandlingen i komiteen når det gjelder dette, har dreid seg om to forhold:

For det første den kompensasjon på 2,3 milliarder kr som Stortinget har vedtatt skal tilføres Oslo Lufthavn AS for overføringen av Fornebu. Det er viktig å merke seg at et flertall, bestående av Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, har slått fast at denne kompensasjonen skal overføres til Luftfartsverket, og ikke brukes som egenkapital, i et eventuelt statlig engasjement på Fornebu. Dette vil legge klare føringer på statens holdning til avhending av eiendommene på Fornebu. I den grad staten ikke realiserer disse verdiene, må kompensasjonen til Luftfartsverket skaffes til veie på annen måte.

Det andre gjelder etterbruken av Fornebu og i hvilken grad staten skal involvere seg på eiersiden. Her har komiteens flertall vist til behandlingen av St.meld. nr 13 for 1998-99 senere i sesjonen. Kristelig Folkeparti vil igjen understreke at utbyggingen på Fornebu må skje etter en samlet plan som ivaretar hele samfunnets interesser. Et IT-kompetansesenter må også innordnes i en slik plan. Det er viktig at et kompetansesenter bidrar til positive synergieffekter både overfor næringslivet og utdanningsinstitusjonene i landet for øvrig. Staten må ha en hånd på rattet i denne utviklingen, og det er Kristelig Folkepartis oppfatning at det løp Regjeringen nå legger opp til, nettopp vil sikre dette.

Så litt til representanten Carl I. Hagens historieskrivning. Når representanten Hagen fremstiller det som om det er Kristelig Folkeparti og Senterpartiet som har kommet etter Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet i denne saken, er vel ikke det helt i pakt med sannheten. Sannheten er at det er Fremskrittspartiet som har endret syn. I fjor stod nemlig representantene fra Fremskrittspartiet og Hagen på sidelinjen. Sentrumspartiene sier ikke noe annet i innstillingen denne gang enn det vi sa i innstillingen til budsjettet i fjor om dette. Det flertallet har slått fast, er at kompensasjon skal overføres til Luftfartsverket. Et eventuelt statlig eierskap, og graden av dette, vil vi komme tilbake til.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF): Når det gjeld debatten om kontantstøtta, er eg glad for at vi no også får fleirtal for kontantstøtte til toåringar frå 1. januar, og eg er veldig glad for det gode samarbeidet vi har hatt med

Høgre og Framstegspartiet i denne saka. Det har blitt ei veldig god løysing ved behandlinga av budsjettet.

Men eg blir litt lei av at motstandarane av kontantstøtta tillegg oss ein heil haug med meiningar som vi ikkje har. Dersom Kristeleg Folkeparti hadde det synet at kvinnene helst skulle vere heime ved kjøkkenbenken, hadde ikkje eg som småbarnsmor vore på Stortinget. Sjølv om vi seier det gjentatte gonger og terpar på det, trur mange at vårt mål er at foreldre ikkje skal nytte seg av barnehage, men vere heime. Det er ei heilt feilaktig framstilling, som eg snart håper ein del motstandarar av kontantstøtta tar innover seg. Vi har eit ekte og godt engasjement for barnehagane, heilt opp til skulealder.

Det undrar meg litt at Arbeidarpartiet her fokuserer sterkt på barnehageprisane og auka foreldrebetaling. Vi er heller ikkje så glade for den auka foreldrebetalinga, men det verkar som dei legg skulda på Regjeringa for denne auken, og det er feil. Arbeidarpartiet har ikkje i sitt alternative budsjett lagt inn midlar for å redusere barnehageprisane, som ein mest skulle tru at dei hadde gjort ut frå deira kritikk mot regjeringspartia.

Når det gjeld debatten om vald og tiltak for å redusere valden, sa representanten Fossum at dei innspela som hadde kome, var mest ei unnskyldning for å sleppe å ta stilling til Arbeidarpartiet sitt forslag. Det er det ikkje. Arbeidarpartiet har mange gode forslag som vi er einige i, men når dei skriv mange sider om tiltak for å redusere valden utan å nemne problematikken knytt opp mot alkohol, er det ikkje så unaturleg at vi omtaler det, for det er også viktig i denne samanhengen å få ned alkoholbruken. Då Regjeringa la fram ein handlingsplan for redusert bruk av rusmiddel, så påla Arbeidarpartiet Regjeringa å føre ein meir liberal alkoholpolitikk enn det ein ønskjer. Det må også Arbeidarpartiet ta innover seg når ein diskuterer generelt problematikken rundt vald.

Sjølv om vi ikkje er i bystyret i Oslo, har eg lyst til å ta eit eksempel frå Oslo. Skjenkjebevillingstida er normalt til kl. 1 om natta – unntaksvis kan utestadene vere opne til kl. 3. I Oslo har Arbeidarpartiet medverka til at unntaket blir det normale. Det som ein del forskarar seier om problema knytte til vald, utestader og opningstider, og også det politimeisteren i Oslo seier om dette, burde vere noko til ettertanke for Arbeidarpartiet som sjølv har medverka til at vi har lange opningstider, og som kritiserer oss for å samarbeide med Høgre og Framstegspartiet, som også har ein altfor liberal alkoholpolitikk.

Eg vil gjerne få kome med ei stemmeforklaring når det gjeld dei ulike forslaga, så vi slepp å bruke tid på det i kveldsmøtet.

Når det gjeld forslag nr. 18, frå Arbeidarpartiet, vil eg berre seie at vi går inn for å halde ved lag eksisterande regionkontor, og at ein ønskjer større spesialisering ved dei enkelte kontora. Det vil vere ein styrke for heile landet. Derfor anbefaler vi sentrumspartia å stemme mot forslag nr. 18.

Når det gjeld forslag nr. 19, om at Stortinget ber Regjeringa kome tilbake til Stortinget med ein gjennomgang av fosterheimssituasjonen, er det eit arbeid som Barne- og familiedepartementet allereie er i gang med.

Eg ber derfor Arbeidarpartiet om å gjere det forslaget om til eit oversendingsforslag.

Når det så gjeld forslag nr. 23, om at Stortinget ber Regjeringa starte utviklingsarbeid og forskning for å få nye idear og kunnskapar om tiltak som kan setjast i verk mot vald i barne- og ungdomsmiljøa, er det også sett i verk ei rekkje tiltak i samband med det. Eg synest det er unødvendig å vedta at det skal gjerast, når eit slikt arbeid allereie er i gang, så eg vil anbefale Arbeidarpartiet også å gjere det om til eit oversendingsforslag.

Når det gjeld forslag nr. 24, synest eg det er vanskeleg å ta ut berre ein organisasjon, utan at ein ser det i samanheng med alle typar organisasjonar som får støtte. Så eg vil anbefale at også det forslaget blir gjort om til oversendingsforslag.

Når det gjeld forslag nr. 25, foreslår eg at ein stemmer mot det. Gjeldsofferalliansen gjer ein god jobb, men det er ikkje funne driftsmidlar til den innafor departementets budsjett.

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland: Eg har fått nokre spørsmål som eg skal prøva å svara på, bl.a. var representanten Fossum inne på ungdom og vald og spurde kva vi ville gjera her. For det fyrste har eg lyst til å seia at det budsjettet som blir vedtatt i løpet av dagen, ikkje betyr ei utradering av alle tiltak som gjeld arbeidet mot vald blant born og ungdom, slik som ein nesten kan få inntrykk av. Ja, det er nokre kutt. Men som eg svarte i ein replikkveksling i stad, har vi i ei «frivillighetsmelding» og ei tilleggsmelding gått inn for å overføre ganske mykje pengar til barne- og ungdomsarbeidet på lokalt nivå, og det vil vera positivt òg i forhold til førebyggjande arbeid.

I tillegg har vi akkurat no i desse dagar styrkt barnevernsarbeidet og hjelpetiltak i fosterheimar, bl.a. i forhold til åtferdsproblema, knytt til barnevernsarbeidet med 17 mill. kr, som skal gå til det fylkeskommunale barnevernet. Eg håpar då at fylkeskommunane kan ha eit godt samarbeid med kommunane, slik at ein kan gripa fatt i ein del av desse problemstillingane som Fossum og andre har vore opptatt av. I tillegg støttar vi faktisk ganske mange ungdomsorganisasjonar som blir drivne av ungdom for ungdom – spesielt her i Oslo – som skal vera direktetiltak i arbeidet med valdsproblematikken. Vi har altså mange ting på gang, og det skal vi vidareføra. Eg må òg ha ei stram prioritering innafor mine budsjett i forhold til den totale økonomiske ramma som vi har.

Så har eg lyst til å koma med eit lite hjertesukk. Eg hadde ikkje trudd at eg, når eg blei statsråd, skulle bruka energi på å rydda opp i kva mine motstandarar seier eg meiner. Eg har lyst til å oppfordra dei som ikkje er einig med meg, til å seia kva dei sjølv står for, og så skal eg forklara kva eg meiner, og kva Regjeringa meiner og kva partiet meiner. Då blir livet så mykje lettare. Dersom eg kunne få eit klarsignal for det, eit ja til det i dag, trur eg at eg kunne gått 1999 lyst i møte. Det er ingen – og iallfall ikkje eg – som har sagt at vi skal tilbake til 1950-talets syn på familie og familieliv. Eg var faktisk barn på slutten av 1950-talet, og eg veit at det var mykje på den tida

mi mor og andre mødre ikkje fekk del i, som vi kvinner har del i i dag. Det har aldri vore snakk om at vi skal tilbake til det systemet vi hadde den gongen. I dag har vi komme langt på veg i forhold til likestilling. Vi er ganske likestilte når det gjeld utdanning, vi er ute i arbeid, vi ynskjer faktisk å ha eit aktivt liv, både kvinner og menn. Då blir eg litt trekt når eg stadig vekk får høyra at eg vil tilbake til 1950-talets syn på familien. No vil eg seia det ein gong for alle, og eg håpar at iallfall dei som sit her i salen, legg merke til det, at det er ikkje det vi vil. Vi ynskjer eit likestilt samfunn, og vi ynskjer at foreldra skal få høve til å ha noko meir tid saman med borna sine. Og vi snakkar i fyrste omgang om born som er under tre år.

Eg har for så vidt allereie svart på spørsmålet frå Karin Andersen, om kontantstøtte i forhold til sosialutbetaling. Det skal vi ta opp i meldinga «om utjevning av levekår» som kjem.

Per Sandberg (Frp): Barnehager står i fokus. Fremskrittspartiet, Høyre og Regjeringen blir beskyldt for raseri. Selvfølgelig har Grethe Fossum og Gunnar Breimo rett, hvis det er slik at målsettingene til Arbeiderpartiet skal legges til grunn for hvorvidt en raserer eller ikke. Arbeiderpartiet kan gjerne ha en målsetting om 30 000 nye barnehageplasser neste år, og hvis vi da ikke greier å få til mer enn 5 000, er det en raseri av 25 000 barnehageplasser.

Per-Kristian Foss var inne på dette. Det er jo etterspørsele etter barnehager som må gi seg utslag i deknin-gen. Fremskrittspartiet er i hvert fall ikke med på en barnehagedekning som går ut på at det til enhver tid skal stå en barnehageplass disponibel for alle barn i dette landet. Det må være behovsdekning, og da er det foreldrene selv som bestemmer.

Det er forresten litt artig dette med barnehager, for det er bare ett parti som har tatt signalene fra de private barnehagene de siste tre månedene, alvorlig – og det er Fremskrittspartiet. Vi har lagt inn 245 mill. kr i midlertidige tiltak til private barnehager i tilfelle det skulle oppstå situasjoner på grunn av kontantstøtten, og inntil Regjerin-gen kommer med sin barnehagemelding.

Voldspakken til Arbeiderpartiet har også vært et tema. Jeg kalte det innledningsvis i mitt hovedinnlegg et narre-spill, og jeg vil fortsatt påstå det. Jeg har snakket med forfatteren av dokumentet. I utgangspunktet var det en pakke – en plan – som skulle omhandle vold i hjemmet, men i siste time fant Arbeiderpartiet ut at de skulle utvide den, uten noen nye tiltak. Det eneste som ligger av nye tiltak her, er at de skal begynne å forske på mannsrollen. Ellers er det mer penger til likestilling, mer penger til barnevern og mer penger til tiltak for barn og unge – det samme som i dag.

Det er litt interessant at Arbeiderpartiet nå ønsker å forske på mannen. Som jeg sa tidligere, slike forskningsresultater finnes fra før. Det er også interessant at Arbeiderpartiet overhodet ikke er interessert i at det er 200 000 barn som lever kun med en forelder i Norge, og at 50 000 av disse ikke har kontakt med sin andre biolo-

giske forelder. Jeg har noen skrekkens eksempler på hva en sånn politikk kan føre til ut fra forskningsresultater fra Storbritannia og USA, der 60 000 barn er tatt med i vurderingen. Og ut fra de tendenser vi ser i Norge i dag, er jeg stygt redd for at utviklingen her ikke blir noe annerledes.

Inge Lønning (H): På torsdag behandlet Stortinget det store området som har med utdanning og forskning å gjøre, og hele debatten den dagen ble fra Arbeiderpartiets side konsentrert om én sak, nemlig skolefritidsordningen.

I dag har man fra Arbeiderpartiets side, så vidt jeg har kunnet registrere, brukt en ny hel dag på kontantstøtten. Man kan jo nesten få inntrykk av at det eneste området hvor dette ikke er den ene dominerende sak for Arbeiderpartiet nå, er utenrikspolitikken – men det kommer kanskje det òg.

Det er vel riktig å si at denne ene saken fra Arbeiderpartiets side så til de grader har satt seg på tverke at det ikke lenger er et hakk i platen, men faktisk et hakk uten plate. Og jeg tror det ville vært til stor fordel for det politiske ordskiftet i dette land om Arbeiderpartiet snart ble i stand til å utvide synsfeltet aldri så lite, slik at man ser at det finnes andre politiske utfordringer enn det å male om igjen og om igjen på dette budskap om den forferdelige kontantstøtten.

Egentlig er vel ikke sakens realitet mer komplisert enn at Stortinget har fattet et lovvedtak. Saken er effektivert, og det er over 70 pst. av de potensielle brukerne som ønsker å ta imot tilbudet. Det er en relativt tydelig tilbakemelding om at de denne reformen tar sikte på, nemlig småbarnsforeldrene, faktisk setter pris på den valgfriheten de har fått. Jeg tror man skulle ta seg tid til å avvente de erfaringene som blir høstet i denne forbindelse, og at Arbeiderpartiet skulle forsøke å fri seg fra sin tvangsnevrose og se den mulighet i øynene at kanskje har småbarnsforeldrene rett når de vurderer sin egen situasjon slik at dette er et godt tilbud, og at det for deres barn er et godt tilbud.

Presidenten: Grethe G. Fossum har hatt ordet to ganger, og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Grethe G. Fossum (A): Jeg hadde ikke tenkt å si noe mer, men etter dette innlegget fra Lønning fant jeg det nødvendig å si at det burde være et krav at man fulgte med i timen før man uttalte seg om hva som ble sagt i timen.

Arbeiderpartiet har i denne debatten konsentrert seg om vold – vold i samfunnet – og har fått replikker om kontantstøtte. Hvem er det da som har konsentrert seg om kontantstøtten?

Representanten sier også at Arbeiderpartiet har en «tvangsnevrose» i forhold til kontantstøtte. Jeg kaller det prinsippfasthet. For det er nemlig imot Arbeiderpartiets prinsipper å betale for at folk ikke utfører tjenester. Vi har konsentrert innleggene våre om barnehager, likestil-

ling og vold – og minimalt om kontantstøtte. Så min oppfordring til Lønning er: Følg med i timen!

Inge Lønning (H): Jeg er meget takknemlig for oppfordringen – det er en svært god oppfordring, særlig for skolefolk.

Jeg hørte representanten Fossums innlegg i sin helhet, og tror ikke jeg misoppfattet budskapet. Jeg har også fulgt med i de fleste av de innleggene som har vært holdt fra Arbeiderpartiets side i denne debatten, og tror heller ikke at jeg misoppfattet gjennomgangsmelodien i budskapet underveis. Kontantstøtten er nemlig lagt inn som en standardforklaring fra Arbeiderpartiets side: Alt det som ikke blir gjort når det gjelder gode formål, skyldes, ut fra standardforklaringen, at alle penger går med til kontantstøtten. Selv har Arbeiderpartiet disponert de pengene syv – åtte ganger i løpet av høsten, til vekslende formål, men hvis jeg oppfattet det riktig, er standardformålet – det som oftest går igjen – å sluse mest mulig midler inn i en utvidelse av permisjonsordninger i forbindelse med svangerskap, fødsel og tiden etter dette. Haken ved en slik politikk er etter mitt skjønn at den gir en meget skjev sosial fordelingsvirkning. Den fører nemlig til at de som har to fulltidsjobber med meget god betaling, er de som konsekvent vil høste de største økonomiske fordelene. Jeg kan ikke se at det er en fremtidsrettet familiepolitikk å signalisere overfor unge par i etableringsfasen at først bør begge to se til å kare til seg godt betalte jobber, før de i det hele tatt tenker på å sette barn til verden. Da akter samfunnet å stille opp og gi dem alle tenkelige privilegier.

Jeg synes nok Arbeiderpartiet snarere burde bekymre seg for den uheldige sosiale fordeling som allerede ligger i dagens ordning, at f.eks. studenter som får barn, ikke mottar noen økonomisk støtte, mens derimot de som har godt betalte jobber, allerede i dag får full uttelling i form av støtte fra samfunnets side. Å forsterke den forskjellsbehandlingen ytterligere til fordel for de økonomisk sterke kan vel ikke være en sosial fordelingsprofil som er i pakt med det Arbeiderpartiet vanligvis pleier å bekjempe seg til.

Per Roar Bredvold (Frp): I en artikkel i Adresseavisen den 10. desember registrerer jeg at representanten Fossum sier følgende:

«Vi har i sak etter sak forsøkt å få vekselvis sentrums-partiene og Høyre og Fremskrittspartiet på alternative flertallsløsninger. Men vi kan bare konstatere at vi har med en gjeng politikere som er kastret av hverandre.»

Altså: Arbeiderpartiet sier at de er blitt satt på sidelinjen. Men vi mener at det er Arbeiderpartiet selv som har satt seg på sidelinjen. Fremskrittspartiet har flere ganger prøvd å være med på flertallsmerknader, men vi har blitt møtt med et nei, vi har blitt møtt med at vi saboterer. Og at dette er måten å få til et samarbeid på, skjønner ikke vi. Så det at de er på sidelinjen, har de mye skyld i selv. Nok om det.

Når det gjelder forslagene fra Arbeiderpartiet og Grethe G. Fossum, ønsker jeg å komme med stemmeforklaring, slik at vi sparer tid.

Kort nevnt: Forslag nr. 18 vil Fremskrittspartiet stemme imot, forslag nr. 19 ønsker vi blir gjort om til oversendelsesforslag, forslagene nr. 20, 21 og 22 stemmer vi imot, forslag nr. 23 ønsker vi blir gjort om til oversendelsesforslag, og forslagene nr. 24 og 25 ønsker vi å stemme imot.

Jon Olav Alstad (A): Da ble det min tur til å søke å rettlede representanten Lønning i denne debatten – denne gangen i forhold til innstillingen. Representanten Lønning var inne på at Arbeiderpartiet hadde brukt pengene til kontantstøtten flere ganger. Hvis en ser på side 101 i innstillingen, vil en se at de pengene ikke er brukt opp, men avsatt til et fond.

Presidenten: Flere talere har ikke bedt om ordet til rammeområdene 1 og 2.

Vi går så over til rammeområde 3, kultur.

Grethe G. Fossum (A): Tradisjonelt har det vært stor enighet om kulturpolitikken i Stortinget, i hvert fall de store linjer. Riktignok har Høyre og Fremskrittspartiet kommet med store kuttforslag som de aldri har fått flertall for til nå. Det nye er at denne gangen har sentrums-partiene hjulpet til med å foreta et sporskifte ved selv aktivt å støtte et formidabelt kutt i pressestøtten. Også innenfor kulturpolitikken ser vi en høyredreining av budsjettet. Det er prinsippforskjeller mellom det borgerlige framforhandlede kulturbudsjettet og Arbeiderpartiets budsjett på fire viktige områder. Det ene er pressestøtte, det andre gjelder markeringen av tusenårsskiftet, det tredje ligger i oppløsningen av funksjonsfordelingen, og det fjerde er å frata Stortinget muligheten til å diskutere idrettspolitikk som en del av budsjettet.

La meg dette året, siden jeg var så positiv i fjor, få uttrykke min store skuffelse over kulturministeren, som på to store områder har gitt løfter om både mer penger og mer aktivitet, og som i praktisk politikk ikke følger det opp.

Avisene står sterkt i Norge. Og det er bra, for avisene krever noe av den som leser. De er viktige for å holde lese-dyktigheten og vår skriftkultur oppe, men aller viktigst er avisene som kulturbærere og meningsbrytere både lokalt og nasjonalt.

I Norge har vi til nå hatt en rik variasjon mellom store, mellomstore og små aviser. Faktisk har Senterpartiet og Arbeiderpartiet vært enige i pressepolitikken og om hvor viktig det er å ha et høyt avisforbruk i Norge. Felles har vi hatt en ambisjon om at det skal utgis aviser på de fleste steder der det har vært grunnlag for det. Vi har vært enige om at det skal utgis riksdekkende meningsbærende aviser, og at man skal ha lokal avis konkurranse på flest mulige steder.

Jeg må innrømme at Arbeiderpartiet var engstelig i fjor da kulturministeren foreslo å kutte 15 mill. på pressestøtten. I debatten uttrykte jeg også at jeg håpet ikke at kulturministeren ble husket som den ministeren som tok kvelertak på mangfoldet i norsk presse. Det er beklagelig å måtte si at det hele og fulle ansvaret for hver eneste avis,

riksdekkende eller lokal, som legges ned på grunn av manglende pressestøtte, ligger hos kulturministeren alene.

I juni behandlet vi markeringen av tusenårsskiftet utenfor budsjettbehandlingen. Medlemmene fra Arbeiderpartiet var meget skeptiske til en slik behandling, hvor man ikke fikk noen god nok oversikt over bruken av 280 mill. kr. Så skeptiske var Arbeiderpartiet at man først i siste øyeblikk ville gå inn for å garantere for tusenårsmarkeringen ved en tilsagnsfullmakt på 100 mill. kr. Vår oppfatning den gang var at planene ikke var gode nok. Kulturministeren hadde på forhånd drevet forventningene i været rundt i hele landet om en tusenårsmarkering med nye, friske kulturkroner. Derfor la også komiteen inn merknad om at tusenårsmarkeringen ikke skulle «stjele» penger fra det bestående kulturliv. Arbeiderpartiet var svært opptatt av dette, og vi ville derfor i utgangspunktet vente med å avgjøre beløpene og planene til budsjettbehandlingen.

Jeg beklager igjen å måtte si at vi fikk rett i våre mistanker. Som et resultat av dette har Arbeiderpartiet funnet det nødvendig rett og slett å fylle opp det ordinære kulturbudsjettet før en bevilger seg støtte til nye kulturtiltak. Arbeiderpartiet har på den bakgrunn foreslått at kuttet i pressestøtten dekkes over kap. 320, post 76 Markering av tusenårsskiftet.

Eidsvoll 1814 – Rikspolitisk senter ble foreslått med en bevilgning på 8,3 mill. kr på budsjettet for 1999. Dessverre kom denne bevilgningen på bekostning av Ivar Aasen-tunet, Sørlandets Kunstmuseum og Rogaland Teater. Prestisjeprojektet til kulturministeren fra Akershus var dessverre ikke godt nok utredet. Grunnforholdene var så vanskelige at de midlene som var stilt til disposisjon, dessverre ikke strakk til. Flertallet i Stortinget, bestående av Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, SV og Fremskrittspartiet, benyttet derfor anledningen til å omprioritere disse 8 mill. kr fra nasjonale bygg til drift av ulike kulturtiltak rundt om i landet. Tusenårsstedet i Akershus har dermed blitt utsatt på ubestemt tid. Det har ført kulturministeren inn i en situasjon hun faktisk selv har skapt, nemlig enorm forventning rundt omkring i hele landet til å bygge tusenårssteder i fylkene, med mindre penger enn det vi startet med i 1998. Et klart nytt løftebrudd fra kulturministeren, og et brudd på de forutsetningene som flertallet i Stortinget hadde, for å gå inn for å markere tusenårsskiftet. Arbeiderpartiet er opptatt av at tusenårsstedene i fylkene videreutvikles, og foreslår derfor at arbeidet med å få i stand Jugendsenter i Ålesund og Den Nasjonale Scene i Bergen intensiveres fra departementets side.

La meg så ta opp noe så prosaisk som funksjonsfordelingen. Da Stortinget i sin tid behandlet funksjonsfordelingen mellom det som skulle være nasjonale, regionale/landsdelsinstitusjoner og knutepunktinstitusjoner, var det en bred enighet om at de statlige tilskuddene var gode å få for de regionale og nasjonale kulturinstitusjonene. Under behandlingen av stortingsmeldingen Kultur i tiden var flertallet svært opptatt av å prioritere de fylkene som den gangen og faktisk også i dag hadde minst støtte fra staten til gode kulturtilbud.

Stortingets flertall går i dag inn for – uten noen forutgående analyse – å gjøre Olavsfestdagene om til en knutepunktinstitusjon. Det er en klar fordel for Olavsfestdagene å få en slik statlig støtteordning. Men det må kjennes ganske urettferdig for de andre fylkene når Sør-Trøndelag får en statsstøtte til sine kulturtiltak på mellom 60-70 mill. kr, og fylker som Buskerud, Nord-Trøndelag, Møre og Romsdal og Østfold blir avspist med i underkant av 10 mill. kr. Jeg etterlyser en prinsipiell debatt om hvilke fylker som skal få nasjonale, regionale, landsdekkende institusjoner eller knutepunktinstitusjoner. Medlemmene fra Arbeiderpartiet fremmer også forslag om en gjennomgang av nettopp denne problematikken.

Idretten har en stor plass i vårt folks bevissthet. Ved et pennestrøk har kulturministeren strøket kap 341 Idrettsformål i budsjettet. Det fratrar Stortinget muligheten til en årlig debatt om idrettspolitik, noe som er vesentlig i forhold til den interessen som finnes i det norske folk for nettopp idrett.

Svaret fra idrettsministeren er en idrettsmelding i 1999. Jeg synes ikke det er nok. Stortinget har gjennom årene påvirket bevilgningen i statsbudsjettet når det gjelder idrettsutviklingen. Vi har fra Stortingets side sikret en bedre kjønnsmessig fordeling bl.a. av idrettsstipendiene, og har dessuten bedt om at idrettsstipendiene også blir delt ut til lagidrettene, slik at håndballjentene, som spiller i disse dager, har fått idrettsstipend. Det hadde de ikke muligheten til før. Stortinget har også sørget for at flere kvinner blir prioritert inn som trenere og ledere ved deltakelse f.eks. ved olympiske mesterskap.

En annen viktig sak Stortinget har grepet fatt i, er at idrettsanleggene skal tilfredsstille behovene for lek, opplæring og mosjon.

Jeg er redd for at departementet i sitt lønnskammer vil styre idretten uten at vi får en offentlig debatt om det som skjer. Det synes jeg er meget uheldig.

Medlemmene fra Arbeiderpartiet er opptatt av at vi skal ha en kulturpolitikk for hele befolkningen. Det å frarøve Stortinget en årlig diskusjon om idrettspolitik, er etter vår mening et brudd med det utvidede kulturbegrepet.

Jeg utfordrer derfor kulturministeren til å vise at hun også ønsker at Stortinget skal vise interesse for å ha årlige debatter om idrettspolitiske spørsmål.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per Roar Bredvold (Frp): Synes ikke representanten Fossum, som er en av støttespillerne til pressestøtten, at det er betenkelig at de ni største mottakerne av denne støtten forsyner seg med nesten 123 mill. kr av de 195 mill. kr som denne støtten er på, og at det blir lite igjen å fordele på de små avisene som kanskje trenger overføringene bedre enn de avisene som tilhører A-pressen eller f.eks. Finansavisen? Og husker ikke representanten ett år tilbake, da nettopp Arbeiderpartiet sammen med Høyre var med på å redusere støtten?

Grethe G. Fossum (A): Norge er det land i verden som har det mest avislesende folk. Vi har aviser som vi

er glad i, og som vi leser, og det er positivt. Pressestøtten er innført for at vi skal få et mangfold av aviser, og den pressestøtten som deles ut, fordeles etter en nøkkel. Der som representanten fra Fremskrittspartiet skulle fordele pressestøtten etter hvilke aviser han likte eller ikke likte, eller hvilket eierskap man hadde, ville jeg henvide representanten fra Fremskrittspartiet til land med et helt annet styresett enn det vi har her i Norge. Jeg syns det er ganske ille at Fremskrittspartiet er med på et kutt i pressestøtten av en slik størrelse samtidig som de hevder at markedet kan styre ytringsfriheten. Et av eksemplene er Vårt Land. Vårt Land er en riksdekkende, meningsbærende avis som får ganske mye pressestøtte. Den har meninger som kanskje går noe på tvers av de andre avisene. Derfor er den verdifull og derfor ønsker staten å støtte den. En annen avis, Asker og Bærums Budstikke, som har like stort nedslagsfelt, det samme grunnlag når det gjelder lesere, har annonseinntekter som er mye større enn det Vårt Land får i pressestøtte. Derfor er det viktig at aviser som har meninger, får pressestøtte og får mulighet til å komme med sine meninger. Jeg vil hevde at Fremskrittspartiet ved sin pressepolitiske støtteform er med på å hindre ytringsfriheten, noe som jeg trodde stod veldig nært deres hjerte.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF): Budsjettframlegget på kultursektoren fra sentrumsregjeringa var eit godt budsjett. Trass i ein vanskeleg økonomisk situasjon fann ein påplussingar for ei rekkje tiltak. Vi har òg hatt forhandlingar på Stortinget der pressestøtta og støtta til tusenårsmarkeringa er blitt redusert, og eg vil sterkt ta avstand frå at dette er kulturministeren sitt ansvar aleine. Dette er forhandlingar som har skjedd på Stortinget, og som vi i fellesskap tar ansvaret for. Det høyrer ut som om vi har fjerna heile pressestøtta – det har vi ikkje. Det har skjedd eit kutt, og vi er sjølvstøtt opptekne av presse-mangfaldet og verdien av pressestøtta, sjølv om vi måtte redusere den noko.

Eg har i denne replikken til Fossum lyst til å konsentrere meg om ein fellesmerknad i innstillinga frå Framstegspartiet, SV og Arbeidarpartiet om Norgesnett, som har som formål å etablere eit landsomfattande nettverk av gode, profesjonelt drivne og utstyrte spelestader for rytmisk musikk. Merknaden frå desse tre partia i innstillinga vil innebere at turnéstøtteordninga forsvinn, og at midlar går til drift av Norgesnett. Det fører til ei omlegging frå prosjektstøtte til driftsstøtte, endringar i målgruppa frå utøvarar og arrangørar over heile landet til spelestadene i Norgesnett, og endringar i innretninga av bruken av midlane. Etter fleirtalsmerknadene vil Norgesnett kome ut i null, fordi nesten heile beløpet som er avsett til Samlet Norsk Rock, blir foreslått fordelt til GramArt og AKKS. Samla sett er det dermed GramArt og til ein viss grad AKKS som er dei store vinnarane etter dette forslaget, mens Norsk Rockeforbund og alle dei andre som har hatt turnétilskottsordningar, som er med på å finansiere sine egne turnéar, festivalar og konsertar, blir taparar. Norgesnett, som etter det som står, ser ut til å bli styrkt, kjem ut i null. Noverande tilskott til investere-

ring i Norgesnett skal gjerast om til driftsstøtte til organisering. Midlar til framleis drift av Norgesnett må takast frå turnétilskottsordninga som då må nedleggast, og frå musikkverkstadsordninga. Norsk Rockeforbund mistar si støtte frå Samlet Norsk Rock, og blir flytta til Norsk Musikkråd utan at pengar følgjer med. Har Arbeidarpartiet sett konsekvensane av dette?

Grethe G. Fossum (A): Det var betryggende å høre at sentrumspartiene stiller opp bak kulturministeren og deler ansvaret for nedskjeringene i pressestøtten. Det betyr også at de er ansvarlig for å ha hindret ytringsfriheten i dette landet. Det kommer mange vakre ord om at man er opptatt av presse-mangfoldet, men jeg tror dessverre at det blir med ordene. Kulturministeren og representanter fra sentrumsregjeringen har hele tiden prøvd å fortelle at de er for mangfold i pressen, men det de sier, er noe annet enn det de gjør, når de kutter i pressestøtten.

Så til den andre delen av spørsmålet. Jeg er litt overrasket over at lederen i komiteen tar opp musikkområdet, for når man snakker om støtte til musikk, har jo flertallet, bestående av Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre og Senterpartiet, selv kuttet 3,2 mill. kr i festivalstøtte, som kunne ha gått til rytmisk musikk.

Jeg har også registrert at flertallet i sine merknader er blitt tolket på en slik måte at det har spredd usikkerhet i enkelte miljøer. Jeg kan forsikre representanten om at Arbeiderpartiet prøver å finne ut hvem som har drevet denne tolkningen av merknadene våre. For det er ingen grunn til å være bekymret over at utviklingen vil gå i den retningen som komiteelederen her gav uttrykk for. Jeg vil bare opplyse om at Arbeiderpartiet kommer tilbake med et innlegg som fokuserer på musikk og nettopp på den redselen som lederen av komiteen nå uttrykte.

Inger Stolt-Nielsen (H): Jeg må få stille representanten Grethe G. Fossum og Arbeiderpartiet spørsmål om når ytringsfriheten ble avhengig av statsstøtte.

At en betegner et kutt i pressestøtten som et forsøk på å hindre den frie meningsbrytning i dette land, ser jeg på som fullstendig meningsløst. En må forholde seg til at ytringer har ulike former, og en har mange flere kanaler i dag enn den gangen pressestøtten ble innført. Vi har fått nærkringkasting, nærradioer, nær-TV-kanaler. De fleste større aviser har bygd ned sin partitilhørighet. Veldig mange er flinke til også å ta inn innlegg som bryter med den redaksjonelle linje. Så det at et kutt i pressestøtten vil kneble ytringsfriheten i vårt land, synes jeg er en veldig drøy påstand fra Arbeiderpartiet. Den påstanden hørte vi faktisk ikke i fjor da Høyre var veldig fornøyd med å få til et samarbeid med Arbeiderpartiet om å redusere pressestøtten. Det syntes vi var et godt skritt i riktig retning.

Ellers har jeg lyst til å påpeke at når det gjelder funksjonsfordelingen, som representanten Fossum er opptatt av, og knutepunktsinstitusjoner, kan vi ikke fordele knutepunktsinstitusjoner kun etter geografi.

Når det gjaldt Olavsfestdagene i Trondheim, ble det ved fordeling av musikkmidler påpekt at dette var en festi-

val som gikk langt utover en vanlig musikkfestival, og at den derfor ikke kunne få tilstrekkelige midler innenfor det budsjettkapitlet hvor den var plassert. Det var bakgrunnen for at vi flyttet den. Dette dreide seg om en festival som har lang tradisjon og som har et langt videre spenn enn en musikkfestival. Og vi ser ikke på det som betenkelig i det hele tatt. Vi ser på det som en riktig avgjørelse.

Grethe G. Fossum (A): Representanten Stolt-Nielsen spurte her hvordan Arbeiderpartiet kan hevde at ytringsfriheten er avhengig av statsstøtte. Det jeg prøvde å si, var at vi ønsker et ytringsmangfold i Norge. Vi ønsker å legge til rette for at vi skal ha dette ytringsmangfoldet, ikke bare i hovedstaden, ikke bare der det er rike annonsemuligheter, men også i Rogaland, i Rogalands Avis, og også i Hedmark, slik at uansett om man har et stort annonsegrunnlag eller ikke, eller en har meninger som går noe på tvers, så ønsker vi at de meningene skal komme fram.

Representanten Stolt-Nielsen kan godt si at vi har flere kanaler nå, og de kanalene er faktisk sponset enten av staten ved statsstøtte, som er lisensen, eller ved å ha muligheten for enerett til annonser på en riksdekkende ka-

nal, så de har også muligheten for å spre sitt budskap ved hjelp av staten. Staten går ikke inn og krever noe tilbake igjen, annet enn at dette er mangfoldet, og det er ganske viktig.

Jeg vil også si til representanten Stolt-Nielsen at det er stor forskjell på en avis og en TV-kanal. Avisen blir der, du bruker lengre tid på den, mens TV-kanalene ikke gir deg den samme informasjonen. Derfor er avisene så viktig. Derfor er det spesielt i Norge at vi er et så avislesende folk.

Jeg beklager, men jeg skulle gjerne ha fått lov til å svare på resten av spørsmålet fra representanten Stolt-Nielsen om funksjonsfordeling. Jeg tror vi er nødt til, på en skikkelig og ordentlig måte, å se på hvilke statlige kroner som går til de ulike fylkene, fordelt på disse institusjonene, i forbindelse med funksjonsfordelingen. Det ville være rettferdig, og jeg tror vi finner en del kulturprosjekter i fylkene som er mer verdt å satse på enn Olavsfestdagene i Trondheim.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Tiden for formiddagens møte er over. Dette møtet heves, og nytt møte settes kl. 18.

Møtet hevet kl. 15.00.

Møte tirsdag den 15. desember kl. 18

President: B j a r n e H å k o n H a n s s e n

D a g s o r d e n : Sakene på dagens kart (nr. 34)

Man fortsatte behandlingen av

s a k n r . 1

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 1999 vedkommende rammeområde 1 Arbeids- og administrasjonsdepartementet, Finans- og tolldepartementet og Sosial- og helsedepartementet, rammeområde 2 Barne- og familiedepartementet og rammeområde 3 Kulturdepartementet (Budsjett-innst. S. nr. 2 (1998-99), jf. St.prp. nr. 1 (1998-99) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (1998-99), Tillegg nr. 7 (1998-99) og Tillegg nr. 8 (1998-99))

Presidenten: Vi går videre i debatten om rammeområde 3 Kulturdepartementet.

Per Roar Bredvold (Frp): Fremskrittspartiet har gjennom sine snart 26 år ofte blitt kalt et kulturfiendtlig parti, med en kulturpolitikk som man lo og fleipet av. Det har også vanket mange stygge ord og bemerkninger som har såret. Noe kan kanskje være fortjent, men gjennom årene har Fremskrittspartiet vist at vi tar saken seriøst, og vi har etter hvert høstet lovord for dette.

Det er riktig at også Fremskrittspartiet for året 1999 vil redusere antall kroner til kulturen. I stedet for som foreslått i St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 4 å gi 3 467 717 000 kr til kulturen vil Fremskrittspartiet bruke hele 2 531 208 000 kr. Dette gjør Fremskrittspartiet med god samvittighet siden vi samtidig tar de innsparte midler og bruker dem på bl.a. helse- og sosialsektoren, hvor vi mener de kan gjøre en bedre nytte slik situasjonen er i dag.

Når man ser på hvor Fremskrittspartiet reduserer mest, ser man at Fremskrittspartiet sitter igjen med midler der hvor vi mener de vil nå flest mulig. Fremskrittspartiet ønsker bl.a. gjennom sitt budsjettforslag å fjerne produksjonsstøtten til avisene med 194 700 000 kr. Når man tenker tilbake til i fjor, vil man huske at også Arbeiderpartiet og Høyre reduserte denne posten da de satt med flertall i komiteen. I år reduserer sentrumspartiene, Fremskrittspartiet og Høyre. Det jeg vil med dette, er å vise at også de partiene kan være med på en reduksjon. Selv om deres reduksjon er vesentlig mindre, så er prinsippet der.

Når dette er sagt, viser jeg til at Fremskrittspartiet vil beholde en del midler på dette kapitlet – kapittel 335 – til anvendt medieforskning og etterutdanning, Tilskudd til ymse publikasjoner og Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark. Dette er fordi Fremskrittspartiet er positivt til aviser og deres arbeid. Når det gjelder avisenes forhold til moms, skal jeg ikke gå nærmere inn på dette her.

Det er også viktig og riktig å se på hvem som får støtte, og hvor mye de enkelte aviser får. Avisene Dags-

avisen, Bergensavisen, Vårt Land, Nationen, Rogalands Avis, Dagen, Fremtiden, Finansavisen og Klassekampen stikker alene av med 122 562 862 kr, og dette er kun for ni aviser.

Konklusjon: Fremskrittspartiet ønsker en fri og uavhengig presse, som ikke baserer sitt liv på den støtte man får fra staten. Ytringsfriheten er ikke og skal ikke være avhengig av antall kroner i støtte.

En annen stor post Fremskrittspartiet ønsker å fjerne, er 65 000 000 kr til Markering av tusenårsskiftet, for året 1999. Fremskrittspartiet synes at å bruke så mye midler av skattebetalernes penger til dette, er helt feil. Heldigvis er ordet fyrverkeri fjernet, men allikevel. Dette prinsippet gjelder også for de midler som er tenkt brukt framover mot år 2005. Det lokkes bl.a. med at det skal bygges, restaureres eller lignende på såkalte tusenårssteder spredt rundt omkring i landet, men Fremskrittspartiet er redd for at disse stedene etter hver kan bli store utgiftsposter for de enkelte fylker og kommuner.

Ellers vil Fremskrittspartiet redusere på økonomiske midler til kunstnerstipend og øremerke disse i størst mulig grad til unge kunstnere. Når det gjelder Garantiinntekter, vil vi fjerne disse i sin helhet, nemlig 71 563 000 kr, da kunstnere bør og må kunne produsere noe de kan leve av, og som samfunnet i tillegg etterspør. De som er uenige i dette, vil sikkert si at da får man ikke mangfoldet og bredden. Fremskrittspartiet er ikke enig i dette, og er villig til å ta denne sjansen.

Posten Filmproduksjon m.m. ønsker Fremskrittspartiet å redusere med 70 000 000 kr, da vi ikke kan se at det er statens oppgave, skattebetalernes oppgave, å gi økonomisk støtte til populær- og underholdningsfilmer. Slike næringer bør i størst mulig grad være selvfinansierende. Fremskrittspartiet sier i tillegg at de resterende midler skal gå til tiltak hvor barn og unge og spesielle samfunnsinteresser ellers skal imøtekommes. Når man ser tilbake på noen filmer som har fått stor statsstøtte og som kun har hatt noen få tilskuere, kan man undres om dette er riktig bruk av midler, slik de andre partiene hevder.

Den siste store utgiftsnedskjæringen hos Fremskrittspartiet ligger på Teater- og operaformål, hvor Fremskrittspartiet mener at det med fordel kan reduseres betraktelig. Man vet at billettene subsidieres mye, og dette er etter Fremskrittspartiets mening feil. Vel etablerte mennesker bør betale for sine opplevelser i større grad enn nå.

Når jeg nå ser på hva som er igjen av statlig støtte til kulturen i Norge for 1999, er det mye, og særlig når man som Fremskrittspartiet mener at mer penger på kultursektoren ikke nødvendigvis behøver å bety mer og bedre kultur. Det viktigste er hvordan og til hvem midlene kommer, og hvordan de disponeres.

Fremskrittspartiet er av den oppfatning at kulturbegrepet er stort og mangfoldig og våre interesser av vidt forskjellig art. Dette er bra, og det viser at staten med sine pengeoverføringer ikke bør styre dette. Det som oppfattes som positivt for den ene, kan kanskje til og med være vulgært for den andre. Skillelinjen i norsk kulturpolitikk må ikke bli at det er den offentlige støtten som avgjør

hva som overlever. Menneskenes egne syn og valg må avgjøre. Kulturbegrepet kan være rent personlig eller allemannseie. Kulturen må være folkestyrt, slik at folkets oppfatning av kulturen vil kunne styre kulturpolitikken og kulturutviklingen i Norge.

Vi skal være åpne for det nye, men samtidig ta vare på og også foredle den kulturarven vi har. Norge bør ikke etterligne andre lands kultur, da vi har så mye som er verdt å ta vare på, og som særpreger Norge som land og kulturnasjon. Det er umulig etter Fremskrittspartiets syn å yte en rettfærdig fordeling av statsstøtten til kulturen. Det er også urealistisk å tro at den offentlige kultursatsingen vil kunne gi alle like mye i den forstand at alle skal få sin rettmessige del. Derfor er det i realiteten ingen garanti for at «kulturbyråkrater» foretar riktige valg på vegne av den enkelte. Fremskrittspartiet har tro på at enkeltmennesket selv kan ta vare på, fornye og videreutvikle felles kulturverdier. Er det å subsidiere en operabillett bedre eller mer verdifullt enn å subsidiere en billett til f.eks. en rockekonsert? Fremskrittspartiet gir med sine skatte- og avgiftsreduksjoner den enkelte mulighet til selv å velge hvilke kulturtilbud man ønsker å benytte seg av.

Når man leser statistikk over hvilke kulturtilbud som nordmenn benytter, viser den en trend som er ganske lik Fremskrittspartiets prioriteringer. Kino, idrett, museum og bibliotek er det som er mest populært. Opptil 60 pst. benytter seg av disse tilbud enkeltvis, kun 6 pst. av operatiltbudet. Den sier også at tre av fem nordmenn aldri har vært på opera eller operette. Statistikken viser også at det er barn og unge som er storforbrukere av kulturtilbud. Over 90 pst. av de unge har vært på kino siste år. De i første halvdel av 20-årene har vært på kino i snitt over ti ganger i 1997. Statistikken forteller også at revyer, og da spesielt lokale, er mer besøkt enn institusjonsteatrene. Når det gjelder revyer o.l., vil Fremskrittspartiet bygge opp og støtte den lokale og frivillige dugnaden, som det er så mye av ute blant folk. Ved kulturøkonomisk hjelp sammen med dugnad vil vi kunne mangedoble kultureffekten, og da er vi inne på det essensielle i Fremskrittspartiets kulturpolitikk.

Fremskrittspartiet har mer tro på breddekultur enn såkalt finkultur. Det å engasjere folk kulturelt behøver ikke nødvendigvis å bety store pengeoverføringer. Hvis alle idrettslag, Speideren, 4H, skolemusikk etc. hadde sluppet en del av arbeidet med alle lotteriene og kakebasarene for å få endene til å møtes og i stedet kunne drevet mer målrettet arbeid, ville Norge fått et enda rikere kulturliv og kunne engasjert enda flere med sine tilbud.

Det er en dugnadsånd i det norske folk som mange kan misunne oss. Men vi må passe på slik at strikken ikke blir tøynd for langt. Da kan vi miste ildsjelene, og svært mye kan gå tapt. Og når det er nevnt: Vi må også få en smidigere og mer ubyråkratisk søknads- og kontrollprosedyre på mindre beløp. Det kan være vanskelig for det lille idrettslaget å ha en riktig utfylt søknad til rett tid for å få sårt tiltrengte kroner de kan ha krav på.

Norske komponister og utøvere som har sitt virke i populærsjangerne, har tradisjonelt hatt liten innflytelse

på hvordan statlige og private fond fordeler midlene disse rår over. Dette har vært tradisjon i samtlige fond og statlige ordninger som ikke har sitt utspring i rockesatsingen.

Når en ser på hvordan midlene som disse fondene fordeler, blir brakt til veie, er dette fra radiospilling, salg av kassetter, videokassetter, CD-er, musikk spilt på kafeer, diskoteker, restauranter, digital overføring, osv. Det er ubestridelig at det er musikk fra populærsjangerne som har den aller største grad av utnyttelse og spredning, det være seg kopiering eller spilling i offentlig medium. Dette vil si at utøvere og komponister tjener penger de ikke har innflytelse over, og som i stor utstrekning blir fordelt til helt andre deler av kulturlivet.

Det er opp til ethvert menneske å bestemme hva man velger å bruke sine penger på. Dette handler også om å gi populærutøvere og komponister bedre kontroll over eget liv og egen hverdag. I den grad det er målbart, bør en bestrebe seg på at den utøver eller komponist som blir brukt, skal få midlene fordelt individuelt.

Dette var i hovedsak det man rekker å si om Fremskrittspartiets kulturpolitikk på relativt kort tid. Det man kan trekke ut av dette, er: Ja, Fremskrittspartiet vil ta noen kroner fra kultursiden i forhold til de andre partienes forslag og overføre disse til andre fagområder hvor Fremskrittspartiet ser et skrikende behov for midler, men Fremskrittspartiet ønsker ikke noe mindre kultur enn de andre, heller kanskje tvert imot. Det som er den store forskjellen, er hva og hvem Fremskrittspartiet ønsker å øremerke overføringene til. Her vil jeg gjenta at midlene i størst mulig grad skal tilgodese barn, ungdom, eldre og andre med et spesielt behov, mens de veletablerte må betale i størst mulig grad for sine opplevelser selv. Fremskrittspartiet ønsker å tilgodese breddekultur fremfor såkalt finkultur. Kanskje dette også vil være med på å opprettholde bosettingen ute i distriktene, og vi får en dobbel effekt.

At kultur er viktig også hos Fremskrittspartiet, skulle det dermed ikke være noen tvil om, men vi ønsker en kultur mest mulig fri fra politikerstyring. Dermed skulle vi få en rik kulturflora, som vil kunne famne de aller fleste av oss til en rimelig sum.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Grethe G. Fossum (A): Representanten Bredvold nevnte at kultur var viktig for Fremskrittspartiet, og at han hadde brukt ganske kort tid på å forklare hva Fremskrittspartiets politikk var. Jeg er nok ikke så enig i at Fremskrittspartiets syns at kultur er viktig. I hvert fall satser de ikke penger som viser at det er vesentlig.

Men representanten Bredvold hadde også et satsingsområde. Det var i forhold til breddekultur. Og han ville i liten grad signalisere penger til finkultur. Jeg har litt lyst til å høre hva Bredvold mener er forskjellen på breddekultur og finkultur.

Så til et annet spørsmål som er litt åpent. Arbeiderpartiet har signalisert veldig sterkt at vi ønsker å ha en idrettsdebatt med i budsjettdebatten om kultur. Frem-

skrittspartiet har ikke signalisert hvilket forhold de har til idretten. Og mitt spørsmål til Bredvold er: Hva vil egentlig Fremskrittspartiet med sin idrettspolitik? Er den så viktig at de vil ha det inn på statsbudsjettet, slik at Stortinget får muligheten til å diskutere idrettspolitik? Eller er dette noe som de mener at departementet og idrettsorganisasjonene selv bør drive med? Jeg tror det er viktig at Fremskrittspartiet her gir et signal om hva de mener med idrettspolitik. Tross alt er det 1,7 mill. medlemmer i Norges Idrettsforbund. Det er en viktig kulturgruppe som også har behov for at stortingspolitikere bryr seg om dem.

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg trodde jeg uttrykte meg ganske klart, men jeg kan prøve å gjenta.

Forskjellen på breddekultur og finkultur kan vi bl.a. se av besøksprosenten. Jeg nevnte museer, og jeg nevnte bibliotek, forskjellige kinoarrangementer o.l., som var besøkt av opptil 60 pst. Det vil jeg kalle breddekultur. Når en ungdom bruker en kino opptil ti ganger i løpet av ett år, må det være breddekultur. Men når vi ser at tre av fem nordmenn aldri har vært på en opera eller operette, anser jeg det for å være finkultur. Slik kan vi fortsette å lese statistikk. At en slik statistikk kan være forskjellig fra landsdel til landsdel, er riktig. Men i store trekk er det slik.

Når det gjelder idrett, er det noe som interesserer de aller, aller fleste av oss på en eller annen måte. Enten har vi vært med selv, eller så har vi vært tilskuere. Idrett er også viktig i Fremskrittspartiets kulturpolitikk. Prinsippet når det gjelder midler fra Norsk Tipping, kan vi være med på – at det er den tredelingen som har vært før, og at idretten får sin tredjedel. Fremskrittspartiet vil fortsatt være med på å støtte norsk idrett.

Ola T. Lånke (KrF): Det er vanskelig å vite hvilke ord en skal bruke for å beskrive Fremskrittspartiets kulturpolitikk. Primært kutter Fremskrittspartiet over 900 mill. kr. Det er det representanten Bredvold kaller å «ta noen kroner» fra kulturbudsjettet. Det er på en måte litt uangripelig, fordi det liksom ikke berører noen annen slik som det blir fremstilt. Men dersom dette skulle bli vedtatt i Stortinget, ville det jo bety at svært mange av de kulturelle institusjonene rundt i landet ville forsvinne. På en måte er det realt å ha dette synet, og jeg vil vel også si ikke desto mindre beundringsverdig og rosverdig at representantene Sandberg og Bredvold i komiteen har opptrådt så ansvarlig og ryddig som de har gjort nå i høst når de har inngått et budsjettforlik.

Jeg skal bruke denne replikken til å stille et spørsmål til representanten Bredvold. Jeg har inntrykk av at Henie Onstad Kunstsenter på Høvikodden er en institusjon som står Fremskrittspartiets hjerte nær, og det forstår jeg, for det er jo en flott institusjon. Men i en merknad ber Fremskrittspartiet departementet om å

«vurdere en funksjonsfordeling mellom Museet for samtidskunst og Henie Onstad kunstsenter»,

og la sistnevnte ha ansvaret for formidling av internasjonal kunst. Spørsmålet er: Hva ønsker Fremskrittspartiet å oppnå ved en slik funksjonsfordeling? Betyr det at Museet for samtidskunst kun skal konsentrere seg om norsk kunst, og at Henie Onstad Kunstsenter skal ta seg av det internasjonale?

Per Roar Bredvold (Frp): Selv om Fremskrittspartiet reduserer på kulturbudsjettet, har vi allikevel igjen over 2,5 milliarder kr, så det er ganske mye midler som Fremskrittspartiet ønsker å bruke på kultur.

Jeg vil få lov å takke for de rosende ord. Vi i Fremskrittspartiet prøver så godt vi kan, å drive en seriøs og en ordentlig kulturdebatt, på samme måte som på alle andre fagfelt – så det er sagt.

Når det gjelder det konkrete spørsmålet og Henie Onstad Kunstsenter, er det et litt vanskelig spørsmål hvordan funksjonsfordelingen skal være mellom samtidskunst og annen kunst. Det som er forskjellen fra i fjor til i år når det gjelder Henie Onstad Kunstsenter, er at vi i fjor var litt lunkne til det, i år er vi positive, og vi vil være med og utvikle det videre. Og så får vi se på og vurdere hvordan fordelingen skal være.

Trond Helleland (H): Fremskrittspartiet og representanten Bredvold har blitt beskyldt for å være et kulturfiendtlig parti, sa Bredvold selv i sitt innlegg. Han har blitt såret av bemerkninger om dette. Jeg skal ikke forsøke å såre Bredvold i min replikk, men jeg setter pris på det engasjement som Fremskrittspartiet viser i kulturkomiteen, i det arbeidet vi gjør der.

En ting er at Fremskrittspartiet nærmest barberer budsjettet når de legger fram sine primærforslag. Men nå har jeg hatt gleden av å samarbeide med Bredvold og Fremskrittspartiet om fordelingen av de midlene som vi skulle omdisponere. Den gleden som lyste ut av øynene på representantene fra Fremskrittspartiet over å kunne være med og omdisponere, satte virkelig en tankevekker i meg, nemlig at Fremskrittspartiet synes egentlig det er moro å være med på kulturbevilgninger til gode tiltak.

Det er Fremskrittspartiets syn at det er breddekulturen som skal støttes, og ikke finkulturen. Jeg lurer på om representanten Bredvold ser at det er den nyskapning av kultur, altså kultur som ikke når ut til de brede masser, som ofte er grunnlaget for det som senere blir breddekultur, og som dermed kommer inn under Bredvolds definisjon av det som bør støttes.

Til slutt har jeg et spørsmål til Bredvold angående en lang og kronglete merknad om norsk rock, som Fremskrittspartiet har gått inn på sammen med Arbeiderpartiet og SV, og som det viser seg at svært mange reagerer på. For eksempel er Norsk Rockeforbund redd for å miste sin driftsstøtte. Turné-, festival- og transportstøtten kan bli borte, og det meste skal gå til noe som heter Norgesnett. Jeg lurer på om Bredvold kunne forklare meg hvordan Norgesnett skal ivareta rocken, og hvordan det skal komme de brede masser til gode ved å bygge opp et nytt byråkrati gjennom Norgesnett.

Per Roar Bredvold (Frp): Norgesnett har vært slik at det har vært en del artister som har vært med og subsi-

diert andre artister. Det er klart at disse ikke er fornøyd med bare å få en liten del av den økonomiske støtten eller å ha liten medinnflytelse. Så det er dette som Norgesnettet nå i stor grad skal være med og hjelpe til med, slik at den som har vært med og ytt noe, også skal få noe tilbake. Det er vel nesten det jeg kan si om det.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Ola T. Lånke (KrF): Jeg vil først benytte anledningen til å rette opp en feil i tilrådingen til vedtak for rammeområde 3. Jeg vil gjøre oppmerksom på at det er en feil i innstillingen til tilråding til vedtak for C. Rammeområde 3 II Tilsagnsfullmakter, punkt 1. Riktig tilsagnsbeløp under punkt 1 skal være inntil 41,8 mill. kr.

Innstillingen fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen viser at Regjeringen med noen unntak har fått tilslutning til hovedprioriteringene i sitt forslag til kulturbudsjett. De mest merkbare endringene i forhold til Regjeringens opprinnelige forslag kom som resultat av det fremforhandlede budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Høyre og Fremskrittspartiet. Dette forliket resulterte i to betydelige kutt på henholdsvis 10 mill. kr i bevilgningen til markeringen av tusenårsskiftet og en reduksjon på 35 mill. kr i produksjonsstøtten til aviser.

De samme partiene har også stått sammen i komiteen om den videre prioriteringen innenfor den vedtatte budsjetttrammen. Jeg vil benytte anledningen til å gi ros til Fremskrittspartiets, som jeg også allerede har gjort, og Høyres representanter for å ha utvist ansvarlighet og nøkternhet i de forhandlinger som har vært ført. De omprioriteringer som er foretatt innenfor en ramme på 8 mill. kr, vil også bety en viktig stimulans for de virksomheter som får ekstra midler til sitt arbeid. Den nevnte omfordelingen førte til kjærkomne tilskudd til en rekke virksomheter og tiltak, deriblant flere museer, som Norsk Arkitekturmuseum, Norsk Skogbruksmuseum og Falstad Museum. Videre ble det viktige bidrag til innkjøp av norske kvalitetsfonogrammer og kunst til Nasjonalgalleriet, støtte til gruppen The Brazz Brothers og Rikskonsertenes skolekonsertvirksomhet, for å nevne noen.

Jeg er også tilfreds med at et bredt flertall i komiteen, bestående av alle partier med unntak av Arbeiderpartiet, gikk inn for å gi Olavsfestdagene knutepunktstatus og derved sikre den videre drift av denne festivalen, etter at Rikskonsertene, som forvalter festivalstøtten, hadde gitt beskjed om at Olavsfestdagene ville få beskåret sitt støttelebøp med ca. to tredjedeler på grunn av en strengere praktisering av tildelingskriteriene. Olavsfestdagene er ikke en ren musikkfestival, men en bred musikk- og kulturmønstring knyttet til Nidaroskatedralen, og flertallet fant derfor grunn til å ta den ut av festivalpotten og videreføre støttelebøpet på samme nivå som den har hatt de siste årene.

Dessverre blir kulturpolitikk ofte en kamp om penger. Nå er det jo aldri slik at penger kan utrette alt. Det blir i høyeste grad utfoldet mye kreativitet og skapende kulturaktivitet på frivillig basis uten at det koster samfunnet mye i kroner og øre. Dette er de mange frie kunstner-

grupper og ikke minst de utallige frivillige lag og organisasjoner gode eksempler på. Der det er lyst, motivering og idealisme til stede, der skapes det kultur ved hjelp av små midler. Men derfra er det langt igjen til å si at vi ikke trenger kulturinstitusjoner som er fullt ut finansiert av det offentlige. Helst ville vi ha bidratt med større ressurser til langt flere enn vi makter, men jeg tror de fleste erkjenner at innenfor dagens økonomiske virkelighet er det lite å gå på.

Utgangspunktet for Regjeringen ved dette statsbudsjettet har vært å stramme inn økonomien. Derfor er det et bevisst valg som ligger bak når Regjeringen i år i første rekke ønsker å prioritere en videreføring og i noen grad en styrking av driftsgrunnlaget for de eksisterende institusjoner fremfor investeringer og satsing på nye områder. Her ligger nemlig også viktige incentiver med tanke på den kulturelle utfoldelse som skjer utenfor institusjonene. Det står ikke til å nekte at mange kulturinstitusjoner sliter med svært trange budsjetttrammer. I særlig grad gjelder det museene. Det er derfor gledelig at så vel regjering som storting nå er opptatt av å styrke museumssektoren. I dette budsjettet er det satt av 10 mill. kr ekstra til dette området. Samtidig er det forventninger om at museenes situasjon vil bli grundig analysert og gjennomgått under arbeidet med den varslede stortingsmeldingen om arkiv-, bibliotek- og museumspolitikken.

Et særlig ansvar har Regjeringen for de nasjonale institusjoner hvor staten står for hele det offentlige driftstilskuddet. På neste års budsjett har både de nasjonale orkestre, teatre og Den Norske Opera fått betydelig økte driftstilskudd for å styrke den kunstneriske virksomheten ved sine institusjoner. Det er også gledelig å merke at interessen for opera synes å være økende i Norge. Dette kommer til uttrykk ved økt tilstrømming til Den Norske Opera i Oslo, men også ved at det settes opp operaer og musikkteater en rekke andre steder i landet både ved distriktsoperaene og i en rekke større byer. Kristelig Folkeparti vil sterkt beklage at det ikke lyktes å få til et positivt vedtak i Stortinget i forrige sesjon om bygging av ny opera. Men den voksende operainteressen bør være et tegn i tiden som kan lede til at Stortinget når operasaken på nytt blir lagt fram, vil samle seg om et lokaliseringalternativ for en ny nasjonal opera, og at det samtidig blir tatt skritt for å utrede en modell for operasatsingen andre steder i landet.

Et faktum også Stortinget må forholde seg til, er at tusenårsskiftet rykker stadig nærmere. For at dette skal bli noe mer enn en vanlig nyttårsfest, er det lagt opp til en storstilt kulturmarkering over hele landet. Regjeringen har i proposisjonen beskrevet milepælen 2000 år etter Kristi fødsel som et «veiskille – mellom de epoker vi har bak oss og et nytt tusenår». Den statlige del av markeringen består av tre hovedelementer. Tusenårsstedet i fylkene, tusenårsstedet i kommunene og de prosjekter og arrangementer som skal skje i regi av arrangørselskapet Tusenårsskiftet – Norge 2000 AS, hvor også Kirkens markering er inkludert.

Markeringene er tenkt å bidra til å skape noe av varig verdi, og noe som samtidig har røtter i vår historie. Det

handler om å ta vare på kultur og minner, på tradisjoner og opplevelser, religiøse og sosiale, og bringe dem videre til kommende generasjoner. Markeringen av tusenårsskiftet skal være med på å minne oss som folk på arven fra våre mødre og fedre og gi oss nødvendig fundament for å møte utfordringer i en usikker framtid. Vi registrerer at man er kommet godt i gang med prosjekteringen både innen arrangørselskapet og ute i de mange kommuner og fylkeskommuner når det gjelder å samle seg om aktuelle forslag til tusenårssteder.

I tillegg til dette tilføres også markeringen av tusenårsskiftet i Norge en ekstra dimensjon gjennom samarbeidet både med «Oslo by 1000 år» og Kulturby Bergen 2000, som begge er betydelige kulturarrangementer knyttet til landets to største byer.

Det har vært reist kritikk fra Arbeiderpartiets representanter i komiteen mot at Stortingets flertall har redusert totalrammen for tusenårsmarkeringen med 10 mill. kr, og at bevilgningen til tusenårsmarkeringen skal ha ført til en reduksjon på andre deler av kulturbudsjettet. Arbeiderpartiet har rett i at bevilgningen til tusenårsmarkeringen er redusert i forhold til de opprinnelige planer både i framlagt budsjett og etter budsjettforliket med Høyre og Fremskrittspartiet.

Men det er helt feil når Arbeiderpartiet hevder at bevilgningen til tusenårsmarkeringen har ført til at andre deler av kulturbudsjettet er blitt redusert. Nei, det er ikke bevilgningene til tusenårsmarkeringene som har ført til kutt. Det er tvert imot innstramningen i økonomien, som jeg også trodde Arbeiderpartiet hadde forståelse for. Men det er foretatt reduksjon også i disse bevilgningene, og det er nettopp gjort for å skjerme andre kulturformål. Jeg viser derfor til statsrådets brev av 4. desember 1998, der det slås fast «at selv etter budsjettforliket er veksten i kulturbudsjettet fra 1998 til 1999 – uten avsetningen til tusenårsmarkeringen, omlag på samme størrelsesorden som den generelle veksten i statsbudsjettets utgifter».

Den største reduksjonen på Kulturdepartementets rammeområde er reduksjonen i produksjonsstøtten til avisene. Dette er kutt i en viktig støtteordning som sentrumpartiene i utgangspunktet ikke ønsket. Målet med pressestøtten har hele tiden vært å sikre utbredelsen av det frie ord, bevare ytringsfrihet og mangfold og opprettholde et høyt avisforbruk i vårt land. Og pressestøtteordningen har virket positivt i denne retning fram til i dag. Når kuttet først er kommet, må det på kort sikt være et mål å innrette ordningen slik at flest mulig aviser kan opprettholdes og målsettingen om mangfold og ytringsfrihet oppfylles. På lengre sikt vil det imidlertid være nødvendig å foreta en total gjennomgang av pressens rammevilkår, med sikte på oppnå større forutsigbarhet og stabilitet. Det er også nødvendig å se pressens rammebetingelser i lys av utviklingen innen hele mediesektoren – ikke minst med tanke på den sammensmeltning som i dag foregår av ulike medier ved at grensene mellom dem utviskes.

Innenfor avissektoren har vi lenge sett en utvikling mot større uavhengighet i forhold til politiske partier. Avisene er samtidig blitt gode investeringsobjekter for

pengesterke mediekonserner. Også innenfor kulturpolitikken er det nok slik at en sannhet er en sannhet til den ikke er det lenger. Det kan derfor hende at tiden er kommet for å tenke nytt og finne nye grep for å sikre de verdier vi ønsker skal prege medievirkeligheten i tiden framover. Derfor har sentrumpartiene sammen med Fremskrittspartiet og Høyre lagt fram forslag om at det nedsettes et offentlig utvalg for å foreta en helhetlig gjennomgang av pressens rammevilkår.

Mediepolitikken omfatter mer enn pressens rammevilkår. Mediene spiller en stadig viktigere kulturpolitisk rolle og øver stadig større innflytelse på bruken av vår tid. Mediene påvirker oss og styrer oss mer og mer både på godt og ondt. Ikke minst for å møte den sterke kommersialiseringen og internasjonaliseringen på dette området er det nødvendig å sikre allmennkringkastingen gode og stabile rammevilkår. Dette vil også være nødvendig for å sikre de norskspråklige tilbud samtidig med at det kulturelle mangfoldet opprettholdes.

Et gledelig trekk i norsk kulturliv er framgangen for norsk filmproduksjon. Både ute og hjemme har norske filmer vakt økt anerkjennelse. I denne sammenheng er den statlige filmstøtten et viktig virkemiddel. Det burde helst karakteriseres som et luksusproblem at enkelte norskproduserte filmer samler et så stort publikum at de drar av gårde med det meste av filmstøtten, slik at det blir mindre igjen til nye produksjoner det påfølgende år. Arbeiderpartiet har fremmet forslag om å gi tilsagn om ekstra støtte i 1999 for nye filmproduksjoner. Fra Kristelig Folkepartis side ønsket vi ikke å ta stilling til om det er nødvendig med ekstra tiltak allerede nå, men vil vurdere dette etter hvert som man får mer oversikt over utviklingen. Regjeringen blir nå pålagt å vurdere en ekstrabevilgning i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett, og vi ser ikke bort fra at det kan være nødvendig å komme tilbake til dette til våren.

Jeg vil på vegne av mitt eget parti, Fremskrittspartiet, Høyre og Senterpartiet ta opp det forslag som er omdelt i salen.

Presidenten: Ola T. Lånke har tatt opp det forslag han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Grethe G. Fossum (A): Jeg har lyst til å ta opp funksjonsfordelingen og hvor viktig den er for distriktspolitikken. I denne innstillingen til budsjett har vi lagt merke til at flertallet har gått inn for å få Olavsfestdagene til et knutepunkt. Representanten Ola T. Lånke har fått æren for dette. Mitt spørsmål er: Hvordan er det med samvittheten? Her er det nemlig slik at Sør-Trøndelag, ved Trondheim, har tilrevet seg mellom 60 og 70 millioner statlige kulturkroner, og nå skal de få enda mer ved Olavsfestdagene.

I Nationen ble det skrevet den 12. desember:

«Sør-Trøndelag er dessuten blitt velsignet med et nytt knutepunkt, Olavsfestdagene. Hittil har Olavsfestdagene markert seg mest ved at eierne ikke har klart å bli enige om festivalens kunstneriske innhold, og kvali-

tetsnivået har vært så lite imponerende at festivalen sto i fare for å miste en del av statstilskuddet til neste år. Nå er den reddet, og som knutepunkt skal den være et kunstnerisk kompetansesenter for hele regionen. Så får man bare håpe at den Stortinget gir status, også får en høyst tiltrengt forstand.»

Dette er ikke min kvalitetsvurdering, den får stå for journalistens regning.

Det jeg også kunne tenke meg å nevne, er at tildelingsutvalget for festivalene gikk av i går på bakgrunn av den overprøvingen som har skjedd fra Stortingets side her. Arbeiderpartiet fant dette så alvorlig at vi har lagt inn et forslag om at Regjeringen bør vurdere etablering av andre nasjonale landsdels- og knutepunktinstitusjoner rundt i de andre fylkene.

Hvordan er det med samvittigheten til representanten Ola T. Lånke i forhold til det å trekke til seg alle midlene til Sør-Trøndelag, og ta æren for det? Hvordan er det med samvittigheten i forhold til funksjonsfordelingen og kvaliteten på Olavsfestdagene? Og hvordan vil han stille seg til forslaget fra Arbeiderpartiet for å sørge for en reell fordeling?

Ola T. Lånke (KrF): Hvordan er det med min samvittighet? Samvittigheten min er forholdsvis oppegående, for å bruke et folkelig uttrykk. Jeg er oppriktig talt veldig glad for at et bredt flertall, alle partiene i komiteen unntatt representanten Fossums parti, har vært med og gitt Olavsfestdagene status som knutepunktinstitusjon.

Jeg skal ikke gå inn på en kvalitetsvurdering. Den stod ikke for representanten Fossums regning, og den står heller ikke for min. Jeg kan ikke gi det. Den får stå for journalistens regning. Det som er klart, er at Olavsfestdagene har hatt en utvikling. Jeg tror det er enighet om at denne festivalen har vokst veldig fram til det vi har sett det siste året. Den har vært gjennom kriser, men den har kommet seg ovenpå, og i dag står den veldig støtt som en bred, kirkelig kulturmønstring knyttet til Nidarosdomen, men med en mønstring av hele kultur- og musikklivet i byen. Det er tross alt landets tredje største by vi snakker om. Så når det gjelder samvittighet – hvis en sammenlikner med andre byer som også har tilrevet seg støtte, for å bruke representanten Fossums uttrykk, er jeg ikke sikker på om Trondheim kommer noe bedre ut.

Jeg skulle gjerne vært med og sett på en bedre fordeling. Jeg tror ikke det er noe problem å se på det. Da måtte vi tatt med hele kulturlivet og sett på mange sider av det, ikke bare knutepunktinstitusjoner innenfor musikk, men også på ulike områder som f.eks. museumssektoren. Jeg tror vi kanskje ville fått se et nokså sammensatt bilde. Jeg går ikke god for den fremstillingen som representanten Fossum har kommet med. Jeg vil tvert imot si det slik at det at en by eller et distrikt opprettholder en stor statlig støtte, er et tegn på at det har skjedd noe der – det har vært en utvikling, det har vært aktivitet, og dette har på en eller annen måte blitt belønnet. Men om det alltid bør være slik, eller om det bør tas skritt for å se på helheten i dette, skal jeg være den første til å underskrive at vi bør vurdere.

Per Sandberg (Frp): Jeg må først få lov til å si at jeg synes det blir litt parodisk når Arbeiderpartiet etterlyser samvittighet i forhold til fordeling av kulturmidler. Det blir en enda større parodi når jeg kikker på forslag nr. 21 fra Arbeiderpartiet. Jeg håper inderlig at ikke Nord-Trøndelag blir befengt med noen flere knutepunkter. Vi har allerede ett som Arbeiderpartiet har sørget for, som sørger for at kommunen går konkurs.

Det var ikke det jeg skulle spørre om. Jeg har et annet spørsmål til representanten Lånke. Han var inne på dette at vi først og fremst hadde en fin dialog i komiteen da vi drev og forhandlet. Det hadde vi også når det gjaldt pressestøtten. Men så dukket det opp noen uttalelser fra Lånke i dag. Kristelig Folkeparti og Regjeringen ønsker å prege mediebildet. Da vil jeg spørre Lånke, siden vi kom til enighet om det forslaget som vi står bak nå: Ville det ikke være naturlig når vi skal se mediepolitikken i en helhetssammenheng, å se på hvorvidt den pressestøtten vi har, er nødvendig? Er det ikke også verdt å se på hvorvidt det går an å ta bort noe av pressestøtten, og eventuelt få belyst konsekvensene av det?

Prinsipielt ønsker Fremskrittspartiet sammen med Høyre å fjerne pressestøtten. Når vi da har gått inn for et sånt forslag, håper jeg også at intensjonene bak det er å se på de midlene som brukes i form av pressestøtte. Jeg håper ikke representanten Lånke var i ferd med å si at han ville gi noen aviser fordeler i forhold til andre aviser.

Ola T. Lånke (KrF): Pressestøtten har i over 30 år fungert som en stimulans for å opprettholde mangfoldet og ytringsfriheten i den norske avisverdenen, og den har bidratt til at Norge har det største avisforbruket i verden. Det er ingen ting som tilsier at vi skal snu en slik utvikling – la det være sagt. Det er også Kristelig Folkepartis og sentrumspartiens målsetting.

Når vi skal vurdere pressestøtten i framtiden, er det klart at det må gjøres i lys av den nyere medieutviklingen, men også i lys av hvordan pressestøtten til enhver tid fungerer med tanke på den målrettethet som er ønsket i forhold til avisene. Vi vet at den har fungert bra helt til nå, og at den har vært målrettet. Det er det undersøkelser som viser. Men samtidig har vi på grunn av den økonomiske situasjon kommet dit at vi har kuttet i denne pressestøtten. Derfor snakker vi nå på to plan. Vi snakker om en kortsiktig horisont, hvor vi er nødt til å ha mest mulig stabile og forutsigbare rammevilkår for avisene så langt det er råd. Det betyr at vi ønsker å legge objektive kriterier til grunn for fordelingen av den pressestøtten som står igjen, slik at vi skjærer flest mulig og kan opprettholde det mangfoldet vi ønsker.

Men vi har samtidig også sagt at vi bør utrede og gjennomgå hele pressens rammevilkår, nettopp i lys av de faktorene som også representanten Sandberg nevnte, for å se om det finnes andre grep. Det er ikke sikkert at løsningen er å løfte pressestøtten opp til det nivået den har vært på tidligere. Det er ikke sikkert at det er realistisk politisk. Det vet vi ikke. Det kan være at det må gjøres på en annen måte, for det er mange elementer som inngår i pressens rammevilkår. Det er porto, det er statsannonser,

ikke minst har moms vært nevnt, og det er sikkert også veldig mange andre ting. Det er viktig nå at vi får nedsatt dette utvalget, slik at vi får en gjennomgåelse. Så får vi prøve i tiden som ligger imellom, å unngå at det gjøres skade.

Inger Stolt-Nielsen (H): Etter at regjeringspartiene, Høyre og Fremskrittspartiet var blitt enige om de totale rammer for årets statsbudsjett, har det vært veldig hyggelig for oss som samarbeidspartnere i budsjettet å høre at representanter for regjeringspartiene har stått frem på rekke og rad og bedyret at Høyres medvirkning i statsbudsjettet har gjort statsbudsjettet til et bedre budsjett enn det opprinnelig var fra Regjeringens hånd.

Nå har vi også hatt den fornøyelse å arbeide sammen med regjeringspartiene i komiteen om de rammer som stod til rådighet der, og bortsett fra den støtte vi gav til Trøndelag Teater og til Olavsfestdagene, har de prioriteringene Høyre har kjempet mest for, hatt overordnede nasjonale mål. Jeg vil gjerne høre om representanten Lånke vurderer Høyres deltakelse i arbeidet med disse budsjetttrammene som et positivt bidrag for å få en bedre innretning på kulturrammen.

Ola T. Lånke (KrF): Jeg registrerer at representanten Stolt-Nielsen har den forståelse at vi har fått til et bedre budsjett etter forliket. Det får nå stå for representanten Stolt-Nielsens egen regning. Jeg ville ikke ha brukt det uttrykket – kanskje et annet budsjett. Men det ble et godt budsjett. Vi kan leve med det. Det er også lagt en helhetsforståelse til grunn og en annen inndekning enn det som var sentrumspartienes utgangspunkt – det kjenner både representanten Stolt-Nielsen og Høyre til – slik at det er et annet budsjett. Men det var snøen som falt i fjor.

Siden jeg har litt tid til gode, benytter jeg anledningen til å fullføre et replikk svar som jeg skulle gitt til representanten Fossum om Olavsfestdagene. Det er riktig – som det ble meddelt – at utvalget i Rikskonsertene som innstiller til støtte fra festivalmidlene, har gått av i protest. Og nå angir de ikke bare Olavsfestdagene som grunn, de har også brukt argumenter som går på merknaene fra et annet flertall i komiteen. Men det som var komiteens utgangspunkt, var det dette utvalget i Rikskonsertene nærmest har lagt i fanget på oss – de har sendt ut signaler veldig tidlig om at budsjettet til Olavsfestdagene ville bli kuttet med to tredjedeler. Samtidig hadde vi signaler fra i fjor om at dette ikke skulle skje, og da syntes ikke komiteens flertall at de hadde noe annet å gjøre enn å ta dem ut. De har samtidig gitt signaler om at Olavsfestdagene har en struktur som kanskje gjør at de ikke passer helt med kriteriene for musikkfestivaler, og det er vi enig i. Derfor synes vi det var en god løsning å ta ut av posten kun den summen som de har hatt de siste årene. Det er ikke spørsmål om å kutte noe her, men vi har løftet dem ut og satt dem på en egen post og gitt dem status på linje med Festspillene i Bergen og Harstad.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Trond Helleland (H): Årets kulturbudsjett er preget av de store behov allerede etablerte institusjoner har for drifts- og vedlikeholdsmidler. Det er få nysatsinger i budsjettet. Søkelyset er rettet mot eksisterende institusjoner og virksomheter. Dette er en prioritering som Høyre støtter.

Høyre er tilhenger av en aktiv kulturpolitikk, og legger vekt på at kunst og kultur er av avgjørende betydning for utvikling av den enkeltes personlighet og livskvalitet. Forankring i vår nasjonale kulturarv er en viktig motvekt mot rotløshet og press mot nasjonale tradisjoner. En aktiv kulturpolitikk er derfor viktig for å vedlikeholde nasjonens kollektive hukommelse.

I en tid hvor kulturpåvirkningen utenfra blir stadig sterkere, blir det stadig viktigere å utvikle vår egen kulturelle bevissthet og identitet. Et trygt forhold til eget kultur- og verdigrunnlag er en forutsetning for å kunne utnytte impulser utenfra, og en forutsetning for å unngå at vi blir passive kulturimportører.

Det er disse erkjennelsene som ligger til grunn for Høyres prioriteringer i årets kulturbudsjett.

Med operadebatten friskt i minne er det nødvendig å minne om at vi har en del nasjonale institusjoner som er grovt forsømt. 1. januar overtar Nasjonalbiblioteket den nåværende universitetsbibliotekbygningen. Behovet for en omfattende oppgradering og utbygging er klart dokumentert. Nasjonalbiblioteket vil ikke kunne gi publikum en tilfredsstillende service under de nåværende forhold. Enda mer alvorlig er imidlertid den prekære magasin-situasjonen, som setter uerstattelig materiale av nasjonal betydning i fare. Jeg har selv opplevd kartmagasinet hvor alle gamle kart fra 1500-1600-1700-tallet ligger. I rommet er det flere og tretti grader, og luften er så dårlig at de ansatte ikke kan oppholde seg i rommet i mer enn tjue minutter sammenhengende. Staten har et klart ansvar for at de ansatte får arbeidsforhold som tilfredsstillende minstekravene til arbeidsmiljø. Høyre vil derfor be om at det settes fortløpende i oppgraderings- og ombyggingsarbeidet, inkludert arbeidet med nytt magasinbygg, og ber Regjeringen bidra til at planene om et fullverdig nasjonalbibliotek ikke blir en urealisert drøm. Et første skritt kan være å instruere Statsbygg om å sette i gang den detaljerte prosjektering av byggeprosjektet.

Nasjonalgalleriet har også behov for investeringer. Magasinsituasjonen er vanskelig, og innkjøpsmidlene er for små. Høyre har villet markere dette og har fått flertall for å styrke innkjøpsmidlene med en halv million kroner. Dette er vel knapt nok til mer enn ett eller to kunstverk. Men når innkjøpsmidlene til Nasjonalgalleriet bare utgjør 2. mill. kr, er det forhåpentligvis et positivt bidrag.

Teatrene produserer mer teater enn noensinne, men publikumsbesøket har holdt seg relativt konstant. Ett teater har imidlertid hatt en kraftig vekst i besøkstallet, Trøndelag Teater. Det skulle selvsagt bare mangle når man har et nytt teater å vise fram, men det viser også at gode publikumsfasiliteter betyr mye for besøkstallet. Høyre har bidratt til at Trøndelag Teater får 1 mill. kr ekstra neste år for å kunne utnytte de mulighetene et nytt teater gir.

Jeg vil samtidig trekke fram to andre teatre som nå venter på nybygg. Rogaland Teater står foran bygge- og utbedringsprosjekt. Komiteen forutsetter at Regjeringen kommer tilbake til byggesaken ved behandlingen av neste års budsjett. Hålogaland Teater er valgt til Tusenårssted i Troms. Arkitektkonkurranse er avholdt, og vinneren ble kåret i sommer. 2 mill. kr er allerede brukt på prosjekteringsarbeid. Høyre forutsetter at Regjeringen kommer tilbake til byggeprosjektet så snart som mulig.

Høyre har også fått flertall for å styrke Bergen Internasjonale Teater med 400 000 kr i budsjettet. BIT er et spennende teater som har en høy internasjonal profil. Teatret har utviklet seg til å bli et kontaktteater for internasjonal kunstnerisk utvikling, og gir norske skuespillere en åpning til internasjonale scener, samtidig som norsk publikum får anledning til å se internasjonale scenekunstnere i Norge.

Ellers har jeg registrert i løpet av dagen i debatten at spesielt Arbeiderpartiet er bekymret over manglende kulturbevilgninger til Buskerud. I Drammen utvikles det for tiden et spennende prosjekt knyttet til et regionalt kulturverksted, noe som kan utvikle seg videre til et utradisjonelt og kreativt teater.

Det er også svært gledelig at departementet har funnet rom for et eget døveteater i neste års budsjett. Dette er en sak Høyre har kjempet for lenge, og som blir et viktig bidrag til døves kulturopplevelser. Teatret skal bygges opp i et samarbeid mellom Døveforbundet, Riksteatret og Døves Video i Ål. Ål kommune har signalisert positiv interesse for at teatret skal etableres der, Ål kulturhus har flotte fasiliteter, Døves Video i Ål og Ål folkehøgskole og kurssenter for døve ligger i kommunen. Det er derfor en unik mulighet til å etablere en spesiell teatervirksomhet i en distriktskommune med et rikt kulturliv.

Musikkapitlet har kommet brukbart ut av årets budsjettbehandling. Høyre er opptatt av formidling av norsk musikk. Det var på denne bakgrunn Høyre fremmet forslag og nå fikk flertall for å styrke innkjøpsordningen for norske fonogrammer med 1 mill. kr. Dette er heller ikke så mye, men allikevel et viktig signal om at flertallet i komiteen ser verdien av innkjøpsordningen og den mulighet ordningen gir for å gjøre norske CD-er tilgjengelige for et større publikum gjennom bl.a. bibliotekene. Men platebransjen sliter med distribusjon ut til butikkene, og klager på manglende spilletid i radio og TV. Dette er det først og fremst bransjens ansvar å ivareta. Men jeg har lyst til å nevne et annet prosjekt som vi har fått flertall for, som kanskje kan være en nøkkel til bedre distribusjon av norske artister og plater. Det foreslås i budsjettet å bevilge 350 000 kr til Norsk Folkemusikk- og Danselag for å utvikle en Internett-basert katalog for formidling av folkemusikk og folkemusikkutøvere. Det er en forutsetning at hele folkemusikkmiljøet drar nytte av prosjektet. Det forutsettes videre at Internett-basen knyttes opp mot tilsvarende baser i Norden. Det er en økende interesse for norsk tradisjonsmusikk, dyktige unge utøvere dukker opp som folkemusikere. Mange er også optimistiske når det gjelder norsk folkemusikks muligheter til å nå ut internasjonalt. Dette er positivt, og det er viktig

at departementet, Kulturrådet, Rikskonsertene og andre bidrar positivt til denne utviklingen.

Det er også gledelig at Brazz Brothers får 500 000 kr ekstra i neste års budsjett. De gir mellom 120 og 150 konserter i året, driver omfattende arbeid rettet mot barn og unge, og er fremragende ambassadører for norsk musikk.

Høyre har i årets budsjettinnstilling fokusert på statsstipendiatene. Denne gruppen av fortjente kunstnere og forskere har svært ulik størrelse på sine stipendier. Det virker som om behandlingen av denne gruppen har vært tilfeldig. Jeg er derfor glad for at en enstemmig komitee ber om at det foretas en vurdering av størrelsen på stipendiene til de enkelte statsstipendiater.

Jeg vil gi honnør til kulturministeren for at hun gjorde en så klar og entydig prioritering når hun fikk beskjed om å kutte 35 mill. kr i eget budsjett. Statsråden sa rett ut at det var viktigere å verne kulturtiltak enn pressestøtten. Denne prioritering har Høyres fulle støtte. Vi er som kjent motstandere av pressestøtten, vi er tilhengere av en fri og uavhengig presse. Det er verdifullt for samfunnet at det eksisterer et mønster av frie og uavhengige lokale, regionale og riksdekkende aviser. Men pressen skal være uavhengig av myndighetene, og Høyre går derfor prinsipielt inn for en avvikling av pressestøtten. Når det er sagt, vil Høyre selvsagt forbeholde seg retten til å si sin mening om innretningen på den delen av pressestøtten som fortsatt er igjen. Jeg har gitt signaler om dette, og regner med at statsråden tar det med seg når hun nå raskt skal avklare hvordan pressestøtten skal fordeles i 1999.

Høyre støtter forslaget om å utrede alle deler av pressestøtten og andre komponenter som utgjør pressens rammevilkår. Dette er selvsagt nødvendig sett i lys av framveksten også av nye medier.

Når det gjelder mediepolitikken, er det ikke så mye å si, dvs. det burde ha vært mye å si, men det har skjedd svært lite siden kulturministeren overtok i fjor høst. Vi venter i spenning på stortingsmeldingen om sponning og digitalisering, og regner med at disse sakene snart kommer til Stortinget.

Neste år skal vi feire tusenårsskiftet. Høyre er positiv til mange av de planer og prosjekter som Tusenårsselskapet legger opp til. Vi er imidlertid svært bekymret for det forventningsnivået til bevilgninger som bygger seg opp. Det er snart ikke en henvendelse til oss kulturpolitikere uten at mulige bevilgninger knyttes opp til tusenårsskiftet, og summerer man de planene som ligger, kommer nok både storting og regjering til kort. Det positive er imidlertid at dette viser et enormt engasjement i Kultur-Norge. Dette engasjementet må man ta vare på, uavhengig av det forestående tusenårsskiftet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Gunnar Breimo (A): Høyre sier mye fint om kulturen i sine generelle merknader, hvor det bl.a. heter at staten må sørge for infrastruktur og kunstnerutdanning og sikre det økonomiske grunnlag for de nasjonale kulturinstitusjonene, og Helleland fulgte godt opp i sitt innlegg.

Det høres så bra ut, men nå er det jo slik at Høyre konkurrerer med Fremskrittspartiet om å redusere skatter og andre statlige inntektsposter. Det er Høyres hjertesak nr. 1, som går foran alt annet. Det er derfor grunn til å være skeptisk til Høyres programklæringer. Pengene vil neppe flyte til kultursektoren når budsjettene skal salderes. I dag flyter Høyre på at andre sikrer statens inntekter. Jeg er redd mange vil oppleve å få gode ord på veien, på samme måte som Ungdom mot vold fikk ved budsjettet vi behandlet i formiddag. Organisasjonen fikk mange gode ord i en merknad, men da det kom til spørsmål om bevilgning, prioriterte Høyre noe annet. De fine ordene skulle tilsi støtte til Arbeiderpartiets konkrete forslag om øremerket driftsstøtte, men nei. Verken organisasjoner eller mennesker kan leve av ord alene.

Det er også grunn til å spørre hva som ligger bak det forholdet at Høyre ikke kunne være med på komiteflertallets merknad, hvor det advares mot for rigide krav til mål- og resultatstyring innenfor kunst- og kulturlivet. Flertallet, alle unntatt Høyre og Fremskrittspartiet, ber Regjeringen vurdere om en streng mål- og resultatstyring er egnet for kultursektoren. Det er jo engang slik at det finnes få metoder for å måle kvalitet på dette området. Dessuten er det også slik at kunsten og kulturen først og fremst har kvalitative mål. Høyre vil ikke ha en slik vurdering.

Sammenholdt med kuttet i bevilgningen til musikkfestivaler er det også grunn til å spørre om Høyre ønsker å styrke det jeg vil kalle elitekulturen, på bekostning av det mer folkelige engasjementet som skjer på den såkalte grasrota, bl.a. gjennom de mange musikkfestivalene rundt om i landet.

Kirsti Kolle Grøndahl hadde her overtatt presidentplassen.

Trond Helleland (H): Representanten Breimo mente at Høyre sa mye fint om kultur, og det er jeg enig i.

Men jeg blir litt bekymret når han sier at dersom Høyre hadde styrt landet, hadde kulturen fått blø. Høyre har vist før og vil vise senere at dersom vi er i posisjon, prioriterer vi kultursatsingen. Vi har vårt faste kutt på kulturbudsjettet, og det har jeg akkurat redegjort for i mitt innlegg, nemlig pressestøtten. Det har vi en prinsipiell forklaring på: Den går vi imot. Utover det er det noen kutt, men det er ikke snakk om store summer.

Så spør representanten Breimo om hvorfor ikke Høyre kunne være med på denne merknaden om mål- og resultatstyring. Vi kunne godt ha vært med på den, men nå har det seg slik at den merknaden som står foran, som en samlet komitee står bak, var det jeg selv som skrev, og den går på akkurat det samme:

«Komiteen har registrert at det i den senere tiden er fremkommet en rekke klager fra kunstnere og arrangører over byråkrati og skjemavelde i forbindelse med de forskjellige kulturstøtteordningene. Komiteen mener at det er viktig å finne en rimelig balanse mellom hensynet til å ha rimelig kontroll med at midlene brukes etter sitt formål og hensynet til en smidig og ubyråkratisk søknads- og kontrollprosedyre. Komiteen ber departementet gjennomgå

støtteordningene med dette for øye. En slik gjennomgang vil også kunne bidra til at en større del av kulturmidlene går til kulturaktiviteter og mindre til administrasjon.»

Dette var det en enstemmig komitee som sluttet seg til, og jeg føler på mange måter at det signalet er klart nok. Signalet som ble gitt der, betyr rett og slett at kulturministeren nå må gå gjennom og se på de støtteordningene som finnes, og prøve å redusere byråkratiet. Så kan en jo si at kulturkomiteen kanskje har en tendens til å skrive vel lange merknader. Av og til kan det være hensiktsmessig å ikke gå inn i alle.

Per Roar Bredvold (Frp): Fremskrittspartiet har i sitt budsjettforslag redusert posten filmproduksjon på grunn av at vi synes den virker galt. Slik denne støtten virker i dag, kan det gis flere millioner til filmprosjekter som kun samler en håndfull tilskuere på premieren. Det er også slik at det gis støtte i forhold til antall solgte billetter, slik at f.eks. kassasuksesser som «Olsenbanden» kan få 7,5 mill. kr i billettstøtte og filmen «Solan, Ludvig og Gurin med reverompa» enda mer.

Er Høyre enig med Fremskrittspartiet i at denne posten kan reduseres betraktelig, og at vilkårene for å få støtte må revurderes? Produksjonsstøtten og billettstøtten ligger jo i samme sekkebevilgning.

Trond Helleland (H): Jeg kan være enig med representanten Bredvold et visst stykke på veien. Høyre har pleid å foreslå et lite kutt i støtten til produksjon av norsk film, men på ingen måte slike gigantkutt som Fremskrittspartiet foreslår. Jeg tror på mange måter at filmstøtteordningene er relativt omfattende og kompliserte. Men hvis vi ser på våre naboland og den satsingen som foregår der når det gjelder filmproduksjon, er det klart at Norge ligger langt etter. Det er ikke et mål å lage filmer som ingen ser, men det er heller ikke et mål bare å lage filmer som «Olsenbanden». Det må være et mål å kunne produsere kvalitetsfilm som kanskje kan nå ut til et større og internasjonalt publikum. Husk på at Olsenbanden har sine brødre og søstre både i Sverige og Danmark. Det er ikke den type film Norge kan selge internasjonalt.

Jeg mener derfor at vi må ha en fin blanding av det som er publikumsvinnere i Norge, og det som kan ha et potensial for å gi et bilde av Norge også i utlandet. Film er en kunstart fullt på høyde med mange andre og bør dermed støttes av det offentlige. Men selvsagt kan det diskuteres hvordan denne støtten blir brukt, hvordan midlene blir fordelt. Den diskusjonen vil Høyre gjerne delta i, og jeg håper også at Fremskrittspartiet vil se at det kan være behov for å støtte opp om kvalitetsfilm, selv om det begrepet sikkert ikke lyder godt i Bredvolds ører.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF): Ein skulle tru at svaret som representanten gav til Bredvold når det gjaldt produksjonstilskot til film, hadde blitt det motsette i forhold til kva Høgre ville gi i sitt alternative budsjett, ikkje redusere det ytterlegare, men heller auke det, for Trond Helleland argumenterte jo godt når det gjeld kvi- for ein bør gi produksjonstilskot til norsk film.

(Molvær Grimstad)

Høyre seier i ein merknad i budsjettinnstillinga:

«Det er verdifullt for samfunnet at det eksisterer et mønster av frie og uavhengige lokale, regionale og riksdekkende aviser. Dette bør ivaretas gjennom konkurranse i et åpent marked. Pressen skal være uavhengig av myndighetene og Høyre går derfor prinsipielt inn for avvikling av den statlige pressestøtten.»

Då er ikkje det ein gradvis reduksjon. Men i sitt alternative budsjett foreslår dei å fjerne heile støtta. Og er ikkje representanten Helleland redd for kva for konsekvensar det vil få når ein ønskjer å fjerne alt tilskot? Vi går jo i forliket med Høyre og Framstegspartiet inn for ein reduksjon på 35 mill. kr, og vi ser også kva for støy det skapar. Det ville jo blitt eit ganske stort rabalder dersom alt vart fjerna, og eg trur også at det ville verke inn på moglegheita for vanskelegstilte aviser til å oppretthalde grunnlaget for utgjeving og oppretthalde grunnlaget for at det finst alternativ til dei leiande daglege aviser på lokalt og nasjonalt nivå på same måten som i dag.

Elles vil eg takke Høyre for eit godt og konstruktivt samarbeid i komiteen ved behandlinga av kulturramma. Det har vore eit positivt samarbeid, men når det gjeld pressestøtta, stiller eg meg undrande til at Høyre ønskjer å fjerne alt.

Trond Helleland (H): Det burde være et relativt kjent standpunkt Høyre har inntatt når det gjelder pressestøtten, nemlig at vi ønsker avvikling. Det som er gledelig, er jo at når vi sammen med Fremskrittspartiet nå holder presset oppe for å fjerne pressestøtten, ser det ut til at sentrumspartiene etter hvert begynner å komme etter – 15 mill. kr i fjor og 35 mill. kr i år. Hvis den takten fortsetter, er jo pressestøtten fjernet i løpet av perioden. Da er det mer redelig å si at pressestøtten er noe vi prinsipielt er imot og ønsker å avvikle, i stedet for å gjøre som sentrumspartiene, og reise rundt på alle norske kongresser der avisfolk er samlet, og si at en er tilhenger av pressestøtten, og så kutte den etterpå. Det synes ikke jeg er spesielt redelig. Da er det mye bedre å si det en faktisk mener, og stå for det, i stedet for å ta noen svinger i budsjettet og så kutte pressestøtten.

Jeg har stor respekt for – og det sa jeg også i innlegget mitt – at Regjeringen og kulturministeren valgte å ta kuttet i pressestøtten og begrunnet det med at det var viktigere å skjerme kulturmidlene enn å skjerme pressestøttemidlene. Det har jeg stor respekt for, og jeg håper at sentrumspartiene etter hvert vil komme til den erkjennelsen at pressestøtten ikke er det som holder liv i det mangfoldet av norske aviser som også Høyre er opptatt av. Vi har en rekke lokalaviser i dette landet som går veldig godt, vi har en rekke regionalaviser i dette landet som går veldig godt, og vi har en rekke nasjonale aviser, riksdekkende aviser, som går veldig godt. Jeg er sikker på at med den framveksten vi også ser av nye medier, f.eks. Internett-aviser som har en potensiell dekning over hele landet, som når alle husstander, som når ut av landet osv., vil vi etter hvert få flere og flere spørsmål knyttet til om det er viktig å opprettholde en pressestøtte på over 200 mill. kr

fra det offentlige. Kunne pengene ha blitt brukt til noe annet? Kunne pengene ha blitt brukt til noe mer fornøftig?

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Unn Aarrestad (Sp): Det er ikkje tvil om at kulturpolitikken er grunnpilaren for betre livskvalitet, kreativitet, identitet og trivsel. Når me trivst, vil me også kunna yta meir, til nytte for alle. Kulturen vert utvikla både i enkeltmennesket og mellom menneske i fellesskap.

Om ein del av oss er svært så jordnært anlagde, treng me både røter og venger. Røter i eigen kultur gir eit grunnfeste som er naudsynt for å kunna opna seg for uvand og framand kultur. Å kjenna sin eigen kultur gjer det også lettare å takla påverknad der marknad, reklame og pengeinteresser utgjør drivkreftene.

Me kan berre slå fast at gjennom kulturelle aktivitetar vert kreativitet og utvikling stimulert hjå det enkelte mennesket og elles i samfunnet. I tillegg skapar det grunnlag for gode fellesskapsopplevingar som igjen utløyser eigenaktivitet. Samtidig må me stoppa opp og tenkja over kva for verdiar me vil byggja på, og kva slags samfunn me eigentleg vil ha.

Det finst også ein samanheng mellom folk sin bruk av kulturtilbod og kor tilgjengelege kulturtilboda er. Derfor er det så viktig at ein gjennom kulturpolitikken gjer det mogleg for alle å oppleve og delta i kulturelle aktivitetar, alt frå idrett og rock til opera, og teater for den del.

I den mangfaldige kulturdebatten, der ein lett fokuserer på enkeltdetaljar, kan viktige område drukna. Eg vil derfor framheva budsjettforslaget om å styrkja det desentraliserte museumstilbodet ute i fylka. Desse kulturinstitusjonane utfører eit viktig arbeid når det gjeld å formidla lokal kulturhistorie og ta vare på den lokale kulturarven. Desse musea har hatt det økonomisk vanskeleg i mange år. Ein auke på 9 pst. nå vil derfor kunna bøta noko på dette.

Eg vil også nemna at det nå vert avsett ein sum til oppstarting av eit treårig prosjekt med teiknspråketeater for døve og høyrselshemma. Norges Døveforbund og dei døve sine organisasjonar elles har i mange år arbeidd for å få eit eige teater, etablert på dei døve sine premisser. Det er eit samarbeidsprosjekt mellom m.a. Riksteatret og Norges Døveforbund som skal danna utgangspunkt for dette. Eit slikt tiltak vil opna kulturen for grupper som det til nå er gjort lite for. Det er fint at Regjeringa, trass i eit elles stramt opplegg, finn plass til eit slikt tiltak.

Det er også viktig å sjå på biblioteka og folkeopplysningsstanken som grunnstammen i det lokale kulturarbeidet. Her må biblioteka utviklast til å verta ein møteplass og eit informasjonssenter ved å ta ny teknologi i bruk, og derigjennom hindra at det oppstår skilje i folket mellom dei som kan og dei som ikkje kan. Elles ser me fram til å få ei stortingsmelding neste år når det gjeld bibliotek, arkiv og museum, der m.a. dette vert teke opp.

Elles er eg glad for at Noregs Mållag og Det Norske Samlaget nå har kome tilbake til eigen post på budsjettet for å synleggjera ein basisinstitusjon for nynorsk kultur-

arbeid. Samlaget har i over hundre år vore reiskap for styresmaktene i arbeidet for å gi nynorskforfattarane høve til å bruka eige språk. I tillegg er det positivt at Landssamanslutninga For Nynorskkommunar – LNK – har markert seg så fint for å betra språket og saksbehandlingen i kommunane med kurs for administrasjon og folkevalde. Dette er eit arbeid som treng vidare oppfølging.

Me kan også ha nytte av kultur i ein vidare samanheng, og då tenkjer eg på samarbeidet mellom kultur, miljø og helse. Mennesket må sjåast på i heilskap og er like avhengig av eit breitt kulturelt som eit biologisk mangfald for å kunna leva.

Eg trur at for å unngå depresjonar og sjukdomar som følgjer i fotspora av det, må me hekta oss på dei kreftene som kulturelt mangfald gir. Det er vel heller ikkje utan grunn at den svenske næringslivsguruen professor Kjell A. Nordström i si undervisning av næringslivstoppar ber dei leggja bort fagbøkene og heller gå på teater og lesa skjønnlitteratur for å fungera betre.

Menneska har i alle tider visst at ulike kunstformer som musikk, teater, bildande kunst og litteratur har hel-sebringande verknad. Dette må me òg ta med vidare i arbeidet vårt på kulturfronten.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ågot Valle (SV): Jeg må få plage Senterpartiet på dette med pressestøtta. Jeg er kjempeskuffet over at Senterpartiet lar seg dirigere av Høyre og Fremskrittspartiet når det gjelder pressepolitikken. Vi har nettopp hørt Høyre si at målet er at pressestøtta skal vekk, men det ser ut som strategien er at den skal tas bitvis. Da er det ikke noe rart at Trond Helleland i et tidligere innlegg jublet over at de lykkes med strategien.

Senterpartiet har tidligere vært med på å forsvare avis-mangfoldet, nr. 2-avisene, lokalavisene og de riksdekkende meningsbærende avisene som ikke har mange mektige eiere i ryggen. Og den eneste muligheten til å begrense den makta som de største avisene har over samfunnsdebatten og til å sette dagsorden, er at det finnes alternativer. Jeg ber representanten Aarrestad tenke seg en EU-debatt uten dagsaviser som Nationen og Klassekampen. Vi har prøvd å vise til alternativ når det gjelder kuttet i pressestøtta. Det er ikke kjekt å kutte i andre hjertesaker heller, men prioriteringer er av og til smertefulle. Og det hadde vært mulig for Senterpartiet å følge med oss i akkurat den prioriteringa hvis de mente det var viktig å bevare pressestøtta.

I fjor delte Senterpartiet SVs bekymring når det gjaldt utviklinga av fengselsbibliotekene, og Unn Aarrestad er jo saksordfører for akkurat dette feltet. Fengsel som har ventet i årevis, må få bibliotektenester. De innsatte i fengslene låner langt flere bøker enn det som er vanlig ellers i samfunnet. Å gi flere innsatte en slik anledning, er ett av flere tiltak som kan gi soninga et innhold. Da jeg var på besøk i Oslo kretsfengsel i høst, så jeg hvor viktig fengselsbiblioteket er i fangehverdagen. Vi har et forslag om mer midler til fengselsbibliotek og til det flerkulturelle biblioteket innafor budsjetttramma. Når skal Senterpar-

tiet innfri de løftene de tidligere har gitt på akkurat disse områdene?

Unn Aarrestad (Sp): Først litt om fengselsbiblioteka. Eg hugsar at me i fjor snakka om akkurat dette, og me kjem tilbake til dette når me får den meldinga som omhandlar bibliotek, arkiv og museum, i året som kjem.

Så til skuldinga om å ta bort pressestøtta bitvis. Det er aldeles ikkje Senterpartiet si meining, og det trur eg òg representanten Valle er heilt klar over. Men sidan me var nøydd til å skjera ned – ikkje påverka av Høyre og Framstegspartiet, men ein plass måtte ein ta nedskjeringa på kulturbudsjettet – gjorde ein det slik for å skjerma resten. Det trur eg òg har kome ganske klart fram. Difor er det ein vil sjå på innretninga av dette, for at det skal vera til minst mogleg skade for avisene. Me vil halda oppe dei små lokalavisene og dei riksdekkjande meningsberande avisene og passa på at det er eit variert avistilbod rundt om i landet. Då treng me meir enn ei avis, for å seia det rett ut. Difor ber me Regjeringa setja ned eit offentleg utval for å sjå på alt dette i samanheng. Det har vore nemnt moms, statsannonsar, porto og pressestøtte i samanheng. Ein må òg sjå på ein del detaljar i dette, som eigentleg er såpass komplisert at me ikkje direkte kan behandla det i Stortinget, men me ber departementet koma tilbake med dette. Då trur eg me vil kunna få noko alle kan leva med, som kanskje òg kan verta positivt.

Jon Olav Alstad (A): Representanten Aarrestad understreker at kuttet i avisstøtten ikke er påvirket av Høyre og Fremskrittspartiet, men er et eget senterpartivalg. Det har vi med overraskelse merket oss vi andre også.

Så sa representanten Aarrestad at vi må skjerme de riksdekkende avisene og lokalavisene. Jeg har bare ett lite spørsmål i den sammenhengen: Hva er årsaken til at representanten Aarrestad vil legge ned Rogalands Avis?

Unn Aarrestad (Sp): Eg har aldri uttrykt noko ønske om å leggja ned Rogalands Avis, eller andre nr. 2-aviser for den del. Eg har aldri sagt noko slikt, så eg anar ikkje kor representanten Alstad har det frå. Eg veit at den avisa var framme som eit eksempel under debatten om det tilsvarende budsjettet i fjor. Eg er veldig opptatt av at me ikkje skal driva politisk sensur, og dermed skal me i alle fall ikkje ta vekk aviser frå spesielle politiske parti. Nr. 2-avisene består dessutan etter kvart av ein del nokså uavhengige aviser og aviser, bl.a. i Nord-Noreg, som i alle fall har vore høgrevennlege. Men eg har aldri sagt noko som helst om Rogalands Avis eller andre aviser som er eller har vore knytte til A-prensa. Eg tykkjer det er positivt at me har ei variert presse nettopp for å visa mangfaldet, og som korrektiv der me har ei enkelt stor avis som dominerer totalt. Den store avisa har òg godt av at det er fleire kanskje små og iltre terrierar som bit av og til, når det måtte trengast. Det er mitt syn.

Jon Olav Alstad (A): Representanten Aarrestad ble noe forskrekket da jeg lurte på hvorfor hun ville legge ned Rogalands Avis, og hevdet at det hadde hun aldri ut-

talt. – Nei, det trengs ikke å uttales. Det vil være konsekvensen av den politikken Unn Aarrestad og Senterpartiet anbefaler, at de riksdekkende avisene og lokalavisene skal skjermes. Da er det bare en gruppe aviser igjen, det er nr. 2-avisene. Det er ikke så veldig mange igjen av dem rundt omkring i landet. Hvis de 35 mill. kr skal tas bare der, vil dette være konsekvensen av Senterpartiets politikk.

Unn Aarrestad (Sp): Eg trur eg hadde uttalt ganske klart nå i det førre innlegget mitt kva eg meinte om dette. Når ein skal skjera ned, vil ein for det første sjå på heile innretninga som gjeld pressestøtta. Det er f.eks. heller ikkje nokon tvil om at enkeltaviser, som Finansavisen, hadde fått 6-7 mill. kr åleine i tilskot. Me må ha lov til å stilla oss spørsmålet: Er dette rett bruk av pressestøtta? Det kan vera andre aviser som, dersom dei går over til å verta søndagsaviser, får 5 mill. kr åleine i tilskot. Kan det vera rett bruk av pressestøtta? Det er slike ting ein òg må sjå på, samtidig som ein ser på opplagstalet for enkeltaviser, om det er rett tal det ein har nå, eller om vil det vera klokare å leggja seg på eit anna opplagstal.

Eg vil i alle fall ikkje vita av at det skal insinuerast at eg vil leggja ned korkje Rogalands Avis eller andre nr. 2-aviser, for eg ser det viktige ved å ha fleire aviser som kan følgja opp og passa på i det som måtte skje rundt i samfunnet. Det er derfor me prøver så godt me kan, å ta vare på det avismangfaldet som me har her i landet. Men det kan vera område som det må vera lov å sjå på på nytt – om det er rett bruk av offentlege pengar.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Ågot Valle (SV): SV vil ved alle budsjettbehandlinger kjempe noen slag for å sikre kunstens og kulturens plass i samfunnet, sikre et mangfold av kulturelle stemmer rundt omkring i hele landet, sikre nyskaping og nytenking. I kulturlivet vil det alltid være dilemmaer og motsetninger, men det er ved å gi rom for motsetningene, for spennet, at kreative krefter får utfolde seg. Det er i motsetningene mellom den profesjonelle kulturen og amatørkulturen, mellom den etablerte kulturen og den eksperimentelle, mellom institusjonsdrift og frie grupper, mellom prosjekt og driftsstøtte, mellom storbykultur og distriktskultur, mellom det nasjonale og internasjonale at kunsten og kulturen skal kunne få utvikle seg.

Skal kunsten leve, må også kunstnerne få leve. Derfor er det så viktig for SV å sikre gode stipendordninger som kan gi nyetablerte unge kunstnere muligheter til å etablere seg, utvikle seg og sikre kunstens frie stilling, og styrke garantiinntektsordningen som har vist seg å ha positiv effekt ved at kunstnerne kan leve og bo også utenom de store byene. Levende kunstnermiljøer over hele landet er en viktig forutsetning for levende bygder.

Men skal kunstnerne kunne leve og dermed kulturlivet blomstre, må også kunstnerne få oppgaver, enten det er gjennom utsmykkingsordninger, gjennom ordninger

som kan sikre at norske forfattere får gitt ut bøkene sine, gjennom at teatre og TV viser nyskrevet norsk drama, ved at vi har orkestre som spiller norsk samtidsmusikk, ved at dansere får oppgaver også utenfor de to institusjonene vi har, ved at norsk film får en sjanse, og ved at det blir rom for formidling, både når det gjelder ressurser og arenaer.

Trange budsjett og økende krav til egeninntekter og lønnsomhet kan true mangfoldet og hindre nyskaping. Da mener vi i SV at det er betimelig å spørre: Fortjener ikke kulturen større plass enn 0,7 pst. av statsbudsjettet? Derfor har vi i vårt primærforslag foreslått at kulturbudsjettet skal økes med 223 mill. kr mer enn Regjeringas forslag. Alle – også kulturministeren – vet at denne beskjedne økninga ville fått kreativiteten både i den profesjonelle og den mer folkelige kulturen til å blomstre. De 1 300 søknadene til tusenårsprosjektene vitner nettopp om det. De synliggjør mer enn noe behovet for mer penger til kulturen. Kreative mennesker, institusjoner og organisasjoner hadde fortjent den kontantstøtta som økte kulturbevilgninger ville vært.

Satsing på kunst og kultur fører definitivt ikke til overoppheting av norsk økonomi – til dem som sier det. Det gjør heller ikke investeringer i de kulturbygga som nå venter på tur. De har fått sin plass i vårt primærbudsjett. Det gjelder Jugendsenteret, Rogaland Teater, Hålogaland Teater, Den Nationale Scene – for å nevne noen.

Så er det også noe å glede seg over i dette budsjettet. Norsk scenekunstbruk er ett tiltak. Det at flertallet har sluttet seg til vårt syn om at streng mål- og resultatstyring lett blir ei tvangstrøye for kulturlivet, er et annet. Denne merknaden forplikter Regjeringa til å gå gjennom styringa av kulturlivet og se på skjematyranniet. Til Trond Helleland vil jeg si at det nettopp er denne strenge resultatstyringa som fører til skjematyranniet innen kulturlivet.

Nattforlikspartners rasing av pressestøtta gjorde det ekstra nødvendig for SV å vise til omprioriteringer innafor ramma, dette fordi vi nå ser at høyresida får regjeringenspartia med seg på en gradvis avvikling av pressestøtta, som vi ser er helt avgjørende for et avismangfold og en forutsetning for ytringsfriheten og for det lokale organisasjons- og kulturlivets synlighet. Vi er kjempeskuffet over regjeringenspartia og over kulturministeren. Vi har vist at det er mulig å redde pressestøtta ved andre kutt dersom det skal kuttes. Og at det skal kuttes, er altså nattforlikernes ansvar.

Det er ikke med lett hjerte jeg peker på midlene som er avsatt til Tusenårshelga, men vi mener det er verre å gå inn i det neste årtusen med nedlagte aviser. Vi foreslår andre omprioriteringer: mer til Oslo Sinfonietta, til fengselsbibliotek og det flerkulturelle bibliotek, til Jugendsenteret, til Hordaland teater, som nærmest lever av knapper og glansbilder, og til BIT og Falstad Museum. Alt dette er prioriteringer innafor kulturbudsjettet.

Ellers er budsjettinnstillinga full av våre synspunkter og merknader, som jeg anbefaler til videre lesning.

På vegne av SV tar jeg opp de forslagene som er gjen- gitt i innstillinga.

Presidenten: Ågot Valle har tatt opp de forslag hun selv refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Per Sandberg (Frp): Fremskrittspartiet har gjennom disse budsjettforhandlingene blitt kalt rabiatt og forskjellig annet fordi vi kutter på kulturbudsjettet.

Jeg skal ikke ta i bruk samme ordbruken overfor Ågot Valle og SV – det måtte i tilfelle gå i den andre retningen. Avslutningsvis begynner Ågot Valle på listen og mer til – hvis hun skulle ha tatt for seg hele den listen, hadde det nok ikke blitt en tidlig kveld på noen av oss. SV ønsker å bruke mer midler på kultur, 223 mill. kr i dette tilfellet, bl.a. 15 mill. kr ekstra til tusenårsfeiring, ekstra til Nordic Black Theater, 2 mill. kr ekstra til utsmykning av offentlige bygg osv. Aller helst hadde nok SV sett at vi hadde brukt 2 eller 3 pst. av budsjettet på kultur. 223 mill. kr tilsvarer, raskt regnet, ca. 8 500 barnehageplasser i året.

Fremskrittspartiet blir grovt kritisert for at vi foretar denne prioriteringen. Er det ikke også nå naturlig at SV på en måte begynner å se prioriteringene sine i sammenheng med alle budsjettene? Hadde det ikke vært mer naturlig at SV i utgangspunktet hadde bevilget disse pengene bl.a. til mer barnevern, hvis det er det de ønsker, til flere barnehageplasser, siden de går så høyt opp på banen på det området?

Ågot Valle (SV): Ja, det er helt riktig forstått at vi ønsker mer til kulturen og kunsten. Og det er ikke sånn at noen millioner kroner økning til kunsten og kulturen fører til overoppheting i norsk økonomi. Til dem som begrunner nedskjæringer med at vi nå trenger å stramme inn i norsk økonomi: Gå hen og se på hva økonomene nå sier, det er helt andre årsaker enn offentlig forbruk som fører til problemer for norsk økonomi! Noe mer midler fører altså ikke til overoppheting av norsk økonomi. Derimot hadde det satt oss godt i stand til å ta i bruk kreative krefter, til å gi folk bedre livskvalitet og gode opplevelser i hverdagen. Hvis vi hadde gitt kulturen mer plass, hadde det ikke minst vært en god og effektiv buffer overfor kommersielt enfold. Men det går jeg ut fra at Fremskrittspartiet ikke bryr seg så veldig mye om.

Så må altså Per Sandberg ha fulgt veldig dårlig med tidligere i dag, for innafor ramma for Barne- og familiedepartementets budsjett viste vi nettopp at det var rom for mer midler til barnevern og til barnehager, til få ned foreldrebetalinga osv. Den fordelinga/prioriteringa var annerledes enn Fremskrittspartiets, men vi ser sannelig sammenheng i det vi gjør – derfor også mer midler til kultur.

Ola T. Lånke (KrF): Representanten Ågot Valle er en engasjert og initiativrik kulturpolitiker. Når en sitter og hører på Fremskrittspartiets og SVs representanter replikkveksle, opplever en på en måte to rake motsetninger. Der Fremskrittspartiet kutter, plusser SV på. Jeg har foran meg SVs liste med påplussinger – halvannen side til alle slags gode formål landet over, til sammen ca.

280 mill. kr ekstra, hvis jeg ikke tar feil, til kulturformål. Hvem skulle ikke hatt lyst til å ha så mange penger å bruke på kultur? Og når en hører Ågot Valle beskrive hva kultur kan utrette, blir en helt rørt. Men virkeligheten er nå engang ikke slik at vi kan bruke så mye penger. Jeg har lyst til å spørre representanten Valle om det er en klok strategi av SV å vifte med så mye SV-kroner som en ikke får noe som helst for. Forslagene skaper mange forventninger rundt omkring, men det kommer ikke noe ut av dem. Og skulle de nå i et gitt tilfelle ha blitt vedtatt, vet vi at det ville måtte videreføres på et langt høyere nivå på neste års budsjett. Og det ville i hvert fall på sikt føre til en uheldig situasjon for norsk økonomi.

Mitt spørsmål er, uten at jeg skal blande meg for mye inn i SVs politiske strategi: Ville det ikke være klokt om SV opererte litt mer på samme bølgelengde som oss andre?

Ågot Valle (SV): Jeg vil først si takk for gode ord.

Så spør det hva slags bølgelengde vi skal operere med. Jeg har gjort det ganske klart både at vi ser behov for og at det er rom for mer kulturkroner. Og er det noe vi får masse ut av, er det jo nettopp kulturkronene. Bare ved tanken på at det kan gå ut midler til noen tusenårsprosjekter, blomstrer kreativiteten rundt i hele landet – de tenker at hvis vi bare får tak i 100 000 kr, skal vi sannelig ta i et tak og komme med stor innsats sjøl, og sånn er jo nettopp kulturlivet. Så vi mener at det er rom for mer satsing på kultur. Det vil gi oss et rikere Norge, som gjør oss i stand til å møte framtida og alle de utfordringene som ligger der.

Og så er det sånn at vi faktisk setter midler til kulturen framfor midler til våpen. Flertallet ville i forliket ha 450 millioner mer til våpen, og jeg er ganske sikker på at Ola T. Lånke og Kristelig Folkeparti egentlig mener at det hadde vært mye mer riktig å satse på kulturen og alt det som vi sammen brenner for. Det er jeg helt sikker på.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Jon Olav Alstad (A): Det var litt morsomt for en som har sittet i kulturkomiteen lenger enn et år, å høre forrige replikkordskifte, når man tenker på at det ikke er så veldig mange år siden Senterpartiet også var ute og fremmet forslag om 200 millioner mer til kulturen enn det regjeringen hadde lagt opp til i utgangspunktet, så her går det i bølger hvor mye man vil plusse på.

Det kulturbudsjettet som kom i oktober, var i grunnen ikke egnet til å overraske så veldig mye. Her ble stort sett alt ført videre slik det var, og det var ingen nytenkte tanker om kulturens videre utvikling. Kultur i distriktene, som Arbeiderpartiet har vært opptatt av, ble ikke viet noen særlig stor oppmerksomhet. Og de signalprosjektene som vi satte i gang, som skulle bidra til ulike spennende satsinger utover landet, ble kuttet, tilbud til barn og unge ble tonet ned – et temmelig kjedelig og konservativt kulturbudsjett.

Så tok sentrum 10 millioner før avtalen krevde enda 35 millioner i kutt. Nå hadde ingen stilt krav til kutt i

støtten til avisene, det var kulturministeren selv som valgte det. Det kunne ha blitt kuttet andre steder, bl.a. innenfor de 148 millionene i økning som budsjettet har.

Når kulturministeren sier at alternativet var å legge ned to teatre, påkaller det ingen sympati. Tvert imot er det et forsøk på stakkarsliggjøring av egen politikk. Dersom kulturministeren hadde redusert økningen til 113 millioner, ville ikke det gitt noen dramatiske konsekvenser. Årets kutt derimot vil innebære at aviser legges ned, og av erfaring vet vi at ingenting er så dødt som en død avis.

Pressen har hatt en viktig rolle som en av byggesteinene i vårt demokrati, og vi har vært stolte av at vi har klart å opprettholde et mangfoldig og differensiert pressemønster. Når det gjøres endringer i den minste subsidieordningen, produksjonstilskuddet, kan det få følger for pressemønsteret på sikt. Momsfritaket, statsannonsene og pressestøtten har tilgodesett ulike aviser. Når den ene støtten nå rammes kraftig, vil på sikt legitimiteten for de øvrige ordningene også svekkes. Men jeg regner med at ministeren har full oversikt over hvilken betydning selv et lite kutt i pressestøtten vil kunne ha. Og det er ingen grunn til å minimalisere betydningen av det.

Det har også avisorganisasjonene innsett, og de har nå anbefalt at kuttet fordeles jevnt over på alle. Kulturministeren har vært ute med signaler om å skjerme de avisene som står henne nærmest politisk, og overlate til de øvrige avisene å ta hele kuttet. På den måten kan en bidra til ytterligere å forverre effektene av dagens kutt. Det er svært alvorlig i et demokrati dersom vi får et politisk system som «belønner» egne aviser, og kutter andre. Dersom det kan stilles spørsmål om det skjer, vil hele pressestøttens legitimitet forsvinne, og med den forsvinner også støtten. Det er alvorlig om vi får en kulturminister som kan sammenliknes med mer totalitære systemer, der politikerne bestemmer hvilke aviser som skal utgis. En slik kulturminister har ikke det norske demokratiet fortjent.

Det har vært spekulert på hvorfor kulturministeren kuttet, og hvem hun hørte på. Nå står det enhver fritt til å velge sine rådgivere, så jeg konstaterer at hun i brev til komiteen tar på seg hele ansvaret for den vurderingen som er gjort. Men når lederen i Senterpartiet springer de store kapitalinteressenes ærend, er det også naturlig at det stilles spørsmål ved prosessen, i hvert fall når det skjer i de lukkede rom, uten mulighet til innsyn og debatt. Og det er ikke til å stikke under stolen at store markedsaktører som f.eks. Orkla på kort sikt tjener på det grepet statsråden gjør. Og gjennom å la enkelte aviser ta alt kuttet og skjerme andre, vil Orkla og andre store kapitalinteresser tjene ytterligere.

Siden statsråden til nå har vært lite tilgjengelig for kommentarer til dette budsjettkuttet, vil jeg nå benytte anledningen til å be om å få vite hvorfor statsråden kutter i pressestøtten, hvordan kuttet skal skje, og hvilke aviser som skal dø. For jeg regner med at statsråden er klar over hvordan politikken hennes vil slå ut.

Så til slutt: Komiteens leder prøvde i et replikkordskifte å minimalisere betydningen av kuttet i pressestøtten tidligere i dag. Det forteller meg én ting: Her er det

lite kunnskap om avisenes situasjon og om hvor godt pressestøtten treffer. Det gjør meg om mulig enda mer bekymret enn om man med viten og vilje og erklært målsetting kutter i pressestøtten.

Statsråd Anne Enger Lahnstein: Som kulturminister er jeg opptatt av kunstens og kulturens vilkår i vårt land. En kulturnasjon må være villig til å prioritere midler både til skapende og utøvende kunst, til kulturvern og kulturarv og til formidling. Som kulturnasjon må vi både stille høye kvalitetskrav over et bredt spekter og stimulere til folkelig engasjement, fellesskap og deltakelse. Vi må sikre både topp, bredde og mangfold. Det gir grunnlag for et rikere liv, det bidrar til å gi den oppvoksende generasjon styrke til å møte fremtiden, til å ta ansvar og være kreativ i forhold til nye utfordringer. Kunstnere og kulturarbeidere må tenke stort om sin innsats.

Og det foregår da også mye spennende og kreativt over det ganske land. Ikke desto mindre er det min oppfatning at vi gjennom årene ikke har prioritert kunsten og kulturen høyt nok. Det kan ha sammenheng med mange forhold. Her er det ingen lov som sikrer bevilgninger, stram økonomi har ført til at små og sårbare kulturbudsjetter har lite å stille opp med mot skole, helse og veier. Og hva skal vi egentlig med opera for de få og med mislykkede filmprosjekter, spør kanskje noen. Er det slik det tenkes, eller ser vi nå omsider en økende forståelse for kunstens og kulturens betydning for vårt samfunn? Jeg tror det.

Regjeringens forslag til statsbudsjett for 1999 var stramt. I løpet av høsten ble det klart at Arbeiderpartiet og Høyre gikk imot å ta fra veksten i det private forbruket til fordel for fellesskapet. Dette førte som kjent til en prosess der Regjeringens forslag til økte inntekter ble nulltet ut og erstattet med nye kutt. Det var en smertefull prosess, selvsagt.

Jeg har registrert at Arbeiderpartiet i sitt opplegg ikke foretok kutt på kulturbudsjettet. Ser en bort fra pressestøtten, som Høyre ville fjerne helt, var også Høyre mer tilbakeholden med kutt i kulturbudsjettet nå enn tidligere. Det er således etablert et stort flertall på Stortinget som vil skjerme kulturområdet mot kutt. Ønsket om å skjerme et til dels sårbart og underprioritert kulturliv mot kutt, var også begrunnelsen for at jeg fant å kunne ta et kutt på 35 mill. kr på produksjonstilskuddet til pressestøtten. Det har vakt sterke reaksjoner, og det har jeg stor forståelse for. La meg derfor peke på at i Regjeringens opplegg var det en økning i produksjonstilskuddet på 6,4 mill. kr, og jeg vil også understreke de pressepolitiske målene om å opprettholde grunnlaget for avisutgivelse og en differensiert presse. Dette står fast. Derfor er det nødvendig med en gjennomgang av regelverket for å sikre målene. Og når det gjelder antydningen om totalitære regimer, så faller den på sin egen urimelighet.

Vi står foran et tusenårsskifte. Det kommer uansett. Regjeringen har lagt vekt på å gripe denne enestående anledning til et kulturelt løft for hele landet. Jeg er glad for at det i tillegg til det ordinære kulturbudsjettet er etablert et flertall for 55 mill. kr til dette formålet i 1999. Arbeidet med markeringen har utløst en gledelig aktivitet

over hele landet, og dette kan jeg gjerne utdype bl.a. med å vise til at det nå er mottatt 1 200 søknader om prosjektmidler. Kreativiteten og mangfoldet er imponerende. Og selv om SV og Arbeiderpartiet har valgt å kutte 45 mill. kr på denne posten i år, velger jeg å tro at vi i fellesskap fremover vil arbeide for en samlende og verdig markering av denne historiske begivenhet.

La meg så ta et par punkter i innstillingen. Når det gjelder komiteflertallets merknader om rock, regner jeg med at en del av det er basert på misforståelser. Og jeg avventer kommentarer bl.a. fra representanten Alstad til det i løpet av debatten, for det som flertallet der har gjort, vil få uante konsekvenser.

Når det gjelder spørsmålet om Rikspolitisk Senter på Eidsvoll, som jeg fikk høre om fra representanten Grethe Fossum, er det riktig at det der oppstod problemer med grunnforholdene. Jeg valgte å ta et møte med kommunen, fylkeskommunen, senteret og Statsbygg, og vi har fått denne saken inn i et godt farvann, og kommer tilbake til Stortinget med det i løpet av våren.

Når det gjelder idretten på statsbudsjettet, er det jo slik at det er spilleinntekter som er grunnlaget for finansiering av idretten, og en samordning av spillene, som ble vedtatt i Odelstinget i går, vil innebære at man faktisk får økte spilleinntekter. En årlig debatt om idretten synes jeg det er viktig å legge opp til, og derfor vil det legges grunnlag for det i de årlige budsjettene, selv om man ikke har disse få millionene på statsbudsjettet i en egen budsjettpost, som man tidligere har hatt. Jeg vil også peke på at vi ønsker å legge fram en melding i 1999 om idretten og pengene til idretten. Jeg vil da mene at det var riktig å legge opp dette bredt og legge vekt både på fysisk fostring, på det lokale friluftslivet og på forholdet mellom topp og bredde.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jon Olav Alstad (A): Kulturministeren valgte å kutte i pressestøtten. I kultursektoren kunne det ha vært kuttet i den økningen som var lagt inn. Dersom en regner bort alle overføringene, lå det allikevel en økning inne på 48 mill. kr. Hvorfor ikke kutte her?

Det kan være interessant for oss å få vite om Regjeringen støtter det forslaget til utredning som ligger på bordet som et fellesforslag fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre og Senterpartiet – et forslag som ble fremmet i dag, og hvor den eneste forskjellen i forhold til Arbeiderpartiets forslag er at det ikke uttrykkelig er slått fast at de pressepolitiske målene fortsatt skal gjelde, noe Arbeiderpartiet ønsker at de skal gjøre også i forbindelse med en ny utredning av pressestøtten. Hvorfor fremmes det et forslag der dette ikke er et av utgangspunktene?

Så skal jeg gi statsråden sjansen til å svare på min utfordring i mitt innlegg: Hvorfor kuttes det i pressestøtten, hvordan skal det kuttes i pressestøtten, og hvilke aviser må ta følgene av det og gå inn?

Statsråd Anne Enger Lahnstein: Jeg er glad for at jeg fikk denne replikken, for da kan jeg utdype det som

Alstad også tok opp i sitt innlegg. La meg først si at jeg presiserte at de pressepolitiske målene ligger fast. Derfor regner jeg med at det blir nærmest enstemmighet om å få en offentlig utredning hvor man tar fram alle sider ved forholdet for pressen, både pressestøtteordningene, momsfristaket, annonsene og utviklingen på portosiden.

Så er spørsmålet hvorfor vi kutter i pressestøtte. Jeg liker det ikke, det innrømmer jeg gjerne. Jeg økte produksjonstilskuddet med 6,4 mill. kr, men så meg ikke i stand til å ta dette noe annet sted, når kuttet var en realitet, enn her. Og ingen kan vel si at det er en lite talefør gruppe jeg har utfordret med å ta dette kuttet. Her er det altså snakk om 35 mill. kr. Jeg vil si at det kan fordeles slik at jeg tror vi greier å berge det som er målet med pressestøtteordningene. Jeg tar selvfølgelig avstand fra antakelsen fra Høyres Helleland om at dette skulle være begynnelsen til slutten for pressestøtteordningen. Det er ikke flertall for det i denne salen – tvert imot.

Så er det spørsmål om hvordan vi skal kutte, og jeg har denne gangen heldigvis unngått et flertall som har pålagt formen for hvordan dette skal gjøres. Men det er ikke lett å redegjøre for hvordan man kan foreta et slikt kutt. Det er et stort kutt, det er problematisk, og det vil merkes av alle avisene som får pressestøtte. Men jeg vil komme tilbake med det, i slutten av januar regner jeg med. Pressestøtten er basert på regnskapstall fra året før, og således er det umulig for noen å regne ut hvordan dette vil slå ut på det nåværende tidspunkt.

Per Sandberg (Frp): Utfordringen gikk egentlig til Alstad når det gjelder Samlet Norsk Rock. Fremskrittspartiet har sammen med Arbeiderpartiet og SV sørget for flertallsmerknader her.

Jeg har i dag fått et brev fra Norsk Musikkråd, som gjør oppmerksom på at det muligens ligger en fare i flertallsforslaget. Det skyldes vel noe uvitenhet og at en ikke har satt seg inn i intensjonene med merknadene. For Fremskrittspartiets del er det i hvert fall en helt klar retning i noen av de ønskene vi har med kulturpolitikken. Det må aldri bli eller fortsette slik som det er når det gjelder Rikskonsertene, at det på en måte blir opp til andre enn representanter for populærsangerne å bestemme hvordan populærsangernes midler skal brukes, til å begunstige kultur som andre har bestemt skal inneholde mer kvalitet eller mer høyverdig musikk enn populærsangernes. Det er det som foregår.

Tilbake til det som statsråden var inne på når det gjelder presse. Jeg spurte tidligere representanten Lånke om det samme, og nå hører jeg at statsråden er veldig opptatt av å presisere at man skal berge de pressepolitiske mål. Nå har regjeringspartiene, Fremskrittspartiet og Høyre blitt enige om et omforent forslag som har et annet innhold. Er det fortsatt veldig viktig for statsråden og Regjeringen å drive fram de pressepolitiske målene som jeg anser som politisk styring av media?

Statsråd Anne Enger Lahnstein: Til det siste først. Det med politisk styring av media blir helt meningsløst for meg. Her er vi i en situasjon med en veletablert ord-

ning for å sikre mangfoldet i pressen. Det er rettet inn mot tre kategorier, det er lokalavisene, det er nr. 2-avisene, og det er de riksdekkende meningsbærende avisene. Og når en har etablert en støtteordning for å sikre disse, er det nettopp fordi en ser behovet for mangfold i media. Spørsmålet om hva som skal være hensikten med et offentlig utvalg, er for meg helt klart. Som det fremgår av proposisjonen, vil det være å sikre de pressepolitiske målene som der er satt, men det vil selvfølgelig være en prosess å utarbeide et mandat for et slikt offentlig utvalg.

Når det gjelder spørsmålet om denne formuleringen om Samlet Norsk Rock, har jeg prøvd å studere den litt. Særlig når dette er koblet til overføring av penger, slik det er i merknaden, vil dette kanskje kunne få utilsiktede virkninger. I hvert fall er det, slik jeg ser det, en smule uklart hvordan man kan ta bort bevilgninger til turnétilskuddsordningen, som har hatt stor oppslutning, og som har vært åpen for alle innen rytmisk musikk, og lage i stand en ordning som nok bl.a. innebærer at Norsk Rockeforbund og alle andre som har hatt nytte av turnétilskuddsordningen, blir tapere. Det er det ene, og jeg vil gjerne utfordre Arbeiderpartiet og de som står bak flertallet her, på hva de faktisk mener. Et annet sted står det nemlig :

«Det er lite ønskelig at kreative ressurser i stor utstrekning brukes til kamp om økonomiske midler i stedet for kulturproduksjon.»

Det går på det forhold at man ønsker å ha en annen sammensetning av utvalget som fordeler midler. Jeg er enig i intensjonen her, men jeg er ikke enig i den antydningen som kommer, at nærmest alle organisasjonene skal sitte i utvalget, det blir for meg en kamp som ikke er hensiktsmessig.

Trond Helleland (H): Kulturministeren er opptatt av tusenårsskiftet – det er positivt – og viser til de 1 200 søknadene som er mottatt når det gjelder tusenårsprosjekter. Det kulturministeren ikke nevnte, var summen det er søkt om, nemlig 750 mill. kr. I tillegg vet vi at det nå står en lang rekke fylker i kø for å lansere sine tusenårssteder, og at det ligger en rekke andre tusenårsprosjekter på beddingen. Er ikke kulturministeren redd for at de forventninger som er skapt i forhold til dette tusenårsskiftet, er vel store? Og hvordan vil kulturministeren i så fall bidra til å dempe de forventningene om bevilgninger som er skapt?

Så over til pressestøtten: Kulturministeren sier veldig klart at hun valgte å foreta kuttet i pressestøtten for å skjerme kulturen. Det syns jeg er et helt klart signal om at det minst prioriterte, det minst viktige, i kulturministerens budsjett, er pressestøtten. Men så fortsetter kulturministeren naturligvis å framholde de pressepolitiske målsettinger, og gjentar at de står fast. Da er spørsmålet om vi skal tro på det, når kuttet i fjor ble tatt i pressestøtten og kuttet i år blir tatt i pressestøtten, og kulturministeren sier at dette er det minst prioriterte området, eller der en helst vil kutte dersom en må kutte. Er det ikke da mer redelig å si at Senterpartiet og kulturministeren vil revurdere pressestøtten? For det er faktisk det kulturmi-

nisteren er i ferd med å gjøre ved å ha kuttet 50 mill. kr over to år. Det er et kraftig innhogg – og Høyre støtter det – men jeg syns at kulturministeren kunne si at det er dette hun faktisk mener.

Statsråd Anne Enger Lahnstein: Trond Helleland var først inne på tusenårsskiftet og forventningene som var skapt – jeg vil heller si det gledelige engasjementet og den kreativiteten som kommer til uttrykk: 1 200 prosjektsøknader allerede. Vi vet også at det er 300 kommuner som har etablert sine egne tusenårskomiteer, og jeg er overbevist om at det ikke er forventet at vi skal bevilge mer fra Stortingets og statens side enn det man faktisk ser blir bevilget. Men det er penger, det er kreativitet, det er engasjement i systemet, og det gjøres mye i kommunene på privat initiativ, i næringslivet – det går an å få tak i sponsorinntekter. Så jeg tror at i sum vil dette bli en verdig markering av en stor begivenhet i våre liv. Det er i hvert fall min forhåpning, også når det gjelder disse tusenårsstedene. Jeg tror at folk erkjenner at det kanskje ikke blir så mye penger som man trodde i utgangspunktet, eller som man har lagt lista opp til, men at en faktisk kan få *litt*, som kan være en stimulans – og så får man synergieffekter.

Så til pressestøtten igjen: Om dette er det minst prioriterte området på Kulturdepartementets budsjett? Ja, det kan jo virke sånn. Jeg ser det. Jeg mener altså at når jeg skal foreta en totalvurdering, er et kutt på 35 mill. kr noe jeg kan forsvare på dette området, men jeg liker det *ikke!* Og jeg vil arbeide for at man nå skal få til en fordeling av dette som kan sikre det som er målet for pressestøtteordningen. Om det er mest redelig å si at vi revurderer hele pressestøtten? Det skjer altså mange ting på dette området, det skjer bl.a. endringer i eiersitsen, man ser at en del aviser som har pressestøtte, har ganske god inntjening osv. Det er områder her som vi kan se nærmere på, men målet når det gjelder pressestøtteordningen, opprettholdes.

A s m u n d K r i s t o f f e r s e n hadde her overtatt presidentplassen

Ågot Valle (SV): I høst la kulturministeren fram et budsjett som på mange måter konsoliderte stillingen i kulturlivet – og så var det et par spreke tiltak ved siden av.

Det er sånn at kunstens og kulturens stilling i samfunnet, som både kulturministeren og jeg er opptatt av, blir avgjort i statsbudsjettet – der kunsten og kulturen altså blir tilgodesett med 0,7 pst. – og i kommunebudsjettene, og det er etter min mening i kommunene at den store utfordringa ligger nå. Med elendig kommuneøkonomi, uten rettigheter og vern, står kulturen laglig til for hogg – spesielt kultur for barn og unge, det flerkulturelle møtet og samtidskunsten. Da er mitt spørsmål: Hva vil kulturministeren gjøre? Hva slags initiativ vil hun ta for å sikre mangfoldet i kunsten og kulturen uten det å komme med fromme bønner til kommunene? Kulturministeren sa jo

sjøl at uten en lov som sikrer bevilgninger, og med trang økonomi, er det fare for kutt.

Videre er det nå kommet en nordisk rapport som viser at orkestrene våre for det meste spiller tradisjonell musikk og veldig lite samtidsmusikk. Da er det om å gjøre å sikre eksistensen til de ensemblene som følger opp behovet for formidling og presentasjon – og nytolkning – av den nye musikken. Det er ikke mange av dem, men det er altså om å gjøre å sikre eksistensen til de få blomstene som er der. Oslo Sinfonietta er en av dem. Komiteen skrev et brev og spurte om hva kulturministeren ville gjøre for å sikre Oslo Sinfonietta – og fikk ikke noe svar. Kulturrådet har bedt om at det blir etablert en støtteordning for musikkensembler nettopp for å sikre Oslo Sinfonietta og andre samtidsensembler støtte. Det har jeg foreslått i budsjettinnstillingen. Hvordan ser kulturministeren på et sånt forslag?

Statsråd Anne Enger Lahnstein: Det er riktig som Valle peker på, at budsjettet i utgangspunktet i stor grad var rettet inn på å konsolidere, på å sikre og videreføre driften når det gjelder de etablerte institusjoner, og at det ikke var rom for mye nytt. Vi syntes det var viktigere å ta vare på det vi har i den situasjonen vi nå er i, enn å etablere nye ordninger – bortsett fra døveteateret, som vi fant plass til.

Kommuneøkonomien er elendig, sier Valle. Og det er vanskelig økonomi mange steder, men vi kan jo ikke skape inntrykk av at det er stor nød i fedrelandet. Saken er at vi har et meget høyt og økende privat forbruk, og jeg må si at jeg synes det er ille at man ikke fikk flertall for å ta noe fra det økende private forbruket og bruke til fellesskapet.

Når det gjelder Oslo Sinfonietta, er det et av de tiltakene som har fått prosjektstøtte fra Kulturrådet, og som etter noen år da faller ut av Kulturrådets ordning. Og jeg vil si at virkemiddelbruken og også forholdet mellom prosjektstøtte og driftsstøtte er vi nødt til å se nærmere på, så jeg kan ikke si noe annet enn at vi går gjennom virkemiddelbruken. Ettersom ingen har nevnt den komiteemerknaden som går på skjemavelde og byråkrati, kan jeg også kommentere den. Jeg har med interesse registrert det som står der, og jeg er selvfølgelig opptatt av at dette skal være så enkelt som mulig. Samtidig er det et stortingspålegg at man skal sikre at pengene går til det som er hensikten med ordningen.

Grethe G. Fossum (A): Jeg har registrert at kulturministeren ikke liker seg i dag. Hun ville helst ha tatt mer av privatforbruket og brukt på fellesskapet. Betyr det at hun ikke liker det samarbeidet som er med Høyre og Fremskrittspartiet?

Hun har også gitt uttrykk for at hun ikke liker å ta av pressestøtten – til tross for at hun har gjort det ved to anledninger. Betyr det også at hun ikke liker å samarbeide med Høyre og Fremskrittspartiet?

Vi har også hatt en debatt om funksjonsfordeling. Olavsfestdagene er foreslått til knutepunktinstitusjon. Man har satt spørsmålsteget ved om det som er der, er

kvalitetssikret. Hvordan liker egentlig kulturministeren å fordele mer penger til de store byene istedenfor til de fylkene og distriktene som får lite statlige kulturpenger?

Og det fjerde spørsmålet går på Rikspolitisk senter. Flertallet har faktisk brukt opp 8 mill. kr som skulle ha vært brukt til Rikspolitisk senter. Det har de brukt til drift istedenfor til investering i prosjektet til kulturministeren. Hvordan liker hun det?

Det er også et tankekors for meg at siden pengene nå er brukt opp, hvordan har kulturministeren tenkt å finansiere Rikspolitisk senter i 1999? Blir det egentlig penger til det? Og hvis det ikke blir det, hvordan liker hun det?

Statsråd Anne Enger Lahnstein: Jeg kan bare si at jeg liker meg veldig godt, jeg. Jeg trives og har det utmerket, men jeg har inntrykk av at representanten Grethe G. Fossum er i slett lune, for maken til beskrivelse av det budsjettet vi nå har, har ikke jeg hørt. Og det har kanskje sammenheng med skuffelsen over at det ikke ble regjeringsskifte i forbindelse med dette budsjettet, for det var åpenbart intensjonen til landsmøtet i Arbeiderpartiet og Jaglands intensjon at man skulle foreta et regjeringsskifte, med støtte fra Høyre, og nulle ut skatte- og avgiftsøkningene sammen med dem. Egentlig hadde det vært spennende å se hva som hadde blitt resultatet da, men vi valgte altså å ta det offensivt og få til et opplegg med Høyre og Fremskrittspartiet. Og når situasjonen var som den var, er jeg glad for at det skjedde.

Når det gjelder funksjonsfordelingen, har jeg registrert at det er et flertall her som ønsker å omgjøre Olavsfestdagene til knutepunktinstitusjon. Det skal jeg selvfølgelig følge opp. Jeg har registrert at det har skapt noen reaksjoner, og jeg legger ikke skjul på at det kanskje hadde vært hensiktsmessig å foreta en nøyere gjennomgang av konsekvensene av det, men, som sagt, et flertall er etablert, og jeg vil selvfølgelig følge opp det.

Når det gjelder Rikspolitisk senter på Eidsvoll, er det, som jeg redegjorde for i stad, slik at vi har fått dette inn i et nytt spor som jeg tror kan gi en bedre løsning. Ordføreren, fylkesmyndighetene og også senteret har vært veldig konstruktive. Og når det gjelder pengene som er tatt til drift, har jeg også registrert det, men det er tilstrekkelig med penger avsatt til dette til at vi skal dekke de investeringene som det eventuelt er behov for i 1999.

Grethe G. Fossum (A) (fra salen): President! Det er en åpenbar misforståelse at jeg er i slett lune.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Grethe Fosli (A): Som saksordfører for museumskapitlet i forrige periode jobbet jeg mye med tekniske og industrielle kulturminner. Hovedårsaken til mitt engasjement på dette området var at jeg mener at vi skal dokumentere industrialiseringen i Norge ved å ta vare på noen industribygg.

Viktig var det derfor at vi i 1996 fikk tilskudd til drift av åtte slike museumsanlegg over Kulturdepartementets budsjett. Miljøverndepartementet via Riksantikvaren

hadde i flere år sammen med ildsjeler gjort et formidabelt arbeid ved å yte tilskudd til og ta vare på flere anlegg, i tillegg til at de hadde gjort et møysommelig utvelgesarbeid når det gjelder spørsmålet om hvilke anlegg en bør ta vare på.

I den forbindelse viser jeg til Verneplan for tekniske og industrielle kulturminner, som ble utgitt av Riksantikvaren i 1994. Det er grunn til å være glad for at vi har en riksantikvar med en interessert og dyktig stab, som har sett viktigheten av å ta vare på et utvalg av disse anleggene. De har vært viktige støttespillere for de ildsjeler som også har jobbet med disse anleggene. Hvis ikke, hadde nok de fleste av dem vært borte i dag.

De åtte anleggene som kom med i Kulturdepartementets budsjett, er alle relativt store anlegg som både har krevd, og nok vil kreve, omfattende midler til vedlikehold og til drift.

Før de fikk driftsmidler, var de fleste av dem i en fase hvor de i liten grad var åpne for publikum. Noen av dem, som f.eks. Sjølingstad Uldvarefabrikk, hadde i lokaler i tilknytning til fabrikk fått inn småindustri, hvor både gjørtler og en liten strikkefabrikk hadde fått plass, i tillegg hadde de selv senere fått i gang produksjon av bunadstoffer. Slike aktiviteter er ikke mulig i alle disse anleggene, men Fetsund Lensemuseum i Akershus er, som også kulturministeren vet, et levende museum med mange aktiviteter.

Det som imidlertid er årsaken til at jeg har tatt ordet i denne debatten, er mangelen på synliggjøring. En skal ikke stikke under stol at ikke alle kommunene har vært like lykkelige for de gamle fabrikkene. Ikke alle synes at de er like pene å se på eller har noen verdi. Jeg har vært i flere debatter med ordførere som heller vil ha noe annet, gjerne et kulturhus eller en representasjonsbolig. Derfor er jeg opptatt av at det må synliggjøres både i Kulturdepartementets budsjett og i Miljøverndepartementets budsjett at en tar vare på også historien som omfatter industrialiseringen og arbeiderklassen. Viktig er også øremerking av midlene, slik komiteen har sagt i sine merknader.

Jeg er derfor skuffet over at disse anleggene ikke er nevnt med ett ord i budsjettet, og at komiteen måtte skrive brev til kulturministeren for å få en oversikt over situasjonen for de åtte anleggene. I svarbrevet fra statsråden ser det ut til at det har vært et problem med midlene fra fylkeskommunen eller kommunen når det gjelder Spillum Dampsag og sildoljefabrikken Neptun.

Med mine kunnskaper om disse anleggene og de problemer de har slitt med, overrasker ikke dette meg. I den forbindelse vil jeg gjerne vite hva som gjøres fra departementets side for å endre på dette. Har det vært dialog mellom departementet og fylkeskommunen/kommunen om de økonomiske tilskuddene, eller skrives det bare brev? Det er tross alt fra statens side brukt over 13 mill. kr på Spillum og over 10 mill. kr på Neptun.

Jeg nevnte tidligere i mitt innlegg at disse anleggene må synliggjøres, og i den forbindelse viser jeg til at noen av anleggene allerede har aktiviteter som trekker til seg publikum. Jeg har også fått vite at både på Nes Jernverk og på Vestnorsk Industristadsmuseum i Tyssedal er det

spennende planer på gang. Det er derfor viktig at gode krefter også hjelper de anleggene som har problemer, som f.eks. Neptun sildoljefabrikk på Melbu, og ikke bare reduserer eller stopper tilskuddene til anleggene. Da forsvinner de ildsjeler som har gjort at det har vært mulig å ta vare på slike minner.

Til slutt har jeg lyst til å vise til en flertallsmerknad fra Arbeiderpartiet og Høyre i Budsjett-innst. S. nr. 2 for 1997-98, hvor de sier:

«Flertallet viser for øvrig til prinsippet om etatenes ansvar for dokumentasjon av egen historie, og ber om at det tas initiativ til et samarbeid med aktuelle departement om dette.»

Jeg vil gjerne få høre fra statsråden hvordan dette arbeidet går. Jeg vet at det ikke er lett. Det har i lang tid vært samtaler bl.a. mellom Fiskeridepartementet og Kulturdepartementet når det gjelder Neptun. Har det løsnet, og er det noen mulighet for at den jobben som departementet nå har hatt et år på, viser resultater?

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) (leiar for komiteen): Sentrumsregjeringa har valt å sikre driftsgrunnlaget for våre kulturinstitusjonar som er hjørnesteinar i norsk kulturpolitikk, framfor å etablere mange nye tiltak. Bremsane er sette på i investeringstakta også på kultursektoren, i tråd med Regjeringas finanspolitiske innstramming.

Dei 260 musea over heile landet som får statstilskot via fylkeskommunane, får ein auke i tilskotet på 9 pst. Dei nasjonale institusjonane får også auka driftstilskot.

Mange museum har slite med dårleg økonomi dei siste åra. Denne auken i overføringane vil gi musea større handlerom og styrke aktivitetsnivået.

Det er viktig at barna har kontakt med den lokale kulturen. Åse Enerstvedt har uttrykt ei utfordring for musea i boka «Barn, unge og museum»:

«Uttrykk som rotløshet, historieløshet, manglende voskenkontakt og voldsmentalitet er ord som preger debatten om dagens barn og unge. Museene burde kunne spille en aktiv rolle for å bygge broer mellom generasjoner og mellom fortid og nåtid. Det å skape kontakt mellom barn, unge og voksne er et mål som i hvert fall de kulturhistoriske museene burde strebe etter.»

Det er viktig å gi dei unge kunnskap om vår kulturhistorie. Det er ikkje tilstrekkeleg med eit eller to museumsbesøk i løpet av ni års skolegang. Barn kan ha veldig stor glede av å få med seg verdifull historie frå musea, dersom besøket blir lagt opp på barna sine premisser og i deira tempo, ikkje på dei vaksne sine premisser. Å gi barn og unge kulturelle opplevingar og stimulere dei til eigenaktivitet, er viktig. Haldningar som blir lærte i dei første leveåra, kan bli vanar som følgjer ein person gjennom heile livet, og dei kan bli så sjølvsagde at dei blir oppfatta som naturlege.

I forhandlingar med Framstegspartiet og Høgre har det blitt omdisponeringar på 8 mill. kr innanfor kulturramma. Som følgje av dette har løyvingane til Rikskonserterne si skolekonsertverksemd blitt auka, og det er po-

sitivt. Det har mykje å seie for formidlinga av musikk til barn og unge. The Brazz Brothers driv også ei viktig kulturformidling, spesielt for barn og unge, og dei får no eit tilskot på 500 000 kr. Innkjøpsordninga for norske fonogram blir styrkt med 1 mill. kr. Det er positivt, både for å auke tilgangen på norsk musikk og for musikkbransjen.

Av Regjeringa sin pott for særlege distriktspolitiske tiltak er 10 mill kr sette av til Kulturdepartementets samsatsing på kunst og kultur over heile landet.

Sentrumsregjeringa sitt framlegg om ei løyving på 26 mill. kr til å slutføre utbetnings- og oppgraderingsarbeidet ved anlegga til Norsk Film AS på Jar får tilslutning. Det inneber at miljøet for filmproduksjon i Noreg blir atskilleg betre. Film og audiovisuelle produksjonar er viktige kulturformidlarar, og norske produsentar har ei viktig kulturpolitisk oppgåve. Det er viktig å styrke oppslutninga om norske produksjonar.

Vi nærmar oss eit tusenårsskifte. Eg er glad for at vi i ein stram økonomisk situasjon har klart å få til eit slikt kulturelt løft som forslaget til markering av tusenårsskiftet markerer. I dette ligg ei klar prioritering av kultursektoren.

Arbeidarpartiet har ulike merknader om tusenårsmarkeringa. Dei foreslår å redusere løyvingane ytterlegare med 35 mill. kr til tusenårsmarkeringa. Kva partiet eigentleg meiner om tusenårsmarkeringa, er litt vanskeleg å forstå.

Eit fleirtal i komiteen, alle utanom Arbeidarpartiet, har merka seg at delegering av avgjerdsmynd til Rikskonsertane når det gjeld festivalstøtta over kap. 323 post 78 Ymse faste tiltak, kan føre til utilsikta konsekvensar for Olavsfestdagane i Trondheim. Etter retningslinjene skal Rikskonsertane berre gje støtte til musikkfestivalar. Dette fangar ikkje opp breidda i Olavsfestdagane som festival, idet den omfattar både konsertar, folkelivsprogram, utstillingar, kurs og familieprogram.

Fleirtalet i komiteen legg til grunn at Olavsfestdagane skal førast vidare med utgangspunkt i noverande konsept, og foreslår at Olavsfestdagane blir gjort om til knutepunktfestival.

Elles er eg glad for at arbeidet med å etablere eit jugendsenter i Ålesund vil halde fram. På statsbudsjettet er det sett av 2 mill. kr til dette formålet. Det som finst av jugendarkitektur i Ålesund, er av stor verdi både nasjonalt og internasjonalt, og det er viktig at vi tek vare på dette. Eit fleirtal i komiteen har ikkje funne rom for auka løyvingar på statsbudsjettet for dette, men vi har merka oss at Regjeringa vil arbeide vidare med det.

Karita Bekkemellem Orheim (A): Kulturbegrepet spenner vidt og rommer svært mange ulike aktiviteter rundt om i landet. Ikke på noe annet politisk område kan en oppleve et slikt engasjement og en slik idealisme som en gjør nettopp på kultursektoren.

Et fundament for kunstnerisk utvikling vil være viktig. Kultur er for nesten samtlige politiske partier i dag et område som en ønsker å satse sterkt på. Men den politiske realiteten er dessverre slik at det er forholdsvis knappe

midler en har til disposisjon til tiltak som oppleves som et viktig fundament i den allmenne hverdagslige trivsel. Kultur er kilde til utvikling og velferd, og Arbeiderpartiet mener at det er viktig at vi har som målsetting at alle, uansett hvilken sosial eller geografisk tilhørighet en har, skal ha adgang til kultur som utøver og som publikum.

Det frivillige arbeidet som skjer her i landet på kultursiden, er helt unikt. En viktig utfordring er å trekke med de positive lokale krefter som fins ute i våre lokale miljøer. Jeg syns at vi må ha som ambisjon å ha en noenlunde fordeling mellom fylkene når det gjelder fordeling av statlige kulturkroner.

Det er en kjensgjerning at det i dag er forholdsvis store forskjeller på fordelingen, eksempelvis får Sør-Trøndelag hele 80 mill. kr, mens Buskerud og Møre og Romsdal får 6 mill. og 8 mill. kr.

I fjor fikk Arbeiderpartiet innført distriktoperabegrepet. Jeg vil understreke at årets budsjettinnstilling følger dette opp, der vi spesielt viser til den satsingen som har skjedd ved Operaen i Kristiansund, Steinvikholmen og Ringsaker. Det kunstnerisk høye kvalitetsnivå som disse institusjonene representerer, må bli videreført. Jeg vil spesielt fremheve den sterke tilknytningen til lokalmiljøene disse har i sine distrikter.

Operakunsten er mangfoldig og ikke kun et storbyfenomen for vår hovedstad. Operakunsten omfatter alle kunstfagene: sang, instrumentalmusikk, teater, drama, dans og forming.

Så noen ord om Jugendsenteret. Jeg vil vise til fjorårets budsjettbehandling, der en fikk en styrking av bevilgningen til Jugendsenteret i Ålesund, der en samtidig la en mal om hvordan dette senteret måtte finne sin plass innenfor en eksisterende nasjonal institusjon. Det har vært politisk enighet om satsingen på et slikt senter, og jeg må si at jeg syns oppslaget i Sunnmørsposten i dag er direkte oppsiktsvekkende. At seriøse representanter, en bredt faglig sammensatt arbeidsgruppe, blir karakterisert slik at de har dummet seg ut i Stortinget, syns jeg er meget sterk kost.

Jeg har hele tiden oppfattet arbeidsgruppen for Jugendsenteret og fylkes- og kommunepolikerne fra Møre og Romsdal som svært ryddige. Planen for Jugendsenteret er etter mitt skjønn meget godt gjennomarbeidet, og jeg har inntrykk av at også departementet har ment det.

Arbeidsgruppen og fylkeskommunen har oppfylt de krav Stortinget har pålagt dem, og jeg vil spørre om kulturministeren og komitelederen fra Møre og Romsdal nå virkelig mener noe annet. Det er et faktum at samarbeidsavtalen med Norsk Arkitekturmuseum er fremforhandlet.

Jeg syns Fremskrittspartiets håndtering av denne saken er direkte oppsiktsvekkende, og jeg må igjen vise til oppslaget i Sunnmørsposten i dag. Der sier representanten Sandberg at sunnmøringene er griske, og å trekke det inn i denne sammenhengen må jeg si faller på sin egen urimelighet.

Harald T. Nesvik, som nettopp representerer Fremskrittspartiet fra Møre og Romsdal, har gått svært sterkt ut i høst og sagt at hans parti har inne hele summen til dette senteret. Og i valgkampen var omkvedet at et borgerlig styre garanterer et slikt senter, men det var da.

Men gjennom uttalelsene til både Sandberg og Helleland i dag har vi muligens fått sannheten, og jeg syns det er grunn til å spørre om ikke dette kun er en taktisk avledningsmanøver for å dekke over de gigantiske brutte løftene om finansiering av dette prosjektet. Jeg forventer at komitelederen klargjør sitt syn på det. Videre vil jeg vise til forslag nr. 20 som Arbeiderpartiet har lagt fram i dag, og som jeg regner med kan få støtte fra sentrumspartiene og Høyre og Fremskrittspartiet, nettopp for å rydde opp når det gjelder det mildt sagt skandaløse oppslaget vi i dag så i Sunnmørsposten.

Inger Stolt-Nielsen (H): La meg først og fremst be-
rømme kulturministeren for det forbilledlige arbeidet
hun har gjort med å følge opp de prioriteringer som ble
gjort av fjorårets flertall – det setter vi pris på!

For Høyre har de justeringer vi har foretatt i årets bud-
sjett, hovedsakelig hatt overordnede nasjonale mål, selv
om mange av våre institusjoner sliter med å få pengene
til å strekke til når de skal oppfylle ambisiøse målsetnin-
ger. Representanten Trond Helleland har for øvrig lagt
frem bakgrunnen for de fleste prioriteringer vi har fore-
tatt i årets budsjett.

Fra Museums-Norge meldes det om stor aktivitet og
mange planer. Nå haster det med å få museumsmeldin-
gen til behandling i Stortinget. Det er viktig at vi nå får
en samlet oversikt både over museumsrikets faktiske til-
stand, hvilke investeringer som planlegges hvor, og hvil-
ken driftsøkonomi planlagte prosjekter har forventninger
om.

Nå på tampen av vårt århundre øker bevisstheten om
at vi er i ferd med å legge bak oss en svært viktig epoke i
vårt lands historie, og ønsket om å bevare fullverdige
minner om vårt århundres utvikling, er påtrengende rundt
om i hele landet. Bare en samlet museumsmelding kan gi
oss anledning til å gå i dybden på dette, til å gjøre de
nødvendige prioriteringer innenfor en realistisk ramme,
for ønsket om å bygge nytt, må ikke fortrenge vår for-
pliktelse til å ivareta det vi har. Jeg viser til den beskri-
velse representanten Trond Helleland har gitt av forhold-
ene ved det som skal være Nasjonalbibliotekets Oslo-
avdeling. Det er et paradoks at gårdsdagens aviser har
langt bedre lagringsforhold enn uerstattelige historiske
dokumenter. Det er et nasjonalt ansvar å ta vare på histo-
riske dokumenter på en forsvarlig måte. Den som har be-
søkt magasinene hvor våre gamle skriftlige kulturskatter
oppbevares, har problemer med å sove før en vet at pla-
nene for en ny nasjonalbibliotekavdeling i Oslo er på
plass.

Jeg sa i et tidligere innlegg i dag at språk er makt.
Språk er også kultur, og gjennom språket formidler vi
bl.a. historie og kultur til andre. I vår kulturelle historie
vil kampen om rett til eget språk ha en viktig plass. Da
vår unge nasjon skulle etablere sin egen nasjonale og
kulturelle bevissthet, ble kampen om språket et politisk
stridstema. Kampen har vi heldigvis lagt bak oss, retten
til selv å velge mellom de to offisielle norske språk er
lovfestet. Men vi viser ikke våre språk den respekt at vi
har bruken av muntlig norsk som skolefag. Vi retter nitid

på elever som bruker engelsk grammatikk feil, mens feil
i den norske grammatikk passerer upåttalt. Jeg tror ikke
noen andre kulturnasjoner viser en slik ringeakt for bru-
ken og utviklingen av eget språk.

Men så ser vi da også de betenkelige resultater. Fra
høyskoler og universitet klages det over at evnen til kor-
rekt bruk av eget språk blir stadig dårligere. Språkbruken
i radio og TV er blitt så dårlig at lyttere og seere protester-
er. Norske barn får ingen stimulans til utvikling av øre
for eget språk. Dette er etter mitt syn ikke bare en utfor-
dring for skoleverket, det er en kulturell utfordring.

Nynorskbrukerne har Noregs Mållag til å følge og
vokte den nynorske språkutviklingen, og til det har de
gjennom flere år fått betydelige bidrag over statsbudsjet-
tet. Nå mener vi at den generelt negative språkutviklin-
gen i vårt land tilsier at også den største språkgruppens
talsmenn og språkvoktere får støtte til sitt arbeid over
statsbudsjettet. Når de nå er 100 år neste år, er det en pas-
sende gest å vise dem at de for første gang får plass på
budsjettet – en støtte til Riksmålsforbundet. Som kultur-
komite kan vi ikke lenger være passive tilskuere til at ev-
nen til aktiv bruk av språket blir stadig dårligere.

Vi har to norske språklige minoriteter, også for dem er
språket en viktig identitets- og kulturfaktor. De språklige
overgrep som samer og kvener i vårt århundre er blitt ut-
satt for, er vi nå i gang med å rette opp. Arbeidet for det
samiske språk er kommet langt, arbeidet for det kvenske
språk er i sin begynnelse. På fjorårets budsjett gav Stor-
tinget det første signal om at vi var villige til å ta et stat-
lig ansvar for kvensk språk og kultur, i år går vi videre.
Hva det betyr for kulturlivet i Finnmark, lar seg vanske-
lig beskrive. Hva det på sikt vil gi oss alle i form av økt
kunnskap om Finnmarks historie, gjenstår å se. Men det
er et faktum at den generelle kunnskap om Finnmarks to-
tale kultur og historie er dårlig blant folk flest. Annet er
ikke å vente når historien så langt har tilhørt bare de et-
niske nordmenn, beskrevet for det meste av mennesker
som ikke har sin rot i Finnmark, men som har hatt opp-
hold der i kraft av sitt embete.

Finnmark har i all historisk tid vært befolket av tre et-
niske grupper som er og har vært omtrent like store i det-
te området. Gjennom å anerkjenne samisk og kvensk vil
vi på sikt få en dypere kunnskap om denne delen av Nor-
ge, kulturlivet her nord gis armslag til utvikling på egne
premisser, og lokal kreativitet stimuleres. På lang sikt vil
dette være også et meget verdifullt bidrag til det totale
norske kulturbildet. Og vi er glad for den satsing som er
gjort på dette gjennom årets budsjett.

Grete Knudsen (A): Det er ganske besynderlig at
mediestatsråden sjelden flagger interesse for mediepoli-
tikk, utover de umotiverte kuttene for å makte et forlik
med Fremskrittspartiet og Høyre, og slik la høyrepartiene
prege politikken.

Vårt samfunn har aldri tidligere vært utsatt for en så
massiv og sterk påvirkning fra omverdenen. Mye av den-
ne påvirkningen gir oss viktige impulser som beriker
samfunnet vårt både økonomisk, politisk og kulturelt.
Men det sterke kulturtrykket mot Norge nå krever på

samme tid at vi forsterker engasjementet for å bevisstgjøre oss vårt eget språk og vår egen kultur.

Mediene er de eneste kulturinstitusjonene som når frem til nesten alle hver dag. Mediene er derfor den viktigste frontlinjen i arbeidet for å utvikle det norske demokratiet, øke bevisstheten om norsk kultur og skriftkultur, og skape tilhørighet og identitet.

Det er en viktig kvalitet at det fins lokalaviser i nesten alle norske lokalsamfunn. Det er en viktig kvalitet at det fins aviser med ulikt verdisyn. Den sterke stillingen avisene har, fører også til at folk flest er godt informert om de fleste politiske hovedspørsmål både lokalt og nasjonalt i vårt land.

Fjernsyn og radio er viktige kanaler for debatt, men kan ikke erstatte nyhetsarbeidet, samfunnskritikken og den debatten som formidles gjennom avisene.

Samtidig er det en kulturpolitisk oppgave å sørge for at det norske skriftspråket brukes av oss alle. Undersøkelser viser at det er avisene som sikrer at de fleste av oss leser hver dag. Dette sikrer samtidig at vi holder våre leseferdigheter ved like. I land der befolkningen i hovedsak får sin samfunnsinformasjon fra fjernsynet, svikter leseferdigheten, og mange blir funksjonelle analfabeter.

Jeg mener derfor at det er en viktig demokrati- og kulturoppgave å være seg pressepolitikken bevisst. Regjeringen, som snakker om verdier, reduserte pressestøtten med det samme den tiltrådte, med 15 mill. kr, reduserer den nå med 35 mill. kr, og som det ble sagt tidligere i debatten i dag, hvis den holder den samme farten, kan den klare å få den helt bort i løpet av denne perioden. Den skapte også samtidig i høst usikkerhet om momsfritak og om statens regler for annonsering, samtidig som det ble lagt opp til en omlegging av avisportoen – det hele uten forvarsler.

I stedet burde en mediastatsråd

- innlede nå dialog med pressens organisasjoner om stabile og fremtidsrettede rammebetingelser, slik at mediene kan utvikle seg som samfunns- og kulturinstitusjoner og sikre folk et bredt medietilbud med flere kvalitetsmedier med ulikt verdisyn og ulik geografisk plassering
- ta initiativ til å styrke det norske skriftspråk, i samarbeid med aviser og andre skriftkulturinstitusjoner
- avvise på prinsipielt grunnlag moms på aviser og på bøker, gjøre felles sak med Storbritannias Tony Blair, som også ofte blir brukt, ikke minst fra statsministerens side, slik at ikke null-moms blir fjernet fra EU og EØS
- utarbeide en sikkerhetsgaranti for en forutsigbar produksjonsstøtteordning
- videreutvikle statens demokratisk begrunnede annonsepolitikk
- sette Konkurransetilsynet i aktivitet for å se til konkurransen og den nedtrapping som skjer til dels av mindre aviser ute i vårt land.

Til slutt: TV2 har ventet lenge og bør snarest få beskjed om vilkårene for å forlenge sin konsesjon. Stortinget bør samtidig fastholde kravet om lokalisering i Bergen for å sikre at det fins ett riksmidium som har et annet nyhetsperspektiv enn de oslobaserte riksmidiane.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): Eg kan forstå at regjeringspartia er leie av å høyra at dei lova meir enn dei har klart å halda, mykje meir. For oss i Arbeidarpartiet, som stadig møtte oppslag om alt representantane frå Senterpartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre lova støtte til og gjorde framlegg om å løyva pengar til, må det likevel vera lov å minna partia og veljarane om dette. Men poenget med dette er fyrst og fremst framtidsretta: at me alle må stå for ein ansvarleg politikk og samanheng mellom det me lovar, og det me gjer så vel i posisjon som i opposisjon.

I denne samanhengen har media eit ansvar. Dei kan med sin journalistikk oppmoda til både ansvar og populisme – ansvar ved å få fram heilskapstenking og samanheng utan omsyn til posisjon og populisme ved å fokusera på auka løyvingar til einskildsaker og til regionale tiltak utan omsyn til heilskapen. I denne samanhengen har pressestøtta ein funksjon, pressestøtta som vart etablert på Senterpartiet sitt initiativ for 30 år sidan, og som me i Arbeidarpartiet framleis tykkjer er godt grunngeven.

Arbeidarpartiet og SV stod i 1992–1993 saman med regjeringspartia om fylgjande mål for pressepolitikken:

- å halda ved lag eit stort aviskonsum
- at det skal koma ut aviser dei fleste stader der det er grunnlag for det
- at det kan gjevast ut riksaviser med breitt meiningspekter
- lokal aviskonkurranse på flest moglege stader.

Pressestøtta er eit verkemiddel i denne samanhengen, eit verkemiddel statsråden har støtta og verna heilt til ho sjølv kom inn i regjeringskontora. Denne støtta vart redusert med 15 mill. kr i 1998 og vert redusert med 35 mill. kr, mot sterk motstand frå Arbeidarpartiet.

Pressestøtta skal sikra breidd og mangfald i avissektoren, m.a. ved å støtta nr. 2-avisene over det ganske land. Eg opplevde å gå over frå å ha to til å ha ei avis då eg budde i Arendal for nokre år sidan. Det var ei deprime-rande oppleving, som klårt gjekk på ytringsfridomen laus. Den gjenverande avisa hadde klåre sympatiar i ei politisk retning. Då konkurransen var slutt, vart sympati-en klårare, og avisa tok ikkje ansvar for å sikra breidd i nyhendebilete og samfunnsdebatt.

Slik er eg redd det òg kan verta i Stavanger etter at kulturbudsjettet er vedteke i dag. I Stavanger har me ei stor regionavis som så godt som alle abonnerer på, som tek brorparten av annonseinntektene – faktisk meir enn heile budsjettet til nr. 2-avisa – og som har ressursar til å gå både i breidda og i djupna. Stavanger Aftenblad er ei god avis i så måte. Likevel – kanskje mest akkurat no som denne avisa har utvikla seg sterkare i retning av eit regjeringsorgan – treng me eit alternativ, eit alternativ med eit anna utgangspunkt, ei anna fokusering og andre vinklingar. Det tener ytringsfridomen på, det styrkjer samfunnsengasjementet og debatten. Hjå oss er det Rogalands Avis som er alternativet. Dei har ikkje store annonseinntekter, dei har ikkje ein stor stab, og dei må konsentrera innsatsen både kva gjeld geografi og målgrupper. Likevel balanserer dei på ein knivsegg med dagens pressestøtte. Med reduksjon vil dei fort få raude tal.

Avisa har vore gjennom ei omfattande rasjonalisering, og det er lite å gå på om dei skal vera ei ålmannavis. Alt no balanserer dette etter mi vurdering så vidt ved at avisa har satsa så sterkt på spesialstoff, m.a. om sport og motor, men folk som er meir interesserte i politikk og samfunnsspørsmål, vurderer abonnementet. Eg vonar at så ikkje skjer, men eg må medgje at fleirtalet her i dag pressar i den retninga, ei retning som reduserer yringsfridomen sine kår i Stavanger-området. Det ynskjer ikkje me i Arbeidarpartiet.

Det siste eg vil peika på, er at det er ganske vanskeleg å driva aviser med så ustabile rammevilkår. Eg føreset at statsråden i det minste fordeler dei løyvde pengane så tidleg som mogleg på nyåret, og at lysta til å skjerma m.a. Nationen ikkje vinn over yringsfridomen sine kår i distrikta.

Det er trist å registrera at Regjeringa ikkje har funne plass for å betra tilhøva på Rogaland Teater. Innsatsen til dei tilsette har vore utruleg i lokale som på ingen måte tilfredsstillar rimelege krav, og det byrjar å hasta. Reduserte løyvingar vil føra til at prosjektet ved Rogaland Teater vert skove ut i tid. Eg tykkjer eg høyrer korleis tonen ville ha vore om sentrumspartia hadde vore i opposisjon. Likevel må eg no bare igjen minna statsråden om hennar uttalte forståing for situasjonen og vilje til å gjera noko. For Rogaland Teater og prosjekt i tilsvarande situasjon hjelper det fyrst når vilje vert fylgt opp av handling i form av løyvingar til føremålet.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en talletid på inntil 3 minutter.

Jon Olav Alstad (A): I vår kom Statskonsult med en egen rapport om rock. Det lå konklusjoner i den som ennå ikke er fulgt opp. Jeg har lyst til å framheve Norgesnettets som en vellykket ordning som sikrer norske utøvere muligheten til å få spille uten at det medfører urimelig store kostnader for dem. Derimot har det vært veldig vanskelig å drive enkelte av disse stedene. Samtidig var Statskonsults anbefaling å redusere antall tilskuddsordninger. Dermed ber flertallet om et forslag om hvordan vi kan styrke Norgesnettets også gjennom driften for å sikre de ulike stedene vi har utstyrt, og slik sett også følge opp Statskonsults rapport.

Det gikk vel ingen forbi at det ble sterke reaksjoner på tildelingen av støtte til musikkfestivalene i år. For bedre å sikre kvaliteten rundt tildelingen har flertallet gått inn for en bredere sammensetning av det utvalget som foretar tildelingen. Det bør også gi et signal om at vi ikke ønsker at disse midlene brukes til å overby hverandre overfor utenlandske artister. Nå har jeg likevel i løpet av dagen fått flere innspill om at det som skjedde i fjor, ikke var slik det ble framstilt. Blant annet har jeg fått forståelse av at det utvalget som innstilte ut fra kriterier og føringer lagt av Stortinget, i utgangspunktet hadde en annen vurdering av støttefordelingen enn det som ble resultatet. Det har overrasket meg, i og med at vi fikk det inntrykket at det var tildelingsutvalgets innstilling som ble diskutert, og ikke en justert innstilling. Dermed må nok kritikken

adresseres til andre enn den ble i vår. Hvor den skal adresseres, vet jeg ikke ennå, men min intensjon er å finne ut av det.

Da vi innførte midler til rocken, gikk den store diskusjonen på at vi nå var i ferd med å byråkratisere den, spesielt rundt opprettelsen av Samlet Norsk Rock. Når vi i dag ønsker å avbyråkratisere og dermed også følge opp konklusjonene fra Statskonsult, skaper det også diskusjon. En krangel om penger er ikke noe godt grunnlag for å utvikle en sjanger, og Statskonsult pekte nettopp på det. Det er heller ikke slik at Norgesnettets eller andre skal miste sin støtte – tvert imot. Jeg har lyst til å understreke at flertallet ikke vil ta en eneste krone fra Norsk Rockeforbund, og departementets endringer av musikkverkstedordningen støttes av en enstemmig komite. Dermed sikres en videre utvikling av Norgesnettets også. Nå er det mulig at flertallet har oppgitt feil tall i merknadene, men det regner jeg med at departementet i så fall har oppdaget.

Nå har jeg i et par dager gått rundt og lurt på hvordan i all verden det kan spres et inntrykk av at flertallet mener det motsatte av det vi egentlig sier og skriver, og jeg har et arbeid i gang for å finne ut av nettopp det. Jeg har registrert at til og med komiteens leder brukte dette i en replikk. Nå skal ikke jeg spekulere for mye i hvordan et slikt inntrykk kan spres, men jeg ser at det kan tjene visse hensikter, ikke minst i denne debatten.

Til slutt vil jeg understreke den situasjonen norske artister opplever for tiden, med en kraftig nedgang i platesalget. Det er nok grunn til å tro at dette er en varig endring på grunn av den muligheten til å kopiere som ny teknologi gir. Derfor vil flertallet starte en prosess for å se på fonds- og vederlagsordninger som kan bidra til at vi har mulighet til å holde oss med musikkutøvere også i framtiden. Det er også bakgrunnen for en merknad fra flertallet om at utøverne må få være med når tildelingen foretas, så det skjer en politisk utvikling som følge av innstillingen som skal komme utøverne til gode.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF): Representanten Karita Bekkemellem Orheim utfordra meg på Jugendsenteret. Eg vil vise til innlegget eg hadde, der eg nettopp uttalte meg om det og peikte på dei midlane som er avsette til vidare arbeid med etablering av senteret, som vi også har nemnt i merknadene i innstillinga. Så det burde ikkje vere noko som var uklart i forhold til det. Arbeidsgruppa på Jugendsenteret har gjort ein flott jobb, også ved å arrangere internasjonalt seminar om jugendar-kitekturen, eit flott seminar som var med og sette dette med jugendsenter i fokus også internasjonalt.

Så til forslag nr. 20, frå Arbeidarpartiet. Der står det m.a.:

«Stortinget ber Regjeringen arbeide aktivt sammen med Møre og Romsdal fylkeskommune med Jugendsenteret i Ålesund og med Bergen kommune om Den Nationale Scene i Bergen, om ferdigstilling av disse tusenårsprosjektene.»

Så vidt eg har registrert, har ikkje Hordaland fylkeskommune prioritert tusenårsstad, og i forslaget viser ein

til at ein skal forhandle med Bergen kommune. Men det må jo vere både med fylkeskommunen og kommunen ein skal ha forhandlingar, og her vil ein avvente til prioriteringa kjem frå fylkeskommunen. Eg vil oppmode Arbeidarpartiet om å gjere dette om til eit oversendingsforslag. Vi har gitt klart uttrykk for i innstillinga, og også departementet i budsjettet, at ein vil arbeide vidare med dette, så det er ikkje noko behov utover det for å instruere Regjeringa om noko vi allereie har sagt at vi vil vere i gang med.

Gunnar Breimo (A): Det er jo slik at opposisjonen gjerne trekker fram de områdene vi er uenige om, og argumenterer for sitt eget syn, gjerne iblandet kritikk av den andre parten. Slik skal det da også være i et demokrati. Enhver regjering og enhver statsråd skal ha et korrektiv. Fra tid til annen kan det imidlertid være på sin plass å si noe positivt om hverandre, ikke bare fordi det snart er jul. Jeg vil på tampen av debatten trekke fram det positive ved at museumssektoren er blitt skjernet mot nedskjæringskniven og faktisk får en reell bevilgningsøkning. 9 pst. økning vil komme godt med på et kulturområde hvor oppgavene er store og mange. Kulturministeren fortjener ros for denne prioriteringen.

Blant museene har Stortinget flere ganger viet spesiell oppmerksomhet til de teknisk-industrielle kulturminnene – så også denne gangen. En enstemmig komite viser til disse kulturminnene og forutsetter at også de skal få en økning i bevilgningene på 9 pst., og det skal være øremerkede midler som tidligere. Jeg regner det som en selvfølge at departementet følger komiteen.

Jeg vil også be kulturministeren om å vurdere om ikke disse museene nå bør tilgodeses med en egen omtale og egen plass i budsjettet. Det fortjener de ildsjelene som har stått bak og sikret at vi i dag i det hele tatt har slike verdifulle kulturminner som det her er snakk om. De representerer hver på sin måte en del av vår historie vi verken har lov til eller råd til å la gå i glemmeboken.

Etter bare en kort periode i kulturkomiteen vil jeg understreke betydningen av at den bebudede museumsmeldingen blir så grundig som mulig. Blant annet må de forskjellige museenes status vurderes nøye. Det er viktig at meldingen trekker opp en museumspolitik vi kan leve med noen år, og som de tusenvis av ildsjelene som finnes rundt om i landet, kan forholde seg til. For det er ikke én liten kommune i dette landet med respekt for seg selv som ikke har minst tre-fire museer innenfor sine grenser, og svært mange av dem ønsker seg naturlig nok en plass på statsbudsjettet. Det er i det hele tatt en voldsom kreativitet på dette området over det ganske land.

Departementet står etter mitt syn foran en svært vanskelig, men ikke desto mindre viktig sorteringsoppgave ved utarbeidelsen av meldingen. Jeg vil peke på betydningen av at departementet tar for seg spørsmålet om kompetanseheving også på denne sektoren. Jeg tror også det er mye å hente gjennom et bevisst samarbeid mellom de mange likeartede museene, hvor man kan trekke på hverandres erfaring og kompetanse. Det er all grunn til å ønske departementet lykke til med arbeidet. Arbeidet

haster, men kvaliteten på arbeidet er viktigst. Hastverksarbeid er ingen tjent med.

Tilgi meg at jeg også trekker fram en merknad om en sak fra mitt eget fylke, nemlig den som omhandler etableringen av et musikkteater i Bodø. Komiteen minus Fremskrittspartiet ber om at det

«vurderes om dette prosjektet kan inngå i den framtidige driftsmodellen for operaformidling».

Det vil uten tvil kunne medvirke til å befeste forståelsen for opera som en kunstart også i denne delen av landet. Jeg håper departementet vil se med velvilje på dette og følge det opp.

Unn Aarrestad (Sp): Eg merka meg at representanten Oddbjørg Ausdal Starrfelt var misnøgd med at det ikkje var sett i gang noko meir på Rogaland Teater. Då går eg ut frå at representanten Starrfelt ikkje har lese det som står i merknadene, og dermed heller ikkje har lagt merke til at det ikkje står nokon verdas ting meir frå Arbeidarpartiet enn det står frå ein samla komite.

Me er heilt klåre over at forholda ikkje minst når det gjeld arbeidsmiljø, er svært dårlege der, med m.a. ein verkstad frå 1919, som nå skal betena tre scener i staden for ein, og som er frå ei tid med ganske andre miljøkrav. Me veit at det har vorte jobba med dette i mange år, og at det er arbeid på gang for å betra dette. Samstundes har utgiftene auka frå 22 mill. kr til fleire-og-femti mill. kr. Ein må få styring på dette.

I tilleggsproposisjonen syner ein til at ein vil koma tilbake til dette våren 1999, og ein samla komite føreset at Regjeringa kjem tilbake til byggesaka ved handsaminga av neste års statsbudsjett. Då tykkjer eg det er ganske merkeleg at ein kjem med kritikk her, når ein ikkje har noko som helst betre forslag sjølv. Eg trur ein må begynna å lesa det som står, dersom ein skal kritisera.

Eg vonar at dette ordnar seg neste år. Eg veit at Rogaland Teater er innforstått med dette og er nøgd med det i den situasjonen som det er i nå.

Per Sandberg (Frp): Jeg føler behov for å foreta en avklaring etter representanten Bekkemellem Orheims påstander. Ut fra noe som har stått i Sunnmørsposten i dag, skulle det være sånn at jeg har stått fram og kalt sunnmøringene både grådige og «griske». Jeg finner ikke noe i den artikkelen som tyder på at undertegnede har sagt noe slikt eller lignende. Jeg har langt fra kalt sunnmøringene «griske», men det kan kanskje være at jeg har antydnet at de er litt dårlige til å svømme – den som forstår hva som ligger i det!

Når det gjelder Jugendsenteret, er det litt artig at de som i utgangspunktet var imot, bl.a. representanten Bekkemellem Orheim, nå har meldt seg på i kampen om å stå i fremste rekke for Jugendsenteret. Årsaken til at vi går imot forslag nr. 20, er at vi ser at våre flertallsmerknader dekker Jugendsenterets interesser. Det er også lagt inn midler til Jugendsenteret for 1999. Det vi ønsker en større avklaring på, er finansieringsspørsmålet. Det kom fram noe vagt i det siste møtet vi hadde, og det ville vi ha en bedre avklaring på. Og som det står i flertallsmerkna-

dene, ønsker vi at det ligger på plass når budsjettet for år 2000 skal utredes.

Jeg har heller ikke fått noen avklaring i forhold til flertallsforslaget vedrørende pressestøtten. Undertegnede ser også at vi i fellesmerknadene dekker det som omhandles i forslaget. Jeg vil anbefale representanten Lånke om å trekke forslaget, hvis det ikke på en bedre måte kommer fram hva som er intensjonene i forslaget. Jeg har spurt både representanten Lånke og statsråden hva de legger i «politisk styring av media». Jeg har ikke fått noen avklaring på det, og jeg er stygt redd for, ut fra det siste statsråden sa her nå, at det er enkelte aviser som nå skal pekes ut. Det er ikke i Fremskrittspartiets interesse, for det blir altfor mye politisk styring.

Ola T. Lånke (KrF): Jeg hadde egentlig bedt om ordet bare for å gi en kort stemmeforklaring til det som står igjen av forslag. Men siden representanten Sandberg utfordrer meg, vil jeg gjenta det jeg har sagt, at fra vår side er det først og fremst om å gjøre å opprettholde en støtte til aviser for å sikre mangfold, ytringsfrihet og avisconsum. Det kan ikke jeg se er det samme som å drive politisk styring. Jeg nevnte ordet objektive kriterier, og det står vi sammen med Fremskrittspartiet og Høyre om i fellesmerknadene til Regjeringen som skal legges til grunn for innretningen på pressestøtten fremover etter kuttet.

Jeg har ikke til hensikt å trekke det forslaget som jeg har fremmet på vegne av de fire partiene. Det kom litt brått på, men jeg vil innstendig oppfordre representanten Sandberg om å ta det positivt når jeg sier at det ikke er et ønske om å drive politisk styring av avisene.

Som en stemmeforklaring til dette forslaget vil jeg bare vise til det jeg selv har sagt tidligere i dag, og til de merknader som vi er sammen om i innstillingen, samt våre mindretallsmerknader, som vi hadde forståelsen av at vi kunne legge inn ved siden av flertallsmerknadene i kapitlet under pressestøtten.

Ellers bare kort til to andre forslag, som vi ikke har gitt beskjed om. Det gjelder forslag nr. 21, fra Grethe Fossum på vegne av Arbeiderpartiet, som jeg også vil anmode representanten Fossum om å omgjøre til et oversendelsesforslag. Hvis ikke det etterkommes, blir vi nødt til å stemme mot det. Grunnen er særlig at det er en oppramsing av flere fylker, og vi har vanskelig for å godtgjøre alt det som står i dette forslaget, samtidig som det også er unødvendig for oss å instruere Regjeringen på dette punktet.

Når det gjelder det siste forslaget, nr. 22, vil jeg råde Kristelig Folkepartis representanter til å stemme mot det forslaget.

Kirsti Kollle Grøndahl hadde her overtatt presidentplassen.

Trond Helleland (H): Representanten Bekkemellem Orheim var sjokkert over dagens oppslag i Sunnmørs-posten. Etter å ha lest nøye gjennom det jeg selv er sitert

på, har jeg ingen problemer med å stå inne for det som står der. Men jeg regner med at representanten Orheim er ute etter å få bekreftet at Høyre fortsatt støtter opp om etableringen av et jugendsenter. Det er det ingen tvil om. Det har vi skrevet merknader om som sier klart at Regjeringen må komme tilbake med dette prosjektet ved neste års statsbudsjett.

Det som skjedde i forbindelse med det møtet vi hadde med Jugendsenteret, var at de la fram planene sine, planer som vi allerede hadde blitt presentert for før. Vi fikk ingen nærmere avklaring av finansieringen, og vi fikk en veldig klar henstilling om at enten måtte det bevilges 6-8-9 mill. kr, ellers kunne det være det samme. Vi driver med mye forskjellig i kulturkomiteen, men trylling har vi ennå ikke begynt med. Det var umulig å få fram de midlene i år. Det tror jeg også Arbeiderpartiet ser, for de har heller ikke klart å finne rom for det. Men til Jugendsenteret vil jeg si at det er et veldig positivt prosjekt som jeg håper kan bli realisert, men da er det nok også nødvendig at Regjeringen går inn for prosjektet og får lagt det inn i statsbudsjettet.

Ellers er det veldig mange andre gode prosjekt som man naturligvis også kunne nevne. Jeg vil, som en liten stemmeforklaring til de to kulturforslagene fra Arbeiderpartiet, si at jeg støtter det som Ola T. Lånke har sagt. Vi ber om en oversending. Hvis ikke, må vi dessverre stemme imot, selv om det naturligvis smerter meg sterkt, som representant fra Buskerud, å si at vi ikke vil stemme for at Buskerud skal prioriteres spesielt blant andre fylker. Men i den forbindelse kan jeg nevne at Buskerud har ulike prosjekter på gang. Vi har et prosjekt i Drammen som heter Regionalt kulturverksted, som utvikler seg positivt. Vi har et museumsprosjekt på Labro i Kongsberg som absolutt har et stort potensial, og som er i ferd med å få på plass en rekke planer som er positive, og som allerede ligger inne på statsbudsjettet med prosjektmidler. Dette prosjektet på Labro håper vi også å kunne komme tilbake til neste år, og jeg regner da med at Arbeiderpartiet, som nå så velvillig har omtalt Buskerud flere ganger, er med på å dra lasset når vi skal behandle dette til neste år.

Statsråd Anne Enger Lahnstein: Jeg har fått en rekke spørsmål som jeg skal prøve å svare på.

Først til representanten Sandberg, om at det skulle være politisk styring av kuttet på pressestøtten. La meg presisere at det er tre kategorier aviser som får pressestøtte. Det er de riksdekkende meningsbærende avisene, nr. 2-avisene og lokalavisene. Selvfølgelig vil også endringer av forskrifter som vi vil se på fram til januar-februar, være rettet mot grupper av aviser og ikke enkeltaviser.

Ellers vil jeg si at når det gjelder Finansavisen, har det vært en sak som vi har vunnet i lagmannsretten, og som kjeremålsutvalget i Høyesterett nå har avvist.

Så til Alstad og hans innlegg om rock. Det innlegget er ikke helt klart for meg. Men la meg få presisere at Statskonsult ikke har foreslått å redusere antall tilskuddsordninger på en annen måte enn at de foreslår å slå sammen alle ordningene og legge dem inn under Riks-

konsertene. Vi har frarådet å slå dem sammen, fordi de er ulike, har ulike målgrupper, og dette er også etter min mening å følge opp Stortingets intensjon. Det er ikke Norgesnett som blir styrket om en skal følge opp merknaden. Det er i hovedsak én aktør, nemlig GramArt som vil få en styrking etter dette. Jeg oppfattet imidlertid representanten Alstad dit hen at hensikten var å gjøre ordningene bedre. Det vi har sett til nå, er at reaksjonene på merknadene er ganske sterke i miljøet. Men jeg oppfatter det slik at vi fra departementets side kan arbeide videre med dette for å få til ordninger som er gode, både for hele det norske rockemiljøet og også når det gjelder sammensetningen av en fordelingskomite, at man skal ta hensyn til utøverne. Men jeg kan ikke tenke meg at noen ser for seg at alle utøvere skal være representert i et fordelingsutvalg. Det vil det bli en ganske håpløs sak å få fattet beslutninger i, tror jeg. Det er viktig å bygge på de gode erfaringene som vi også har. Men jeg vil gjerne komme tilbake til det flertallet som står bak denne komitemerknaden for å se om vi kan finne ut hva som faktisk var meningen med den, og hvordan vi kan greie å få til ordninger som er tilfredsstillende.

Når det gjelder Grete Knudsens innlegg om pressen, språkets betydning, demokratiutvikling og spørsmål knyttet til TV2, vil jeg si at TV2 har bedt om forhandlinger om forlenget konsesjon, og det vil vi selvfølgelig besvare på nyåret.

Når det gjelder dialog med pressen, kan jeg opplyse at etter at det store kuttet ble kjent, tok vi umiddelbart kontakt med de to organisasjonene og har hatt samtaler med dem. Jeg er enig i betydningen av og behovet for å ha mer stabilitet og langsiktighet i rammevilkårene.

Ellers må jeg få be om ordet igjen for å svare på to andre spørsmål.

Presidenten: Det har presidenten notert seg.

Karita Bekkemellem Orheim (A): Jeg er nødt til å ta ordet for å oppklare en misforståelse som Per Sandberg gjorde seg skyldig i i sitt tidligere innlegg. Representanten Per Sandberg har tydeligvis misforstått mitt engasjement og standpunkt når det gjelder Jugendsenteret. Jeg har aldri vært imot etablering av et jugendsenter i Ålesund. Det jeg ikke har gjort, er å gå sterkt ut på banen og garantere millioner til et slikt senter. Jeg har heller prøvd å jobbe konstruktivt innenfor mitt eget parti for å få midler og for å få flertallet på plass.

En kan ikke trylle, sier representanten Trond Helleland, og det forventer heller ikke Arbeiderpartiet. Men saken om Jugendsenteret er en demonstrasjon på forskjell mellom liv og lære fra sentrum, Fremskrittspartiet og Høyre. Én ting var det å drive valgkamp i opposisjon. Noe annet er det nå som den økonomiske virkeligheten endelig har meldt seg for flere i denne salen.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): Eg har eit spørsmål til som eg håpar statsråden kan svare på i neste omgang.

Så vidt eg har forstått det i media, har statsråden uttalt at ho ynskjer å skjerma dei meiningsberande riksavisene og lokalavisene mot nedskjeringar. Er det då så å forstå at nr. 2-avisene ute i landet er dei som skal ta heile kuttet? Det må vera ei viktig beskjed for dei å få.

Så til representanten Unn Aarrestad. Eg har lese budsjettet. Eg veit at ramma er redusert i høve til det som var Regjeringas forslag. I tillegg har ein redusert pressestøtta med 35 mill. kr. Det vil seia at me i Arbeidarpartiet heller ikkje klarte å finna rom for meir pengar til Rogaland Teater. Men eg er glad for at me er samde om at noko må skje, og for at statsråden tidlegare – òg i svar til meg på eit skriftleg spørsmål – har uttalt seg imøtekomande og positivt om at noko må gjerast for Rogaland Teater, for det går etter kvart ei smertegrense.

Statsråd Anne Enger Lahnstein: La meg svare på det siste først. Jeg har ikke sagt at man skal skjerme meningsbærende aviser og lokalaviser. Tvert imot har jeg sagt at dette er et problematisk kutt, og at alle vil merke det. Men vi er nødt til å se på fordelingen og å gå gjennom forskriftene. Det vil vi gjøre slik at det er klart i januar - februar.

Når det gjelder Rogaland Teater, er jeg imponert over dette teateret, og jeg ser absolutt behov for å gjøre noe der. Men det er også en byggesak som har en litt påfallende forhistorie, og som jeg ser behov for å gå grundigere inn i, og som jeg har lovet å komme tilbake til Stortinget med til våren.

Når det gjelder Jugendsenteret, har det vel blitt sagt nok om det. Det vil vi også arbeide videre med. Jeg må si at jeg stiller meg helt uforstående til det oppslaget som var om meg i Sunnmørsposten om den saken. Jeg grep slett ikke inn og stoppet det, men bare presiserte hva som var de faktiske forhold.

Til Grete Fossli, som spurte om Spillum og Neptun, vil jeg si at det i et brev fra meg til komiteen datert den 19. november er presisert at seks av de åtte teknisk-industrielle kulturminnene i 1997 og 1998 har fått en økning i det offentlige driftstilskuddet som dokumenterer lokal-regional vilje til å følge opp den statlige satsingen. Unntakene her er Spillum og Neptun. Det vil i 1999 bli presisert i tildelingsbrevene at de angjeldende fylkeskommunene må følge opp dette med bevilgninger også fra deres side.

Ellers vil jeg, fordi dette kanskje er mitt siste innlegg, avslutte med noe jeg er veldig glad for, nemlig avtalen vi har fått til om Oslo Nye Teater og en overføring av Oslo Nye Teater med Sentralteatret og Dukketeatret i Frognerparken til Oslo kommune, og tilsvarende at Torshovteatret via Nationalteatret blir statlig ansvarsområde. Jeg er veldig glad for at vi har greid å få det til. Jeg tror det blir ryddigere og bedre for alle parter.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 1301)

S a k n r . 2

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om endringer på statsbudsjettet 1998 under Arbeids- og administrasjonsdepartementet (Innst. S. nr. 59 (1998-99), jf. St.prp. nr. 17 (1998-99), unntatt kap. 4590

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1330)

S a k n r . 3

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om endringer på statsbudsjettet for 1998 under Barne- og familiedepartementet (Innst. S. nr. 47 (1998-99), jf. St.prp. nr. 19 (1998-99))

Per Sandberg (Frp): Jeg skal være kort og bare fremme det forslaget fra Fremskrittspartiet som står i innstillingen. Jeg håper å få litt større oppslutning enn det som er realiteten, ut fra den debatten vi hadde i dag, og bekymringene for barne- og ungdomsorganisasjonene, særlig fra Arbeiderpartiet og SV.

Presidenten: Per Sandberg har tatt opp det forslaget han refererte til.
(Votering, se side 1331)

S a k n r . 4

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om endring av bevilgninger under Kulturdepartementets budsjett for 1998 (Innst. S. nr. 44 (1998-99), jf. St.prp. nr. 21 (1998-99))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1333)

S a k n r . 5

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om endringer i bevilgninger under folketrygden i statsbudsjettet for 1998, kap. 2530 Fødselspenger og adopsjonspenger (Innst. S. nr. 45 (1998-99), jf. St.prp. nr. 16 (1998-99))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1333)

S a k n r . 6

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 1998 under enkelte kapitler under Sosial- og helsedepartementet, kap. 666 Avtalefestet pensjon (AFP) i privat sektor (Innst. S. nr. 46 (1998-99), jf. St.prp. nr. 18 (1998-99))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1334)

S a k n r . 7

Forslag fra stortingsrepresentant Per Sandberg på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets

møte 24. november 1998:(Jf. Innst. O. nr. 8)

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med forslag til lovendringer som gir like ytelser til småbarnsforeldre ved fødsel og adopsjon, uavhengig av inntektsforhold og yrkesaktivitet.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1334)

S a k n r . 8

Innstilling fra finanskomiteen om bevilgningene på statsbudsjettet for 1999 vedkommende rammeområde 21 enkelte kapitler under Nærings- og handelsdepartementet, rammeområde 22 enkelte kapitler under Finans- og tolldepartementet, samt enkelte garantier, statsbudsjettets 90-poster og kapitlene som gjelder overføring til eller fra Statens petroleumsfond (Budsjett-innst. S. nr. 6 (1998-99), jf. St.prp. nr. 1 og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 1-13 (1998-99))

Lars Gunnar Lie (KrF) (leiar i komiteen): Debatten om hovudspørsmåla i statsbudsjettet for 1999 hadde vi i Stortinget den 30. november, og det som er grunnlaget for Budsjett-innst. S. nr. 6, vart lagt då. Derfor er det berre nokre få område eg vil omtala i dette innlegget.

For det første vil eg peika på den merknaden sentrumspartia og Høgre står saman om under avsnittet som omhandlar GIEK. Det er viktig at når trekkfullmakta er føreslått teken bort, må det ikkje føra til at ein har ei ordning som er unødvendig tungvinn å administrera. Det same kan seiast om dei forenklingane som er gjorde under SUS/Baltikum-ordninga. GIEK administrerer også anbudsgarantiordningar, som har mykje å seia for dei små eksportverksemdene. Eg vil be statsrådene i Finansdepartementet og Næringsdepartementet om å vurderer på kva måte eit slikt system kan haldast oppe.

Det andre området eg vil omtala, gjeld kap. 5605 Renter av statskassas kontantbeholdning og andre fordringar. I merknadene frå sentrumspartia er det ved ein inkurie kome inn ei setning som gjev uttrykk for at vi skal føreslå ein presentsats for bustadlån til statstilsette. Dette er ikkje rett. Vi gjer ikkje framlegg om nokon presentsats. Presentsatsen vert fastsett av departementet i samsvar med hovudtariffavtalen mellom dei tilsette og staten.

Eg syner også til debatten tidlegare i dag under hand-saminga av budsjettet for Arbeids- og administrasjonsdepartementet, der dette var tema.

Som saksordførar for kap. 2800 Statens petroleumsfond vil eg i denne samanhengen kort peika på at det er brei politisk oppslutnad om at det er viktig for utviklinga av samfunnet vårt at statsbudsjettet kan gjerast mest mogleg uavhengig av inntektene frå petroleumsverksemda. Oljeprisen har i det siste vore svært låg, og sjølv om det no ikkje er grunnlag for å endra føresetnadene for statsbudsjettet for 1999, meiner eg det er viktig at Regjeringa og Finansdepartementet følgjer utviklinga og eventuelt kjem attende til Stortinget om det viser seg naudsynt.

Med dette vil eg tilrå innstillinga.

Erik Dalheim (A): Omorganiseringene i tolletaten har så langt vært vellykket. Nye organisasjonsstrukturer er innført i alle distriktene. Omorganiseringene har ført til at antall ledere er redusert med ca. 50 personer. Kontrolloppgavene er styrket.

I en kort begrunnelse hadde departementet nå som mål å foreta sammenslåing av Østfold tolldistrikt med Hedmark og Oppland. Her har vi etter spørsmål fra komiteen blitt kjent med at Fredrikstad skulle bli det nye felles distriktstollstedet.

På den andre siden av Oslofjorden ble spørsmålet om sammenslåing av Buskerud tolldistrikt med Vestfold og Telemark igjen reist. I tidligere framlegg var Drammen forutsatt å bli det nye felles distriktstollstedet der. Nå konkluderes det ikke på den siden av fjorden. Ytterligere vurderinger av behovet for strukturendringer skal nå også foretas der. Det samme forutsetter flertallet i komiteen at man gjør i forhold til sammenslåing av Østfold, Hedmark og Oppland tolldistrikter. Det er spesielt avstandene i dette grenseområdet som det har vært fokusert på.

I alle de berørte distriktene er det usikkerhet knyttet til hensiktsmessigheten av ytterligere strukturendringer. Av denne grunn vil det være av avgjørende betydning at alle berørte interessegrupper i forhold til tolldistriktenes arbeidsoppgaver høres, altså ikke bare de interne organisasjoner og ledelsen i etatene, men også interesseorganisasjonene til brukergruppene, slike som NHO og LO, og berørte kommuner og fylkeskommuner.

Det er altså behov for en grundig gjennomgang som bakgrunn for de utfordringer som mange føler at nye sammenslåinger, strukturendringer, vil føre med seg. Så får vi avvente de konklusjoner som dette utredningsarbeidet resulterer i. Dersom disse utredninger skulle føre til at det blir nødvendig, vil jeg anta at saken vil bli å finne på Stortingets dagsorden ved en senere anledning.

Per Erik Monsen (Frp): Som følge av behandlingen av budsjettets rammeområder, som ble vedtatt med subsidiær støtte fra Fremskrittspartiet og Høyre, falt også Fremskrittspartiets primære forslag til rammer for de områdene vi behandler i kveld. Derfor vil Fremskrittspartiet slutte seg subsidiært til forslag til fordeling av rammeområdene 21, 22, 90-poster og Statens petroleumsfond, selv om vi hadde avvikende primærforslag på enkelte kapitler og poster.

Et solid komiteflertall ber departementet vurdere på nytt om en sammenslåing av Østfold tolldistrikt med Hedmark og Oppland tolldistrikt vil gi den tilskuede økonomiske og effektivitetsmessige gevinst. Fremskrittspartiet forutsetter at Regjeringen kommer tilbake til Stortinget med denne saken.

Fremskrittspartiet har foreslått å evaluere ordningen med boliglån til statsansatte, og ønsker at Regjeringen fremmer dette som egen sak før behandlingen av statsbudsjettet for år 2000. Dessverre står vi helt alene om dette forslaget.

Videre har vi foreslått å evaluere Husbanken og dens rolle som statlig låneformidler. Dette får vi heller ingen

støtte til. Vi er derimot glade for at det er etablert et flertall for å omgjøre Kommunalbanken til aksjeselskap.

Jeg tar med dette opp Fremskrittspartiets forslag.

Presidenten: Per Erik Monsen har tatt opp de forslag han selv refererte til.

Karin Andersen (SV): Jeg vil ta opp de forslag som SV har fremmet i innstillingen. Forslagene dreier seg i hovedsak om hvordan vi skal bruke vår rikdom, altså penger på bok, ikke om mer bruk av penger, men hva det er lurt og riktig å spare til, og hva det er lurt og riktig å investere i.

Vi peker på miljø- og energisektoren. Den vil være sentral, både fordi vi selvfølgelig har et miljøansvar som en rik nasjon og som en storforbruker av ressurser, og fordi det ville være veldig smart av Norge som nasjon å sikre seg en billett til noen av de mest framtidsrettede næringsområdene, nemlig det som går på fornybare energikilder og miljøteknologi. Vi har derfor lagt inn forslag om styrking av ulike ordninger, og vi fremmer også de forslagene i dag.

Vi har også et forslag som går på Husbanken. Vi ønsker at Husbanken skal styrkes ytterligere i forhold til det som har vært tilfellet til nå, spesielt på lånesida. Man kan se på det løftet som låneramma har fått i år. Det er bra, men det er ikke nok. Det trengs absolutt mye mer. Vi har nå antakelig Vest-Europas billigste boligpolitikk, men vi må ikke la den bli altfor billig. Markedet kan ikke løse alle oppgaver på boligsektoren. Bolig er et velferdsgode som alle har krav på, og det tar lang tid å bygge det opp, slik at det kan stå litt sterkere både for de behov som samfunnet har, og ikke minst for den enkelte, slik at de ikke blir så sterkt rammet av de markedssvingningene som vi nå ser, med høye renter og veldig høye priser. Derfor må staten styrke Husbanken. Og Husbanken må styrkes som en allmenn bank og ikke som en selektiv lånebank, ikke som en såkalt førstehjemsbank. Dette er viktig, for det er flere og flere som har problemer med å skaffe seg et sted å bo. Det er mange som ikke engang har noe sted å bo, og derfor ønsker vi å legge inn midler her. Stortinget skal senere i år behandle flere saker, bl.a. en stortingsmelding om boliger for unge og vanskeligstilte, og da er det svært viktig at Husbanken har rammer til å følge opp på dette viktige området og bl.a. utvikle en allmenntilgjengelig utleiesektor som kan løse problemene på denne sida.

Vi har videre lagt inn forslag om flytting av midler i SND fra lavrisikoordningen og over i risikolånordningen. Det gjør vi fordi det er størst mangel på risikovillig kapital, og det er viktigere å bidra til dette enn å tilby lavrisikoordningen. Den har en større rolle å spille når tilbudet av vanlig lånekapital er liten. Det er den ikke nå, bortsett fra i noen områder av landet. Og hvis lavrisikoordningen var tenkt å brukes der, som en viktig ordning der det ikke var et lånetilbud, eller som et viktig konkurranseelement der det var få andre finansieringsinstitusjoner til stede, måtte dette ha vært en distriktsrettet ordning. Det er den ikke. Dette er en landsdekkende ord-

ning. Derfor ønsker vi heller å styrke de ordningene som både er lagt inn for å ta større risiko – det trenger bedriftene – og som er de mest distriktsrettede.

Til slutt skal jeg ta fram et eksempel på at det at denne regjeringen har høy profil på distriktpolitikk og også på samordning, kanskje ikke har nådd helt inn i Finans- og tolldepartementet. Representanten Dalheim fra Arbeiderpartiet var inne på den samme saken i stad. Det er et forslag om sentralisering av stillinger og sammenslåinger av tolldistrikter. Hvis en skal ha en politikk for å beholde arbeidsplasser utenfor pressområdene, må jobb nr. 1 være å passe på at statens egne etater ikke sentraliserer uten at det er en meget god grunn til det. Regjeringen har ønsket å ha en høy profil på slike saker, og de har bl.a. lagt fram en annen proposisjon, St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 6 om samordning og delvis utlokalisering av den sentrale forvaltningen av de landbrukspolitiske virkemidler. Vi kommer til å støtte dette, men man tar altså sikte på å bruke flere hundre millioner kroner på å flytte arbeidsplasser ut av sentrale områder. Da syns vi at Finansdepartementet er nødt til å kunne begrunne sentraliseringsvedtak i egne etater langt bedre enn det de har gjort til nå. Jeg vil vise til det Regjeringa sjøl sier i denne proposisjonen:

«Staten må gå foran når det gjelder å desentralisere sin virksomhet. ... Offentlig virksomhet har bidratt til at det er skapt kreative miljøer og tilført kompetanse som har bidratt til en positiv utvikling i næringsfattige strøk av landet. Informasjonsteknologien har bidratt til å redusere avstandsulemper og skapt nye muligheter for desentralisering av statlig virksomhet.»

Dette er midt i blinken for det som skjer med toll-etaten, og det bør være et meget godt argument for finansministeren når han skal tilbake til Finansdepartementet og ta fatt i denne saken. Jeg regner med at denne saken glapp litt forbi de distriktpolitiske nysatsingsområdene som Regjeringa tok fatt i, og ber om at man på ny ser på de viktige samordningsoppgavene som jeg forstår Regjeringa har sett trengs, men som kanskje ikke har nådd helt inn i alle departementer, at man tar en ny omdreining på dette og får etatene til å legge slike vurderinger inn i alle saker, for det hjelper lite å drive distriktpolitikk med den ene hånda hvis den andre hånda sentraliserer.

Jeg er glad for at komiteen har tatt tak i saken og har sendt den tilbake. Dersom departementet finner at de vil tilrå at endringene gjennomføres, vil jeg på SVs vegne be om at saken legges fram for Stortinget.

Presidenten: Karin Andersen har tatt opp de forslag hun selv refererte til.

Dag Terje Andersen (A): Når det gjelder Kommunalbanken, skriver Regjeringen i nasjonalbudsjettet at de arbeider med å utrede flere alternativer når det gjelder Kommunalbankens framtidige organisering. Det synes vi i Arbeiderpartiet er bra. Vi har forståelse for det. Vi synes det er nødvendig å se på hvilken organisasjonsform som tjener Kommunalbankens framtid best. Vi har selv vært åpne for å diskutere det, og selv har jeg fremmet forslag om å se på mulige organisatoriske løsninger

mellom Kommunalbanken og Postbanken. Vi er altså enig med Regjeringen i det, men vi konstaterer at det er ikke sentrumpartiene i Stortinget, for mens vi hadde budsjettet til behandling i komiteen, kom det et forslag fra sentrumpartiene om at en skal gjøre Kommunalbanken om til et aksjeselskap – før Regjeringen har gjort sine vurderinger ferdig. Og når vi spør om begrunnelsen for det, hvordan de plutselig kan finne på å mene det, før Regjeringen, som har sagt at de har behov for å få utredet dette, kan få lagt fram noe som helst, er i grunnen det eneste svaret vi får at de trenger de 250 mill. kr som de nå skal tappe grunnfondet for.

Det er grunn til å legge merke til at dette forslaget ble lagt fram som sentrumpartiernes justerte budsjettopplegg, altså før det var inngått noe forlik med Høyre og Arbeiderpartiet. Og for ordens skyld: Det var også før Arbeiderpartiet hadde sitt landsmøte, så i denne saken kan de heller ikke bruke Arbeiderpartiets landsmøte som begrunnelse for linjeskift, slik man stadig ellers har gjort i de forskjellige budsjettdebattene som vi har hatt de siste dagene. Det var et påfunn fra sentrum – åpenbart for å fri i retning av Høyre og Fremskrittspartiet.

Når vi stiller spørsmålet til finansministeren om ikke et slikt selskap skal ha en aksjekapital, blir det bekreftet at det er riktig. De skal ha 660 mill. kr i aksjekapital, men vi får ikke noe svar fra Finansdepartementet om hvor de pengene skal tas fra. Nei, vi får et svar om at det er bevegelser under 90-streken, så de pengene de kan få sugd inn ved å tappe fondet i Kommunalbanken, skal altså inn for å saldere budsjettet, uten at det foreligger utredning, uten at de forslag som er nødvendige for å realisere den omdanningen, foreligger.

Dette føyer seg inn i rekken av merkelige budsjettbehandling som regjeringspartiene har stått for, denne rekken som bl.a. består av en utbytteprosent på 866, i enkelte selskaper under Landbruksdepartementet tar man 5 mill. kr av et overskudd på 3 mill. kr, det føyer seg inn i rekken av kutt på ymseposten uten noen begrunnelse for hvorfor en kan gjøre det, og det føyer seg inn i rekken av kuttforslag fra sentrumpartiene der det følger med en tekst som sier at her kan det bli for lite penger – og blir det for lite, får man diskutere det og fylle på senere i året.

Det blir sagt mye rart om denne Regjeringen, og det kan sies mye om denne Regjeringen, men det er i hvert fall ingen som skal påstå at de er grundige i de forberedelsene de gjør.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 8. (Votering, se side 1334)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Da er vi klare for votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 25 forslag. Det er:

– forslagene nr. 1, 8, 12 og 13, fra Grethe G. Fossum på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti

- forslagene nr. 2, 4 og 18-25, fra Grethe G. Fossum på vegne av Arbeiderpartiet
- forslagene nr. 3, 5-7, 9-11 og 14-16, fra Ågot Valle på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 17, fra Ola T. Lånke på vegne av Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre og Senterpartiet

Presidenten gjør oppmerksom på at forslag nr. 20 er endret, og endringen består i at siste setning skal utgå.

Det er blitt bedt om ordet til stemmeforklaring.

Grethe G. Fossum (A): Forslag nr. 17 vil jeg anbefale Arbeiderpartiets medlemmer å stemme imot.

Så har det vært innstendige oppfordringer om at diverse av Arbeiderpartiets forslag blir gjort om til oversendelsesforslag. Forslag nr. 18 ønsker vi å stemme over. Forslag nr. 19 ber vi om gjøres om til et oversendelsesforslag. Når det gjelder Forslag nr. 20, har vi fått innstendige oppfordringer om å gjøre dette om til et oversendelsesforslag, uten at vi har fått noen som helst forsikringer om at man vil arbeide aktivt for det vi her foreslår, så det ønsker vi rett og slett ikke å gjøre om til et oversendelsesforslag. Det samme gjelder forslag nr. 21. Forslag nr. 22 ber vi om blir gjort om til et oversendelsesforslag. Det samme gjelder forslag nr. 23. Forslagene nr. 24 og 25 ber vi om at det stemmes over.

Ågot Valle (SV): Først til vår stemmegivning når det gjelder de forskjellige budsjetttrammene. Når det gjelder ramme 1, står vi sammen med Arbeiderpartiet. Når det gjelder ramme 2, ønsker vi bare å stemme for vårt eget

forslag til ramme og mot de to andre. Når vårt forslag til ramme 3 – sannsynligvis, dessverre – har falt, vil vi stemme for Arbeiderpartiets forslag.

Når det gjelder de andre forslagene utenfor rammene, vil jeg presisere at forslag nr. 8 er et fellesforslag fra Arbeiderpartiet og SV. Det ønsker jeg selvfølgelig at gruppa skal stemme for. I likhet med Arbeiderpartiet vil vi stemme imot forslag nr. 17 og for de andre forslagene fra Arbeiderpartiet. Jeg hadde ønsket at forslag nr. 24 ble oversendt, for vi ser behovet for å se satsingen på Ungdom mot Vold i sammenheng med de andre søknadene når det gjelder storbymidlene – for det er der dette kommer fra – og i sammenheng med at Ungdom mot Vold også har fått 1 mill. kr over Justisdepartementets budsjett. Dersom Arbeiderpartiet insisterer på at det stemmes over det, blir vi nødt til å stemme mot det forslaget i denne sammenhengen. Men jeg vil da presisere at vi i våre merknader har bedt om økt støtte til Ungdom mot Vold.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til stemmeforklaring.

Det voteres først over mindretallsforslagene, med unntak av forslagene nr. 1 og 4, og deretter over innstillingen, hvor de resterende mindretallsforslag vil bli tatt opp til alternativ votering.

Vi starter med forslagene fra SV. Det er forslagene nr. 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 14, 15 og 16.

Er det noen som ønsker at vi skal splitte opp disse forslagene? – Det er det ikke. Da stemmer vi samlet over disse forslagene.

Forslag nr. 3 lyder:

«I.

På statsbudsjettet for 1999 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
800		Barne- og familiedepartementet (jf. kap. 3800)		
	1	Driftsutgifter	70 456 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 700 000	
830		Foreldreveiledning og samlivstiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	2 000 000	
840		Tilskudd til krisetiltak		
	60	Tilskudd til kommuner til krisetiltak, <i>overslagsbevilgning</i>	43 300 000	
	70	Tilskudd til utviklings- og opplysningsarbeid	1 040 000	
841		Familievern og konfliktløsning		
	60	Tilskudd til familievernkontorer	140 417 000	
	70	Utviklings- og opplysningsarbeid m.m.	3 360 000	
844		Kontantstøtte		
	21	Evalueringsinformasjon m.v.	6 800 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under kap. 856 post 60, overslagsbevilgning</i>	765 350 000	
845		Barnetrygd		
	70	Tilskudd	13 619 156 000	
846		Familie- og likestillingspolitisk forskning, opplysningsarbeid m.v.		
	21	Spesielle driftsutgifter, DNA-analyser	5 164 000	
	70	Tilskudd	37 790 000	
847		Kompetansesenter for likestilling		
	50	Basisbevilgning	6 841 000	
848		Likestillingsombudet		
	1	Driftsutgifter	5 495 000	
850		Barneombudet (jf. kap. 3850)		
	1	Driftsutgifter	6 371 000	
852		Adopsjonsstøtte		
	70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, <i>kan overføres</i>	13 000 000	
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet		
	1	Driftsutgifter	103 554 000	
	63	Særskilte tiltak, <i>kan overføres</i>	18 500 000	
	64	Tilskudd for enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere, <i>overslagsbevilgning</i>	65 050 000	
	70	Tilskudd til Rostad ungdomsheim og Rostad ettervernsheim	10 090 000	
	71	Forskning, utvikling og opplysningsarbeid m.v.	31 660 000	
856		Barnehager		
	60	Driftstilskudd til barnehager, <i>overslagsbevilgning</i>	5 060 900 000	
	64	Prøveprosjekt Oslo indre Øst	13 000 000	
	70	Tilskudd til andre barnehageformål, <i>kan overføres</i>	12 450 000	
857		Barne- og ungdomstiltak		
	70	Barne- og ungdomsorganisasjoner	57 500 000	
	71	Forskning og utviklingsarbeid	8 750 000	
	72	Utviklingsprogram for styrking av oppvekstmiljøet	100 000	
	73	Ungdomstiltak i større bysamfunn, <i>kan overføres</i>	35 202 000	
	74	Ungdomssatsing i distriktene, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
	79	Tilskudd til internasjonalt ungdoms-samarbeid m.v.	11 710 000	
858		Statens ungdoms- og adopsjonskontor		
	1	Driftsutgifter	12 445 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
860		Forbrukerrådet (jf. kap. 3860)		
	1	Driftsutgifter	65 801 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, Forbrukertvist utvalget	2 844 000	
862		Positiv miljømerking		
	70	Tilskudd til offentlig stiftelse for positiv miljømerking	2 500 000	
865		Forbrukerpolitisk forskning, forbrukersikkerhet og internasjonalt samarbeid		
	21	Spesielle driftsutgifter, forskning, utviklings- og opplysningsarbeid	5 839 000	
866		Statens institutt for forbruksforskning (jf. kap. 3866)		
	50	Basisbevilgning	16 652 000	
868		Forbrukerombudet (jf. kap. 3868)		
	1	Driftsutgifter	8 878 000	
2530		Fødselspenger og adopsjonspenger		
	70	Fødselspenger til yrkesaktive, <i>overslagsbevilgning</i>	6 733 480 000	
	71	Engangsstønad ved fødsel, <i>overslagsbevilgning</i>	485 000 000	
	72	Feriepenger av fødselspenger til arbeidstakere, <i>overslagsbevilgning</i>	197 060 000	
	73	Adopsjonspenger m.v., <i>overslagsbevilgning</i>	89 040 000	
		Totale utgifter		27 781 245 000
I n n t e k t e r				
3858		Statens ungdoms- og adopsjonskontor		
	1	Tilskudd fra Europakommisjonen	1 230 000	
3860		Forbrukerrådet (jf. kap. 860)		
	1	Salg av Forbrukerrapporten	13 166 000	
	2	Salg av opplysningsmateriell	3 438 000	
	5	Andre inntekter	230 000	
		Totale inntekter		18 064 000

II.

Satser for barnetrygd

Stortinget samtykker i at Rikstrygdeverket for 1999 i medhold av lov av 24. oktober 1946 nr 2 om barnetrygd, § 2, første ledd, kan utbetale barnetrygd med følgende beløp per år:

Første og andre stønadsberettigede barn kr 11 112

Tredje og hvert ytterligere stønadsberettigede barn kr 13 092

For stønadsberettigede barn mellom 1 og 3 år ytes ett tillegg i barnetrygden, det såkalte småbarnstillegget, på kr 7 884 pr år. Tillegget ytes pr barn og ytes fra og med måneden etter at barnet fyller 1 år og til og med den måned barnet fyller 3 år.

Enslige forsørgere som fyller vilkårene for rett til utvidet barnetrygd etter barnetrygdloven og full overgangsstønad etter folketrygdloven, og som har barn som er under 3 år gamle, har rett til et tillegg på kr 7 884 per år. Det

te tillegget gis per enslig forsørger, uavhengig av hvor mange barn under 3 år vedkommende faktisk forsørger.

For stønadmottakere bosatt i Finnmark og Nord-Troms (Karlsøy, Kvæningen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord) ytes et tillegg i barnetrygden på kr 3 792 per barn per år.

III.

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Barne- og familiedepartementet i 1999 kan overskride bevilgninger under kap. 860 post 01 mot tilsvarende merinntekter under kap. 3860 postene 01, 02 og 05.

IV.

Satser for fødselsstønad og engangsstønad ved fødsel

Stortinget samtykker i at Rikstrygdeverket for 1999 i medhold av lov av 17. juni 1966 om folketrygd, kan utbetale:

Fødselsstønad etter lovens § 5-13 kr 1 765 Forslag nr. 5 lyder:
Engangsstønad ved fødsel etter
lovens § 14-12 kr 32 138»

«I.

På statsbudsjettet for 1999 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
300		Kulturdepartementet		
	1	Driftsutgifter	62 344 000	
301		Deltaking i internasjonale organisasjoner (jf. kap. 3301)		
	1	Driftsutgifter	4 899 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	500 000	
	74	De Forente Nasjoners organisasjon for undervisning, vitenskap og kultur (UNESCO)	16 683 000	
	75	Tilskudd til internasjonalt samarbeid	622 000	
320		Allmenne kulturformål		
	1	Driftsutgifter	21 418 000	
	50	Norsk kulturfond	179 551 000	
	51	Norsk kassettagiftsfond	29 719 000	
	52	Norges forskningsråd	1 600 000	
	60	Lokale og regionale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	36 312 000	
	73	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	51 300 000	
	75	Kulturprogram	3 322 000	
	76	Markering av tusenårsskiftet, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
	77	Bergen som europeisk kulturby	12 000 000	
	78	Ymse faste tiltak	34 665 000	
	79	Til disposisjon	1 375 000	
321		Kunstnerformål		
	1	Driftsutgifter	12 765 000	
	73	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	77 162 000	
	74	Garantiinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	71 563 000	
	75	Vederlagsordninger	73 646 000	
322		Billedkunst, kunsthåndverk og design (jf. kap. 3322)		
	1	Driftsutgifter	91 566 000	
	21	Store utstillinger	1 036 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 440 000	
	50	Utsmykking av offentlige bygg	10 973 000	
	61	Tilskudd til fylkeskommunale kulturoppgaver	9 209 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner	22 366 000	
	75	Design, arkitektur og bygningsmiljø	12 925 000	
	78	Ymse faste tiltak	34 155 000	
323		Musikkformål (jf. kap. 3323)		
	1	Driftsutgifter	102 241 000	
	70	Nasjonale institusjoner	122 494 000	
	71	Region-/landsdelsinstitusjoner	73 510 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner	9 078 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	74 Landsdelsmusikere i Nord-Norge	11 145 000	
	78 Ymse faste tiltak	94 434 000	
324	Teater- og operaformål (jf. kap. 3324)		
	1 Driftsutgifter	80 509 000	
	60 Scenekunst i fylkeskommunene	2 509 000	
	70 Nasjonale institusjoner	423 302 000	
	71 Region-/landsdelsinstitusjoner	194 340 000	
	73 Distriktsopera	7 148 000	
	75 Sikringstiltak ved Den Norske Opera	8 000 000	
	78 Ymse faste tiltak	32 630 000	
326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 3326)		
	1 Driftsutgifter	191 425 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	9 600 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 509 000	
	60 Mobil bibliotekjeneste og biblioteklokaler	18 979 000	
	78 Ymse faste tiltak	62 706 000	
328	Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 3328)		
	1 Driftsutgifter	37 187 000	
	21 Arkeologiske og andre oppdrag	12 400 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlike hold, <i>kan overføres</i>	2 638 000	
	60 Tilskuddsordning for museer	121 082 000	
	70 Nasjonale institusjoner	122 714 000	
	72 Knutepunktinstitusjoner	14 195 000	
	78 Ymse faste tiltak	45 789 000	
329	Arkivformål (jf. kap. 3329)		
	1 Driftsutgifter	133 965 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	3 315 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 743 000	
	78 Ymse faste tiltak	3 995 000	
334	Film- og mediaformål (jf. kap. 3334)		
	1 Driftsutgifter	78 700 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	7 300 000	
	50 Audiovisuelt produksjonsfond, <i>kan nyttes under post 71</i>	48 100 000	
	71 Filmproduksjon m.m., <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under post 50</i>	112 300 000	
	72 Knutepunktinstitusjoner	5 300 000	
	73 Norsk Film A/S	19 600 000	
	75 Medieprogrammet	7 900 000	
	78 Ymse faste tiltak	21 500 000	
	79 Til disposisjon	1 029 000	
335	Pressestøtte		
	71 Produksjonstilskudd	194 700 000	
	73 Anvendt medieforskning og etterutdanning	12 300 000	
	75 Tilskudd til samiske aviser	8 000 000	
	76 Tilskudd til ymse publikasjoner	35 200 000	
	77 Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark	1 500 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
398		Informasjonsberedskap, Norsk rikskringkasting		
	70	Informasjonsberedskap	2 590 000	
		Totale utgifter		3 422 717 000
I n n t e k t e r				
3301		Deltaking i internasjonale organisasjoner (jf. kap. 301)		
	1	Ymse inntekter	4 050 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	500 000	
3305		Inntekter fra Norsk Tipping AS		
	1	Spilleoverskudd	1 556 600 000	
3322		Billedkunst, kunsthåndverk og design (jf. kap. 322)		
	1	Ymse inntekter	3 400 000	
	2	Inntekter fra store utstillinger	1 036 000	
3323		Musikkformål (jf. kap. 323)		
	1	Inntekter ved Rikskonsertene	10 600 000	
3324		Teater- og operaformål (jf. kap. 324)		
	1	Inntekter ved Riksteatret	9 103 000	
3326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 326)		
	1	Ymse inntekter	4 050 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	9 600 000	
3328		Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 328)		
	1	Ymse inntekter	1 250 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	12 400 000	
3329		Arkivformål (jf. kap. 329)		
	1	Ymse inntekter	1 598 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	3 315 000	
3334		Film- og mediaformål (jf. kap. 334)		
	1	Ymse inntekter	5 630 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	7 300 000	
	70	Gebyr	6 808 000	
		Totale inntekter		1 637 240 000

II.

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Kulturdepartementet i 1999 kan gi tilsagn om stats-tilskudd til nasjonale kulturbygg for inntil 33,8 mill kroner utover gitt bevilgning under kap 320, post 73.
2. Kulturdepartementet kan gi tilsagn om statstilskudd til Tusenårsskiftet-Norge 2000 AS for perioden 2000-2005 for inntil 215 mill kroner utover gitt bevilgning under kap 320, post 76.
3. Utsmykkingsfondet for offentlige bygg i 1999 kan gi tilsagn om støtte til utsmykkingsprosjekt for inntil 6,3 mill kroner utover gitt bevilgning under kap 322, post 50.
4. Norsk filminstitutt i 1999 kan gi tilsagn om støtte til kortfilmprosjekter for inntil 1,8 mill kroner utover gitt bevilgning under kap 334, post 71.

III.

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 1999 kan inngå avtale om forsikringsansvar i forbindelse med større utenlandske utstillinger innenfor en totalramme for nytt og gammelt ansvar som til enhver tid ikke må overstige 500 mill kroner.

IV.

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 1999 kan overskride bevilgningen for 1999 til oppdragsvirk-

somhet under post 21 under kap 301, 322, 326, 328, 329 og 334 mot tilsvarende merinntekter under post 02 under kap 3301, 3322, 3326, 3328, 3329 og 3334.

V.

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd
Stortinget fastsetter følgende fordelingsnøkler:

1. det ordinære offentlige driftstilskuddet til region-/ landsdelsinstitusjoner fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst på staten og 30 pst på regionen, jf kap 323 og 324.
2. det ordinære offentlige driftstilskuddet til de nordnorske knutepunktinstitusjonene med unntak av Nordnorsk Kunstmuseum, fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst på staten og 30 pst på regionen, jf kap 322, 323 og 334.
3. det ordinære offentlige driftstilskuddet til de øvrige knutepunktinstitusjonene fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 60 pst på staten og 40 pst på regionen, jf kap 322, 323 og 328.

VI.

Fastsetting av gebyr og avgifter m.m
Stortinget samtykker i at:

1. a. gebyret for merking av hver kopi av et videogram for utleie skal være kr 1.
- b. gebyret for merking av hver kopi av et videogram for salg skal være kr 1.
- c. Kulturdepartementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfelle.
2. a. kringkastingsavgiften for 1999 for fjernsynsmottakere skal være kr 1 590.
- b. tilleggsavgiften ved forsinket betaling av kringkastingsavgiften, og når melding ikke blir gitt etter reglene i lov av 4. desember 1992 nr 127 om kringkasting § 8-1 andre ledd, skal være 15 pst av kringkastingsavgiften.
- c. NRKs sponsorinntekter ikke skal utgjøre mer enn 1,0 pst av de samlede driftsinntektene i selskapet.

VII.

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet får fullmakt til å inngå en avtale med Oslo kommune om endringer i de finansielle og forvaltningsmessige ansvarsforholdene ved Oslo Nye Teater og Nationaltheatret/Torshovteatret. De nødvendige budsjettmessige tilpasningene forelegges Stortinget som særskilt sak.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Det legges inn en egen likelønnsrett ved lønnsoppgjøret i 1999, som en start i en prosess for å oppnå likelønn.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa om å avvikle lederlønnssystemet i Staten.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa iverksette tiltak slik at utbetaling av kontantstøtte ikke fører til avkorting i sosiale ytelser.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa fremme forslag for Stortinget om en lovfestet rett til barnehageplass, med virkning fra år 2001.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa innen Revidert nasjonalbudsjett 1999 i tråd med Stortingets vedtak i Velferdsmeldinga, fremme forslag til endring i folketryktdloven slik at fedre får fulle fødselspenger uavhengig av mors stillingsbrøk.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa opprette en innkjøpsordning for oversatt skjønnlitteratur for barn og unge.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa vurdere å opprette en ny ordning med støtte til musikkensembler.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa lage en opptrappingsplan for de regionale symfoniorkestrene.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble mot 5 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Det votes så over forslagene nr. 8 og 12, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 8 lyder:

«Det nedsettes et offentlig utvalg for å koordinere arbeidet med å samle inn kunnskap om, og synliggjøre vold mot kvinner. Utvalget skal fremme forslag til tiltak for å bekjempe vold mot kvinner og bedre vernet for ofrene. Sekretariatet legges til Kompetansesenteret for likestilling.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa endre ordningen for utsmykking av statlige bygg, ved at nåværende kategori 3 blir innlemmet i kategori 4 der 1 pst. av byggekostnadene skal benyttes til utsmykking.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 53 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.49.50)

Presidenten: Vi er så kommet til forslagene fra Arbeiderpartiet. Presidenten vil først ta opp forslagene nr. 19, 22 og 23. Disse forslagene er under debatten foreslått omgjort til oversendelsesforslag.

Forslag nr. 19 får da følgende ordlyd:

«Det henstilles til Regjeringa å komme tilbake til Stortinget med en gjennomgang av fosterhjemssituasjonen.»

Forslag nr. 22 får følgende ordlyd:

«Det henstilles til Regjeringen å ta det utvidede kulturbegrep på alvor og gjeninnføre kap. 341 Idrettsformål, i sin budsjettproposisjon for at idretten igjen skal bli en del av Stortingets kulturdebatt.»

Forslag nr. 23 får følgende ordlyd:

«Det henstilles til Regjeringen å starte utviklingsarbeid og forskning for å få nye ideer og kunnskaper

om tiltak som kan settes i verk mot vold i barne- og ungdomsmiljøene.»

Presidenten foreslår at disse forslagene oversendes Regjeringen uten realitetsvotering. – Det anses vedtatt.

Presidenten tar da opp de resterende forslagene fra Arbeiderpartiet. Presidenten har forstått det slik at SV ønsker å stemme mot forslag nr. 24, men for resten. Da voterer det over forslagene nr. 2, 18, 20, 21 og 25.

Forslag nr. 2 lyder:

«I.

På statsbudsjettet for 1999 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
800		Barne- og familiedepartementet (jf. kap. 3800)		
	1	Driftsutgifter	69 456 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 700 000	
830		Foreldreveiledning og samlivstiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	2 000 000	
840		Tilskudd til krisetiltak		
	60	Tilskudd til kommuner til krisetiltak, <i>overslagsbevilgning</i>	47 150 000	
	70	Tilskudd til utviklings- og opplysningsarbeid	1 040 000	
841		Familievern og konfliktløsning		
	60	Tilskudd til familievernkontorer	130 917 000	
	70	Utviklings- og opplysningsarbeid m.m.	3 860 000	
843		Fond for kommende generasjoner		
	50	Midler til fond for kommende generasjoner	1 880 414 000	
845		Barnetrygd		
	70	Tilskudd	12 981 042 000	
846		Familie- og likestillingspolitisk forskning, opplysningsarbeid m.v.		
	21	Spesielle driftsutgifter, DNA-analyser	5 164 000	
	70	Tilskudd	14 790 000	
847		Kompetansesenter for likestilling		
	50	Basisbevilgning	8 841 000	
848		Likestillingsombudet		
	1	Driftsutgifter	5 495 000	
850		Barneombudet (jf. kap. 3850)		
	1	Driftsutgifter	6 871 000	
852		Adopsjonsstøtte		
	70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, <i>kan overføres</i>	10 500 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet		
	1	Driftsutgifter	53 554 000	
	63	Særskilte tiltak, <i>kan overføres</i>	28 000 000	
	64	Tilskudd for enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere, <i>overslagsbevilgning</i>	65 050 000	
	70	Tilskudd til Rostad ungdomsheim og Rostad ettervernsheim	10 090 000	
	71	Forskning, utvikling og opplysningsarbeid m.v.	25 660 000	
856		Barnehager		
	60	Driftstilskudd til barnehager, <i>overslagsbevilgning</i>	4 586 900 000	
	64	Prøveprosjekt Oslo indre Øst	13 000 000	
	70	Tilskudd til andre barnehageformål, <i>kan overføres</i>	16 450 000	
	71	Stimuleringstilskudd	125 000 000	
857		Barne- og ungdomstiltak		
	70	Barne- og ungdomsorganisasjoner	56 500 000	
	71	Forskning og utviklingsarbeid	10 750 000	
	72	Utviklingsprogram for styrking av oppvekstmiljøet	3 100 000	
	73	Ungdomstiltak i større bysamfunn, <i>kan overføres</i>	25 202 000	
	74	Ungdomssatsing i distriktene, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
	79	Tilskudd til internasjonalt ungdomssamarbeid m.v.	10 710 000	
858		Statens ungdoms- og adopsjonskontor		
	1	Driftsutgifter	12 445 000	
860		Forbrukerrådet (jf. kap. 3860)		
	1	Driftsutgifter	65 801 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, Forbrukertvistutvalget	2 844 000	
862		Positiv miljømerking		
	70	Tilskudd til offentlig stiftelse for positiv miljømerking	2 500 000	
865		Forbrukerpolitisk forskning, forbrukersikkerhet og internasjonalt samarbeid		
	21	Spesielle driftsutgifter, forskning, utviklings- og opplysningsarbeid	6 339 000	
866		Statens institutt for forbruksforskning (jf. kap. 3866)		
	50	Basisbevilgning	16 652 000	
868		Forbrukerombudet (jf. kap. 3868)		
	1	Driftsutgifter	8 878 000	
2530		Fødselspenger og adopsjonspenger		
	70	Fødselspenger til yrkesaktive, <i>overslagsbevilgning</i>	6 688 480 000	
	71	Engangsstønad ved fødsel, <i>overslagsbevilgning</i>	485 000 000	
	72	Feriepenger av fødselspenger til arbeidstakere, <i>overslagsbevilgning</i>	197 060 000	
	73	Adopsjonspenger m.v., <i>overslagsbevilgning</i>	89 040 000	
		Totale utgifter		27 781 245 000
I n n t e k t e r				
3858		Statens ungdoms- og adopsjonskontor		
	1	Tilskudd fra Europakommisjonen	1 230 000	

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti og forslaget fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre og Senterpartiet bifaltes forslaget fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre og Senterpartiet med 53 mot 42 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 21.52.20)

Presidenten: Vi skal skal så votere over innstillingen. Det voteres alternativt mellom innstillingens forslag til vedtak for rammeområde 1 og forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen hadde innstillet:

A. Rammeområde 1

(Arbeids- og administrasjonsdepartementet, Finans- og tolldepartementet og Sosial- og helsedepartementet)

I.

På statsbudsjettet for 1999 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
1		Det kongelige hus		
	1	Apanasjer	25 600 000	
11		Slottet, Bygdø kongsgård og Oscarshall (jf. kap. 3011)		
	1	Driftsutgifter	35 819 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	518 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlike hold, <i>kan overføres</i>	9 180 000	
20		Statsministerens kontor (jf. kap. 3020)		
	1	Driftsutgifter	38 848 000	
21		Statsrådet (jf. kap. 3021)		
	1	Driftsutgifter	66 773 000	
664		Pensjonstrygden for sjømenn		
	70	Tilskudd	193 000 000	
666		Avtalefestet pensjon (AFP)		
	70	Tilskudd	378 000 000	
1500		Arbeids- og administrasjonsdepartementet (jf. kap. 4500)		
	1	Driftsutgifter	111 520 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	56 286 000	
1502		Tilskudd til kompetanseutvikling		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	21 500 000	
1503		Midler til tjenestemannsorganisasjonenes opplærings- og utviklingsarbeid		
	70	Tilskudd	135 644 000	
1510		Fylkesmannsembetene		
	1	Driftsutgifter	326 533 000	
1520		Statskonsult – Direktoratet for forvaltningsutvikling (jf. kap. 4520)		
	1	Driftsutgifter	80 062 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1521		Statens informasjonstjeneste		
	1	Driftsutgifter	18 894 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	23 946 000	
1522		Statens forvaltningstjeneste (jf. kap. 4522)		
	1	Driftsutgifter	247 357 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	22 660 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	10 271 000	
1530		Tilskudd til de politiske partier		
	70	Tilskudd til de politiske partiers sentrale organisasjoner	118 812 000	
	71	Tilskudd til kommunepartiene, <i>overslagsbevilgning</i>	22 723 000	
	72	Tilskudd til kommunestyregruppene, <i>overslagsbevilgning</i>	17 901 000	
	73	Tilskudd til fylkespartiene, <i>overslagsbevilgning</i>	46 722 000	
	74	Tilskudd til fylkestingsgruppene, <i>overslagsbevilgning</i>	6 949 000	
	76	Tilskudd til de politiske partiers sentrale ungdomsorganisasjoner	5 069 000	
1540		Statens Pensjonskasse (jf. kap. 4540)		
	1	Driftsutgifter	103 948 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 400 000	
1541		Pensjoner av statskassen		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	32 025 000	
1542		Tilskudd til Statens Pensjonskasse og Pensjonsordningen for apoteketaten		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	5 345 922 000	
	70	For andre medlemmer av Statens Pensjons- kasse, <i>overslagsbevilgning</i>	56 050 000	
	71	Tilskudd til Pensjonsordningen for apotek- etaten, <i>overslagsbevilgning</i>	8 000 000	
	72	For lærere i grunnskolen, <i>overslagsbevilgning</i>	225 091 000	
1543		Arbeidsgiveravgift til folketrygden		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	248 506 000	
	70	For andre medlemmer av Statens Pensjons- kasse, <i>overslagsbevilgning</i>	4 920 000	
1545		Ventelønn m.v. (jf. kap. 4545)		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	163 588 000	
1546		Yrkesskedeforsikring (jf. kap. 4546)		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	19 000 000	
1550		Konkurransetilsynet (jf. kap. 4550)		
	1	Driftsutgifter	66 799 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1560		Pristilskudd		
	70	Til regulering av forbrukerprisene	48 238 000	
1580		Bygg utenfor husleieordningen		
	31	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	1 304 893 000	
	32	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
	33	Reserve, <i>kan overføres</i>	17 640 000	
1581		Kompensasjon til Luftfartsverket for overføring av Fornebu		
	30	Kompensasjon til Luftfartsverket	2 301 120 000	
1582		Utvikling av Fornebuområdet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 000 000	
	30	Investeringer på Fornebu, <i>kan overføres</i>	80 000 000	
2445		Statsbygg (jf. kap. 5445)		
	24	Driftsresultat:		
	1	Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-2 318 158 000	
	2	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	810 971 000	
	3	Avskrivninger	155 000 000	
	4	Renter av statens kapital	118 156 000	
	5	Til investeringsformål	1 187 611 000	
	6	Til reguleringsfondet	-43 580 000	
	31	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	961 540 000	
	32	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
	33	Reserve for byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	60 880 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	109 460 000	
		Totale utgifter		13 133 607 000
I n n t e k t e r				
3011		Slottet, Bygdø kongsgård og Oscarshall (jf. kap. 11)		
	1	Oscarshall, billettinntekter	32 000	
4500		Arbeids- og administrasjonsdepartementet (jf. kap. 1500)		
	2	Salg av personalhåndboka	1 083 000	
4520		Statskonsult – Direktoratet for forvaltningsutvikling (jf. kap. 1520)		
	2	Andre inntekter	732 000	
	3	Inntekter fra prosjektoppdrag	1 673 000	
	5	Inntekter fra sentral opplæring	10 684 000	
	6	Inntekter fra rådgivning	4 101 000	
4522		Statens forvaltningstjeneste (jf. kap. 1522)		
	1	Inntekter fra generell rådgivning overfor departementene innen EDB-drift	441 000	
	3	Driftsvederlag – Akademika	1 742 000	
	4	Inntekter – Norsk lysingsblad	44 651 000	
	5	Inntekter fra publikasjoner	700 000	
	7	Parkeringsinntekter	779 000	
4540		Statens Pensjonskasse (jf. kap. 1540)		
	1	Refusjon fra pensjonsordningen for apoteketaten	4 656 000	
	2	Tilfeldige inntekter	59 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	3	Refusjon administrasjonskostnader førtidspensjonering	1 624 000	
	4	Inntekter aktuarberegninger	36 306 000	
	5	Administrasjonsinntekter gruppelivsordning	1 059 000	
4545		Ventelønn m.v. (jf. kap. 1545)		
	1	Refusjon statlig virksomhet m.v.	27 258 000	
4546		Yrkesskadeforsikring (jf. kap. 1546)		
	1	Premie yrkesskadeforsikring	46 900 000	
	2	Administrasjonsinntekter yrkesskade forsikring	2 124 000	
4550		Konkurransetilsynet (jf. kap. 1550)		
	1	Salg av publikasjoner	42 000	
5445		Statsbygg (jf. kap. 2445)		
	39	Avsetning til investeringsformål	1 187 611 000	
5446		Salg av eiendom på Fornebu		
	2	Refusjon fra Luftfartsverket for opp- ryddingskostnader	30 000 000	
		Totale inntekter		1 404 257 000

II.

Postering av bonus og rabatter

Stortinget samtykker i at det enkelte departement eller den virksomhet departementet bemyndiger som et ledd i ordningen med bonus og rabatter, kan nettopføre som utgiftsreduksjon på vedkommende utgiftspost tilbakebetalt bonus og rabatt, også om tilbakebetalingen refererer seg til kjøp i tidligere år.

III.

Partistøtte

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 1999 gir tilskudd til de politiske partier etter følgende satser:

Post	Benevning		Sats
71	Støtte per stemme til de politiske partiers kommuneorganisasjoner	kr	11,35
72	Grunnbeløp til kommunestyregruppene	kr	2 513,65
72	Representanttillegg til kommunestyregruppene	kr	902,90
73	Støtte per stemme til de politiske partiers fylkesorganisasjoner der det foreligger søknad fra ungdomsorganisasjoner	kr	23,64
73	Støtte per stemme til de politiske partiers ungdomsorganisasjoner der det ikke foreligger søknad fra ungdomsorganisasjoner	kr	16,70
74	Grunnbeløp til fylkestingsgruppene	kr	19 517,83
74	Representanttillegg til fylkestingsgruppene	kr	4 240,13

IV.

Merinntektsfullmakt Statens Pensjonskasse

Stortinget samtykker i at Statens Pensjonskasse kan overskride bevilgningen under kap. 1540 Statens Pensjonskasse, post 01, mot tilsvarende merinntekter på kap. 4540 Statens Pensjonskasse, postene 01, 02, 03, 04 og 05, samt merinntekter på kap. 4546 Yrkesskadeforsikring, post 02.

V.

Fullmakter som vedrører Statsbygg direkte

Stortinget samtykker i at Statsbygg i 1999 kan:

1. omdisponere mellom postene 30-45 under kap. 1580 Bygg utenfor husleieordningen.
2. omdisponere mellom postene 30-91 under kap. 2445 Statsbygg.
3. omdisponere på Statsbyggs kap. 2445 mellom post 24 og investeringspostene 30-91.
4. uten fremlegg for Stortinget og såfremt det kan dekkes av reguleringsfondet:
 - a) Avvike driftsbudsjettet.
 - b) Avvike investeringsbudsjettet, postene 30-91, med inntil 175 mill kroner.
5. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30-91, med et beløp som tilsvarer inntekter fra salg av eiendommer.

6. medregne ubenyttede inntekter fra salg av eiendommer ved beregning av overført beløp under kap. 2445 Statsbygg, postene 30-91.
 7. iverksette enkeltprosjekter med en godkjent kostnadsramme på inntil 25 mill kroner pr prosjekt samt inngå forpliktelser vedrørende enkeltprosjekter begrenset til en samlet kostnadsramme på 150 mill kroner, utover gitt bevilgning på kap. 2445 Statsbygg, post 30 Igangsetting av byggeprosjekter.
 8. inngå forpliktelser innenfor en ramme på 1 mrd kroner vedrørende videreføring/ferdigstilling av prosjekter som igangsettes innenfor bevilgningen på kap. 2445, post 30.
 9. godskrive det enkelte prosjekt med innbetalt dagmulk, konvensjonalbot og erstatning for misligholdt entrepris, ved at innbetalingen blir postert i statsregnskapet på vedkommende investeringspost som en utgiftsreduksjon.
4. overdra til underpris eller vederlagsfritt eiendommer og bygninger som har vært disponert av statlige spesialskoler, grunnskoler og videregående skoler, til kommuner og fylkeskommuner.
 5. godkjenne kjøp av eiendommer for inntil 75 mill kroner i hvert enkelt tilfelle og for inntil 150 mill kroner totalt, utover bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49.
 6. foreta de salg og makeskifter som er nødvendig ved disponering og avvikling av statens eiendommer i Pilestredet Park (det gamle Rikshospitalet).
 7. foreta bortfeste, og/eller salg/makeskifter av eiendommer som er nødvendig ved disponering av statens eiendommer på Fornebu for inntil 500 mill kroner.
 8. godkjenne at staten v/Statsbygg i forbindelse med etterbruksarbeidet på Fornebu inngår i selskapsdannelser med formål å påvirke en gunstig eiendomsutvikling på Fornebu, slik at den langsiktige økonomiske avkastning for staten øker.

VI.

Andre bygge- og eiendomsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 1999 kan:

1. godkjenne salg og bortfeste av fast eiendom som forvaltes av Statsbygg til en verdi av 150 mill kroner i hvert enkelt tilfelle og for inntil 300 mill kroner totalt.
2. godkjenne salg og bortfeste av fast eiendom til en verdi på inntil 10 mill kroner i hvert enkelt tilfelle for departementer som ikke har egen fullmakt til å avhende eiendommer, og hvis eiendommer ikke forvaltes av Statsbygg.
3. godkjenne makeskifte med nettopostering og med beløpsgrense for eiendom(m)en(e) i samsvar med full-

VII.

Fullmakt til å iverksette sikkerhetstiltak

Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 1999 kan iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for statsministeren og regjeringens øvrige medlemmer. Fullmakten omfatter ikke opprettelse av stillinger. Utgiftene belastes kap. 21 Statsrådet, om nødvendig som overskridelse.

Presidenten: Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti lyder:

«I.

På statsbudsjettet for 1999 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
1	1	Det kongelige hus		
		Apanasjer	25 600 000	
11		Slottet, Bygdø kongsgård og Oscarshall (jf. kap. 3011)		
	1	Driftsutgifter	35 819 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	518 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	9 180 000	
20		Statsministerens kontor (jf. kap. 3020)		
	1	Driftsutgifter	38 848 000	
21		Statsrådet (jf. kap. 3021)		
	1	Driftsutgifter	66 773 000	
664		Pensjonstrygden for sjømenn		
	70	Tilskudd	193 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
666		Avtalefestet pensjon (AFP)		
	70	Tilskudd	378 000 000	
1500		Arbeids- og administrasjonsdepartementet (jf. kap. 4500)		
	1	Driftsutgifter	111 520 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	43 775 000	
1502		Tilskudd til kompetanseutvikling		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	21 500 000	
1503		Midler til tjenestemannsorganisasjonenes opplærings- og utviklingsarbeid		
	70	Tilskudd	135 644 000	
1510		Fylkesmannsembetene		
	1	Driftsutgifter	336 851 000	
1520		Statskonsult – Direktoratet for forvaltningsutvikling (jf. kap. 4520)		
	1	Driftsutgifter	80 062 000	
1521		Statens informasjonstjeneste		
	1	Driftsutgifter	18 894 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	23 946 000	
1522		Statens forvaltningstjeneste (jf. kap. 4522)		
	1	Driftsutgifter	247 357 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	22 660 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	10 271 000	
1530		Tilskudd til de politiske partier		
	70	Tilskudd til de politiske partiers sentrale organisasjoner	118 812 000	
	71	Tilskudd til kommunepartiene, <i>overslagsbevilgning</i>	22 723 000	
	72	Tilskudd til kommunestyregruppene, <i>overslagsbevilgning</i>	17 901 000	
	73	Tilskudd til fylkespartiene, <i>overslagsbevilgning</i>	46 722 000	
	74	Tilskudd til fylkestingsgruppene, <i>overslagsbevilgning</i>	6 949 000	
	76	Tilskudd til de politiske partiers sentrale ungdomsorganisasjoner	5 069 000	
1540		Statens Pensjonskasse (jf. kap. 4540)		
	1	Driftsutgifter	105 048 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 400 000	
1541		Pensjoner av statskassen		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	32 025 000	
1542		Tilskudd til Statens Pensjonskasse og Pensjonsordningen for apoteketaten		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	5 345 922 000	
	70	For andre medlemmer av Statens Pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	56 050 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	Tilskudd til Pensjonsordningen for apotek-etaten, <i>overslagsbevilgning</i>	8 000 000	
	72	For lærere i grunnskolen, <i>overslagsbevilgning</i>	225 091 000	
1543		Arbeidsgiveravgift til folketrygden		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	248 506 000	
	70	For andre medlemmer av Statens Pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	4 920 000	
1545		Ventelønn m.v. (jf. kap. 4545)		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	163 588 000	
1546		Yrkesskadeforsikring (jf. kap. 4546)		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	19 000 000	
1550		Konkurransetilsynet (jf. kap. 4550)		
	1	Driftsutgifter	67 892 000	
1560		Pristilskudd		
	70	Til regulering av forbrukerprisene	48 238 000	
1580		Bygg utenfor husleieordningen		
	31	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	1 304 893 000	
	32	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
	33	Reserve, <i>kan overføres</i>	17 640 000	
1581		Kompensasjon til Luftfartsverket for overføring av Fornebu		
	30	Kompensasjon til Luftfartsverket	2 301 120 000	
1582		Utvikling av Fornebuområdet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 000 000	
	30	Investeringer på Fornebu, <i>kan overføres</i>	80 000 000	
2445		Statsbygg (jf. kap. 5445)		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-2 318 158 000	
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	810 971 000	
		3 Avskrivninger	155 000 000	
		4 Renter av statens kapital	118 156 000	
		5 Til investeringsformål	1 187 611 000	
		6 Til reguleringsfondet	-43 580 000	
	31	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	961 540 000	
	32	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
	33	Reserve for byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	60 880 000	
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	109 460 000	
		Totale utgifter		13 133 607 000
I n n t e k t e r				
3011		Slottet, Bygdø kongsgård og Oscarshall (jf. kap. 11)		
	1	Oscarshall, billettinntekter	32 000	
4500		Arbeids- og administrasjonsdepartementet (jf. kap. 1500)		
	2	Salg av personalhåndboka	1 083 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
4520		Statskonsult – Direktoratet for forvaltningsutvikling (jf. kap. 1520)		
	2	Andre inntekter	732 000	
	3	Inntekter fra prosjektoppdrag	1 673 000	
	5	Inntekter fra sentral opplæring	10 684 000	
	6	Inntekter fra rådgivning	4 101 000	
4522		Statens forvaltningstjeneste (jf. kap. 1522)		
	1	Inntekter fra generell rådgivning overfor departementene innen EDB-drift	441 000	
	3	Driftsvederlag – Akademika	1 742 000	
	4	Inntekter – Norsk lysingsblad	44 651 000	
	5	Inntekter fra publikasjoner	700 000	
	7	Parkeringsinntekter	779 000	
4540		Statens Pensjonskasse (jf. kap. 1540)		
	1	Refusjon fra pensjonsordningen for apoteketaten	4 656 000	
	2	Tilfeldige inntekter	59 000	
	3	Refusjon administrasjonskostnader førtidspensjonering	1 624 000	
	4	Inntekter aktuarberegninger	36 306 000	
	5	Administrasjonsinntekter gruppelevsordning	1 059 000	
4545		Ventelønn m.v. (jf. kap. 1545)		
	1	Refusjon statlig virksomhet m.v.	27 258 000	
4546		Yrkesskadeforsikring (jf. kap. 1546)		
	1	Premie yrkesskadeforsikring	46 900 000	
	2	Administrasjonsinntekter yrkesskadeforsikring	2 124 000	
4550		Konkurransetilsynet (jf. kap. 1550)		
	1	Salg av publikasjoner	42 000	
5445		Statsbygg (jf. kap. 2445)		
	39	Avsetning til investeringsformål	1 187 611 000	
5446		Salg av eiendom på Fornebu		
	2	Refusjon fra Luftfartsverket for oppryddingskostnader	30 000 000	
		Totale inntekter		1 404 257 000

II.

Postering av bonus og rabatter

Stortinget samtykker i at det enkelte departement eller den virksomhet departementet bemyndiger som et ledd i ordningen med bonus og rabatter, kan nettopføre som utgiftsreduksjon på vedkommende utgiftspost tilbakebetalt bonus og rabatt, også om tilbakebetalingen refererer seg til kjøp i tidligere år.

III.

Partistøtte

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 1999 gir tilskudd til de politiske partier etter følgende satser:

Post	Benevning		Sats
71	Støtte per stemme til de politiske partiers kommuneorganisasjoner	kr	11,35
72	Grunnbeløp til kommunestyregruppene	kr	2 513,65
72	Representanttillegg til kommunestyregruppene	kr	902,90

Post	Benevning	Sats
73	Støtte per stemme til de politiske partiers fylkesorganisasjoner der det foreligger søknad fra ungdomsorganisasjoner	kr 23,64
73	Støtte per stemme til de politiske partiers ungdomsorganisasjoner der det ikke foreligger søknad fra ungdomsorganisasjoner	kr 16,70
74	Grunnbeløp til fylkestingsgruppene	kr 19 517,83
74	Representanttillegg til fylkestingsgruppene	kr 4 240,13

IV.

Merinntektsfullmakt Statens Pensjonskasse

Stortinget samtykker i at Statens Pensjonskasse kan overskride bevilgningen under kap. 1540 Statens Pensjonskasse, post 01, mot tilsvarende merinntekter på kap. 4540 Statens Pensjonskasse, postene 01, 02, 03, 04 og 05, samt merinntekter på kap. 4546 Yrkeskade-forsikring, post 02.

V.

Fullmakter som vedrører Statsbygg direkte

Stortinget samtykker i at Statsbygg i 1999 kan:

1. omdisponere mellom postene 30-45 under kap. 1580 Bygg utenfor husleieordningen.
2. omdisponere mellom postene 30-91 under kap. 2445 Statsbygg.
3. omdisponere på Statsbyggs kap. 2445 mellom post 24 og investeringspostene 30-91.
4. uten fremlegg for Stortinget og såfremt det kan dekkes av reguleringsfondet:
 - a) Avvike driftsbudsjettet.
 - b) Avvike investeringsbudsjettet, postene 30-91, med inntil 175 mill kroner.
5. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30-91, med et beløp som tilsvarer inntekter fra salg av eiendommer.
6. medregne ubenyttede inntekter fra salg av eiendommer ved beregning av overført beløp under kap. 2445 Statsbygg, postene 30-91.
7. iverksette enkeltprosjekter med en godkjent kostnadsramme på inntil 25 mill kroner pr prosjekt samt inngå forpliktelser vedrørende enkeltprosjekter begrenset til en samlet kostnadsramme på 150 mill kroner, utover gitt bevilgning på kap. 2445 Statsbygg, post 30 Igangsetting av byggeprosjekter.
8. inngå forpliktelser innenfor en ramme på 1 mrd kroner vedrørende videreføring/ferdigstilling av prosjekter som igangsettes innenfor bevilgningen på kap. 2445, post 30.
9. godskrive det enkelte prosjekt med innbetalt dagmulkt, konvensjonalbot og erstatning for misligholdt entrepriser, ved at innbetalingen blir postert i statsregnskapet på vedkommende investeringspost som en utgiftsreduksjon.

VI.

Andre bygge- og eiendomsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 1999 kan:

1. godkjenne salg og bortfeste av fast eiendom som forvaltes av Statsbygg til en verdi av 150 mill kroner i hvert enkelt tilfelle og for inntil 300 mill kroner totalt.
2. godkjenne salg og bortfeste av fast eiendom til en verdi på inntil 10 mill kroner i hvert enkelt tilfelle for departementer som ikke har egen fullmakt til å avhende eiendommer, og hvis eiendommer ikke forvaltes av Statsbygg.
3. godkjenne makeskifte med nettopostering og med beløpsgrense for eiendom(m)en(e) i samsvar med fullmakt til salg og bortfeste av fast eiendom som forvaltes av Statsbygg, altså 150 mill kroner.
4. overdra til underpris eller vederlagsfritt eiendommer og bygninger som har vært disponert av statlige spesialskoler, grunnskoler og videregående skoler, til kommuner og fylkeskommuner.
5. godkjenne kjøp av eiendommer for inntil 75 mill kroner i hvert enkelt tilfelle og for inntil 150 mill kroner totalt, utover bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49.
6. foreta de salg og makeskifter som er nødvendig ved disponering og avvikling av statens eiendommer i Pilestredet Park (det gamle Rikshospitalet).
7. foreta bortfeste, og/eller salg/makeskifter av eiendommer som er nødvendig ved disponering av statens eiendommer på Fornebu for inntil 500 mill kroner.
8. godkjenne at staten v/Statsbygg i forbindelse med etterbruksarbeidet på Fornebu inngår i selskapsdannelser med formål å påvirke en gunstig eiendomsutvikling på Fornebu, slik at den langsiktige økonomiske avkastning for staten øker.

VII.

Fullmakt til å iverksette sikkerhetstiltak

Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 1999 kan iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for statsministeren og regjeringens øvrige medlemmer. Fullmakten omfatter ikke opprettelse av stillinger. Utgiftene belastes kap. 21 Statsrådet, om nødvendig som overskridelse.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 53 mot 42 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 21.53.01)

Videre var innstillet:

**B. Rammeområde 2
(Familie og forbruker)**

I.

På statsbudsjettet for 1999 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
800		Barne- og familiedepartementet (jf. kap. 3800)		
	1	Driftsutgifter	70 456 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 700 000	
830		Foreldreveiledning og samlivstiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	2 000 000	
	70	Samlivstiltak	3 500 000	
840		Tilskudd til krisetiltak		
	60	Tilskudd til kommuner til krisetiltak, <i>overslagsbevilgning</i>	42 150 000	
	70	Tilskudd til utviklings- og opplysningsarbeid	1 040 000	
841		Familievern og konfliktløsning		
	60	Tilskudd til familievernkontorer	127 417 000	
	70	Utviklings- og opplysningsarbeid m.m.	3 360 000	
844		Kontantstøtte		
	21	Evaluering, informasjon m.v.	6 800 000	
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under kap. 856 post 60,</i> <i>overslagsbevilgning</i>	2 178 114 000	
845		Barnetrygd		
	70	Tilskudd	12 981 042 000	
846		Familie- og likestillingspolitisk forskning, opplysningsarbeid m.v.		
	21	Spesielle driftsutgifter, DNA-analyser.....	5 164 000	
	70	Tilskudd	9 990 000	
847		Kompetansesenter for likestilling		
	50	Basisbevilgning	4 841 000	
848		Likestillingsombudet		
	1	Driftsutgifter	4 495 000	
850		Barneombudet (jf. kap. 3850)		
	1	Driftsutgifter	6 371 000	
852		Adopsjonsstøtte		
	70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, <i>kan overføres</i>	13 000 000	
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet		
	1	Driftsutgifter	53 554 000	
	63	Særskilte tiltak, <i>kan overføres</i>	18 500 000	
	64	Tilskudd for enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere, <i>overslagsbevilgning</i>	65 050 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	Tilskudd til Rostad ungdomsheim og Rostad ettervernsheim	10 090 000	
	71	Forskning, utvikling og opplysningsarbeid m.v.	21 660 000	
856		Barnehager		
	60	Driftstilskudd til barnehager, <i>overslagsbevilgning</i>	4 461 900 000	
	64	Prøveprosjekt Oslo indre Øst	10 000 000	
	70	Tilskudd til andre barnehageformål, <i>kan overføres</i>	7 450 000	
857		Barne- og ungdomstiltak		
	70	Barne- og ungdomsorganisasjoner	53 500 000	
	71	Forskning og utviklingsarbeid	8 750 000	
	72	Utviklingsprogram for styrking av oppvekstmiljøet	100 000	
	73	Ungdomstiltak i større bysamfunn, <i>kan overføres</i>	20 202 000	
	74	Ungdomssatsing i distriktene, <i>kan overføres</i>	2 800 000	
	79	Tilskudd til internasjonalt ungdoms-samarbeid m.v.	10 710 000	
858		Statens ungdoms- og adopsjonskontor		
	1	Driftsutgifter	12 445 000	
860		Forbrukerrådet (jf. kap. 3860)		
	1	Driftsutgifter	65 801 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, Forbrukertvist-utvalget	2 844 000	
862		Positiv miljømerking		
	70	Tilskudd til offentlig stiftelse for positiv miljømerking	2 500 000	
865		Forbrukerpolitisk forskning, forbrukersikkerhet og internasjonalt samarbeid		
	21	Spesielle driftsutgifter, forskning, utviklings- og opplysningsarbeid	5 839 000	
866		Statens institutt for forbruksforskning (jf. kap. 3866)		
	50	Basisbevilgning	16 652 000	
868		Forbrukerombudet (jf. kap. 3868)		
	1	Driftsutgifter	8 878 000	
2530		Fødselspenger og adopsjonspenger		
	70	Fødselspenger til yrkesaktive, <i>overslagsbevilgning</i>	6 688 480 000	
	71	Engangsstønad ved fødsel, <i>overslagsbevilgning</i>	485 000 000	
	72	Feriepenger av fødselspenger til arbeidstakere, <i>overslagsbevilgning</i>	197 060 000	
	73	Adopsjonspenger m.v., <i>overslagsbevilgning</i>	89 040 000	
		Totale utgifter		27 781 245 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
I n n t e k t e r				
3858	1	Statens ungdoms- og adopsjonskontor Tilskudd fra Europakommisjonen	1 230 000	
3860	1	Forbrukerrådet (jf. kap. 860) Salg av Forbrukerrapporten	13 166 000	
	2	Salg av opplysningsmateriell	3 438 000	
	5	Andre inntekter	230 000	
		Totale inntekter		18 064 000

II.

Satser for barnetrygd

Stortinget samtykker i at Rikstrygdeverket for 1999 i medhold av lov av 24. oktober 1946 nr 2 om barnetrygd, § 2, første ledd, kan utbetale barnetrygd med følgende beløp per år:

Første og andre stønadsberettigede barn	kr 11 112
Tredje og hvert ytterligere stønadsberettigede barn	kr 13 092

For stønadsberettigede barn mellom 1 og 3 år ytes ett tillegg i barnetrygden, det såkalte småbarnstillegget, på kr 7 884 pr år. Tillegget ytes pr barn og ytes fra og med måneden etter at barnet fyller 1 år og til og med den måned barnet fyller 3 år. Enslige forsørgere som fyller vilkårene for rett til utvidet barnetrygd etter barnetrygd-

loven og full overgangsstønad etter folketrygdloven, og som har barn som er under 3 år gamle, har rett til et tillegg på kr 7 884 per år. Dette tillegget gis per enslig forsørger, uavhengig av hvor mange barn under 3 år vedkommende faktisk forsørger.

For stønadsnettakere bosatt i Finnmark og Nord-Troms (Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord) ytes et tillegg i barnetrygden på kr 3 792 per barn per år.

III.

Satser for kontantstøtte

Stortinget samtykker i at Rikstrygdeverket fra 1. januar 1999 kan utbetale kontantstøtte med følgende beløp pr år for ett- og toåringer:

Oppholdstid i barnehage	Prosentandel støtte	Kontantstøtte pr år	Kontantstøtte pr måned
Ikke bruk av barnehage	100	27 156	2 263
Til og med 15 timer pr uke	80	21 720	1 810
16-20 timer pr uke	60	16 284	1 357
21-30 timer pr uke	45	12 216	1 018
31 timer eller mer pr uke	0	0	0

IV.

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Barne- og familiedepartementet i 1999 kan overskride bevilgninger under kap. 860 post 01 mot tilsvarende merinntekter under kap. 3860 postene 01, 02 og 05.

V.

Satser for fødselsstønad og engangsstønad ved fødsel

Stortinget samtykker i at Rikstrygdeverket for 1999 i medhold av lov av 17. juni 1966 om folketrygd, kan utbetale:

a. Fødselsstønad etter lovens § 5-13	kr 1 765
b. Engangsstønad ved fødsel etter lovens § 14-12	kr 32 138

Presidenten: Her har Sosialistisk Venstreparti varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes mot 5 stemmer.

Presidenten: Vi har så kommet til rammeområde 3. Det voterer alternativt mellom innstillingen og forslag nr. 4, fra Arbeiderpartiet.

Komiteen hadde innstillet:

**C. Rammeområde 3
(Kulturdepartementet)**

I.

På statsbudsjettet for 1999 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
300		Kulturdepartementet		
	1	Driftsutgifter	62 344 000	
301		Deltaking i internasjonale organisasjoner (jf. kap. 3301)		
	1	Driftsutgifter	4 899 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	500 000	
	74	De Forente Nasjoners organisasjon for under- visning, vitenskap og kultur (UNESCO)	16 683 000	
	75	Tilskudd til internasjonalt samarbeid	622 000	
320		Allmenne kulturformål		
	1	Driftsutgifter	21 418 000	
	50	Norsk kulturfond	179 551 000	
	51	Norsk kassettagiftsfond	29 719 000	
	52	Norges forskningsråd	1 600 000	
	60	Lokale og regionale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	36 312 000	
	73	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	35 300 000	
	75	Kulturprogram	4 322 000	
	76	Markering av tusenårsskiftet, <i>kan overføres</i>	55 000 000	
	77	Bergen som europeisk kulturby	12 000 000	
	78	Ymse faste tiltak	36 645 000	
	79	Til disposisjon	7 375 000	
321		Kunstnerformål		
	1	Driftsutgifter	12 765 000	
	73	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	77 162 000	
	74	Garantiinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	71 563 000	
	75	Vederlagsordninger	73 646 000	
322		Billedkunst, kunsthåndverk og design (jf. kap. 3322)		
	1	Driftsutgifter	91 566 000	
	21	Store utstillinger	1 036 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 940 000	
	50	Utsmykking av offentlige bygg	10 973 000	
	61	Tilskudd til fylkeskommunale kulturoppgaver	9 209 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner	22 366 000	
	75	Design, arkitektur og bygningsmiljø	12 925 000	
	78	Ymse faste tiltak	34 155 000	
323		Musikkformål (jf. kap. 3323)		
	1	Driftsutgifter	102 591 000	
	70	Nasjonale institusjoner	123 294 000	
	71	Region-/landsdelsinstitusjoner	73 510 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner	12 278 000	
	74	Landsdelsmusikere i Nord-Norge	11 145 000	
	78	Ymse faste tiltak	92 284 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
324		Teater- og operaformål (jf. kap. 3324)		
	1	Driftsutgifter	80 509 000	
	60	Scenekunst i fylkeskommunene	2 509 000	
	70	Nasjonale institusjoner	423 802 000	
	71	Region-/landsdelsinstitusjoner	195 060 000	
	73	Distriktsopera	7 148 000	
	75	Sikringstiltak ved Den Norske Opera	8 000 000	
	78	Ymse faste tiltak	32 330 000	
326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 3326)		
	1	Driftsutgifter	191 425 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	9 600 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 509 000	
	60	Mobil bibliotekjeneste og bibliotek lokaler	18 979 000	
	78	Ymse faste tiltak	62 906 000	
328		Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 3328)		
	1	Driftsutgifter	37 187 000	
	21	Arkeologiske og andre oppdrag	12 400 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 638 000	
	60	Tilskuddsordning for museer	121 082 000	
	70	Nasjonale institusjoner	124 264 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner	14 195 000	
	78	Ymse faste tiltak	47 239 000	
329		Arkivformål (jf. kap. 3329)		
	1	Driftsutgifter	133 965 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	3 315 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 743 000	
	78	Ymse faste tiltak	3 995 000	
334		Film- og mediaformål (jf. kap. 3334)		
	1	Driftsutgifter	78 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 300 000	
	50	Audiovisuelt produksjonsfond, <i>kan nyttes under post 71</i>	48 100 000	
	71	Filmproduksjon m.m., <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under post 50</i>	112 300 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner	5 300 000	
	73	Norsk Film A/S	19 600 000	
	75	Medieprogrammet	7 900 000	
	78	Ymse faste tiltak	21 500 000	
	79	Til disposisjon	1 029 000	
335		Pressestøtte		
	71	Produksjonstilskudd	159 700 000	
	73	Anvendt medieforskning og etterutdanning	12 300 000	
	75	Tilskudd til samiske aviser	8 000 000	
	76	Tilskudd til ymse publikasjoner	35 400 000	
	77	Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark	1 500 000	
398		Informasjonsberedskap, Norsk rikskringkasting		
	70	Informasjonsberedskap	2 590 000	
		Totale utgifter		3 422 717 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
I n n t e k t e r				
3301		Deltaking i internasjonale organisasjoner (jf. kap. 301)		
	1	Ymse inntekter	4 050 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	500 000	
3305		Inntekter fra Norsk Tipping AS		
	1	Spilleoverskudd	1 556 600 000	
3322		Billedkunst, kunsthåndverk og design (jf. kap. 322)		
	1	Ymse inntekter	3 400 000	
	2	Inntekter fra store utstillinger	1 036 000	
3323		Musikkformål (jf. kap. 323)		
	1	Inntekter ved Rikskonsertene	10 600 000	
3324		Teater- og operaformål (jf. kap. 324)		
	1	Inntekter ved Riksteatret	9 103 000	
3326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 326)		
	1	Ymse inntekter	4 050 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	9 600 000	
3328		Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 328)		
	1	Ymse inntekter	1 250 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	12 400 000	
3329		Arkivformål (jf. kap. 329)		
	1	Ymse inntekter	1 598 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	3 315 000	
3334		Film- og mediaformål (jf. kap. 334)		
	1	Ymse inntekter	5 630 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	7 300 000	
	70	Gebyr	6 808 000	
		Totale inntekter		1 637 240 000

II.

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Kulturdepartementet i 1999 kan gi tilsagn om statstilskudd til nasjonale kulturbygg for inntil 41,8 mill kroner utover gitt bevilgning under kap 320, post 73.
2. Kulturdepartementet kan gi tilsagn om statstilskudd til Tusenårsskiftet-Norge 2000 AS for perioden 2000-2005 for inntil 215 mill kroner utover gitt bevilgning under kap 320, post 76.
3. Utsmykkingsfondet for offentlige bygg i 1999 kan gi tilsagn om støtte til utsmykkingsprosjekt for inntil 6,3 mill kroner utover gitt bevilgning under kap 322, post 50.
4. Norsk filminstitutt i 1999 kan gi tilsagn om støtte til kortfilmprosjekter for inntil 1,8 mill kroner utover gitt bevilgning under kap 334, post 71.

III.

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 1999 kan inngå avtale om forsikringsansvar i forbindelse med større utenlandske utstillinger innenfor en totalramme for nytt og gammelt ansvar som til enhver tid ikke må overstige 500 mill kroner.

IV.

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 1999 kan overskride bevilgningen for 1999 til oppdragsvirksomhet under post 21 under kap 301, 322, 326, 328, 329 og 334 mot tilsvarende merinntekter under post 02 under kap 3301, 3322, 3326, 3328, 3329 og 3334.

V.

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd
Stortinget fastsetter følgende fordelingsnøkler:

1. det ordinære offentlige driftstilskuddet til region-/landsdelsinstitusjoner fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst på staten og 30 pst på regionen, jf kap 323 og 324.
2. det ordinære offentlige driftstilskuddet til de nordnorske knutepunktinstitusjonene med unntak av Nordnorsk Kunstmuseum, fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst på staten og 30 pst på regionen, jf kap 322, 323 og 334.
3. det ordinære offentlige driftstilskuddet til de øvrige knutepunktinstitusjonene fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 60 pst på staten og 40 pst på regionen, jf kap 322, 323 og 328.

VI.

Fastsetting av gebyr og avgifter m.m

Stortinget samtykker i at:

1. a. gebyret for merking av hver kopi av et videogram for utleie skal være kr 1.
- b. gebyret for merking av hver kopi av et videogram for salg skal være kr 1.
- c. Kulturdepartementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfelle.

2. a. kringkastingsavgiften for 1999 for fjernsynsmottakere skal være kr 1 590.
- b. tilleggsavgiften ved forsinket betaling av kringkastingsavgiften, og når melding ikke blir gitt etter reglene i lov av 4. desember 1992 nr 127 om kringkasting § 8-1 andre ledd, skal være 15 pst av kringkastingsavgiften.
- c. NRKs sponsorinntekter ikke skal utgjøre mer enn 1,0 pst av de samlede driftsinntektene i selskapet.

VII.

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet får fullmakt til å inngå en avtale med Oslo kommune om endringer i de finansielle og forvaltningsmessige ansvarsforholdene ved Oslo Nye Teater og Nationaltheatret/Torshovteatret. De nødvendige budsjettmessige tilpasningene forelegges Stortinget som særskilt sak.

Presidenten: Presidenten gjør oppmerksom på at det i forslaget til vedtak er en feil som må rettes. Under II tilsagnsfullmakter, pkt. 1 skal beløpet være 41,8 mill. kr, og ikke 25,8 mill. kr, som det står.

Forslaget fra Arbeiderpartiet lyder:

«I.

På statsbudsjettet for 1999 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
300		Kulturdepartementet		
	1	Driftsutgifter	62 344 000	
301		Deltaking i internasjonale organisasjoner (jf. kap. 3301)		
	1	Driftsutgifter	4 899 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	500 000	
	74	De Forente Nasjoners organisasjon for undervisning, vitenskap og kultur (UNESCO)	16 683 000	
	75	Tilskudd til internasjonalt samarbeid	622 000	
320		Allmenne kulturformål		
	1	Driftsutgifter	21 418 000	
	50	Norsk kulturfond	179 551 000	
	51	Norsk kassettagiftsfond	29 719 000	
	52	Norges forskningsråd	1 600 000	
	60	Lokale og regionale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	36 312 000	
	73	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	43 300 000	
	75	Kulturprogram	4 322 000	
	76	Markering av tusenårskiftet, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
	77	Bergen som europeisk kulturby	12 000 000	
	78	Ymse faste tiltak	36 645 000	
	79	Til disposisjon	7 375 000	
321		Kunstnerformål		
	1	Driftsutgifter	12 765 000	
	73	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	77 162 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	74	Garantiinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	71 563 000	
	75	Vederlagsordninger	73 646 000	
322		Billedkunst, kunsthåndverk og design (jf. kap. 3322)		
	1	Driftsutgifter	91 566 000	
	21	Store utstillinger	1 036 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 440 000	
	50	Utsmykking av offentlige bygg	10 973 000	
	61	Tilskudd til fylkeskommunale kulturoppgaver	9 209 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner	22 366 000	
	75	Design, arkitektur og bygningsmiljø	12 925 000	
	78	Ymse faste tiltak	34 155 000	
323		Musikkformål (jf. kap. 3323)		
	1	Driftsutgifter	102 241 000	
	70	Nasjonale institusjoner	123 294 000	
	71	Region-/landsdelsinstitusjoner	73 510 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner	9 078 000	
	74	Landsdelsmusikere i Nord-Norge	11 145 000	
	78	Ymse faste tiltak	93 634 000	
324		Teater- og operaformål (jf. kap. 3324)		
	1	Driftsutgifter	80 509 000	
	60	Scenekunst i fylkeskommunene	2 509 000	
	70	Nasjonale institusjoner	423 802 000	
	71	Region-/landsdelsinstitusjoner	194 060 000	
	73	Distriktsopera	7 148 000	
	75	Sikringstiltak ved Den Norske Opera	8 000 000	
	78	Ymse faste tiltak	31 930 000	
326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 3326)		
	1	Driftsutgifter	191 425 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	9 600 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 509 000	
	60	Mobil bibliotekjeneste og biblioteklokaler	18 979 000	
	78	Ymse faste tiltak	62 706 000	
328		Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 3328)		
	1	Driftsutgifter	37 187 000	
	21	Arkeologiske og andre oppdrag	12 400 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 638 000	
	60	Tilskuddsordning for museer	121 082 000	
	70	Nasjonale institusjoner	122 714 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner	14 195 000	
	78	Ymse faste tiltak	45 289 000	
329		Arkivformål (jf. kap. 3329)		
	1	Driftsutgifter	133 965 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	3 315 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 743 000	
	78	Ymse faste tiltak	3 995 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
334		Film- og mediaformål (jf. kap. 3334)		
	1	Driftsutgifter	78 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 300 000	
	50	Audiovisuelt produksjonsfond, <i>kan nyttes under post 71</i>	48 100 000	
	71	Filmproduksjon m.m., <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under post 50</i>	112 300 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner	5 300 000	
	73	Norsk Film A/S	19 600 000	
	75	Medieprogrammet	7 900 000	
	78	Ymse faste tiltak	21 500 000	
	79	Til disposisjon	1 029 000	
335		Pressestøtte		
	71	Produksjonstilskudd	194 700 000	
	73	Anvendt medieforskning og etterutdanning	12 300 000	
	75	Tilskudd til samiske aviser	8 000 000	
	76	Tilskudd til ymse publikasjoner	35 200 000	
	77	Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark	1 500 000	
398		Informasjonsberedskap, Norsk rikskringkasting		
	70	Informasjonsberedskap	2 590 000	
		Totale utgifter		3 422 717 000
I n n t e k t e r				
3301		Deltaking i internasjonale organisasjoner (jf. kap. 301)		
	1	Ymse inntekter	4 050 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	500 000	
3305		Inntekter fra Norsk Tipping AS		
	1	Spilleoverskudd	1 556 600 000	
3322		Billedkunst, kunsthåndverk og design (jf. kap. 322)		
	1	Ymse inntekter	3 400 000	
	2	Inntekter fra store utstillinger	1 036 000	
3323		Musikkformål (jf. kap. 323)		
	1	Inntekter ved Rikskonsertene	10 600 000	
3324		Teater- og operaformål (jf. kap. 324)		
	1	Inntekter ved Riksteatret	9 103 000	
3326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 326)		
	1	Ymse inntekter	4 050 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	9 600 000	
3328		Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 328)		
	1	Ymse inntekter	1 250 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	12 400 000	
3329		Arkivformål (jf. kap. 329)		
	1	Ymse inntekter	1 598 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	3 315 000	
3334		Film- og mediaformål (jf. kap. 334)		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Ymse inntekter	5 630 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	7 300 000	
	70	Gebyr	6 808 000	
		Totale inntekter		1 637 240 000

II.

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Kulturdepartementet i 1999 kan gi tilsagn om stats-tilskudd til nasjonale kulturbygg for inntil 33,8 mill kroner utover gitt bevilgning under kap 320, post 73.
2. Kulturdepartementet kan gi tilsagn om statstilskudd til Tusenårsskiftet-Norge 2000 AS for perioden 2000-2005 for inntil 215 mill kroner utover gitt bevilgning under kap 320, post 76.
3. Utsmykkingsfondet for offentlige bygg i 1999 kan gi tilsagn om støtte til utsmykkingsprosjekt for inntil 6,3 mill kroner utover gitt bevilgning under kap 322, post 50.
4. Norsk filminstitutt i 1999 kan gi tilsagn om støtte til kortfilmprosjekter for inntil 1,8 mill kroner utover gitt bevilgning under kap 334, post 71.

III.

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 1999 kan inngå avtale om forsikringsansvar i forbindelse med større utenlandske utstillinger innenfor en totalramme for nytt og gammelt ansvar som til enhver tid ikke må overstige 500 mill kroner.

IV.

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 1999 kan overskride bevilgningen for 1999 til oppdragsvirksomhet under post 21 under kap 301, 322, 326, 328, 329 og 334 mot tilsvarende merinntekter under post 02 under kap 3301, 3322, 3326, 3328, 3329 og 3334.

V.

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd

Stortinget fastsetter følgende fordelingsnøkler:

1. det ordinære offentlige driftstilskuddet til region-/landsdelsinstitusjoner fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst på staten og 30 pst på regionen, jf kap 323 og 324.
2. det ordinære offentlige driftstilskuddet til de nordnorske knutepunktinstitusjonene med unntak av Nordnorsk Kunstmuseum, fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst på staten og 30 pst på regionen, jf kap 322, 323 og 334.

3. det ordinære offentlige driftstilskuddet til de øvrige knutepunktinstitusjonene fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 60 pst på staten og 40 pst på regionen, jf kap 322, 323 og 328.

VI.

Fastsetting av gebyr og avgifter m.m

Stortinget samtykker i at:

1. a. gebyret for merking av hver kopi av et videogram for utleie skal være kr 1.
b. gebyret for merking av hver kopi av et videogram for salg skal være kr 1.
c. Kulturdepartementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfelle.
2. a. kringkastingsavgiften for 1999 for fjernsynsmottakere skal være kr 1 590.
b. tilleggsgiften ved forsinket betaling av kringkastingsavgiften, og når melding ikke blir gitt etter reglene i lov av 4. desember 1992 nr 127 om kringkastingsavgiften.
c. NRKs sponsorinntekter ikke skal utgjøre mer enn 1,0 pst av de samlede driftsinntektene i selskapet.

VII.

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet får fullmakt til å inngå en avtale med Oslo kommune om endringer i de finansielle og forvaltningsmessige ansvarsforholdene ved Oslo Nye Teater og Nationaltheatret/Torshovteatret. De nødvendige budsjettmessige tilpasningene forelegges Stortinget som særskilt sak.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet sin subsidiære støtte til dette forslaget.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling – med den foretatte rettelse – og forslaget fra Arbeiderpartiet bifaltes innstillingen med 53 mot 42 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 21.54.19)

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstillet:

I.

På statsbudsjettet for 1998 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r :			
1500		Arbeids- og administrasjonsdepartementet (jf. kap. 4500)	
	01	Driftsutgifter, n e d s e t t e s med fra kr 111 854 000 til kr 110 254 000	1 600 000
	21	Spesielle driftsutgifter, n e d s e t t e s med..... fra kr 47 999 000 til kr 44 299 000	3 700 000
1522		Statens forvaltningstjeneste (jf. kap. 4523)	
	01	Driftsutgifter, f o r h ø y e s med fra kr 255 351 000 til kr 260 651 000	5 300 000
	21	Spesielle driftsutgifter, f o r h ø y e s med..... fra kr 22 152 000 til kr 23 152 000	1 000 000
1542		Tilskudd til Statens Pensjonskasse og Pensjonsordning for apoteketaten	
	01	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i> , f o r h ø y e s med..... fra kr 4 923 152 000 til kr 5 123 752 000	200 600 000
	70	For andre medlemmer av Statens Pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i> , f o r h ø y e s med..... fra kr 54 069 000 til kr 56 269 000	2 200 000
	71	Tilskudd til Statens Pensjonskasse og Pensjonsordning for apoteketaten, <i>overslagsbevilgning</i> , f o r h ø y e s med..... fra kr 8 000 000 til kr 65 000 000	57 000 000
	72	For lærere i grunnskolen, <i>overslagsbevilgning</i> , f o r h ø y e s med..... fra kr 432 856 000 til kr 450 456 000	17 600 000
1544		Boliglån til statsansatte	
	90	Lån, <i>overslagsbevilgning</i> , f o r h ø y e s med..... fra kr 50 000 000 til kr 400 000 000	350 000 000
1545		Ventelønn m.v. (jf. kap. 4545)	
	01	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i> , f o r h ø y e s med..... fra kr 158 990 000 til kr 170 000 000	11 010 000
1580		Bygg utenfor husleieordningen	
	31	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i> , f o r h ø y e s med..... fra kr 2 097 250 000 til kr 2 100 250 000	3 000 000
I n n t e k t e r :			
4522		Statens forvaltningstjeneste (jf. kap. 1522)	
	04	Inntekter – Norsk lysingsblad, f o r h ø y e s med..... fra kr 43 562 000 til kr 48 362 000	4 800 000
4545		Ventelønn m.v. (jf. kap. 1545)	
	01	Refusjon fra statlig virksomhet m.v., n e d s e t t e s med fra kr 27 258 000 til kr 18 000 000	9 258 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
4550		Konkurransetilsynet	
	01	Salg av publikasjoner, n e d s e t t e s med fra kr 41 000 til kr 0	41 000

II.

Stortinget samtykker i at Statsbygg i 1998 kan overskride andre departementers byggebevilgninger som stilles til disposisjon for Statsbygg mot tilsvarende innsparring under kap. 1580/kap. 2445, post 33 Reserve for byggeprosjekter.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten har Per Sandberg satt frem et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Kap. 854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet		
71	Forskning, utvikling og opplysningsarbeid m.v. r e d u s e r e s med. kr	1 095 000	
Kap. 856	Barnehager		
64	Tilskot til andre barnehageforemål r e d u s e r e s med..... kr	355 000»	

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 79 mot 15 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.55.24)

Komiteen hadde innstillet:

På statsbudsjettet for 1998 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Føremål	Kroner
0800		Barne- og familiedepartementet	
	01	Driftsutgifter, a u k a s t med frå kr 72 064 000 til kr 74 364 000	2 300 000
0840		Tilskot til krisetiltak	
	60	Tilskot til kommunar til krisetiltak, a u k a s t med frå kr 46 150 000 til kr 47 903 000	1 753 000
0844		Kontantstønad	
	21	Særskilde driftsutgifter, r e d u s e r a s t med..... frå kr 7 000 000 til kr 5 400 000	1 600 000
0845		Barnetrygd	
	70	Tilskot, a u k a s t med frå kr 13 032 250 000 til kr 13 070 250 000	38 000 000
0852		Adopsjonsstønad	
	70	Tilskot til foreldre som adopterer barn frå utlandet, r e d u s e r a s t med..... frå kr 10 500 000 til kr 4 440 000	6 060 000
0854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet	
	64	Tilskot til einslege mindreårige flyktningar og asylsøkjarar, <i>overslagsløyving</i> , a u k a s t med frå kr 30 550 000 til kr 45 000 000	14 450 000
	71	Forskning, utvikling og opplysningsarbeid, m.v., r e d u s e r a s t med..... frå kr 27 610 000 til kr 26 740 000	870 000

Kap.	Post	Føremål	Kroner
0856		Barnehagar	
	63	Tilskot til omstilling, r e d u s e r a s t med	400 000
		frå kr 20 000 000 til kr 19 600 000	
	64	Prøveprosjekt Oslo indre øst, r e d u s e r a s t med.....	130 000
		frå kr 4 500 000 til kr 4 370 000	
0857		Barne- og ungdomstiltak	
	70	Barne- og ungdomsorganisasjonar, r e d u s e r a s t med.....	450 000
		frå kr 54 500 000 til kr 54 050 000	
	79	Tilskot til internasjonalt ungdomsarbeid, a u k a s t med.....	1 300 000
		frå kr 10 710 000 til kr 12 010 000	
0858		Statens ungdoms- og adopsjonskontor	
	01	Driftsutgifter, a u k a s t med.....	1 800 000
		frå kr 10 365 000 til kr 12 165 000	
0866		Statens institutt for forbruksforskning	
	50	Basisløyving, a u k a s t med.....	1 650 000
		frå kr 15 643 000 til kr 17 293 000	

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstillet:

På statsbudsjettet for 1998 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post		Kroner
U t g i f t e r :			
320		Allmenne kulturformål	
	78	Ymse faste tiltak, r e d u s e r e s med	500 000
		fra kr 37 942 000 til kr 37 442 000	
321		Stipend og garantiinntekter	
	73	Kunstnerstipend m.m., kan overføres, r e d u s e r e s med.....	2 200 000
		fra kr 74 568 000 til kr 72 368 000	
322		Billedkunst, kunsthåndverk og design	
	50	Utsmykking av offentlige bygg, ø k e s med	2 700 000
		fra kr 18 422 000 til kr 21 122 000	
323		Musikkformål	
	01	Driftsutgifter, ø k e s med	6 000 000
		fra kr 97 437 000 til kr 103 437 000	
324		Teater- og operaformål	
	70	Nasjonale institusjoner, ø k e s med	4 700 000
		fra kr 401 648 000 til kr 406 348 000	
I n n t e k t e r :			
3323		Musikkformål	
	01	Inntekter ved Rikskonsertene, økes med	6 000 000
		fra kr 10 341 000 til kr 16 341 000	

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstillet:

På statsbudsjettet for 1998 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2530		Fødselspenger og adopsjonspenger	
	70	Fødselspenger til yrkesaktive, <i>overslagsbevilgning</i> r e d u s e r e s med	24 000 000
		fra kr 6 134 000 000 til kr 6 110 000 000	
	71	Engangsstønning ved fødsel, <i>overslagsbevilgning</i> r e d u s e r e s med	20 000 000
		fra kr 520 000 000 til kr 500 000 000	
	72	Feriepenger av fødselspenger til arbeidstakere, <i>overslagsbevilgning, r e d u s e r e s med</i>	5 000 000
		fra kr 178 000 000 til kr 173 000 000	
	73	Adopsjonspenger m.v., <i>overslagsbevilgning, ø k e s med</i>	17 500 000
		fra kr 69 500 000 til kr 87 000 000	

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstillet:

På statsbudsjettet for 1998 gjøres følgende endring:

U t g i f t e r :

Kap.	Post	Formål	Kroner
666		Avtalefestet pensjon (AFP)	
	70	Tilskudd, ø k e s med	44 000 000
		fra kr 266 000 000 til kr 310 000 000	

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Det voteres over forslag fra Per Sandberg på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 24. november 1998:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med forslag til lovendringer som gir like ytelser til småbarnsforeldre ved fødsel og adopsjon, uavhengig av inntektsforhold og yrkesaktivitet.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 80 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.57.24)

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Under debatten er det satt fram sju forslag. Det er:

- forslagene nr. 1 og 2, fra Per Erik Monsen på vegne av Fremskrittspartiet.

- forslagene nr. 3-7, fra Karin Andersen på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Det voteres først over mindretallsforslagene, deretter over innstillingen.

Det voteres over forslagene nr. 3, 4, 5, 6 og 7, fra Sosialistisk Venstreparti

Forslag nr. 3 lyder:

«Kap. 2412 Den Norske Stats Husbank

90 Lån til Husbanken,

forhøyes med

kr 1 000 000 000

og bevilges med kr 9 597 000 000»

Forslag nr. 4 lyder:

«Kap. 2420 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond

91 Lån til risikolåne-

ordningen,

forhøyes med

kr 800 000

og bevilges med kr 6 300 000 000»

Forslag nr. 5 lyder:

«Kap. 2420 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond

94 Lån til lavrisikolåne-

ordningen,

nedsettes med

kr 1 000 000 000

og bevilges med kr 1 750 000 000»

Forslag nr. 6 lyder:

«Kap. 2422 Statens miljøfond
90 Lån,
forhøyes med
kr 220 000 000
og bevilges med kr 450 000 000»

Forslag nr. 7 lyder:

«Kap. 2422 Statens miljøfond
(Ny) Lån,
energiforskning,
bevilges med kr 1 000 000 000»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble mot 5 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Det voteses så over forslag nr. 1 og 2, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en evaluering av ordningen med boliglån til statsansatte og fremme dette som egen sak før behandlingen av statsbudsjettet for 2000.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en evaluering av Den Norske Stats Husbanks nødvendighet, og fremme dette som en egen sak før behandlingen av statsbudsjettet for 2000.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 80 mot 15 stemmer ikke bifalt

(Voteringsutskrift kl. 21.58.38)

Presidenten: Det skal så voteses over komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstillet:

A. Rammeområde 21 (Eksportgarantier)

I.

På statsbudsjettet for 1999 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
971		Eksportfinans ASA		
	70	Tilskudd	53 000 000	
2460		Garanti-Instituttet for Eksportkreditt		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter, refusjon av driftsutgifter fra risikoavsetningsfond	-31 500 000	
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	31 500 000	0
	50	Tilskudd til risikoavsetningsfond for SUS/Baltikum-ordningen	50 000 000	
		Totale utgifter		103 000 000
I n n t e k t e r				
5460		Garanti-Instituttet for Eksportkreditt		
	50	Tilbakeføring fra risikoavsetningsfond for SUS/Baltikum-ordningen	5 000 000	
	71	Tilbakeføring fra gammel portefølje	275 000 000	
		Totale inntekter		280 000 000

II.

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 1999 kan gi Eksportfinans ASA tilsagn om statlig dekning av framtidig underskudd på avregningskontoen for den eksportkredittordningen som Stortinget vedtok 27. april 1978, jf. Innst. S. nr 228 (1977- 78), den såkalte 108-ordningen. Fullmakten gjelder for samlede

framtidige underskudd som oppstår som følge av tilsagn om lån fram til 31. desember 1999. Fullmakten har som forutsetning at:

- Eksportfinans ASA fram til 31. desember 1999 kan gi tilsagn om lån ved eksport av andre kapitalvarer, dvs. kapitalvarer eksklusiv skip på minst 1 000 bruttotonn eller ombygginger av skip på minst 1 000 bruttotonn,

- til de gunstigste rentevilkår og kredittider som OECD (Consensus-reglene) tillater.
- de enkelte innlån til Eksportfinans ASA under ordningen må godkjennes av Nærings- og handelsdepartementet. Nærings- og handelsdepartementet kan for øvrig utarbeide nærmere retningslinjer for ordningen.

III.

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 1999 kan

1. gjennom Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (GIEK) gi garanti for nye tilsagn og gammelt ansvar på inntil

30 000 mill. kroner ved eksport og ved investeringer i utlandet etter regler vedtatt av Stortinget 4. november 1994, med senere endringer.

2. gjennom Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (GIEK) gi garantier for eksport til og investeringer i SUS-landene og i de baltiske stater innenfor en total ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar som ikke må overstige 3 000 mill. kroner.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

**B. Rammeområde 22
(Finansadministrasjon)**

I.

På statsbudsjettet for 1999 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
1600		Finans- og tolldepartementet (jf. kap. 4600)		
	1	Driftsutgifter	170 250 000	
	21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag	16 200 000	
1602		Kredittilsynet (jf. kap. 4602)		
	1	Driftsutgifter	91 200 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	700 000	
1610		Toll- og avgiftsdirektoratet – toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 4610)		
	1	Driftsutgifter	790 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	4 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	14 400 000	
1618		Skattedirektoratet – skatteetaten (jf. kap. 4618)		
	1	Driftsutgifter	2 694 900 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	57 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	146 050 000	
1620		Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 4620)		
	1	Driftsutgifter	298 400 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	70 100 000	
	22	Folke- og bolig telling i år 2000	12 100 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 400 000	
1632		Kompensasjon for merverdiavgift til kommuner og fylkeskommuner		
	60	Tilskudd	960 000 000	
1637		EU-opplysning		
	70	Tilskudd til frivillige organisasjoner	2 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1650		Statsgjeld, renter m.m. (jf. kap. 5606)		
	1	Driftsutgifter	18 000 000	
	88	Renter og provisjon m.m. på utenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	398 700 000	
	89	Renter og provisjon m.m. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	17 708 400 000	
1670		Avsetninger til Den nordiske investeringsbank		
	50	Tapsfond for miljølåneordningen	5 000 000	
	51	Tapsfond for prosjektlåneordningen	2 000 000	
		Totale utgifter		23 467 500 000
I n n t e k t e r				
4602		Kredittilsynet (jf. kap. 1602)		
	1	Bidrag fra tilsynsenhetene	91 300 000	
	2	Andre inntekter	600 000	
4610		Toll- og avgiftsdirektoratet – toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 1610)		
	1	Gebyr for overtid	11 300 000	
	2	Andre inntekter	1 500 000	
	3	Pante- og tinglysningsgebyrer	1 000 000	
	11	Gebyr på kredittdeklarasjoner	75 700 000	
	12	Ekspedisjonsgebyr	3 700 000	
	13	Gebyr ved avskilting av kjøretøy	300 000	
4618		Skattedirektoratet – skatteetaten (jf. kap. 1618)		
	1	Pante- og tinglysningsgebyr (Namsmannen)	23 500 000	
	2	Andre inntekter	200 000	
	3	Lignings-ABC	400 000	
	4	Spesialoppdrag	1 000 000	
	5	Utpantingsgebyrer (Skattefogdene)	8 100 000	
4620		Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 1620)		
	1	Salgsinntekter	7 400 000	
	2	Spesialoppdrag	70 100 000	
	4	Tvangsmulkt	3 000 000	
5330		Norges Kommunalbank		
	70	Tilbakeføring av fondskapital	250 000 000	
5350		Tilbakeføring av midler fra Statens Banksikringsfond		
	50	Overføring	3 120 000 000	
5351		Overføring fra Norges Bank		
	70	Overføring	3 400 644 000	
5491		Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2445-2481)		
	30	Avskrivninger	2 773 831 000	
5603		Renter av statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2445-2481)		
	80	Renter av statens faste kapital	164 081 000	
5605		Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer		
	81	Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta	3 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	82	Av innenlandske verdipapirer	100 000	
	83	Av alminnelige fordringer	97 000 000	
	85	Renter fra Norges Kommunalbank av grunnkjøpslån	400 000	
	86	Av statskassens foliokonto i Norges Bank ..	5 547 000 000	
	87	Renter av fond for støtte ved skipskontrakter og fiskebåtkontrakter	99 000 000	
Totale inntekter				15 754 156 000

II.

Den nordiske investeringsbank

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 1999 kan godkjenne forslaget til forhøyelse av utlånsrammen for prosjektinvesteringsslån fra Den nordiske investeringsbank med 1 300 mill. ecu.

III.

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Finansdepartementet i 1999 kan gi garanti for lån fra Den nordiske investeringsbank vedrørende ordningen med prosjektinvesteringsslån innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige ecu 340 991 000.
2. Finansdepartementet i 1999 kan gi garantier for miljølån til Nordens nærrområder gjennom Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar av ecu 19 500 000.

IV.

Betinget tilsagn

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 1999 kan gi nye tilsagn under ordningen med oppfølging av statens krav i konkursbo, men slik at totalrammen for til-

sagn ikke overstiger kroner 18 416 000. Utbetalinger dekkes av bevilgningene under henholdsvis kap. 1610, post 21 og 1618, post 21.

V.

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 1999 kan foreta bestillinger for inntil 24 mill. kroner utover gitt bevilgning under kap. 1610, post 01.

VI.

Kommunalbanken

Stortinget ber Regjeringen leggje fram naudsynte lovendringar som fylgje av at Kommunalbanken vert gjort om til aksjeselskap.

Presidenten: Her har Arbeiderpartiet varslet at de vil stemme imot. Presidenten spør om det også gjelder Sosialistisk Venstreparti. – Det gjør det.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 52 mot 42 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 21.59.36)

Videre var innstillet:

C. Lånetransaksjoner m.v.

I.

På statsbudsjettet for 1999 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)		
	90	Lån til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	361 000	
157		Næringsutvikling og økonomisk utvikling (jf. kap. 3157)		
	90	Låneordningen for utvikling av næringslivet i utviklingsland, kan overføres	75 000 000	
	91	Grunnfondskapital – NORFUND, kan overføres	112 500 000	
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler (jf. kap. 3281)		
	90	Kapitalinnskudd i forskningsstiftelser	208 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
552		Nasjonale programmer og tiltak for regional utvikling		
	90	SIVA – innskuddskapital	10 000 000	
972		Internasjonale investeringstiltak		
	92	Innskudd i Den europeiske bank for gjenoppbygging og utvikling (EBRD)	29 000 000	
1312		Oslo Lufthavn AS		
	90	Lån	490 000 000	
1352		NSB Gardermobanen AS		
	90	Lån	410 000 000	
	91	Ansvarlig lån	140 000 000	
1544		Boliglån til statsansatte		
	90	Lån, <i>overslagsbevilgning</i>	50 000 000	
1651		Statsgjeld, avdrag og innløsning		
	90	Avdrag på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	41 488 200 000	
	91	Avdrag og innløsning av statens grunnkjøpsobligasjoner, <i>overslagsbevilgning</i>	80 000 000	
	92	Avdrag på utenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	-58 700 000	
1670		Avsetninger til Den nordiske investeringsbank		
	90	Innbetalt grunnkapital	25 000 000	
1710		Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4710)		
	90	Lån til private, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 5310)		
	90	Lån til Statens lånekasse for utdanning, <i>overslagsbevilgning</i>	6 366 000 000	
2411		Statens Landbruksbank (jf. kap. 5311 og 5614)		
	90	Lån, <i>overslagsbevilgning</i>	280 000 000	
2412		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 5312 og 5615)		
	90	Lån til Husbanken, <i>overslagsbevilgning</i>	8 597 000 000	
2420		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 5320 og 5620)		
	90	Lån til grunnfinansieringsordningen, <i>overslagsbevilgning</i>	26 050 000 000	
	91	Lån til risikolåneordningen, <i>overslagsbevilgning</i>	5 500 000 000	
	93	Såkkornkapitalfond	160 000 000	
	94	Lån til lavrisikolåneordningen, <i>overslagsbevilgning</i>	2 750 000 000	
2422		Statens miljøfond		
	90	Statens miljøfond, lån	230 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
2426		SIVA		
	90	Lån til SIVA, <i>overslagsbevilgning</i>	208 000 000	
2427		Kommunalbanken		
	90	Aksjekapital	660 000 000	
	91	Tilbakekjøp av grunnfond	2 330 000 000	
2450		Luftfartsverket (jf. kap. 5450, 5491 og 5603)		
	95	Innskudd ansvarlig lånekapital	2 301 120 000	
		Totale utgifter		98 284 689 000
I n n t e k t e r				
3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)		
	90	Tilbakebetaling av nødlån i utlandet	318 000	
3157		Tilbakeføringer samarbeid med næringslivet (jf. kap. 157)		
	91	Innbetaling av avdrag	13 000 000	
3571		Tilbakeføring av forskudd		
	90	Tilbakeføring av forskudd	19 000 000	
3975		Statens varekrigsforsikring		
	90	Tilbakeføring	1 500 000 000	
4162		Drevsjø Trelast AS		
	91	Salg av aksjer	68 000	
4710		Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 1710)		
	90	Lån til boligformål	8 062 000	
4860		Statsforetak under Olje- og energidepartementet		
	90	Avdrag, Statsnett SF	400 200 000	
	91	Avdrag Statkraft SF	425 000 000	
5310		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410)		
	90	Avdrag	3 006 000 000	
	91	Tap og avskrivninger	380 000 000	
5311		Statens Landbruksbank (jf. kap. 2411)		
	90	Avdrag	284 500 000	
5312		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)		
	90	Avdrag	4 904 000 000	
5320		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420)		
	90	Avdrag på utestående fordringer, grunnfinansieringsordningen	26 500 000 000	
	91	Avdrag på utestående fordringer, risikolåneordningen	5 355 000 000	
	92	Avdrag på utestående fordringer, lavriskolåneordningen	2 180 000 000	
5326		SIVA (jf. kap. 2426)		
	90	Avdrag på utestående fordringer	110 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
5330		Norges Kommunalbank		
	90	Tilbakeføring av grunnfond	2 350 000 000	
5341		Avdrag på utestående fordringer		
	91	Alminnelige fordringer	30 389 000	
	95	Avdrag på lån til Jugoslavia	1 100 000	
	97	Avdrag på lån til Oslo Lufthavn AS	2 301 120 000	
	99	Avdrag fra Norges Kommunalbank av grunnkjøpslån	2 000 000	
5999		Statslånemidler		
	90	Lån	48 514 932 000	
		Totale inntekter		98 284 689 000

Vedtaket knyttet til lånetransaksjoner m.v.

II.

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 1999 kan godkjenne forslaget til forhøyelse av Den nordiske investeringsbanks grunnkapital med 1 191 445 142 ecu.

III.

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 1999 kan stille nye garantier for inntil 236 843 596 ecu for

grunnkapitalen til Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nytt tilsagn og gammelt ansvar som ikke må overstige 715 959 651 ecu.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

D. Statens Petroleumsfond

På statsbudsjettet for 1999 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
2800		Statens petroleumsfond (jf. kap. 5800)		
	50	Overføring til fondet	56 142 000 000	
		Totale utgifter		56 142 000 000
I n n t e k t e r				
5800		Statens petroleumsfond (jf. kap. 2800)		
	50	Overføring fra fondet	5 483 358 000	
		Totale inntekter		5 483 358 000

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det skal så voteres over innstillingens forslag til vedtak utenfor rammeområdene.

Komiteen hadde innstillet:

E. Vedtak utenfor rammeområdene

I.

Fullmakt til å korrigere uoppklarte differanser og feilposterings i tidligere års statsregnskap

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 1999 i enkeltsaker inntil 1 mill. kroner kan korrigere uoppklarte differanser i regnskapene og feilposterings i statsregn-

skapet som gjelder tidligere års regnskaper, ved postering over konto for forskyvninger i balansen i det sentrale statsregnskapet i det inneværende års regnskap.

II.

Folketrygdfondet

Stortinget samtykker i at:

Folketrygdfondets reglement § 4 tredje ledd endres til følgende:

Administrerende direktør i Folketrygdfondets administrasjon beskikkes av Kongen i statsråd. Folketrygdfondets styre kan avgi uttalelse før stillingen besettes, jf. kgl. res. av 11.12.1983.

III.

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 1999 kan gi garanti for driftskreditt i Norges Bank til tilvirk-

ning og omsetning av fisk innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar som ikke må overstige 50 mill. kroner.

IV.

Garantier for lån til Norges Kommunalbank

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 1999 kan stille garantier for lån til Norges Kommunalbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar som ikke må overstige 33 500 mill. kroner.

V.

Garantier for lån til finansiering av skolebygg

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 1999 kan gi garantier for de garantiene Norges Kommunalbank har stilt for lån til kommuner til finansiering av skolebygg innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 200 mill. kroner.

VI.

Fullmakt til å forskuttere innbetalinger til Kommissjonen

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet kan forskuttere innbetalinger til Kommissjonen knyttet til Norges deltagelse i henhold til EØS-avtalens del VI, Samarbeid utenfor de fire friheter, mot senere belastning av de berørte departementers budsjetter.

VII.

Stortinget samtykker i at statstilskudd til finansiering av folketrygden, jf. folketrygdlovens § 23-10, gis med kr 44 262 380 000, hvorav kr 13 141 700 000 gis til dekning av utgifter som fullt ut skal dekkes ved tilskudd fra staten, jf. § 23-10 tredje ledd.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 9

Referat

Presidenten: Det foreligger intet referat.

Møtet hevet kl. 22.05.
